O SPERANȚĂ LA CAPĂTUL LUMII

O POVESTE PLINĂ DE PASIUNE
DE LA AUTOAREA SERIEI *ÎN ȚARA NORULUI ALB*

SARAH LARK

biblioteca rao

SARAH LARK

O SPERANȚĂ LA CAPĂTUL LUMII

Traducere din limba germană
CORNEL STOENESCU

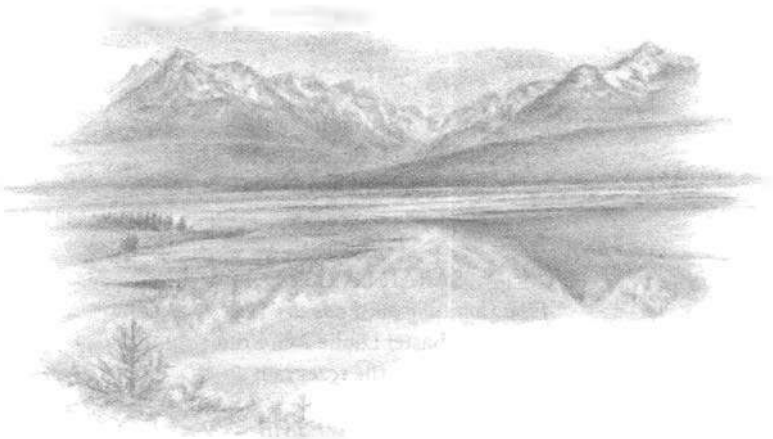

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LARK, SARAH
O speranță la capătul lumii / Sarah Lark ; trad. din lb. germană: Cornel Stoenescu. - București : RAO Distribuție, 2020
ISBN 978-606-006-400-8

I. Stoenescu, Cornel (trad.)

821.112.2

RAO Distribuție
Str. Bârgăului nr. 9–11, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

SARAH LARK
Eine Hoffnung am Ende der Welt
© 2015 by Bastei Lübbe AG, Köln
Toate drepturile rezervate

© RAO Distribuție, 2020
pentru versiunea în limba română

2020

ISBN 978-606-006-400-8

TRĂDAREA

Teheran, Persia
Bombay, India
Pahiatua, Noua Zeelandă (Insula de Nord)

Iulie 1944 – ianuarie 1945

CAPITOLUL 1

Lagărul pentru refugiaţi din apropiere de Teheran, Persia

– Unde este Luzyna?

Adam, care locuia pe latura vestică a barăcii, se proţăpi cu respiraţia tăiată în faţa Helenei. Alergase.

– Habar nu am.

Helena îşi ridică fără nicio plăcere privirea de pe lucrul de mână. Până acum stătuse liniştită la soare, bucurându-se că scăpase din înghesuiala adăpostului. Ieri plouase şi locatarii nu putuseră să iasă. Sora Helenei se plânsese că disciplina impusă în lagăr nu îi permitea să îl viziteze pe Kaspar, prietenul ei, cazat într-una dintre barăcile pentru bărbaţi. Luzyna se certase cu fata care avea patul lângă al ei şi se enervase din cauza femeii care dormea vizavi, care vorbea singură. Helena se bucurase când, de dimineaţă, Luzyna reapăruse la muncă, la bucătăria de campanie, dar acum Adam îi tulburase liniştea. Se părea că sora ei avea din nou probleme.

– Nu este la bucătărie? întrebă resemnată Helena.

– Trebuia să se ducă la medic, o informă tânărul clătinând din cap. Cel puţin aşa i-a spus bucătăresei. Lagărul avea şi un mic spital. Adam, un băiat blond şi subţirel, de vreo cincisprezece ani, cu faţa plină de pistrui, se sprijinea nervos când pe un picior, când pe celălalt şi adăugă: Zicea că la prânz va fi înapoi. Nu a apărut

încă, dar eu nu vreau să o trădez. Deci dacă nu trebuia să meargă la medic...

Helena oftă. Mereu se întâmpla așa. Nimeni nu voia să îi facă greutăți Luzynei. Tânăra găsea totdeauna pe cineva care să îi acopere greșelile.

– Nu avea nicio programare la medic, spuse Helena și începu să își strângă lucrul de mână.

Șorțul pe care îl cususe la mașină, la cursul de croitorie, nu arăta prea bine și mai era și pătat, pentru că se tot înțepase la degete. Cu siguranță că nu se pricepea la această meserie.

– Cel puțin mie nu mi-a spus nimic despre așa ceva. Dar este drăguț din partea ta că nu vrei să o pârăști. Stai să duc trusa de cusut și voi veni să te ajut.

Helena se ridică, intră în baracă încercând să își acomodeze privirea cu întunericul din încăperea mare, care avea doar câteva ferestruici. Trebuia să fie atentă să nu se împiedice de lucrurile celor cazați aici, depozitate în spațiile înguste dintre paturi. Baraca era supraaglomerată și priciurile atât de apropiate, încât îți deranjai vecinul și când te răsuceai în culcuș.

Helena se trezea aproape în fiecare noapte, pentru că Luzyna avea un somn agitat. Precum mulți dintre fugarii polonezi care, după perioada din Siberia, fuseseră acceptați în Persia, avea și ea coșmaruri. Acum erau în sfârșit în siguranță, dar trecutul îi urmărea. Până în toamna anului 1939, când rușii intraseră în țara lor, după funestul pact pe care Stalin îl încheiase cu Hitler, ei trăiseră ca niște cetățeni polonezi ireproșabili. Pentru a rusifica complet estul Poloniei, dictatorul dispusese deportarea în lagărele din Siberia a unei mari părți a populației poloneze. Dar în iunie 1944 Germania a încălcat tratatul de neagresiune care făcuse posibilă anexarea Poloniei răsăritene. Stalin fusese astfel silit să se asocieze cu aliații, pentru a-i ține piept lui Hitler, ceea ce a creat condițiile stabilirii de legături diplomatice cu guvernul polonez din exil. Ca urmare a

tratativelor, s-a ajuns la amnistierea polonezilor din Siberia. Helena și Luzyna erau libere! Cu sprijinul nou întemeiatei armate poloneze, recrutată dintre foști deportați, surorile au ajuns în Persia. Această țară se afla sub controlul aliaților, iar polonezii au dobândit aici statut de refugiați. În statul din sud-vestul Asiei, nimeni nu a atentat la viața Helenei și a Luzynei, totuși tinerele nu uitau suferința din anii trecuți.

Helena a ajuns la adăpostul pe care îl împărțea acum cu sora ei. Trase deoparte perdeaua improvizată din pături, cu care despărțiseră minusculul lor spațiu intim de dormitorul comun, și aruncă pe pat trusa de cusut. După care, împreună cu Adam, se grăbi să ajungă la bucătăria lagărului. Soarele se ridicase deasupra munților acoperiți cu zăpadă, era amiază și bucătarii pregătiseră mâncarea. Refugiații așteptau nerăbdători. Aici, în Persia, primeau zilnic trei mese consistente, care pentru ei reprezentau o mică minune. În Siberia fuseseră lăsați ani la rând să flămânzească.

Bucătăria de campanie se afla cam la o sută de metri de barăcile în care erau adăpostiți oamenii. Adam și Helena ajunseră acolo pe un drum larg, bătătorit. De fapt, lagărul fusese cazarmă pentru aviația persană. Construcțiile principale, din cărămidă, erau mult mai solide decât barăcile și aveau de jur împrejur un zid galben, rezistent, nu un gard urât din sârmă ghimpată, precum cel ridicat în grabă în jurul barăcilor. Cele patru clădiri se dovediseră neîncăpătoare pentru numărul mare de refugiați. Oamenii fuseseră inițial adăpostiți în corturi, apoi în barăcile ridicate în grabă. Cazarma adăpostea acum spitalul, școala și atelierele.

Armata pusese la dispoziția refugiaților două bucătării de campanie și un cort-bucătărie. Acum, în calda vară persană, ajutoarele care lucrau aici erau mulțumite. Le plăcea să stea la soare în fața cortului sau la umbra copertinei lui, unde curățau cartofii ori tăiau legumele pentru supă. După anii de frig siberian, oamenii profitau de fiecare rază de soare. Firește că ar fi fost și mai frumos dacă ar fi

existat câțiva pomi ori câteva straturi cu flori. Dar nu se mai pierduse timpul cu decorarea bazei. Oricum, se bucurau de priveliștea vârfurilor îndepărtate ale munților Elburz, la poalele cărora se găsea lagărul.

– Și micuța Luzyna? întrebă tendențios un tânăr de la bucătărie, când Adam și Helena veniră să ia mâncarea ca să o împartă. Doi bărbați tineri le încărcară lor și distribuitorilor de la celelalte barăci cărucioarele cu căldări cu macaroane și cu gulaș din conserve. Nu era ea de serviciu? mai întrebă acesta.

Helena răspunse sobră:

– Sora mea a trebuit să meargă la medic, îi răspunse din vârful buzelor.

Cel de-al doilea ajutor râse:

– Ce medic? Am văzut-o în spatele remizei, în urmă cu puțin timp, cu Kaspar al ei. O fi confundat spitalul cu atelierul de reparații?

Kaspar, care avea optsprezece ani, se ocupa de întreținerea autocamioanelor cu care se transportau alimentele și nou-veniții în lagăr. Îi plăcea ce făcea, în vreme ce Luzyna ura munca la bucătărie. Nu se oferise ea voluntară, ci cedase presiunilor surorii mai mari, așa că acum trăgea chiulul de câte ori putea. Helena regreta că o silise să lucreze acolo, dar considera că fata de șaisprezece ani trebuia să facă ceva dacă tot nu voia să frecventeze școala și nu era interesată de croitorie, meserie pe care Helena o acceptase scrâșnind din dinți. Luzyna nu voia nici să își îmbunătățească cunoștințele de limba engleză sau să învețe franceza ori persana. Părea hotărâtă să nu facă nimic, ci să se lase dusă de val și să se bucure de paradisul în care nimerise.

Helena privi în jur, înainte de a împinge căruțul tras de Adam. Ei nu i se părea lagărul un paradis, deși era, fără îndoială, cel mai bun loc în care ajunsese de la deportarea din Polonia. Era mai puțin impresionată de impunătoarele vârfuri înzăpezite ale munților, care se zăreau printre colinele înverzite și plantațiile de curmali, și mai

mult de tristele bараci și poteci ale lagărului plin de oameni dezrădăcinați. Și chiar dacă îi făceau plăcere excursiile la Teheran, care se aflat la doar patru kilometri, se simțea străină în animata metropolă. Haosul de pe străzi, șoferii de automobile care conduceau aiurea, camioanele și carele trase de măgari și de boi o speriau, iar tocmelile din bazare, muzica pițigăiată, strigătele muezinilor din moschei și oamenii în șalvari, straie lungi și turbane ciudate îi creau o senzație de nesiguranță.

Helena ar fi putut să admire splendidul palat al șahului, dar ea nu era deloc încântată, ca Luzyna, de elegantele magazine din partea vestică, occidentalizată, a orașului, de hainele din mătase și de cosmeticele rafinate ale femeilor care hoinăreau pe acolo. Atunci când străbătea luxoasele străzi, mai degrabă se jena de modesta ei îmbrăcăminte din bumbac. După ce au fost despăducheați în lagărul de tranzit din orașul-port Pahlawi, refugiații au primit haine noi. Cele mai multe pulovere, paltoane și pardesie nu erau potrivite ca măsură sau erau prea călduroase pentru vara persană. În comparație cu femeile din Teheran, Helena se simțea ca rățușca cea urâtă, pe când Luzyna arăta ca o prințesă și dacă se îmbrăca în pânză de sac. Sora ei era deja o frumusețe și era conștientă de asta. Luzyna avea ferma convingere că odată va avea lumea la picioare. Nu amintea de țâncul care scâncea agățat de Helena când soldații ruși îi smulseseră familia din încăpătoarea locuință din Lemberg, îi loviseră tatăl și îi batjocoriseră mama.

Helena nu înțelegea nici astăzi de ce Stalin îi alungase atât de brutal din partea de est a Poloniei, după ce convenise cu Adolf Hitler asupra împărțirii țării. Până atunci trăiseră pașnic cu ucrainenii și bielorușii, care în această regiune a Poloniei erau majoritari. Tatăl Helenei, stomatolog, îi tratase în mod egal pe toți, iar mama ei îi învățase engleza și franceza și pe copiii ucraineni și ruși. Totuși, rușii declaraseră sute de mii de cetățeni polonezi drept dușmani de clasă și ai poporului. Aceștia nu au înțeles ce li se întâmplă când au

fost scoși din casele lor, urcați în vagoane pentru transportul vitelor și trimiși în nord.

Familia petrecuse următorii doi ani în localitatea siberiană Workuta. Helena, care pe atunci avea paisprezece ani, muncise din greu împreună cu părinții în păduri și uneori și în mină. Pe Luzyna o crescuseră din micile lor rații de hrană. Helena își amintea de Siberia doar ca de un iad înghețat, unde temperaturile scădeau uneori până la minus cincizeci de grade. Noaptea membrii familiei dormeau toți la un loc, ca să se încălzească. Au luptat cu frigul, cu paraziții, cu foamea. Tatăl Helenei a murit o jumătate de an mai târziu într-un accident de mină. Mama ei se agățase totuși de viață chiar și când, tușind și cu febră mare, abia mai putea merge în păduri și abia ținea toporul și ferăstrăul în mâini. Dar murise și ea cu câteva luni înainte de eliberare. Helena încă își mai amintea cum ea și Luzyna se lipiseră de mama lor pe priciurile lor înguste și tari, pentru a o încălzi. La un moment dat Luzyna adormise, dar Helena își veghease mama, îi urmărise respirația precipitată și îi ascultase ultimele cuvinte: „Ai grijă de Luzyna, Helena! Acum tu trebuie să ai grijă de sora ta. Promite-mi că nu o vei lăsa singură... Luzyna merită ceva mai bun, trebuie să trăiască... micul meu soare, lumina mea..."

Helena promisese și își învinsese vechea durere. Din nou fusese vorba doar despre Luzyna, luminosul, încântătorul înger blond cu ochi ca azurul, preferata întregii familii. Helena nu le putea reproșa părinților ei că pe ea o neglijaseră. Dimpotrivă, Maria și Janek Grabowski le acordaseră ambelor fiice multă atenție. Interesul Helenei pentru limbi și literatură fusese tot atât de susținut ca bucuria Luzynei pentru muzică și dans. Helena își amintea de multele ore în care studiase cu mama ei engleza și franceza, sau în care citise cu tatăl ei cărțile preferate. Își mai amintea și cum se lumina chipul tatălui ei atunci când Luzyna apărea brusc ca o zvârlugă, pentru a povesti ori a interpreta ceva. Văzuse și mândria din privirile mamei când Luzyna ieșise la rampă pentru prima dată, la

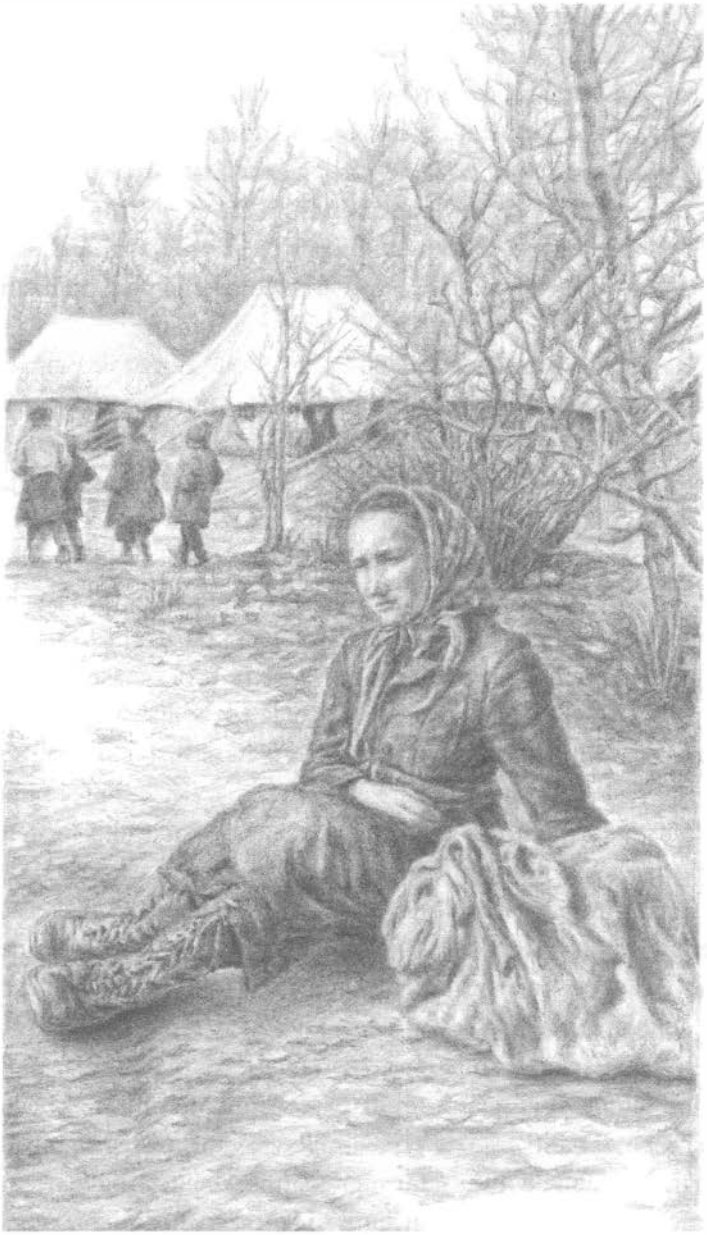

şcoala de muzică – la zece ani era deja o bună pianistă. Toţi îi felicitaseră atunci pe soţii Grabowski, pentru frumoasa şi talentata lor fiică, iar Helena fusese lăsată deoparte.

Pentru ea, părinţii nu primiseră niciodată felicitări. Nu era lipsită de farmec, dar nu sărea în ochi. Helena Grabowski avea păr castaniu, neted, care se şuviţa uşor dacă nu era spălat zilnic. Avea un chip cu trăsături regulate, ochii depărtaţi şi mari, dar de o culoare banală, de porţelan albastru. Spre deosebire de sora ei mai tânără, care îi impresiona pe toţi, ea era cuminte şi supusă.

După moartea mamei, Helena făcuse toate eforturile pentru a-şi ţine făgăduiala. Îşi micşorase tot mai mult propria raţie de mâncare şi muncise din greu pentru a-şi hrăni sora. Dacă nu ar fi fost eliberate, ar fi murit şi ea, fără nicio îndoială. Pentru ele, Persia fusese salvarea, Luzyna vorbea încă cu mare entuziasm despre lagărul de tranzit de pe malul râului Pahlawi. În sfârşit, aveau mâncare suficientă, copiii se jucau în nisipul cald şi puteau să înoate în apa Mării Caspice. Amintirile Helenei nu erau tot atât de senine. Îi părea rău după ultimele lucruri ale părinţilor, care în urma măsurilor de carantină fuseseră arse pe plajă. Printre acestea se aflaseră fotografii şi scrisori, amintiri de nepreţuit. Helena privise suspinând cum vântul împrăştia cenuşa pe plajă. Pentru Luzyna, Persia putea să fie un paradis, pentru ea însă rămânea o parte a coşmarului început cu deportarea lor din Lemberg.

Acum împingea cu toate puterile căruciorul. Era încă slabă şi lipsită de puteri şi încerca să nu se gândească la viitor. Se spunea că războiul se va încheia curând. Poate vor reuşi să se întoarcă în Polonia, unde să îşi reia viaţa.

În faţa barăcii, oamenii aşteptau masa, cei mai mulţi, răbdători şi indiferenţi. Refugiaţii adulţi păreau îmbătrâniţi şi consumaţi, deşi cei mai mulţi erau de vârstă mijlocie. Cine nu venise în Siberia tânăr şi capabil de muncă nu supravieţuise deportării. Foarte mulţi oameni erau bolnavi când au ajuns în Persia şi mii dintre ei muriseră

în spitalele din Pahlawi și Teheran, în ciuda eforturilor medicilor persani, indieni și englezi să îi salveze. Helena se gândea că ele trebuiau să îi mulțumească cerului că se salvaseră, însă îi lipsea smerenia necesară să facă asta. Nu putea să creadă că Dumnezeu chiar le voia binele. În definitiv, El ar fi putut să împiedice deportarea.

Adam începu să împartă mâncarea și Helena îi spunea fiecăruia o vorbă bună, când îi umplea castronul din tablă ori din aluminiu cu un polonic cu gulaș și paste. Pe la capătul cozii era și Luzyna. Când îi întinse castronul, sora sa îi surâse irezistibil.

– Ce amabil din partea ta că m-ai ajutat!

Luzyna avea o voce clară, melodioasă.

Helena se încruntă.

– Nu am făcut-o pentru tine, ci pentru oamenii care altfel ar fi trebuit să mai aștepte masa! îi reproșă ea. Unde ai fost, Luzyna? Doar nu la doctor, nu? Toate minciunile și chiulurile acestea... nu le mai pot suporta! Nu te gândești la ce ar fi spus părinții noștri despre asta? Știi cât de conștiincioși erau mama și tata. Le-ar fi fost rușine de comportamentul tău!

Luzyna ridică din umeri. La ea, până și acest gest era fermecător. Își strânsese la ceafă părul ondulat. Hainele ei erau cam vechi și uzate, dar i se potriveau. Tânăra și le aranjă puțin și acestea se așezară și mai bine pe ea. Sub rochia de muselină i se profilau formele feminine. Helena constată cu invidie că sânii surorii ei erau mai mari decât ai ei, care avea nouăsprezece ani.

– Mama și tata sunt morți, ripostă arogant Luzyna. Nu le mai poate fi rușine. Și chiar de ar fi trăit, acum ar fi avut alte treburi.

Helena clătină severă din cap.

– Fără nicio îndoială! Tatăl nostru ar fi lucrat ca stomatolog în lagăr, iar mama ca profesoară. Cu siguranță că nu ar fi umblat haimana și...

–Nu s-ar fi bucurat de viață? întrebă Luzyna țâfnoasă. Ce este atât de rău în asta? Până acum am avut destul parte de muncă și de foame. Atunci de ce nu am trăi simplu de azi pe mâine?

– Şi mai târziu? Nu vom rămâne veşnic aici, în lagăr, nu ţi se va servi veşnic masa. Mai târziu...

– Mai târziu poate că vom fi cu toţii morţi! spuse încăpăţânată Luzyna, apoi apucă polonicul, îşi puse mâncare în castron şi se întoarse să plece. Este încă război şi nu se ştie cum se va termina. Soldaţii spun că americanii lucrează la o armă cu care pot preface în cenuşă întreaga lume. Iar germanii fac acelaşi lucru. Când o vor realiza... Puff!

Luzyna făcu un gest semnificativ cu mâna înainte de a pleca, probabil, din nou în direcţia remizei ori spre baraca lui Kaspar, pentru a mânca împreună cu tânărul.

Helena privi tristă în urma ei. Nu putea să o contrazică din toată inima şi Luzyna nu era singura care avea o asemenea atitudine. În lagăr, foarte puţini îşi făceau planuri de viitor.

CAPITOLUL 2

După ce toată lumea şi-a primit mâncarea, Helena şi Adam au dus căruciorul la bucătărie, unde au ajutat la spălatul vaselor şi la curăţenie. Luzyna, care ar fi trebuit să se ocupe de toate acestea, nu se arătă.

– Face pe supărata, comentă Adam când Helena i se plânse de acest lucru. O şterge înainte de munca de dimineaţă şi revine la prânz, ca să primească raţiile suplimentare.

Cei de la bucătărie luau masa după ce terminau toată treaba. Bucătarii şi ajutoarele mâncau împreună în cort şi primeau de cele mai multe ori şi ceva deosebit. Astăzi aveau fructe şi desert.

– Face des asta? întrebă resemnată Helena.

Adam confirmă.

– Munca de aici nu îi place deloc, îi luă el apărarea. Ea este... oricum nu este o fată de bucătărie. Spune că vrea să se facă pianistă... Şi va ajunge precis, la cât de drăguţă este.

– Nici eu nu sunt o fată de bucătărie! interveni Sonia, o tânără care o ajuta pe bucătăreasă. Voiam să devin doctoriţă. Acum nu mai este posibil. Chiar dacă la douăzeci de ani mai pot studia. De fapt, nici nu am renunţat. Dar pentru o carieră de pianistă lucrurile nu cred că sunt roz. Pentru asta trebuie să începi devreme şi să exersezi, să exersezi, să exersezi... Zilnic, ore întregi. Pe draga de Luzyna nu o văd capabilă de un asemenea zel.

– Înainte exersa foarte mult, zise Helena, necăjindu-se imediat pe ea însăşi că îşi apăra sora.

De fapt, nu putea decât să fie de acord cu femeia. Poate că Luzyna visa să devină o pianistă de mare virtuozitate, dar cu siguranţă că nu îi era gândul la un studiu intensiv.

– Pur şi simplu a fost exclusă.

Ceilalţi râseră.

– Scumpo, toţi am fost excluşi! spuse bucătăreasa. Şi pentru cei mai mulţi dintre noi începutul va fi mai dificil decât pentru voi, cei tineri. Voi aveţi alte posibilităţi. Când se va termina războiul, veţi putea deveni ceea ce...

Helena ridică din sprâncene.

– Aici? întrebă ea cu amărăciune. În Persia? Unde nici măcar limba nu o înţelegem bine? Eu încerc să o învăţ, dar este descurajant de greu. Şi mai încerc să învăţ şi croitoria, deşi nu am niciun pic de talent. Şi mă îndoiesc că voi putea să trăiesc din asta. Iar Luzyna...

Îşi şterse pe ascuns o lacrimă din colţul ochiului. După cum stăteau lucrurile, Luzynei nici nu îi trecea prin cap să o ajute. Ba dimpotrivă, cel puţin în viitorul apropiat va avea mult de tras pentru sora ei.

– Luzyna vrea să se întoarcă în Polonia, interveni Adam, care se părea că o cunoştea pe fată cel mai bine. Şi adăugă: Imediat ce se va încheia războiul.

– Da, pentru că îşi imaginează că acolo va fi la fel ca înainte, confirmă Helena. Dar din ce se aude, toată Europa este distrusă. Şi chiar dacă ar mai exista, casa noastră este locuită acum de ruşi. Eu nu cred că i-am putea da afară aşa simplu.

– Dacă aş fi tânără, aş pleca în Noua Zeelandă, zise Sonia, care visa să studieze medicina.

Vocea îi era plină de melancolie.

– Unde? întrebară Helena şi Adam în acelaşi timp, dar dacă tonul îl trăda pe tânăr că nu mai auzise de această ţară, în vocea Helenei se simţea o nelinişte.

Noua Zeelandă? Până atunci nu auzise numele țării insulare din Polinezia menționat în legătură cu războiul și cu refugiații.

– Noua Zeelandă. Este un fel de colonie englezească, le explică Sonia. Se află pe undeva pe lângă Australia. Este foarte, foarte departe. Iar oamenii care locuiesc acolo vor să accepte refugiați polonezi. Sora mea mai mică este la Isfahan, într-un cămin pentru orfani. Mi-a scris despre asta.

Guvernul polonez din exil organizase la Isfahan un orfelinat bine dotat, pentru copiii deportaților decedați. Avea școli serioase și cea mai bună îngrijire. La sosirea în Persia, Helena fusese prea mare pentru a fi admisă acolo, iar Luzyna nu voise să se ducă singură.

– Există desigur o limită de vârstă, continuă Sonia. Dar voi doi, arătă ea spre Adam și spre Helena, voi veți fi acceptați cu siguranță. Și Luzyna. Interesați-vă.

În drum spre baraca ei, Helena fremăta. Noua Zeelandă... Spre deosebire de Sonia și de Adam, ei numele acestei țări îi amintea de pachețelele pline de promisiuni, cu mărci poștale multicolore, și de scrisorile în limba engleză pe care mama ei le traducea împreună cu ea. Un prieten al tatălui, un stomatolog german, se refugiase în Noua Zeelandă imediat ce Hitler preluase puterea. Ca evreu, nu crezuse că mai avea vreun viitor în Germania și nu se înșelase. În anii de pribegie le împărtășise prietenilor din Europa întâmplările prin care trecuse în noua lume. Familia Grabowski citea cu emoție scrisorile lui și, mai ales după izbucnirea războiului, când aprovizionarea cu alimente se înrăutățise, aștepta cu nerăbdare pachetele de la el, cu conserve, carne și pește uscat, precum și cu dulciuri pentru copii. Mama Helenei insistase ca fetele să îi mulțumească personal, o ocazie bună de a-și exersa engleza. Helena își mai amintea și adresa stomatologului: Elizabeth Street, Wellington. Wellington, scria Werner Neumann, era capitala noii lui patrii și se deosebea mult mai puțin de Lemberg sau de Düsseldorf decât Teheranul. El

le scria despre spectacole de teatru și de operă, despre magazine universale și despre noua clădire a parlamentului.

Legătura se întrerupsese când familia Grabowski fusese deportată, dar în Persia, unde refugiații care cunoșteau limba engleză ascultau posturi engleze de radio, Helena mai auzise despre această țară. Știa că Noua Zeelandă trimisese trupe în Europa, în război, și că acolo nu căzuse nicio bombă. Totul părea pașnic. Când Helena se gândea la Noua Zeelandă, vedea în fața ochilor turme de oi pe pajiști verzi, case colorate din lemn și oameni prietenoși. Nenea Werner, cum îi spuneau ei, și familia lui se acomodaseră repede acolo. Trebuiseră să învețe limba engleză, dar Helena vorbea bine această limbă. În Noua Zeelandă i-ar fi mult mai simplu decât în Persia să își facă un rost ori chiar să urmeze cursurile unei universități.

Inima Helenei începu să bată mai repede la gândul de a-i vizita măcar o dată pe soții Neumann, dacă va reuși să obțină pentru ea și Luzyna locuri pe un vas cu refugiați. Se hotărî ca în ziua următoare să se intereseze la conducerea lagărului, imediat după ce va vorbi cu Luzyna despre asta.

Helena se pregătise de luptă, dar a fost plăcut surprinsă să vadă că însăși Luzyna a abordat tema.

– Eu și Kaspar mergem în Noua Zeelandă! îi declară ea seara surorii sale, când se pregăteau de culcare. Kaspar va deschide un atelier de reparat automobile. Nu au cum să fie prea multe pe acolo, unde sunt doar oi și vaci. Așa scria și unchiul Werner.

Helena se încruntă. Nu putea crede că o țară atât de întinsă și de modernă ca Noua Zeelandă nu era încă motorizată. În plus, Kaspar, care ajuta la întreținerea parcului auto al lagărului doar de câteva luni, nu i se părea mecanicul auto pe care acea țară îl aștepta. Dar îi era indiferent. Important era faptul că Luzyna era de acord să emigreze.

– Te-ai gândit cum vei face? o întrebă precaută Helena.

Luzyna dădu hotărâtă din cap:

– Sigur. Noua Zeelandă vrea să primească șapte sute de copii și tineri, așa a auzit Kaspar. Trebuie să fie orfani, aceasta este singura condiție. Cei mai mulți vor pleca de la căminul pentru orfani din Isfahan, dar putem merge și noi. La doamna doctor Virchow. Trebuie doar să ne prezentăm acolo, pentru că ea face lista.

Doamna doctor Virchow, angajată de guvernul polonez din exil, avea grijă de copiii și tinerii din lagăre. Organiza activitatea sanitară, școlară și se ocupa de cursurile de instruire. Helena avusese de mai multe ori de-a face cu ea, printre altele la înscrierea la cursul de croitorie și de limba persană. Tânăra candidase și pentru un post de profesoară de engleză, dar din cauza vârstei nu fusese angajată. Doamna doctor Virchow o sfătuise prietenește ca mai întâi să se refacă după călătoria grea și după exilul din Siberia. Peste un an vor mai sta de vorbă.

În orice caz, Helena nu se temea de doctoriță, cu toate că nu putea crede că era suficient „să te prezinți" pentru a obține un loc pe lista refugiaților care plecau în Polinezia. Fără îndoială că li se va face și un examen medical și probabil că erau importante și cunoștințele de limba engleză. Totuși, Helena era optimistă în privința ei și a Luzynei. Sora ei mai mică nu vorbea engleza la fel de bine ca ea, dar vorbea mai bine decât cei mai mulți din lagăr. Iar sănătoase erau amândouă, acest lucru le fusese confirmat în repetate rânduri.

– Ai ceva împotrivă să vin și eu? o întrebă Helena pe Luzyna, după ce aceasta mai visă un timp la viitorul roz al ei și al lui Kaspar la celălalt capăt al lumii.

Luzyna zâmbi, se aplecă deasupra ei și o îmbrățișă.

– Fără tine nu plec nicăieri de aici!

Cuvintele acestea îi încălziră Helenei sufletul, chiar dacă nu știa dacă Luzyna fusese sinceră cu ea.

În dimineața următoare, surorile se întâlniră cu Kaspar în fața biroului conducerii lagărului. Cu ocazia aceasta Luzyna chiulise iarăși de la munca la bucătărie, însă acum cu aprobarea Helenei. Nici Kaspar nu lipsea nemotivat, căci îi ceruse șefului parcului auto o învoire de o oră. Tânărul, cam bleg, cu păr castaniu, o întâmpină pe Luzyna de parcă nu ar mai fi văzut-o de luni întregi. Helena se simțea penibil că aceștia se îmbrățișau și se sărutau. Puținii tineri care așteptau și ei să discute cu doamna dr. Virchow nu îi băgau însă în seamă. Păreau preocupați de propriile probleme. Helena observă că erau trei băieți și două fete, între paisprezece și șaisprezece ani. Fetele își țineau de mână surioarele mai mici, care se uitau cu ochii mari la Luzyna și la Kaspar. Una dintre micuțe chicoti.

– Ce este? li se adresă Kaspar.

Deseori, acesta era morocănos, după cum Helena constatase pe propria piele. Doar cu Luzyna se comporta altfel.

Micuța coborî speriată privirea. Sora ei mai mare vru să spună ceva, dar chiar în acel moment fu chemată în biroul doamnei Virchow și le trase după ea și pe cele mici. Ieșiră după zece minute și imediat fu invitată înăuntru Luzyna, care intră degajată și ieși după scurt timp.

– A vrut să afle dacă am auzit ceva despre Noua Zeelandă și cum îmi închipui eu că este această țară. Și dacă urmez cursul de engleză. I-am spus că vorbesc deja engleza și că avem rude în Noua Zeelandă. La auzul minciunii, Helena trase adânc aer în piept, dar trebuia să recunoască faptul că menționarea familiei Neumann le mărea, cu siguranță, șansele. Luzyna continuă: Hm... și pe urmă m-a întrebat dacă într-adevăr părinții mei au murit, adică dacă știm asta sigur. Dacă părinții sunt dați dispăruți, ei nu vor să trimită copiii atât de departe. Și la noi nu mai există nicio îndoială.

După doi băieți îi veni și Helenei rândul să intre în biroul doctoriței. Aceasta îi zâmbi prietenește.

– Cred că deja ne cunoaștem, nu? Tu urmezi diverse cursuri și. .. nu cumva vorbești curent engleza?

Helena confirmă.

– Mama era profesoară de engleză, zise ea. Cu siguranță că sora mea deja v-a spus asta. Luzyna Grabowski. Tocmai a fost la dumneavoastră.

Doamna dr. Virchow aruncă o privire prin dosare.

– Ah, da, micuța blondă... Nu știam că este sora ta, numele Grabowki este comun. Luzyna mi-a făcut o impresie foarte bună. Iar tu, firește, că te încadrezi pentru emigrare. Mă tem doar... mă tem că pentru tine nu o putem organiza.

Helena avu senzația că, fără să își dea seama, fusese lovită de un nor și acum cădea într-o gaură neagră.

– Dar... de ce nu? abia silabisi ea. Eu... mă gândesc că sunt șapte sute de locuri.

Doamna dr. Virchow confirmă.

– Pentru copii și tineri între șase și șaisprezece ani. Sora ta se încadrează, Helena. Dacă ai fi fost de șaptesprezece ani... Aș fi încercat să pun o vorbă bună pentru tine. Ca să nu fiți despărțite, ca surori. Dar ai nouăsprezece. Îmi pare rău, Helena.

Helena își mușcă buzele.

– Dar Luzyna... pe ea o veți lua? întrebă ea cu o voce gâtuită.

– Pe sora ta aș lua-o cu plăcere. Mie mi se pare foarte dotată și ar fi o șansă bună pentru ea. Firește că și ea trebuie să fie de acord, noi nu silim pe nimeni să plece. Dacă îi vrei binele, sfătuiește-o și tu. Pe acești copii, Helena, îi așteaptă acolo o cu totul altă viață. Doamna dr. Virchow se jucă cu stiloul ei, apoi adăugă: Aproape că o invidiez. Va scăpa de război și de vremurile grele care ne așteaptă după încheierea războiului. Va trebui să reconstruim Europa din temelii și mă tem că Rusia și puterile occidentale o vor împărți între ele. Dacă se vor certa din cauza asta, va izbucni imediat un alt război. Dimpotrivă, în Noua Zeelandă nu există distrugeri, nu există pericole, iar

tinerele fete au posibilități fantastice. Acolo, universitățile le-au fost totdeauna deschise femeilor. De cincizeci de ani au drept de vot. Desigur, nu este paradisul, Helena, dar este cel mai bun lucru ce i se poate întâmpla surorii tale.

Helena înghiți în sec. Parcă auzea vocea mamei ei: Luzyna merită ceva mai bun... Se pare că acum visurile Mariei privind fata ei sunt gata să devină realitate.

– O voi sfătui de bine, zise Helena sec. Multe mulțumiri, doamnă doctor. Ah, da... va intra la dumneavoastră Kaspar Jablonski, nu îi spuneți imediat că, având optsprezece ani, nu are nicio șansă să plece în Noua Zeelandă. Lăsați-i puțin timp să creadă că vor rămâne împreună. Fiind îndrăgostită, Luzyna va renunța la orice.

Luzyna a aflat că Helena a fost respinsă abia când acest lucru nu a mai putut fi ținut secret. Până atunci, Helena și-a ascuns necazul. Plângea pe prici când rămânea singură, când Luzyna dormea sau în timp ce cosea, îmbibând cu lacrimi materialul. Oricum, își spunea ea cu amărăciune, în viitor se va întreține din croitorie doar pe ea. Va scăpa de răspunderea pe care și-o asumase pentru Luzyna. Helena se simțea vinovată pentru că din acest punct de vedere era o ușurare.

Lista cu copiii și tinerii selectați a fost afișată în cele din urmă și cu toate că Helena sperase în sinea ei la o minune, nu erau trecute pe ea numele ei și al lui Kaspar. Doar Luzyna făcea parte dintre cei cincisprezece orfani din lagărul de la Teheran care urmau să plece peste zece zile. Reacția fetei a fost cea la care Helena se aștepta.

– Recunoaște că tu știai! i-a strigat aceasta când Helena nu reuși să se arate foarte surprinsă de respingerea ei. Tu ai știut că nu îl vor lua pe Kaspar, dar nu ai spus nimic, pentru că vrei să scapi de mine!

Faptul că nici sora ei mai mare nu se afla pe listă părea să nu o deranjeze pe Luzyna, în ciuda tuturor jurămintelor anterioare. Helena se simțea rănită, dar nu lăsa să se vadă. În loc de furie, trebuia să dea dovadă de diplomație. O va liniști pe Luzyna și o va opri să alerge la

conducerea lagărului pentru a contramanda plecarea. Ar fi însemnat să o lipsească de orice speranță de a se revedea cu Kaspar.

– Da, am știut, recunoscu Helena. Restricția privind vârsta este valabilă doar pentru această călătorie, nu pentru emigrare. Kaspar și cu mine vom veni mai târziu. Doamna doctor Virchow ne-a încurajat categoric.

După discuția din biroul doctoriței, Kaspar ieșise optimist. Ea îl asigurase că în Noua Zeelandă existau șanse bune pentru emigranții tineri cu inițiativă. În orice caz, țara le era deschisă, fie că făceau sau nu parte dintre tinerii care plecau acum.

– Și așa cum am înțeles de la doamna Virchow, continuă Helena, voi nu v-ați putea duce la îndeplinire planurile imediat chiar dacă Kaspar ar fi plecat acum. Nu veți fi debarcați în portul Wellington, ci veți trăi mai întâi într-un lagăr de tranzit și veți merge la școală.

– Nu vreau nicio școală! se înfierbântă Luzyna. Și nici Kaspar!

Helena o îndemnă să fie răbdătoare și clătină aprobator din cap.

– Tocmai! Nici nu ar putea să își deschidă imediat un atelier auto. Și nici nu vă puteți căsători imediat. Ești prea mică pentru asta.

– La șaisprezece ani te poți căsători! argumentă hotărâtă Luzyna.

Ea auzise că, în Persia, unele fete se măritau din copilărie.

– Nu și în Noua Zeelandă! Helena se interesase, apelând la ajutorul prietenesc al doamnei dr. Virchow, și continuă: Acolo te poți căsători de la șaptesprezece ani, dar numai cu consimțământul celor îndreptățiți să ți-l dea. Cum ar fi cineva din conducerea lagărului din Pahiatua ori cum i-o fi zicând acelui loc. Dar pe care nu ți-l va da. Tu nu vii în Noua Zeelandă ca mireasă, ci în cadrul unui program pentru orfanii de război. Noul tău tutore nu te cunoaște și nu îl cunoaște nici pe Kaspar. Pentru nimic în lume nu și-ar da consimțământul pentru căsătorie. Vezi tu, Luzyna, nu merge așa cum vă imaginați voi. Tu pleci acum înaintea lui Kaspar. Curând va veni și el, își va face, fără familie, o situație, ceea ce este mult mai simplu. Apoi te ia din Pahiatua.

Luzyna se smiorcăi.

– Dar trebuie să îmi promită asta! suspină ea mai îmblânzită.

Helena o luă în braţe.

– Sigur va face asta, o asigură ea. Dacă te iubeşte cu adevărat.

– Firește că mă iubește! Acum Luzyna era necăjită că nu era luată în serios. Vei vedea, Kaspar va ajunge acolo mai repede decât mine!

Helena dădu din cap, încercând să nu pară neîncrezătoare. Probabil că Kaspar chiar îi va face Luzynei această promisiune. Dar ea era convinsă că până acum tânărul nici nu ştiuse unde era Noua Zeelandă. El nu cunoştea nici măcar un cuvânt în engleză şi nu avea niciun fel de economii. Kaspar nu va ajunge niciodată în Noua Zeelandă fără programul pentru orfanii de război. Ea trebuia însă să aibă grijă ca nici el şi nici Luzyna să nu devină conştienţi de acest lucru în următoarele zece zile.

CAPITOLUL 3

În ultimele zile de dinaintea plecării, Helena nici nu știa unde îi mai era capul, în timp ce Luzyna era atât de degajată, de parcă urma să meargă până la Teheran. Nu începuse să își pregătească bagajul și să își rezolve problemele, și râdea când Helena o îmboldea.

– Helena, nu am decât două rochii și două seturi de lenjerie. Plus un prosop, un săpun, periuța și praful pentru curățat dinții, precum și o pătură din lână. Le-aș putea împacheta în cinci minute!

– Poate este bine să iei una dintre rochiile mele, îi propuse Helena. Cea de culoare roșu-închis este mai puțin uzată decât cea azurie a ta.

Luzyna își dădu ochii peste cap:

– Dar este rochia ta de duminică. Nu mi-o poți da. Probabil că în noul lagăr vom primi haine noi.

– Eu nu am nevoie de rochie de duminică! susținu Helena. Însă tu trebuie să fii bine îmbrăcată și în timpul călătoriei. Vom încerca să dăm ceva în schimbul unui șal pentru umeri, ca să nu îți fie frig. Vei călători mai mult pe mare, și îți amintești cât a fost de frig pe vasul cu care am ajuns de la Krasnovodsk la Pahlawi.

Traversarea Mării Caspice fusese un coșmar.

– Atunci veneam din Siberia, râse Luzyna. Acum, dimpotrivă, mergem spre sud, dacă am înțeles bine de la doamna dr. Virchow.

Harnica doctoriță invita în fiecare seară tinerii selectați pentru emigrare să le vorbească despre viitoarea lor țară-gazdă, într-o sală de clasă a școlii din lagăr, unde le arăta și fotografii. Luzyna nu era prea interesată. Helena nu știa dacă ea mergea în fiecare seară la aceste cursuri și doctorița nu i-ar fi permis să își aducă de fiecare dată atât prietenul, cât și sora. Kaspar Jablonski mergea însă cu plăcere, deși Helena era nemulțumită că pe acesta îl interesa mai ales diaproiectorul cu ajutorul căruia fotografiile color erau proiectate pe un perete. Kaspar era entuziasmat de această mică minune și s-a făcut chiar de-a doua zi iubit, doamna doctor lăsându-l să manipuleze aparatul.

Ceea ce povestea doctorița despre imagini părea să nu îl intereseze. Din fericire, poate, se gândea Helena. Probabil tânărul descoperise cât de departe era Noua Zeelandă și cât de dificilă era călătoria. În orice caz, nu se putea urca pur și simplu pe un vas și coborî la Wellington. Până în India, grupul era transportat pe uscat. Cu cât auzea mai multe despre călătorie, speranțele Helenei de a o urma cândva pe Luzyna se micșorau. Străbăteau mai multe țări, iar transportul cu autobuzul și cu trenul costa o avere. În plus, scepticismul Helenei creștea cu fiecare oră în care asculta prelegerile doctoriței Virchow și cu fiecare diapozitiv pe care Kaspar îl proiecta pe perete cu noua lui jucărie preferată. Helena privea uimită minunile naturale din noua patrie a Luzynei, pădurile de ferigi, vulcanii și izvoarele fierbinți, munții acoperiți de zăpadă și crângurile de palmieri, pâraiele și lacurile bogate în pește și terenurile nesfârșite ale fermelor.

Orașe nedistruse, curate și plăcute, în care tinerii emigranți aveau posibilitatea ca mai întâi să lucreze în fabrici, pentru a strânge bani, și pe urmă să urmeze o școală bună ori cursurile unei universități de excepție.

Helenei îi venea să se piardă în visele despre toate acestea, dar se străduia să fie realistă. O convinse pe Luzyna să îi probeze hainele

și încercă, printr-o cusătură decorativă ori printr-o pensă, să le facă mai atractive. Cu remușcări, sustrase din croitorie niște material și îl schimbă pe un șal care să îi țină de cald Luzynei și, în plus, să se potrivească peste rochia ei de culoare roșu-închis, pe care i-o dărui. Totdeauna când erau doar ele vorbea cu Luzyna în engleză și se îngrozea cât de mult uitase sora ei mai mică în Siberia. Încerca să îi reîmprospăteze Luzynei cunoștințele de limbă și o obligă să memoreze adresa familiei Neumann. Era sigură că numele orașului și al străzii erau corecte, dar numărul de la casă nu și-l mai amintea. Se hotărî totuși să îi scrie prietenului tatălui ei. Îi povesti prin ce trecuse familia și îl rugă să se intereseze în Pahiatua de Luzyna și să aibă grijă de ea. Visa cu ochii deschiși că familia Neumann, mișcată de soarta familiei Grabowski, îi va trimite negreșit bani pentru a reuni cele două surori.

Pe lângă pregătirile pentru călătorie, Helena și ceilalți emigranți erau interesați de situația din îndepărtata Europă. Aliații tocmai spărseseră frontul german din vest și sperau să înainteze acum rapid prin nordul Franței. Țelul era să ajungă la Paris și în final la Berlin. Înfrângerea germanilor era doar o chestiune de timp.

Și sosi și ziua plecării. Tinerii emigranți fuseseră anunțați ca la ora zece dimineața să se strângă pe terenul pentru exerciții din mijlocul lagărului. Un autocamion urma să îi ducă la Isfahan. Vor dormi o noapte la căminul pentru orfani, de unde vor pleca mai departe în ziua următoare: mai întâi cu autocamionul, apoi cu trenul, și de la Bombay cu vaporul până la Wellington.

La ora nouă și jumătate Helena duse lucrurile Luzynei la locul stabilit, în timp ce sora ei rămase să se despartă de Kaspar. Locul se umplea. Ceilalți copii și tineri erau foarte încordați și, ca și Helena, veniseră prea devreme. Soarele se înălța deasupra munților Elburz, era cald și așteptarea nu părea grea. Copiii se jucau, tinerii pălăvrăgeau atenți ca frații ori surorile mai mici să nu se piardă. Doar

Helena stătea ca pe jăratic. Pentru Dumnezeu, unde era Luzyna? Helena privea mereu ceasul cel mare de pe clădirea principală a lagărului și se silea să pară liniștită. Era încă devreme. Luzyna mai avea timp douăzeci și cinci de minute. Pe urmă douăzeci, cincisprezece... La ora zece fără cinci minute toți copiii și tinerii se strânseseră, iar o femeie tânără bifă pe o listă numele acestora. La ora zece apăru autocamionul.

Helena gândea febril. Probabil că Luzyna și Kaspar se sărutau și se îmbrățișau și pentru a suta oară se asigurau că se despărțeau temporar. Luzyna trebuie să fi uitat cât era de târziu sau se baza pe faptul că Helena va veni să o ia la timp. Exact asta ar trebui să facă acum. Se gândi că cei doi se întâlneau în spatele remizei, unde se puteau feri de privirile curioase. Dar ca să ajungă acolo și să se întoarcă va avea nevoie de cinci minute, dacă nu de zece, iar tânăra cu lista tocmai striga numele Luzynei, în timp ce tinerii se urcau în camion. Helena se duse să îl roage pe șofer să o aștepte și pe Luzyna.

Apucă bocceaua surorii ei și se îndreptă către mașină. Inima îi bătea cu putere. O iubea pe Luzyna, dar ura să se scuze mereu în locul ei, să ceară mereu excepții pentru aceasta și să născocească minciuni pentru a-i justifica greșelile.

Apoi indignarea se transformă brusc în furie. Suferea atât de mult că trebuia să se retragă permanent, să se sacrifice pentru o fată care nu știa să aprecieze nimic din toate acestea! Luzyna se purta ca și cum i se cuvenea tot ce făcea Helena pentru ea și cu siguranță că nu îi va mulțumi că îi oferise această șansă unică pe care acum era pe punctul să o piardă! Ba dimpotrivă. Parcă o și vedea zicând îmbufnată: „Vin imediat, nu fi așa de...“ O va urma în silă, după care va afișa un zâmbet de scuză, fără să zică nimic femeii din conducerea lagărului ori șoferului.

Helena strânse din dinți. Ajunsese la autocamion. Femeia cea tânără îi aruncă o privire rapidă.

– Grabowski Luzyna? întrebă ea și ridică creionul pentru a o bifa pe listă.

Helena deschise gura căutându-și cuvintele ca să explice situația.

– Luzyna Grabowski?

Femeia repetă nerăbdătoare și îi făcu un semn Helenei să urce odată în camion.

Helena înghiți în sec. Gândurile o gâtuiau.

– Da, zise ea răgușit, auzindu-și în urechi bătăile inimii. Da!

Helena urcă în autocamion ca în transă. Un tânăr îi întinse mâna și o ajută. Se părea că nimeni nu avea obiecții. Helena nu putea să creadă că niciunul dintre acești tineri nu o cunoștea pe Luzyna, dar probabil că nu auziseră când aceasta fusese strigată. Sau pur și simplu nu îi interesase niciodată numele drăguței lui Kaspar Jablonski. Fără îndoială că era în avantajul Helenei faptul că sora ei nu urma nici cursurile școlii și nici alte cursuri.

O fată îi zâmbi Helenei. Se mai văzuseră odată pe coridorul unde se afla biroul doamnei doctor Virchow, dar nu făcuseră cunoștință. Iar ceilalți din camion nu o știau pe Helena după nume. Printre ei nu erau nici colegi de la cursul de croitorie, nici de la cel de persană.

– Eu sunt Natalia, spuse fata.

Helena își drese glasul:

– Lu... Luzyna.

Când șoferul porni motorul, camionul greu vibră. Helena privi locul de așteptare. Inima îi bătea cu putere. Dacă Luzyna apărea acum, ea mai putea face ceva.

Dar Luzyna nu apăru. Nici când mașina se puse în mișcare și când copiii și tinerii începură să facă semn cu mâna celor rămași, Helena nu își văzu sora nicăieri. Când camionul dădu să iasă în șosea trecând pe lângă remiză, Luzyna și Kaspar se iviră. După cât se părea abia acum băgaseră de seamă că ceasul bătuse de mult ora zece.

Luzyna se uită îngrozită la camion și făcea agitată semne. Kaspar încerca și el să oprească mașina. Șoferul interpretă gesturile ca semne de rămas-bun. Claxonă amuzat și copiii se bucurară.

Strigătele Luzynei ajunseră la grup și Helena își dădu seama că aceasta striga numele ei. Deci o descoperise, văzuse că Helena îi luase locul. Expresia de pe chipul ei era de nedescris. Surprindere, indignare, imposibilitatea de a crede în trădare ori încălcarea promisiunilor.

Pentru o clipă, pe Helena o încercă o bucurie sălbatică. Se simțea răzbunată, simțea o dată și Luzyna cum era să fii părăsită și desconsiderată! Dar îi trecu repede și o cuprinse o disperare cumplită. Ce era pe cale să facă? Doar era responsabilă pentru Luzyna! Era datoria ei să îi suporte toate mofturile, să se sacrifice pentru sora ei care merita ceva mai bun. Nu o putea lăsa aici! Ce ar fi spus mama lor despre asta?

Helena se ridică în picioare, făcu semne, încercă să ajungă în față.

– Opriți, trebuie să oprim, noi...

– Hei, tu, ai înnebunit? Așază-te, altfel ai să cazi din mașină!

Natalia o trase cu putere pe locul de lângă ea.

– Nu... eu trebuie să... noi trebuie... sora mea...

Helena lovi cu pumnul în tabla cabinei șoferului. Tânărul persan care conducea autocamionul nu o băgă în seamă.

– Termină, nu mai oprim, spuse un tânăr și o apucă energic de braț. Dacă ai uitat ceva, vei spune la Isfahan. Vor fi amabili și te vor ajuta.

În veselia generală, suspinele neajutorate ale Helenei trecură neobservate.

În timp ce autocamionul lupta cu drumul plin de curbe și de praf din munți, zdrăngănea pe șoselele mai late printre plantațiile de curmali și crângurile de măslini, Helena încercă să se mai destindă. Cu siguranță că lucrurile se puteau îndrepta. După primii kilometri

se aștepta ca în orice moment să vadă un automobil apărând în spatele camionului. Era sigură că Luzyna îi va povesti cuiva din conducerea lagărului ce se întâmplase și că se va organiza urmărirea și schimbarea surorilor. Și Kaspar putea să mobilizeze pe cineva, poate că șeful parcului auto chiar îi va da o mașină.

După două ore acest scenariu se dovedi eronat. Autocamionul mergea foarte încet. O mașină normală l-ar fi ajuns de mult. Așa că Helena se gândi că la Isfahan totul se va clarifica. Conducerea lagărului din Teheran va suna orfelinatul și Helena va fi trimisă înapoi. Poate că transportul va fi întârziat cu o zi pentru ca Luzyna să își redobândească locul. Helena spera, dar avea și îndoieli. Nu numai că se pusese într-o situație imposibilă, dar îi irosise și Luzynei șansa.

Până seara nu se întâmplă nimic. După lunga călătorie, tinerii ajunseră frânți de oboseală la Isfahan, dar priveliștea casei pentru orfani le redeșteptă cheful de viață. Era cu adevărat un mic paradis, clădirile pentru dormitoare și școală se aflau în mijlocul unui parc tropical fermecător. Helena se simțea ca în poveștile celor o mie și una de nopți. Clădirea era confortabilă și prietenoasă. Copiii de acolo îi salutară pe nou-veniți cu un cântec vesel în limba poloneză. Păreau bine hrăniți și purtau uniforme școlare curate.

Pe locul de adunare din fața școlii fluturau steagurile polonez și persan, iar îngrijitorii le urară tinerilor emigranți bun venit. Și de data aceasta un tânăr bifă numele pe o listă, fără să reacționeze în vreun fel când ea se dădu din nou drept Luzyna. Imediat după aceea fu repartizată într-o cameră cu Natalia și cu surorile ei mai mici. Helena constată cu sufletul greu că Luzyna nu o trădase. Deci ei îi revenea sarcina de a clarifica lucrurile.

Cu toate că îi era foame, nu mâncă mai nimic din gustoasa mâncare servită în sala de mese. Regreta ce făcuse. Oare trebuia să continue? Gândurile care o năpădiseră din timpul călătoriei o asediau din nou. O va ajuta pe Luzyna dacă făcea asta? Transportul era planificat pentru a doua zi. Va fi amânat pentru o fată? Și

Luzyna chiar ar fi vrut asta? Sigur că fusese indignată că Helena o părăsise, dar pe de altă parte nu își dorea nimic altceva decât să rămână cu Kaspar.

Helena făcea eforturi să își pună ordine în gândurile. Ce voia Luzyna nu avea nicio importanță, ea trebuia să facă ceea ce era mai bine pentru sora mai mică. Helena îi promisese mamei că va avea grijă de ea. Iar o legătură prea timpurie cu un nătărău precum Kaspar Jablonski nu era lucrul cel mai bun pentru tânără.

Natalia îi spuse ceva. Helena se scuză. Nu o auzise, trebuia să înceapă să se comporte normal, dacă nu voia să fie descoperită. Îi vâjâia capul. Pe de o parte, voia să se predea, pe de altă parte, voia să nu fie descoperită. Pe de o parte erau obligațiile ei față de Luzyna, pe de cealaltă parte era dorința irezistibilă de a lăsa totul în urmă. O țară nouă... o viață nouă...

– Așadar, mă bucur că mergem în Noua Zeelandă! încheie Natalia.

Helena se strădui să zâmbească și spuse ceea ce credea:

– Și eu!

CAPITOLUL 4

A doua zi, Helena se simțea încă foarte vinovată, dar nu îi mai era atât de teamă că va fi descoperită. În cursul nopții sosiseră și alte autocamioane cu copii și tineri din împrejurimile Teheranului, care plecaseră după camionul din lagărul Helenei și al Luzynei. Dacă Luzyna ar fi făcut scandal, ar fi existat cu siguranță posibilitatea să fie trimisă cu unul dintre acestea, pentru a o înlocui pe sora ei. Acum însă, Helena era sigură că Luzyna nu o trădase și posibilitatea de a fi demascată la un control era din ce în ce mai mică. Pentru că în cele douăzeci de autobuze pregătite urcau atât de mulți copii și tineri, plus treizeci de îngrijitori, nimeni nu mai compara chipurile lor cu fotografiile din pașapoarte. Sau cel puțin nu o mai făcea serios. Helena își putea întrerupe călătoria numai dacă se demasca singură, lucru pe care, cu toate mustrările de conștiință, nu îl făcu.

Încercă să își alunge gândurile negre și împreună cu Natalia își căută loc în autobuz și privi curioasă pe fereastră. Mai întâi coloana parcurse valea fluviului Zayandeh Rud, cu un peisaj verde, roditor. La poalele munților Zagros se zărea Isfahanul, o așezare minunată, după cum povesteau copiii din orfelinatul aflat în afara orașului, care îl vizitaseră frecvent. Helena nu regreta moscheile și parcurile. Probabil că ar fi găsit Isfahanul tot atât de străin și neliniștitor ca Teheranul. Ciudate îi păreau și satele prin care sau pe lângă care trecea convoiul. Aveau casele joase, din chirpici, în jurul cărora umblau

liber găini, capre, vaci și măgari. Bărbații purtau pantaloni albi și cămăși lungi, precum cele de noapte, și turbane. Femeile erau complet acoperite, cu haine și voaluri. Helena bănuia că pe aici nu se schimbaseră prea multe din Evul Mediu. Firește, Persia era frumoasă, dar nu era lumea ei. Când se gândea la țărani, îi apăreau în fața ochilor case cu frontoane, grajduri și grădini de zarzavat.

Natalia o aprobă dând din cap, când ea îi destăinui aceste lucruri și îi spuse că familia ei fusese alungată dintr-o asemenea gospodărie poloneză. De mică se ocupase cu îngrijirea animalelor și spera ca în Noua Zeelandă să găsească adăpost tot la o fermă. Tânăra nu prea vorbea engleza. Tocmai terminase un curs în lagăr și a fost foarte impresionată când a auzit că Helena vorbea destul de bine această limbă. Insistă ca Helena să exerseze cu ea pe drum și astfel timpul trecu repede. Toți copiii erau fericiți că traseul urma drumuri netede. Călătoria peste munți din orașul-port Pahlawi până în Teheran și Isfahan fusese infernală.

Numai sora mai mică a Nataliei nu se simțea bine. Avea rău de mașină. În plus, locurile în care copiii și tinerii înnoptau erau modeste și supraaglomerate. Și pe măsură ce înaintau spre sud, se făcea tot mai cald. În autobuz, aerul era atât de fierbinte încât abia se putea respira. Nimeni nu se obosea să le spună pasagerilor unde se aflau și cât mai aveau de mers. Mulți copii credeau că vor merge cu mașinile până în Noua Zeelandă, în timp ce Helena știa că de la Bombay vor călători cu vaporul. Doamna doctor Virchow le explicase protejaților ei că aveau să treacă prin diverse provincii indiene, iar Helena se întreba dacă la fiecare dintre acestea se efectuau controale la graniță. De fapt, autobuzele au fost oprite pentru scurt timp doar la intrarea în India britanică și vameșilor, în mare parte englezi, nici prin cap nu le trecu să deschidă mai mult de șapte sute de pașapoarte. Ei și-au exprimat doar simpatia față de emigranți, le-au urat mult noroc în Noua Zeelandă, care în fond făcea parte din Commonwealth-ul britanic, și au lăsat convoiul să treacă.

Câmpiile roditoare ale Persiei au lăsat locul deșertului. În cele din urmă, călătoria emigranților cu autobuzele s-a încheiat într-o stație de cale ferată prăfuită, dintr-un uriaș oraș controlat de trupele britanice, a cărui denumire a înveselit-o pe Katarina: Karatschi.

– Sună ca *haraşo*!

Micuța râse și se bucură că poate părăsi autobuzul. În tren nu se simțea atât de rău.

Dimpotrivă, Helena se simțise mai bine în mașină. Compartimentele care le-au fost repartizate în tren erau soioase și supraaglomerate, aerul mirosea urât și nici măcar noaptea nu era mai suportabil. Primeau sendvișuri din care picura grăsimea, dormeau pe scaune sau pe podea în compartimente și pe culoare. Toate acestea îi aminteau Helenei de înghesuiala de pe vasul cu care călătoriseră de la Krasnovodsk la Pahlawi, doar că atunci înghețaseră, pe când acum asudau. Aerul din vagoane era îngrozitor. Puțea a corpuri nespălate și a secreții umane. Toaletele erau de nefolosit deja după prima zi.

După un timp au ajuns și la granița cu India, unde au trebuit să coboare și apoi să urce în alt tren. Era noapte și nici aici nu s-a făcut controlul. Tinerii din lagărul ei au fost în timpul călătoriei preocupați de ei înșiși. Niciun copil mic nu călătorea singur, iar cei mai mulți aveau între treisprezece și șaisprezece ani. Puținele excepții, cum erau surorile mai mici ale Nataliei, se aflau în grija unui membru mai vârstnic al familiei. Pentru această călătorie se aleseseră foarte mulți copii între șase și doisprezece ani, care fuseseră încredințați unor îngrijitori. Bărbații și femeile își numărau permanent protejații și erau foarte preocupați să îi supravegheze.

Când trenul ajunse în sfârșit în gara din Bombay, Helena era prea epuizată pentru a mai nutri sentimente de îngrijorare și vinovăție. Și acest imens oraș făcea parte din Imperiul colonial britanic, autobuzele care îi așteptau pe copii erau ale militarilor britanici.

Helena și ceilalți erau atât de obosiți și de copleșiți de mulțimea noilor impresii, încât nici nu au mai băgat în seamă străzile supra-aglomerate, larma, zgomotele și mirosurile exotice ale orașului. Doar Natalia admira palmierii și Katarina arăta impresionată spre carele trase de boi pe străzi. Totul era viu colorat și în temple se venerau zei ciudați. Helena își amintea vag de relatările doamnei doctor Virchow. În Persia i se păruse totul foarte atractiv, însă acum nu voia decât să se culce într-un pat. Poate că pe vaporul pentru Noua Zeelandă nu va fi aceeași înghesuială.

Avu însă o mare surpriză. Autobuzele nu îi duseră pe tinerii călători în seara aceea direct în port, ci la o cazarmă britanică. Aici avură parte de o supă consistentă, dușuri și paturi de campanie pe care se puteau întinde. Mulți copii au făcut-o imediat și au adormit epuizați înainte de a fi chemați la masă. Helena și Natalia s-au străduit totuși ca mai întâi să se spele temeinic. Când Helena s-a cuibărit într-un târziu sub pătură, se simțea atât de bine cum nu i se mai întâmplase de mult timp. Luzynei, gândi ea înainte de a adormi, nu i-ar fi plăcut călătoria aceasta. Poate că era bine că o scutise de drum. Pentru prima dată de la plecare, Helena dormi fără coșmaruri.

Dimineața, Helena se trezi odihnită și bucuroasă, și împreună cu ceilalți dădu gata micul dejun constând din porridge și ceai. Mai aveau un drum cu autobuzele prin tulburătorul Bombay, după care porneau spre Polinezia. Nici nu visa că trecutul o putea ajunge din urmă.

Totuși, la chei erau bărbații și femeile cu listele cu nume. Un bărbat încă tânăr, cu păr castaniu și față rotundă, îi păru Helenei vag cunoscut. Acesta o strigă.

– Luzyna Grabowski?

Tânărul ridică privirea pe deasupra grupului de emigranți care așteptau.

– Aici!

Helena răspunse cu hotărâre. Se obișnuise treptat să reacționeze la numele surorii ei. Ieși ca de obicei în față și privi în ochii căprui și vigilenți ai bărbatului.

– Tu nu ești Luzyna! spuse bărbatul.

Helena păli.

– Ba da. Bineînțeles, sigur că eu sunt. Cine altcineva să fiu? Eu...

Privirea interlocutorului deveni mai cercetătoare.

– Nu mai spune prostii, tu nu ești Luzyna. Tu... Da, acum îmi amintesc, tu ești sora ei! Cloșca aceea care se ținea tot timpul după ea pe vapor.

– Pe... care vapor?

Helena râse nervos.

Cu coada ochiului privi în stânga, apoi în dreapta. Disputa nu atrăsese încă atenția nimănui. Natalia era ocupată cu surorile ei. Ceilalți admirau uriașul vapor pregătit de îmbarcare. *General Randall* era un transportor american de trupe.

– Pe cargobot, firește. Tânărul vorbea cu voce scăzută și foarte repede, fapt care îi dădu speranță Helenei. Poate că nu o va trăda. Știi bine, de la Krasnovodsk la Pahlawi. Nu îți aduci aminte de mine? Am fost împreună la Workuta. Dar tu nu aveai ochi decât pentru sora ta. Nu te uitai niciodată în stânga ori în dreapta. Și acum? Ce-i cu Luzyna? De ce călătorești cu documentele ei? A murit?

Helena dădu negativ din cap.

– Nu, este bine. Ea nu voia să plece în Noua Zeelandă, pe când eu mi-am dorit să plec. Eu... sunt prea mare... eu... vă rog... nu vă știu numele... vă rog, nu mă trădați. Acum ar fi oricum prea târziu pentru Luzyna, eu...

Privirea ei o căuta implorator pe a lui, dar nu descoperi compătimire ori înțelegere, ci doar o pâlpâire triumfătoare.

– Witold, se prezentă bărbatul. Witold Oblonski. Fac parte din personalul însoțitor. Sunt profesor. O să vedem pe vapor.

Tonul lui era amenințător ori conspirativ?

Helena spera.

– Nu mă veți reclama? șopti ea.

Oblonski rânji și o măsură din cap până în picioare.

– Poți să îmi spui Witold... *Luzyna*, îi zise ironic. Nu, pentru început nu te voi trăda. În măsura în care te vei arăta un pic recunoscătoare.

Helena se încruntă. Nu pricepea la ce se referea bărbatul.

– Recunoscătoare? Ce înseamnă asta?

– Ei, mai gândește-te, Luzy, râse Witold sarcastic. Adevărata Luzyna nu era atât de grea de cap.

Helena înțelese și își mușcă buzele.

– A fost ceva între dumneavoastră și Luzyna?

Nu se putea așa ceva. Când călătorise din Siberia în Persia, Luzyna abia împlinise paisprezece ani.

Witold rânji.

– Cum am zis, vom vedea, spuse el și șterse numele Luzynei de pe listă. Eu te consider deja... Luzy...

Helena își regăsi ritmul respirației abia când urcă pe pasarela ce ducea la vas. Măcar reușise să urce la bord, deși teama și îndoiala o gâtuiau din nou.

În timp ce umbla împreună cu Natalia și cu copiii pe culoarele punții cu cabine, în căutarea locurilor, încercă să își amintească de Siberia. Era adevărat că rareori le privise chipul celor care lucraseră alături de ea și de părinții ei. De ce să o fi făcut? Din cauza frigului, oamenii erau încotoșmănați, de nu îi puteai recunoaște, și cel puțin deportații care aveau familii în lagăr nu erau interesați să cunoască alți oameni. Era suficient de trist să îi vezi pe cei din familie murind.

Totuși, în cele din urmă își aminti de unde îl știa pe Witold Oblonski. Într-adevăr, numele acestuia fusese pronunțat în rarele discuții dintre deportați și de cele mai multe ori era vorba despre un avertisment. Tânărul nu se dădea în lături de la trădare și minciună pentru a se face iubit de supraveghetori. De multe ori îi

turnase acestora pe cei care se mai abăteau de la regulamentul din lagăr. Un om rău, dezgustător, aflat acum într-o poziție din care oricând putea să o dea de gol. Helena tremura doar gândindu-se la ce i-ar putea pretinde. Un lucru era însă sigur: nu putea să refuze.

Vasul *General Randall* s-a dovedit a fi mult mai confortabil decât cel cu care venise din Siberia în Persia. Transportorul american de trupe avea mai multe punți și suficiente grupuri sanitare, bucătării și dormitoare pentru soldați. Helena împărțea cabina cu Natalia, cu surorile acesteia și cu alte două fete. Spațiul era mic pentru șase persoane, dar fiecare avea un pat îngust, comod, cu așternut curat. În plus, ziua puteau ieși pe punte de câte ori aveau chef. Li s-a permis și să stea la balustradă, ca să arunce o ultimă privire Bombay-ului, ocazie cu care Helena constată cât de mare era orașul care se întindea peste colinele insulei Salsette. Inițial, Bombay fusese despărțit de continent printr-o lagună, dar ulterior se construise un dig și laguna fusese asanată. Salsette oferea acum spațiu pentru multe milioane de oameni.

Helena își blestema soarta. Tocmai aici, unde te puteai pierde atât de ușor, căzuse în brațele unui individ răuvoitor, care îi cunoștea povestea. Amărâtă, se gândi că, dacă Oblonski nu ar fi fost repartizat la verificarea listelor, la cât era de mare *General Randall*, probabil că nici nu s-ar fi întâlnit. Dar el nu a întârziat prea mult cu cererea recompensei. Fără îndoială, cunoștea care era împărțirea pe cabine și a pândit-o pe Helena când, după ce mâncase, ca toți pasagerii, în propria cabină, ducea vesela la bucătărie. Pentru acea zi, ea se simțise în siguranță, pentru că era aproape vremea culcării.

Helena tresări când Witold îi tăie calea pe unul dintre culoarele dintre cabine și bucătărie.

– O noapte bună și frumoasă, Luzy!

Helena își mușcă buzele.

– Ce vrei? întrebă ea sec.

Intenționase ca tonul să pară cel puțin supărat. De fapt, mai curând trăda teama.

Witold nu îi răspunse, doar rânji și îi făcu semn să îl urmeze pe punte, unde la acea oră era liniște. Soldații care își făceau serviciul pe *General Randall* erau la masă, iar copiilor polonezi nu le era permis să iasă din cabine după ce se făcea întuneric.

– O să vezi imediat, draga mea Luzyna, zise Witold cu o voce numai miere și o trase în umbra unei bărci de salvare.

– Helena, îl corectă fata cu vocea sugrumată. Numele meu este Helena. Și... și îmi pare rău... Eu... de fapt nu voiam să mint, eu...

Witold rânji din nou.

– Sigur că nu. Ești doar o fată cinstită. Știu asta de la ultima noastră călătorie. Eu nu m-am dat la tine, dar Oleg nu a făcut-o?

Helena se încruntă și își aminti apoi de un băiat slab, plin de coșuri, cu o mutră de nevăstuică, care reușise să se angajeze ca ajutor la bucătărie în timpul croazierei din Siberia în Persia. Acesta se oferise să îi taie o porție mai mare de pâine dacă va fi drăguță cu el. Helena nu îl luase în serios.

– Atunci mica Luzyna a avut mai puține rețineri, susținu Witold.

Helena se uită îngrozită la el.

– Vrei să spui că ai profitat de ea? Tu ai... Luzyna ți-a... ți s-a dat pentru o bucată de pâine?

Witold râse.

– Nu, nu exagera și nu te ambala. Cel puțin dulcea ta surioară nu și-a pierdut fecioria sub mine. Era mică pe atunci. Iar noi, băieții, nu eram chiar în formă după detenția din lagăr. Doar un sărut, un mic joc cu mâini foarte pricepute, pentru asta mica Luzy nu era prea bună.

Acum Helena era și scârbită. Probabil că Luzyna nici nu știuse ce face.

– Asta înseamnă că acum va trebui să te sărut? întrebă ea resemnată.

Witold pufni înveselit.

– Să mă săruți? Nu, Helena, nu scapi de mine atât de ușor. În definitiv, ești deja mare, nu? Ești femeie, nu o fetiță. Iar eu sunt bărbat.

– Cum de ai primit funcția asta? întrebă Helena în speranța de a schimba subiectul. Un tip ca tine... Cum ai ajuns asistent aici?

Witold rânji.

– Sunt profesor, Helena, șoricelule. Am predat la Białystok, la școala medie, matematica și geografia. Abia terminasem studiile când au venit rușii. Ce păcat... pentru că și liceul era plin de fete drăguțe, care se arătau recunoscătoare când primeau o notă mai mare la matematică.

– Tu... tu ești...

Helena vru să îl insulte, dar nu apucă să termine propoziția.

– Un porc, asta voiai să spui? o ajută Witold râzând. Am mai auzit asta de câteva ori. Voi, fetele, nu sunteți foarte originale. Dar îți mulțumesc, o iau drept un compliment. Un mistreț sălbatic. Cine nu s-ar simți măgulit? Iar acum grăbește-te, Helena, draga mea. Dezbracă-te!

Tonul îi deveni dur.

Helena îl privi disperată.

– Să mă dezbrac? Aici?

Witold confirmă.

– Locul nu mi se pare rău, răspunse el foarte calm. Iar mie îmi place să văd ceea ce primesc. Nu-mi fac nicio plăcere numerele acelea rapide cu rochia ridicată, pe culoarele școlii. Mie îmi place mai confortabil, este mai drăguț și pentru tine. Ne urcăm într-una dintre bărcile de salvare, acolo nu ne vede nimeni. Grăbește-te, Helena! Până nu îți simte lipsa mica ta prietenă și devine curioasă.

Înlemnită, Helena se lăsă împinsă de Witold într-o barcă. Acesta începu să respire precipitat și își deschise grăbit șlițul pantalonilor, așa că trebui să se dezbrace mai repede, înainte ca el să o „ajute" smulgându-i hainele. Spera să se mulțumească să o privească în

chiloți și ciorapi, dar el insistă să o dezbrace complet. Când Helena își trase cămașa peste cap, din ochi îi curgeau lacrimi. Îi era frică, se simțea murdărită și totuși nu se putea elibera de senzația că merita ceea ce i se întâmpla. Revăzu în minte ultima privire dezamăgită, înspăimântată a Luzynei și amintirea aceasta i se păru mai rea decât privirea pofticioasă din ochii sticloși ai lui Witold, când acesta îi examină corpul gol.

– Puțin cam slabă, constată el, pentru ca apoi să îi ceară să se întindă.

Helena încercă să găsească o poziție cât de cât comodă între băncile bărcii. Dar nu reuși, scândurile erau dure și se lovi la spate când Witold sări pe ea. El nu se dezbrăcase complet, își trăsese jos doar pantalonii. Helena îi văzu penisul în lumina lunii, în erecție, monstruos, un mădular ce tremura respingător. Doar vederea lui îi provocă greață, dar imediat uită de scârbă din cauza durerii. Aproape că țipă când, fără o vorbă, el o penetră, și îi acoperi gura cu un sărut brutal. Durerea din abdomen era la fel de diabolică precum umilința. După un timp Helena simți ceva umed între picioare. Sângera? Durerea mai cedă abia când Witold ejaculă în ea. Helena luptă din nou cu scârba și voma când lichidul cald se scurse în ea și dădu și pe afară, în timp ce Witold își extrăgea mădularul. O durea și spatele gol, care cu siguranță se va învinețí. Când după o veșnicie Witold se ridică de pe ea, Helena nici nu mai știa cum să se miște. O ardea tot trupul de umilință și tortură.

Witold aruncă o privire spatelui ei plin de julituri în timp ce ea își îmbrăca cu greu cămașa.

– Data viitoare adu-ți o pătură, zise el.

După care se întoarse, se încheie la pantaloni și dispăru în întuneric.

CAPITOLUL 5

Călătoria pe mare de la Bombay la Wellington s-a transformat pentru Helena într-un martiriu. În fiecare zi, Witold își cerea „recompensa" și Helena nu găsea niciun pretext să scape. Firește că seara încerca să evite spațiile publice, dar bătea la ochi dacă refuza mereu să ducă vesela la bucătărie. În plus, Witold o acosta și în timpul zilei și atunci, la durere și rușine, se adăuga teama de a fi văzută. Se părea că pe Witold asta nu îl deranja deloc, el își făcea jocul fără nicio jenă. Dacă Helena reușea să se sustragă o zi, o chema din cabină și apoi era nevoită să le spună fetelor ce dorise supraveghetorul de la ea. O dată găsea o explicație plauzibilă, dar nu putea face mereu uz de ea.

Desigur că existau momente, mai ales ziua, când totul era pașnic, când copiii zburdau pe punte și Natalia nu se mai sătura să urmărească jocul delfinilor în jurul vasului. Atunci luciditatea lua locul panicii care o cuprindea noaptea. Se întreba dacă amenințarea reprezentată de Witold chiar era atât de mare încât să merite aceste suferințe. În fond, erau în drum spre Noua Zeelandă și o tânără femeie, singură, nu va fi trimisă înapoi. În plus, era vorba despre două declarații contrare. Era foarte complicat să verifici ce spunea Witold. Oare chiar s-ar găsi cineva care să încerce să afle dacă o fată se numea Luzyna ori Helena și dacă avea șaisprezece ani?

Witold râse ironic când ea cuteză să îi spună asta.

– Nu ești încă în Noua Zeelandă, draga mea Luzy! o ironiză el. Vei intra în această țară abia la Wellington, după un control mai mult ori mai puțin vigilent al pașapoartelor. Ia gândește-te, dulceață! Semeni tu atât de mult cu sora ta încât să nu trezești bănuieli, când un grănicer se va uita la tine? Și pe urmă, dragă... Luzy, pe urmă vei ajunge într-o închisoare neozeelandeză. Până la plecarea următorului vas. Încotro se va îndrepta acest vas? Poate spre China? Atenție, Helena! Nicio țară din lumea asta nu îți va permite să intri cu documente false! Așa că nu vreau să nu mai aud vreo vorbă! Este târziu! Dezbracă-te!

Helena se supuse și de data aceasta voinței lui Witold, care o trată cu brutalitate și ea plânse în tăcere, gândindu-se la viitor. Dacă lucrurile stăteau așa cum spunea Witold, o va batjocori cum voia și în noul lagărul din Noua Zeelandă. Era la mâna lui. Unica ei șansă era să fugă cât mai repede din lagăr și să devină independentă în noua patrie.

Firește că a doua zi, în lumina strălucitoare a soarelui, și acest gând se mai îmblânzi. Teoretic, amenințarea putea continua și după debarcare, dar practic era posibil ca Witold să aibă necazuri pentru că nu o demascase mai devreme. Autoritățile și conducerea lagărului o vor lua la întrebări și Helena va trebui să recunoască înșelăciunea, dacă nu va păstra tăcerea în privința șantajului lui Witold. În final, a ajuns la concluzia că va fi în siguranță după ce va trece de formalitățile de intrare în Noua Zeelandă. Până atunci suporta în tăcere violurile zilnice. Ar fi costat-o prea mult să îl mai enerveze pe Witold.

La 1 noiembrie 1944 *General Randall* a acostat în Wellington. Era o zi senină de primăvară. Helena știa din scrisorile familiei Neumann că în această parte a lumii anotimpurile erau exact invers; când în Noua Zeelandă era vară, în Polonia domnea iarna. Cu toate acestea,

i se păru incredibil, o adevărată minune că dealurile din jurul orașului erau verzi și pomii de pe promenadă erau în floare. Wellington, o așezare mai curând mică pentru capitala unei țări, încadra semicircular un golf marin. Apa era aici azurie, la fel și cerul.

– Un port natural, spuse unul dintre matrozii americani cu care Helena își exersase engleza în timpul călătoriei.

Și Helenei prima impresie i se păru promițătoare. Vântul adia ușor, aerul era nepământesc de curat și în depărtare se puteau vedea munții. Deși urma să se supună formalităților de intrare, i se păru că toate grijile au dispărut în fața priveliștii noii patrii. Pe țărm nu îi așteptau niște grăniceri severi. Dimpotrivă. Vasele aflate în port îl salutară pe *General Randall* cu semnale vesele, iar de pe un vapor se auziră strigăte în limba poloneză. Căpitanul vasului polonez *Narvik*, ancorat aici, auzise de sosirea copiilor.

Și comitetul de primire de pe chei era alcătuit în parte din compatrioți polonezi. Înconjurat de un grup de elevi neozeelandezi care cântau și agitau steaguri neozeelandeze și poloneze, aștepta trimisul polonez Kazimierz Wodzicki cu soția sa Maria. Însuși Peter Fraser, prim-ministrul Noii Zeelande, era prezent și urcă la bord imediat, pentru a le ura bun-venit copiilor. Îi salută în engleză, apoi Wodzicki spuse câteva cuvinte în limba maternă. Soția sa Maria renunță la un lung discurs și îl îmbrățișă consolator pe primul copil care păși pe uscat.

– Știu că ați trecut prin momente îngrozitoare, spuse ea, dar aici nu vi se mai poate întâmpla nimic rău. Aceasta este o țară pașnică, minunată. Veți vedea că totul va fi bine!

Natalia îi zâmbi Helenei și Helena îi întoarse zâmbetul strălucitor. Era aproape fericită când păși pe pasarela care o ducea spre noua ei viață. De-ar fi fost și Luzyna cu ea... Sentimentul de vinovăție îi întunecă din nou bucuria că reușise să ajungă aici.

Desigur că nimeni nu se gândea la controlul pașapoartelor. Au fost scoase iarăși listele, dar de data aceasta, pentru grupul Helenei

era repartizată o tânără femeie. Nu făcea parte dintre însoțitorii polonezi, era neozeelandeză și vorbea în engleză. Helenei i se păru simpatică. Era scundă și delicată și avea un nas pistruiat, mic și obraznic. Părul ei roșu îi cădea pe spate într-o cascadă de bucle. Îl purta strâns lejer la ceafă și acoperit cu un fel de șapcă, o mică beretă care părea că dansează pe buclele acesteia și se asorta cu rochia ei în stil marinăresc.

– Eu sunt Miranda, se prezentă ea veselă, privindu-i surâzătoare pe tinerii emigranți. Helena se gândi că nu mai văzuse niciodată niște ochi verzi atât de strălucitori. Miranda Biller. Vorbește cineva dintre voi engleza? Sau franceza? Știu și franceză, dar nu atât de bine.

Și clipi rușinată. Probabil că primise această însărcinare pe baza pretinselor cunoștințe de limbă franceză. În Polonia se vorbea mult mai mult franceza decât engleza.

Helena nu voia să atragă atenția, dar Natalia o împinse energic în față.

– Hai! șopti ea.

Helena făcu o reverență timidă.

– Eu vorbesc bine limba engleză, spuse ea sobră și adăugă politicos: „Miss Biller".

Miranda Biller o privi veselă. Aveau cam aceeași vârstă.

– Miranda. Pe aici ne adresăm unii altora folosind prenumele, mai ales dacă nu este vorba despre un respect deosebit. Bineînțeles că maiorului Foxley nu îi voi spune... Hm... de fapt cum îl cheamă? Mda... sau lui Mr. Sledzinski...

Miranda vorbea foarte repede. Helena se străduia să o urmărească și nu știa nici cine era maiorul Foxley, nici Mr. Sledzinski, al cărui nume Miranda îl pronunțase greșit. Avea să afle mai târziu că era vorba despre comandantul american al lagărului pentru refugiați și de delegatul guvernului polonez în exil, de la care primea ordine personalul polonez al lagărului.

– Miranda, repetă Helena încet numele tinerei îndrumătoare, străduindu-se să îl pronunțe corect.

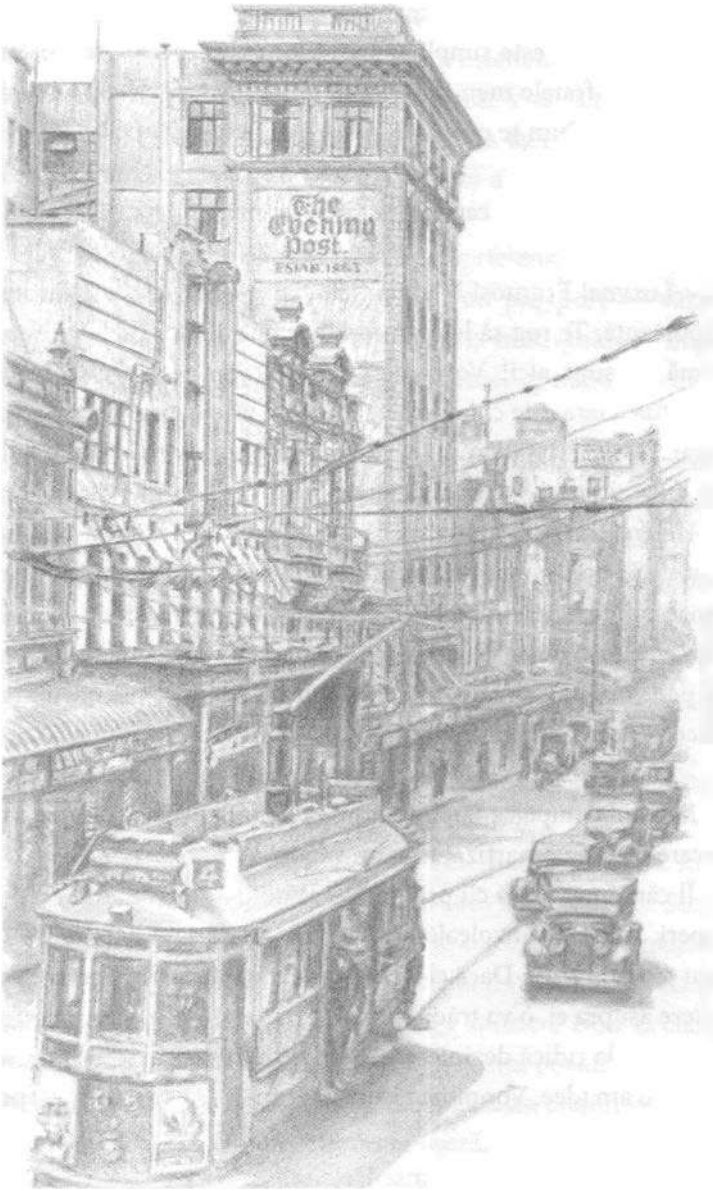
The
Evening
Post.

Miranda o corectă cu amabilitate.

– Știu că nu este simplu, spuse ea cu înțelegere. Este un nume ciudat. Dar fratele meu este și mai ghinionist. Îl cheamă Galahad. Dar pe tine? Cum te numești? o întrebă, privind-o cu interes.

– He... Luzyna!

Helena roși. Din cauza prietenoasei primiri era să-i scape numele adevărat.

– Luzyna! Frumos! Nici numele tău nu este simplu, dar nu are importanță. Te rog să le spui copiilor, Luzyna, că ne bucurăm din inimă că sunt aici! Vom merge mai departe cu trenul până la Pahiatua. Gara este chiar acolo, ajungem imediat pe jos. Cât despre bagaj... Nu aveți mult, nu-i așa? Doar ce cărați în mână? Bine, îl puteți duce singuri. Și încă o dată: ne bucurăm că sunteți aici!

Helena traduse și Miranda le-o luă înainte în direcția gării, unde se vedeau două trenuri. Drumul până acolo era mărginit de elevi neozeelandezi care cântau și agitau steguleț, încolonați pe clase și supravegheați de profesori care râdeau și făceau semne prietenoase. Pe peron li s-au împărțit pachete cu mâncare și micuța Katarina chicoti încercând pentru prima dată o limonadă acidulată.

– Nu se controlează pașapoartele? o întrebă temătoare Helena pe Miranda, după ce tânăra vorbise cu celelalte supraveghetoare și fiecare grup fu repartizat într-un vagon.

Îl căuta nervoasă cu privirea pe Witold pe peron, dar nu îl descoperi. În acea vânzoleală nici nu era de mirare, dar Helenei i se făcu din nou frică. Dacă el își dădea seama că aici nu mai avea nicio putere asupra ei, o va trăda din pură răutate?

Miranda ridică dezinteresată din umeri.

– Nu am idee. Vor pune totuși o ștampilă. Are fiecare pașaportul sau v-au fost strânse?

– Au fost strânse, răspunse Helena.

De fapt, ea își predase pașaportul încă din Persia.

– Atunci nu trebuie să vă mai preocupe asta, îi spuse neozeelandeza senină. Le veți primi înapoi la un moment dat. Sau vi se vor face altele. De ce te interesează atât de mult? Vrei să te căsătorești? Chicoti, apoi adăugă: Mama mea a fugit cu tata când avea șaptesprezece ani, iar povestea cu pașaportul ei a fost dramatică. O să ți-o spun odată!

Deja Miranda o considera pe Helena prietena ei și era evident că habar nu avea cât de important era un pașaport adevărat în Europa zguduită de război. Când ajunseră la tren, tânăra își împărți grupul de copii și tineri pe compartimente, apelând la engleză, franceză și la gesturi.

– Lagărul vostru se numește Pahiatua și se află la aproximativ o sută de mile de aici, îi explică ea Helenei, pe care o rugă să le traducă celorlalți. Pahiatua în limba maorilor înseamnă „tabăra zeilor", dar nu pentru că acolo ar sta spiritele. Se spune că o căpetenie maori, care fugea de inamicii ei, a fost îndrumată de zeul războiului spre acel loc, unde s-a ascuns și a scăpat.

– Iar acum Dumnezeu ne trimite și pe noi acolo! spuse Natalia evlavioasă.

Helena remarcase de mult că aceasta era foarte credincioasă. Îi traduse remarca în engleză Mirandei, care zâmbi.

– Este un gând frumos. Puteți discuta cu preotul polonez. Există unul în lagăr. Și o biserică ori capelă sau cum îi spuneți voi. Sunteți cu toții catolici, nu? Pe aici nu prea există catolici, doar departe, în nord, unde s-au stabilit niște francezi. Miranda părea hotărâtă să le prezinte rapid noilor ei protejați întreaga istorie a Noii Zeelande. Șuvoiul ei de vorbe era de neoprit și când trenul porni, începu să îi povestească Helenei despre Wellington, tânăra ascultând-o concentrată: Face parte dintre cele mai vechi așezări din Noua Zeelandă. Primii englezi au venit aici în 1840 și l-au botezat după ducele de Wellington. La început, localitatea a fost mică, mult mai mică decât

Auckland, dar după douăzeci de ani a devenit capitală. Are o poziție mai centrală decât a celorlalte orașe.

Când trenul ieși din zona urbană și pătrunse într-un peisaj cu dealuri și după puțin timp cu munți abrupți, ea le vorbi cu la fel de mult entuziasm despre construcția căii ferate și numi Rimutaka Incline, porțiunea pe care tocmai o străbăteau, o minune a artei inginerești. Iar Helena nu putea decât să fie de acord. Pe măsură ce înaintau, privelișteа era tot mai spectaculoasă, podurile păreau tot mai periculoase și mai fragile, iar tunelurile din ce în ce mai lungi. Trenul opri când și când în locuri ca Upper Hutt ori Greyton și peste tot fură întâmpinați pe peroane de copii care îi salutau voioși.

– Pe copiii aceștia i-am mai văzut! se miră Helena.

– Sunt aceiași, răspunse Miranda. Vor veni până la Masterton. Călătoresc cu autobuzele de la o gară la alta, ca să cânte pentru voi. Este o nebunie, dar și înduioșător, nu? Voi trebuie să vă simțiți bine-veniți!

– Este atât de drăguț!

Helena se simțea fericită, dar era obosită și depășită de zelul inimos al Mirandei. În timp ce trenul lăsa în urmă păduri și munți, și pufăia printre ferme, ațipi și se trezi abia după-amiaza.

– Ajungem imediat, o anunță Miranda. Pahiatua este următoarea gară. Sunt foarte nerăbdătoare, nu am mai fost aici.

În ultima jumătate de oră a călătoriei ea a delectat-o pe Helena cu povestea familiei sale. Natalia privea fericită pe fereastră și număra oile care pășteau de o parte și de cealaltă a liniei. Uneori se mai zărea câte o casă țărănească îngrijită, de cele mai multe ori din lemn, având camionete în față, iar pe pajiștile din imediata apropiere cai.

– Eu locuiesc împreună cu familia mea în Wellington, îi povesti Miranda. Tata este profesor la universitate, iar mama scrie cărți. Da, serios, romane. Romane de dragoste. Tata le găsește oribile, iar fratele meu, și mai și. Dar de fapt sunt foarte bune. Atât de romantice! În orice caz, au mare succes.

– Fratele tău este în armată? întrebă Helena, gândindu-se că în Europa fiecare bărbat sănătos era în armată.

Miranda clătină negativ din cap.

– Nu, fratele meu este în Greymouth, un oraș din Insula de Sud. Bunicii noștri au acolo mine de cărbuni, iar Gal a studiat mineritul. Lucrează și nu a fost înrolat pentru că exploatările miniere sunt importante în război. Nu știu ce părere are Gal despre lucrul acesta, dar bunicul spune că nimeni cu numele de Galahad nu ar trebui înrolat. Mama nu înțelege de ce, pentru că Galahad a fost totuși un cavaler din vremea regelui Arthur, dar este bucuroasă că băiatul ei nu trebuie să plece în război. E suficient că vărul meu James se află pe front. De fapt, nici el nu ar trebui să fie acolo, părinții lui au o fermă imensă în Canterbury, la fel de importantă pentru război. Nici tatăl lui nu a vrut să îl lase să plece pe front. El a luptat la Gallipoli, știi?

Helena nu știa. Nu auzise niciodată de bătălia de la Gallipoli, una dintre multele drame ale Primului Război Mondial. Îi ajungea însă ce trăise pentru a supraviețui ororilor celui de al Doilea Război Mondial.

– Unchiul meu este de părere că nu există motiv pentru a purta un război. Întotdeauna și în orice condiții războiul înseamnă o crimă, un fals, și... James însă vede altfel lucrurile. Crede că Hitler nu trebuie lăsat să facă ce vrea. Oricum, eu sunt de părere că, de fapt, James este interesat de război doar pentru că poate zbura. Este înnebunit după avioane. Credem că acum zboară în Air Force.

– Credeți? întrebă Helena înmărmurită.

În Europa, după câte știa ea, se putea suna la poșta militară pentru a ține legătura cu soldații de pe front.

– James a plecat de câteva luni. Noaptea, pe ceață. Are doar nouăsprezece ani. S-a înrolat voluntar. Nu dă nicio veste, pentru că îi este teamă că tatăl lui ar putea să îl aducă înapoi. Pe bună dreptate. Unchiul Jack și-a activat legăturile și îl caută.

– Stația următoare și cap de linie: Pahiatua!

Aventuroasa poveste a Mirandei a fost întreruptă de vocea sonoră a unui conductor de tren.

Imediat Miranda sări în picioare.

– Ați auzit? Am ajuns! anunță și ea bucuroasă. Deci adunați-vă lucrurile și nu uitați nimic. Ultima parte a drumului o vom face cu autocamionul. Nu vom merge mult, lagărul se află la o milă sud de oraș, după cum ni s-a spus. Și nu vă grăbiți la coborâre. Toată lumea vine cu mine!

Nou-sosiții erau așteptați nu doar de un nou grup de elevi cu steguleț, ci și de un convoi de autocamioane militare. Miranda și ceilalți îndrumători le-au cerut să se așeze înainte de plecare și Helena traduse indicațiile. Îl revăzu pe Witold și teama o zgudui. Când se urcă în camion cu copiii lui, torționarul ei îi rânji.

– Ne vom vedea, Luzy..., se putu citi pe buzele lui.

De fapt, Helena mai mult bănui că asta spusese.

CAPITOLUL 6

Helena și Natalia urcară împreună cu îndrumătoarele neozeelandeze în ultimul camion, și în timp ce Miranda și alte fete discutau, micuța Katarina învăță primele cuvinte în limba engleză. Helena află că neeozeelandezele erau eleve ori studente care se înscriseseră voluntar în serviciul militar, pentru a sprijini națiunea.

– De fapt, eu voiam să conduc un tramvai, spuse Miranda. În Europa munca asta o fac doar femeile. La Cable Cars în Auckland. Dar se pare că niciun conducător de tramvai nu s-a înrolat în armată.

În Noua Zeelandă, după cum au aflat tinerele poloneze, erau încorporați numai voluntarii. Astfel se putea constata în ce măsură era dorită participarea la război. Cel puțin Miranda și prietenele ei nu își luau prea în serios rolul. Helena se gândi că acest lucru ar fi trebuit să o indigneze. Mizeria și pierderile suferite de mulți oameni erau pentru aceste tinere răzgâiate doar povești de groază dintr-un război îndepărtat. Totuși, ea simți o ușurare. Dacă nu ar fi fost trădarea Luzynei, ar fi putut spera că în această țară pașnică va uita tot ce i se întâmplase.

După un drum de câteva minute printr-o zonă deluroasă și verde, convoiul a ajuns la lagăr. Autocamioanele au trecut de poarta pe care scria Polish Children's Camp și tinerii s-au simțit ca și cum ar fi intrat în Polonia. Helena zâmbi când văzu că străzile care despărțeau casele ospitaliere din lemn aveau denumiri poloneze.

Locuințele în care emigranții urmau să stea în mici grupe familiale nu aveau nimic în comun cu barăcile ori cazărmile în care fuseseră cazați în ultimii ani. Aici nu existau mari dormitoare comune. Între căsuțe erau suprafețe cu gazon și locuri de joacă, iar gardul care le înconjura era atât de scund, încât nu reprezenta o amenințare. Porțile din lemn aveau mecanisme simple de închidere și Helena nu își imagina că cineva i-ar supraveghea.

– Aici a fost înainte un lagăr, remarcă Miranda, dar nu știu pentru cine. Iar în față era o pistă de hipism.

– Seamănă mai mult cu un sat decât cu un lagăr! se bucură Natalia.

Helena dădu din cap surprinsă de primirea prietenoasă. Căsuțele aveau dormitoare cu patru paturi, cu așternuturi noi. În lagărele în care trăiseră, în cel mai bun caz, li se dădeau niște așternuturi pe care trebuia să și le aranjeze singuri. Pe mese se aflau vaze cu flori multicolore.

– Femeile din Pahiatua s-au ocupat de asta, le destăinui Miranda, care împărțea un astfel de dormitor cu alte voluntare. A fost înființat și un comitet care să se ocupe de tot ce aveți nevoie. Acum, acomodați-vă. Veți lua imediat prânzul în sala de mese.

De fapt, existau mai multe bucătării în care se pregătea mâncarea pentru copii și pentru tineri. Helena remarcă ușurată că grupul lui Witold fusese repartizat la o altă sală. Deci acestuia nu îi va fi prea ușor să se apropie de ea, așa că respiră liniștită. Astăzi, grijile ei dispăreau una câte una. Abia seara, la culcare, se gândi la Luzyna, și din nou o cuprinseră remușcările. Sora ei ar fi fost nemulțumită de călătorie, dar aici i-ar fi plăcut.

Pahiatua era o localitate rurală micuță, cu casele risipite. În mijlocul lor se aflau o prăvălie cu diverse mărfuri, o cafenea și o benzinărie. Emigranții polonezi se puteau plimba prin localitate în timpul liber, dar preferau să hoinărească prin împrejurimi. Cel mai frumos

loc de joacă era dincolo de porțile lagărului. Copiii cercetau pajiștile și păduricile, intrau în pâraie și încercau să pescuiască. Dacă nu făceau asta în timpul școlii, nu îi împiedica nimeni. Pahiatua era un loc pașnic, copiii nu se puteau rătăci și nu erau pândiți de pericole. Natalia colinda fascinată peste tot și căuta să descopere denumirile tufelor, pomilor și ale păsărilor exotice. Ca și înainte, visa la viața într-o fermă. Dimpotrivă, Helena considera școala o minune mai mare decât natura acestei țări. În lagăr existau școli elementare, medii și licee, iar cursurile erau în limba poloneză! După un scurt test, Helena fu admisă în clasa a opta. Nimeni nu era cu mult înaintea ei, pentru că deportarea le întrerupsese tuturor cursurile școlare. Unii trăiseră în Rusia în lagăre de familiști, unde se țineau un fel de cursuri în care nu se învăța mai nimic. Helena nu era surprinsă că acum putea să se remarce. Se dărui cu pasiune mai ales studierii științelor naturale. Îi lipseau cunoștințele de bază, dar vorbea engleza foarte bine, iar franceza, chiar mai bine decât Miranda Biller, despre care aflase că terminase cursul superior la Wellington și că voia să studieze în continuare, dar nu știa ce.

– Știi deja ce vrei să devii? o întrebă ea cu naivitate pe Helena.

Nu știa însă ce să îi răspundă și clatină din cap. Până atunci țelul ei fusese doar „supraviețuirea". Acum se gândea însă că ar putea să se facă profesoară, ca mama ei, și se interesase la conducerea lagărului dacă nu era nevoie de voluntari pentru copiii mai mici.

Mr. Sledzinski o refuzase cu aceeași amabilitate ca dr. Virchow în Persia.

– Tu ești bine intenționată, Luzyna, dar aici nu trebuie să muncești. Mai întâi frecventează școala tu însăți și întremează-te puțin. Ești mult prea slăbuță și palidă. Poate că ar trebui chiar să faci un control medical. Du-te mâine la sora medicală.

Helena se mirase de remarca acestuia. Ea considera că în cele patru săptămâni de când se afla în lagăr chiar luase în greutate, parcă și rochia i se mai strâmtase peste piept. De fapt, chiar se simțea

obosită, dar dădea vina pe mulțimea de impresii noi și pe coșmarurile care o chinuiau tot mai des. Aproape în fiecare noapte o vedea în somn pe Luzyna privind înmărmurită în urma autocamionului cu care fugise din lagărul din Teheran, și imediat îl simțea urcându-se pe ea pe Witold, care râdea oribil. Cu toate că încheiase acest episod din viața ei.

În Noua Zeelandă, Witold se apropiase doar o dată de ea, într-un colț al curții unde ieșeau în pauză și unde acesta îi supraveghea.

– Mi-ar face mare plăcere să ne mai întâlnim, Luzy! spusese el rânjind larg. Ce ar fi? Faci o plimbare cu mine seara, prin pădurice? Ar fi romantic, nu crezi?

Inima Helenei o luă razna imediat. Apoi se gândi la Miranda Biller, la felul ei de a fi independent, fără teamă. Miranda nu ar fi suportat așa ceva. Așa că și ea îl va ține la distanță pe Witold. Trase adânc aer în piept și îi răspunse:

– Nu ar fi romantic, ci la fel de dezgustător ca oricare dintre întâlnirile noastre de până acum. Dispari, Witold, eu mi-am achitat datoria! Și să nu începi din nou să mă amenințI. Nimeni nu te va asculta dacă vei trăncăni despre niște surori care s-au schimbat între ele. Și nu pune mâna pe mine!

Fusese hotărâtă și când acesta întinsese mâna spre ea. Apoi avusese o idee vrednică de Miranda Biller. Pentru a scăpa definitiv de Witold, trebuia să îl facă să îi fie frică de ea!

– Altfel întorc foaia, Witold! spusese ea pe un ton hotărât. Dacă țip acum și spun că mi-ai băgat mâna sub fustă, cine va fi crezut, domnule profesor?

Witold se retrăsese și nu o mai abordă. Mai nou îi făcea curte uneia dintre profesoarele neozeelandeze de engleză. Helena se mira, pentru că Miss Sherman nu părea, la prima vedere, genul lui de femeie. Era bondoacă și purta ochelari care îi făceau și mai neatractiv chipul și așa palid și buretos. Era drăguță, dar cei doi nici măcar nu vorbeau aceeași limbă. Helena nu își putea imagina că,

având în vedere valorile lui spirituale, se îndrăgostise de ea. Descoperi însă o posibilă explicație pentru această legătură într-o zi, când după ce au luat prânzul în sala de mese, i s-a înmânat pașaportul.

– A durat ceva timp. Conducerea lagărului mi-a cerut să mă scuz eu pentru asta, le spuse tânăra. Acum aveți toți vizele.

Natalia privi dezamăgită pașaportul polonez.

– Nu este nou? Nu primim unul neozeelandez?

Miranda se încruntă.

– Credeați că veți fi integrați imediat? Nu s-a stabilit așa ceva, din câte știu eu. Altfel nu s-ar mai fi străduit atât ca să aveți supraveghetori polonezi, școli poloneze. În cazul acesta accentul s-ar fi pus pe învățarea limbii engleze.

– Asta înseamnă că vom fi trimiși înapoi? întrebă Helena cu o voce sugrumată.

Dr. Virchow le dăduse de înțeles că puteau să trăiască pentru întotdeauna în Noua Zeelandă.

– În niciun caz nu veți fi expulzați atât de simplu, interveni maiorul Foxley în discuție. Deseori, șeful lagărului trecea prin sala de mese pentru a schimba câteva cuvinte cu copiii și pentru a se asigura că toți erau mulțumiți. El continuă: Dacă sunteți majori și doriți să rămâneți, învățați o meserie sau vă căsătoriți cu un neozeelandez – le făcu el fetelor cu ochiul –, veți primi cetățenie. Deocamdată însă trebuie să puteți să vă întoarceți după război în țara voastră. Poate că aveți rude acolo care vor să vă ia. Noi nu dorim să îi cerem nimănui să facă un lucru sau altul. Mai întâi trebuie să vă simțiți bine și în siguranță. Așadar, nu vă faceți griji!

În privința lui Witold, Helena avea o bănuială. El era un supraveghetor, nu făcea parte dintre refugiați. Probabil că guvernul polonez din exil îi plătea salariul de profesor și îi va oferi un post în Polonia când nu va mai fi de folos aici. Ceea ce se putea întâmpla foarte curând. În special copiii mai mici învățau engleza cu o viteză incredibilă. Miranda și celelalte voluntare neozeelandeze îi

supravegheau după ore, când erau împărțiți în grupe ca să se joace și trebuiau să comunice numai în limba țării-gazdă. Katarina vorbea deja binișor. Ea nu ar mai fi avut nevoie de un profesor polonez de matematică ori geografie, lucru valabil și pentru colegele ei, de aceeași vârstă. Deci dacă Witold voia să își asigure o viață în Noua Zeelandă, calea cea mai bună era căsătoria cu o autohtonă, iar Miss Sherman era ceea ce îi trebuia. Helena o compătimea pe tânăra femeie, dar era ușurată că torționarul ei își îndrepta acum atenția către altcineva.

Îngrijorarea lui Mr. Sledzinski referitoare la paloarea ei o determină pe Helena să încerce să petreacă cât mai mult timp în aer liber. În Noua Zeelandă începuse vara. Copiii mai mici jucau fotbal și rugby, care era aici un fel de sport național. Miranda și prietenele ei conduceau grupuri de cercetași. Băieții și fetele mai mari erau încurajați de către supraveghetori să amenajeze grădini de zarzavat, pentru a contribui la aprovizionarea cu alimente a lagărului. Natalia se simțea în largul ei. Sădea fasole, mazăre și morcovi și descoperea cu înflăcărare și soiuri exotice de legume, precum *kumara.*

– Cartofii dulci sunt foarte populari aici, le spuse Miranda. Se cultivă cu mult înainte de venirea englezilor. Maorii i-au adus din Polinezia împreună cu alte plante folositoare. Totuși *kumara* este singura legumă perfect adaptată aici. Deoarece pentru alte plante din mările sudului clima este prea rece, maorii s-au văzut nevoiți să se orienteze spre vânătoare și în primele secole au exterminat multe specii de animale și au distrus terenurile prin incendii. Dar ei au învățat din asta. Acum sunt extrem de atenți cu pământul, cu animalele și cu plantele. De exemplu, atunci când strâng recoltele, cântă *karakia,* un amestec de rugăciuni și descântece, pentru a cere iertare pământului că îi iau rodul. Tatăl meu v-ar putea povesti despre asta ore în șir.

Tatăl Mirandei ținea cursuri la universitate despre maori. El se ocupa cu istoria și cultura indigenilor și Miranda vorbea despre

maori ca și cum ar fi făcut parte din familia ei. Helena și ceilalți tineri nu văzuseră însă niciun indigen.

– Copiii se pregătesc, adăugă Miranda râzând și arătând către o miniechipă de rugbi. Jucătorii țopăiau, loveau pământul cu picioarele în ritmul unui cântec și se schimonoseau.

– Ce fac? întrebă Helena.

– Interpretează o *haka*. Pe vremuri, maorii își făceau astfel curaj înainte de luptă. În grupurile de cercetași învățăm diverse lucruri despre cultura maorilor. De exemplu, eu le arăt cum se face focul și cum se împletesc coșuri pentru prins pește.

Se pare că în Noua Zeelandă indigenii și coloniștii conviețuiau pașnic, spre deosebire de alte colonii, despre care Helena auzise lucruri urâte. Ea și Natalia ar fi vrut să știe cum arătau acești maori și în cele din urmă Miranda a obținut aprobarea de la conducerea lagărului pentru a organiza o excursie într-un sat maori.

– Nu vom mai găsi o *marae* tradițională, le spuse ea cu regret, când le anunță pe fete ce pusese la cale. Tatăl meu zice că așa ceva nu mai există, oamenii s-au luat după *pakeha*, așa îi numesc pe cei veniți din Europa. Uneori o fac de bunăvoie, alteori forțați, copiii lor fiind siliți să urmeze școlile engleze. Tatăl meu condamnă asta.

Helenei i s-a părut totul foarte interesant și a fost printre primele care s-au înscris pe listă când s-a ivit ocazia unei călătorii la Palmerston, unde urmau să viziteze o așezare a Ngati Rangitane. Această activitate presupunea însă un efort. În ultimul timp îi era tot mai greu să își îndeplinească toate obligațiile. După școală avea de lucru în casă și în grădină – copiii își făceau singuri ordine în locuințe – și apoi era de cele mai multe ori prea obosită pentru a mai face și altceva. În afară de asta, suferea tot mai des de dureri. Își propuse ca după excursia la Palmerston să meargă la cabinetul medical. Probabil că avea nevoie de niște vitamine.

CAPITOLUL 7

Palmerston era situat la doar câteva mile de Pahiatua. Tânărul profesor care îi însoțea le povesti că primii coloniști de acolo cumpăraseră pământul de la tribul Ngati Rangitane.

– La început au existat certuri, pentru că nu era clar dacă pământul aparținea acestui trib ori era al tribului Ngati Raukawa. Din fericire, s-a găsit o soluție pașnică. Regiunea a fost ferită de lupte și în timpul conflictelor locale. Cu toate acestea, în zonă nu mai sunt mulți maori.

– Miranda ne-a povestit că majoritatea acestor triburi trăiesc în orașele albilor, nu în *marae*, spuse Helena și respiră adânc.

Cu toate că șoseaua era bună și nu avea prea multe curbe, tânăra nu se simțea bine. Îi era din nou greață și bănuia că o păștea o răceală. Gripa bântuia în Little Poland, cum i se mai spunea în glumă lagărului pentru copii. Miranda Biller fusese una din primele victime, motiv pentru care în această zi nu era cu ei. Și Natalia rămăsese acasă. Nu voia să o lase singură pe Katarina, care tușea și se smiorcăia.

Mr. Tucker, un tinerel firav, nu putea pleca pe front din cauza unei insuficiențe cardiace, lucru pe care avea grijă să îl repete zilnic cu regret. Acum acesta dădu din cap.

– Da. Și aproape toate casele lor sunt foarte frumoase. Sau, mai degrabă, erau. Zugrăvite în tot felul de culori, împodobite cu

sculpturi și statui de zeități. În ultimii ani multe s-au degradat, pentru că oamenii nu se mai interesează de ele. În sate au mai rămas numai bătrânii, tinerii pleacă în orașe, ca să lucreze în fabrici. Astăzi mergem la un *marae* de pe Manawatu, un râu care a dat numele acestei regiuni. Se află în apropiere de Palmerston, astfel că membrii tribului au posibilitatea să lucreze în oraș și să trăiască tot printre ai lor. Și-au păstrat și obiceiurile, pentru a mai câștiga câțiva bani în plus. Cântă și dansează pentru oaspeți și interpretează și tradiționala *haka*.

Helena aprobă. Și acest lucru li-l povestise Miranda, care mai remarcase că reprezentațiile muzicale și cele de dansuri nu mai erau chiar cele tradiționale.

– Tatăl meu spune că le lipsește componenta spirituală, le explicase Miranda, imitând mina severă a profesorului universitar. Când se interpreta odată un *powhiri,* sufletul vizitatorului se asocia cu cel al tribului. Se comunica cu zeii și spiritele. Ceremoniile organizate acum de maori sunt mai puțin spectaculoase. Tata consideră îngrijorător faptul că spiritualitatea este neglijată.

Autobuzul cu tinerii refugiați polonezi trecu pe sub o poartă din lemn împodobită cu sculpturi.

– Zeitățile sculptate în stâlpii porții sunt denumite *tiki*, le explică Mr. Tucker. Sunt zeități protectoare. Ele păzesc *marae*.

Gardul satului era făcut dintr-o împletitură din trestie și ar fi trebuit reparat, fiind pe alocuri căzut ori rupt. Cu siguranță nu ar fi împiedicat dușmanii să pătrundă. Dar se părea că acest trib nu avea dușmani și nici de furat nu mai era mare lucru. În dreptul intrării, Helena remarcă o casă cu fronton mare, ascuțit. În rest erau doar case primitive din lemn, cu verandă și obloane la ferestre, asemănătoare celor din Pahiatua, dar mai puțin îngrijite. *Marae* lăsa impresia că locuitorii imitaseră arhitectura albilor, dar nu știuseră cum să întrețină clădirile. Copiii se jucau printre case, iar bătrânii își scoseseră scaune afară, ca și nu le-ar fi plăcut să își petreacă

ziua înăuntru. Mobilierul era sărăcăcios, la fel şi îmbrăcămintea copiilor şi a bătrânilor.

Nici oamenii nu îi păreau Helenei neobişnuiţi. Aveau părul negru şi pielea puţin mai închisă la culoare decât a majorităţii *pakeha*. Mulţi păreau scunzi, dar erau şi bătrâni vânjoşi, cu pielea arsă de soare. Mulţi aveau feţele tatuate. Helena îşi aminti că Miranda îi povestise despre asta. Fiecare trib avea *moko*-ul propriu, special, pe care războinicii nu numai că îl pictau, ci şi-l tatuau pe piele, pentru a părea mai ameninţători. Triburile se recunoşteau şi după modelele imprimate pe veşmintelor tradiţionale, dar cei de aici nu purtau aşa ceva. Locuitorii din *marae* nu erau îmbrăcaţi diferit de albii din oraşe.

În faţa clădirii mai mari, vopsită în culori vii, în dreptul căreia oprise autobuzul, se petrecea ceva. O femeie începu să cânte, apoi apărură câţiva tineri cu înfăţişare exotică. Bărbaţii, cu părul lung, strâns în cocuri ciudate, aveau chipurile acoperite cu *moko* într-o nuanţă vie de albastru. Aveau bustul gol, la fel picioarele şi purtau doar fuste până la genunchi, din frunze uscate de in. În mâini ţineau suliţe, la brâu aveau cuţite şi alte arme. Tinerele femei, îmbrăcate în culori vesele, aveau prinse bentiţe în părul lor lung, lăsat liber. Purtau fuste, care se prelungeau în sus cu un fel de corsaj în negru, galben şi roşu. În timp ce salutau oaspeţii dansând şi cântând, învârteau mingiuţe din in prinse cu benzi lungi, care vibrau acompaniind melodia.

În timpul acestei prime reprezentaţii, Mr. Tucker coborî cu grupul din autobuz. Maorii le zâmbiră şi când terminară cântecul, în faţa lor ieşi o femeie de vreo douăzeci de ani.

– *Haere mai!* îi salută ea. Asta înseamnă „Bine aţi venit". Numele meu este Kaewa şi mă bucur că vă pot povesti astăzi câte ceva despre poporul meu. Vom cânta împreună, vom mânca şi vom lucra, şi în acest fel poate că ne veţi cunoaşte mai bine şi ne veţi simţi spiritele.

Câţiva băieţi exclamară „Huuhuu!", dar imediat atenţia le fu atrasă de bărbaţi, care începură să interpreteze un *haka* de război.

Acesta semăna cu dansul executat de jucătorii de rugbi în lagăr. Helenei nu îi plăcu în mod deosebit. Grimasele bărbaților, deși nu o înspăimântau, îi induceau o senzație de amenințare posibilă. Tropăitul în ritmul muzicii îi dădea dureri de cap. Era cu siguranță bolnavă.

După dansuri, Kaewa le-a vorbit despre limba maorilor și a exersat împreună cu vizitatorii pronunțarea unor formule de politețe. *Kia ora* însemna „Bună ziua", *Haere ra* – „La revedere", *Aroha mai* – „Scuze". Apoi le-a prezentat ciudatele instrumente muzicale cu care muzicanții acompaniaseră dansurile. Cele mai multe erau fluiere, la unele dintre ele cântându-se cu nările. Maorii i-au invitat pe vizitatori să le atingă și să încerce să le folosească. Aceste exerciții au spart repede gheața dintre vizitatori și gazde. Curând toată lumea râdea și se distra. Fetele roteau mingiuțele *poi-poi* și exersau pașii dansurilor, iar băieții erau interesați de armele războinicilor și râdeau de tatuajele marțiale ale bărbaților, care erau de fapt vopsite.

– Acum nu ne mai tatuăm, le explică Kaewa, care avea *moko* autentice. Câteva semne ovale de culoare albastră, fine, îi înconjurau gura și îi dădeau un aspect straniu, dar nu o schimonoseau. Ea adăugă: Ne este mai ușor să interacționăm cu *pakeha* dacă nu ne tatuăm. Dacă un bărbat are prea multe *moko,* nu reușește să își găsească prea ușor o slujbă în oraș, pentru că aspectul lui îi sperie pe *pakeha.* Nouă ni se pare că nu ar trebui, pentru că multe *moko* înseamnă multă *mana,* deci mai mult respect în cadrul tribului. Noi i-am oferi o slujbă mai curând unui bărbat cu mai multe tatuaje decât unuia fără.

Kaewa le-a mărturisit că decorarea feței i-o datorează bunicii. Bătrâna Akona este *tohunga,* adică un fel de preoteasă, și a insistat ca nepoata ei să crească potrivit tradițiilor poporului ei.

– Femeile se tatuează doar în jurul gurii? întrebă Helena.

– Da. Un semn că zeii ne-au insuflat viață. *Pakeha* spun că ar fi fost invers, Dumnezeu l-ar fi trezit pe Adam la viață cu suflarea lui,

nu pe Eva. Ea făcu cu ochiul și continuă: Noi, maorii, nu suntem de acord cu acest lucru. La noi, zeitatea Papatuanuku, mama pământului, a fost prima ființă. Iar Tane, fiul ei, a creat din lut prima femeie. Mai târziu, cu aceasta a adus pe lume fiice. Firește că și fii. Totuși primul om a fost de gen femeiesc, maorii sunt siguri de asta! Ea zâmbi din nou. În cazul în care povestea mea v-a stârnit curiozitatea pentru legendele poporului nostru și doriți să aflați mai multe despre zeii și spiritele noastre, vă puteți adresa bunicii mele. Akonei îi face plăcere să vorbească cu vizitatorii noștri, dar numai cu cei care sunt într-adevăr interesați de istoria noastră. Nu îi place când vin aici clase de copii și jumătate dintre ei se plictisesc și fac prostii în timp ce ea povestește. De aceea eu vă propun să ne împărțim în grupuri.

– Cine dorește să afle mai multe despre bucătăria și agricultura noastră tradițională merge cu mine, spuse o tânără care înainte suflase la fluiere cu nasul. Numele meu este Emere și am să vă conduc la câmpurile noastre, unde veți învăța cum se face *hangi,* o fiertură gătită într-o vatră din pământ, cu ajutorul căldurii vulcanice. Veți putea gusta carnea și la sfârșit vom mânca cu toții.

– Cine este interesat de prelucrarea inului, interveni Kaewa, de exemplu pentru fuste, *piu-piu* ori pentru mingi, merge, cu Aku. Aku vă va arăta cum țesem. Kaewa își plimbă privirea asupra vizitatorilor și zâmbi când remarcă chipuri dezamăgite printre băieți. Acestora le adresă ultima invitație: Hm... Și cine ar dori să se simtă ca un războinic maori se va alătura lui Hoani. Unul dintre tinerii războinici se desprinse din grup și zâmbi. Hoani și prietenii lui vă vor învăța să mânuiți sulița și măciuca. Mai avem și o canoe cu care puteți naviga și în final vă puteți picta *moko.* Firește, doar dacă veți merita, dovedind vitejie în luptă!

Kaewa râse.

– Pot merge și eu la războinici? întrebă o fetiță de vreo doisprezece ani, slăbuță și cu bucle negre, pe care, la prima privire, Helena ar fi repartizat-o la grupul de țesut.

Spre mirarea ei, Kaewa răspunse „da".

– Femeile noastre au luptat deseori alături de bărbații lor. Există arme speciale pentru ele, Hoani ți le va arăta. Înainte de a veni *pakeha,* triburile aveau chiar și căpetenii femei. Englezii nu le-au recunoscut. Când acestea au venit să semneze pactul de la Waitangi, le-au trimis acasă. De neînțeles, mai ales că ei aveau în acele vremuri o regină. Victoria, nu-i așa? Ea se întoarse mirată spre Mr. Tucker. Nu le-au luat în serios pe femeile noastre, iar bărbații noștri s-au folosit imediat de ocazie pentru a prelua puterea de la *ariki* femei. Tânăra se încruntă și adăugă: Mai târziu le-au luat femeilor și dreptul de proprietate funciară, pentru că *pakeha* nu recunoșteau acest drept femeilor. În privința femeilor, maorii și englezii s-au înțeles foarte repede, încheie ea pe un ton amar.

– Vă voi învăța cum să îi înfrângem! spuse hotărâtă micuța brunetă și plecă cu războinicii.

Helena nu știa cărui grup să se alăture. Cu excepția celui al războinicilor, o atrăgeau toate celelalte, dar se gândi că va voma când va simți mirosul mâncării, iar pentru țesut și împletit se simțea prea slăbită. Dimpotrivă, întotdeauna îi plăcuse să asculte povești, așa că se așeză cu Kaewa lângă foc, alături de o femeie micuță și foarte bătrână. Akona aprinsese focul în fața colibei ei, mai sărăcăcioasă decât celelalte. *Tohunga* nu scosese afară scaune sau vreo bancă, așa cum făcuseră ceilalți bătrâni, așa că o invită pe Helena să se așeze direct pe pământ, sub un pom cu coroană bogată. Kaewa veni lângă ea și Helena se simți ca și cum ar fi făcut parte dintre maori. La asta contribuia și prezența Akonei, care nu purta veșminte *pakeha,* ci o rochie lungă, țesută, și o bluză în culorile tribului. Pe umeri își pusese o pătură, cu toate că afară era cald. Ca multe alte femei bătrâne, părea că suferea din cauza frigului.

– Mi-ai adus doar un oaspete? o întrebă Akona dezamăgită de nepoata ei, într-o engleză aproximativă.

Kaewa îi explică ceva în limba maorilor, apoi i se adresă Helenei.

– I-am spus că voi, polonezii, sunteți noi în Aotearoa, adică „țara norului alb", numele maori pentru Noua Zeelandă, și că, probabil, nu veți rămâne aici, ci vă veți întoarce în Europa. De aceea nu prea vă interesează istoria noastră. Din păcate, nici cu alți oaspeți lucrurile nu stau altfel. Ei consideră mai atrăgătoare armele și mâncarea noastră. Doar doi, trei vizitatori vor să îl asculte pe unul dintre ai noștri și să îl înțeleagă cu adevărat.

În ce o privea pe Helena, ea abia aștepta ca Akona să înceapă să povestească, doar că durerea de cap pe care o avea i-a fost agravată de mirosul ierburilor aruncate pe foc de bătrână, pentru a câștiga bunăvoința spiritelor. În plus, nu îi era prea ușor să urmărească legendele pe care aceasta le istorisea cu vocea slabă. Akona vorbea uneori în limba ei și atunci Kaewa intervenea pentru a traduce.

Dar în orele care au urmat Helena a aflat câte ceva despre maori, și ei imigranți în noua ei țară. Aceștia sosiseră cu șapte sute de ani înainte de a veni *pakeha,* dintr-un legendar paradis insular cu numele de Hawaiki. Akona povesti despre Kupe, primul om care pusese piciorul în Noua Zeelandă, care fugise din patria sa pentru că furase o femeie. Ea le povesti despre facerea lumii prin despărțirea Tatălui-Cer de Mama-Pământ, o pereche iubitoare, și despre Maui, un semizeu care voia să prindă luna și să păcălească moartea. În cele din urmă Helena află legendele din zona unde se stabilise tribul Ngati Rangitane.

– Hau, un războinic a cărui femeie îl părăsise pentru alt bărbat, îi urmărea pe cei doi peste râuri și munți, dar când a văzut râul nostru, ce părea prea lat pentru a-l trece, s-a gândit că inima lui trebuia să se oprească. El l-a numit Manawatu, *manawa* înseamnă inimă, iar *tu* înseamnă a rămâne pe loc.

– Și? întrebă Helena. Și-a regăsit femeia?

– Da, spuse Kaewa. La Paekakariki. La început a vrut să o arunce în mare, dar i s-a mai înmuiat inima și a transformat-o într-o stâncă. Acum ea veghează la sud de Pukerua Bay.

– O poveste tristă, zise Helena. Mai frumoase nu sunt? Cu sfârșit fericit? Despre oameni care se iubesc până la sfârșitul zilelor lor?

Ea se pregăti să se ridice, gândindu-se că greața și oboseala îi vor trece dacă se mișca puțin, dar totul începu să se învârtească în jurul ei și încercă să se sprijine de pomul sub care stătea. Un arbore de manuka, îi spuse Akona, un arbore de ceai. Uleiul acestuia este bun împotriva tuturor bolilor. Este foarte puternic, rezistă la vânt, frig și foc și oferă protecție și altor plante. Arborii manuka, îi mai spuse bătrâna, protejează *marae* de multe generații. Cei vechi mor și din cenușa lor răsar alții.

Helenei i se păru că simte liniștitoarea îmbrățișare a spiritului arborelui și se lăsă în voia întunericului care îi apăru înaintea ochilor.

– Uite, bea asta!

Helena clipi când simți băutura amară. În jurul ei era tot întuneric și o clipă crezu că a orbit. Apoi își dădu seama că se afla în coliba Akonei. Kaewa se aplecase îngrijorată deasupra ei și încerca să o facă să bea niște ceai. Bunica ei era lângă foc și amesteca ceva într-o oală, după cum putea să vadă Helena prin ușa deschisă. Bătrâna cânta *karakia* și părea că pregătea o băutură magică.

Helena înghiți ascultătoare, cu toate că băutura avea un gust groaznic.

– Ce este? întrebă ea șoptit. Și ce mi s-a întâmplat?

– Ai leșinat, îi spuse Kaewa. Poate că ai stat cam mult la soare. Akona ți-a preparat un ceai, o să te simți mai bine. Are cunoștințe medicale, nu îți face griji. Nu te va otrăvi.

Helena nici nu se temuse de așa ceva. Ea avea alte gânduri.

– Nu am mai leșinat niciodată, spuse ea încet. Niciodată. Nici măcar când munceam din greu în ger, în Siberia. Și nici de foame nu am mai leșinat. Acolo nu era niciodată mâncare suficientă. Eu... cred că sunt bolnavă.

Akona, care tocmai intra, îi întinse Helenei o ceașcă din porțelan cu o fiertură ciudată, cu un miros neobișnuit, și clătină din cap.

Adăugă câteva cuvinte în limba ei. După ce o ascultă, o privi altfel pe Helena. Era mai mult o privire îngrijorată decât una mirată.

– Nu eşti bolnavă, traduse ea cuvintele bătrânei. Akona spune că eşti gravidă. Este posibil?

Helenei i se păru că începe iarăşi să se învârtă totul.

– Nu!

Prima ei reacţie a fost să nege, apoi reveni la realitate. Firește că era posibil! Helena nu își făcuse probleme niciodată din cauza asta, menstruația ei era mereu neregulată și în Siberia se întrerupsese luni bune, când munca era prea grea și mâncarea prea proastă. De fapt, în Siberia nicio femeie nu rămăsese gravidă, cu toate că Helena știa că unele fete fuseseră violate de gardieni. Ea nu credea că va putea avea copii și la întâlnirile cu Witold simțise doar frică, silă și durere. Nu se gândise niciodată la minunea conceperii unui copil!

Dar firește că totul se schimbase după Siberia. Helena nu mai era subnutrită și câteva luni la rând avusese menstruație. Și Witold își lăsase în ea sămânța lui dezgustătoare de mai multe ori, săptămâni la rând. Nu era exclus ca ea să îi poarte copilul în pântece!

– Akona spune că nu încape îndoială, traduse în continuare Kaewa, și o mângâie ușor pe frunte pe Helena. Dar văd că nu te bucuri.

– Să mă bucur? Cum m-aș putea bucura? Dacă sunt într-adevăr gravidă, se strică totul! Mă gândeam că reușisem... Noua țară, școala... voiam să studiez. Și acum... Nu poate fi adevărat, nu se poate!

– Nu l-ai iubit? întrebă Kaewa încet.

Helena clătină cu hotărâre din cap.

– Îl urăsc! șopti ea și repetă cuvintele de mai multe ori, până ajunse să le strige. Îl urăsc, îl urăsc, îl urăsc!

Apoi izbucni în lacrimi. Plânse în hohote, tare și disperată pentru prima dată de când fusese silită să îi cedeze lui Witold. Își eliberă teama și durerea în casa acestor femei, care probabil nici nu îi înțelegeau necazul. Kaewa tocmai povestise că la maori copiii aparțin întregului trib și sunt întotdeauna bine-veniți. Cu siguranță că

băștinașii nu respingeau o femeie de-a lor dacă rămânea gravidă fără a avea un soț. Dar în Polonia...

Compatrioții Helenei erau catolici bigoți. În lagăr încăperile pentru băieți și fete erau separate. Nu erau admise întâlnirile romantice. Dacă o fată din Little Poland era gravidă, va fi izgonită, era convinsă Helena. Nimeni nu o va crede că a fost violată. Witold va nega totul, iar martori nu existau. Cum ar putea supraviețui în această țară străină, fără prieteni și rude, cu un copil mic?

Kaewa o îmbrățișă și o mângâie pe cap.

– Liniștește-te!

– El a distrus totul, se văietă Helena. Tot pentru ce am luptat. Poate că pe bună dreptate mi se întâmplă asta. De la început a fost o minciună. Eu nu trebuia să fiu aici. Sora mea Luzyna trebuia să fie aici. Eu... eu vreau... Nu mai vreau să trăiesc!

Akona îi arătă ceașca de porțelan.

– Bea! îi ceru ea cu fermitate fetei, dar cu înțelegere. Și nu vorbi de moarte, îți sperii copilul. Ești tânără și vei trăi. Veți trăi amândoi. Își puse palmele ușor pe pântecul Helenei, de parcă deja ar fi simțit viața. Am să cânt *karakia* pentru tine și copilul tău, îi zise, apoi ieși din colibă, iar Helena și Kaewa auziră vocea ei amestecându-se cu trosnetul focului.

Helena bău decoctul.

– Te simți mai bine? întrebă în cele din urmă Kaewa, după ce văzu că a golit ceașca. Trebuie să ne întoarcem la ceilalți. Veți merge la masă, apoi vă veți întoarce la Pahiatua.

Helena dădu din cap. Începu să se liniștească. Capul nu îi mai bubuia, acum părea plin cu vată. Nu putea și nici nu voia să gândească.

– Poate ar trebui să mă spăl pe față, murmură ea.

Kaewa arătă undeva afară:

– Râul este acolo.

Helena ieși clătinându-se și se spălă cu apă din râul care îl speriase atât de tare pe războinicul Hau, încât acesta avusese impresia

că i se va opri inima în loc. Își dorea să fie și ea transformată într-o stâncă, așa cum făcuse Hau cu infidela lui soție.

Bineînțeles că nu se întâmplă nimic. Când o urmă pe Kaewa la locul de întâlnire, simți că o cuprinse foamea. Ceilalți vizitatori erau deja ocupați cu împărțitul mesei. Toți erau agitați și binedispuși. Fetele învârteau *poi-poi* pe care, cu puțin ajutor, le confecționaseră chiar ele din in, iar băieții se mândreau cu *moko*-urile lor.

Fata cu bucle negre – Karolina, din câte își amintea Helena – ținea în mână o măciucă din lemn de esență tare. Pe chip avea tatuaje marțiale cum numai la bărbați se mai puteau vedea. Karolina insistase să poarte *moko*-ul războinicilor.

– Aceasta este o *mere rakau*, îi spuse entuziasmată Helenei și îi arătă măciuca. Cu asta poți omorî pe cineva!

Helena încercă să zâmbească.

– Mi-o împrumuți dacă voi avea nevoie de ea? întrebă ea încet.

Karolina o privi serioasă:

– Vrei să devii o luptătoare ca mine? întrebă aceasta sceptică, înălțându-și spre ea chipul vopsit în albastru.

– Este frumos, se amestecă în vorbă Kaewa.

Aceasta îi adusese Helenei un castron cu carne și legume. O privea acum mulțumită cum lua o lingură și mesteca cuminte mâncarea, care avea un gust surprinzător de plăcut. Se părea că ierburile Akonei îi redaseră pofta de mâncare. Kaewa îi puse în mână un săculeț.

– Când te simți rău, să îți fierbi ceai din ierburile acestea, așa a spus bunica mea. Și asta a făcut-o pentru tine, continuă întinzându-i o figurină micuță, prinsă pe o curelușă din piele. Helena se uită uluită la sculptura în lemn de manuka. Kaewa adăugă: Este Hineahuone, zeița fertilității. Ea este prima femeie creată din lut. Îți amintești? Tane, zeul pădurii, a trezit-o la viață.

Helena avu senzația că simte iarăși spiritul arborelui manuka. Poate că această nouă țară chiar o va proteja. Înainte de a urca în

autobuz schimbă cu Kaewa *hongi,* tradiționalul salut al maorilor, și se simți încurajată când nasul și fruntea ei atinseră nasul și fruntea fetei.

– *Haere ra, taina!* spuse Kaewa. Du-te cu bine, surioară! Îți doresc mult noroc.

Helena se gândi din nou la Luzyna.

CAPITOLUL 8

Helena avu nevoie de câteva zile pentru a deveni conştientă că era însărcinată. Mai întâi sperase că bătrâna maori se înşelase, dar apoi văzu că nu era aşa. Ea nu era răcită, dimpotrivă, în timp ce celelalte colege de casă se luptau cu dureri în gât şi nas înfundat, Helenei îi era din zi în zi mai bine. Ceaiul Akonei îi alunga greaţa şi ameţelile şi, eliberată de acestea, tânăra luă cunoştinţă şi de alte modificări în corpul ei, pe care până atunci le ignorase. Sânii i se întăreau, la fel pântecul, şi lua în greutate. Era fără îndoială gravidă, lucru pe care nu îl va mai putea ascunde mult timp. Helena îşi făcu socoteala că era în luna a treia.

Nu ştia când avea să se vadă sarcina, dar cu siguranţă că nu va trece mult până atunci. Gripa fu la început un dar ceresc pentru Helena, pentru că toate colegele de casă erau preocupate de ele însele şi de surorile mai mici, şi nu mai acordau mare atenţie greţurilor de dimineaţă ale Helenei.

Helena se gândea febril ce putea să facă. Primul impuls a fost de a i se plânge Mirandei Biller. Avea încredere că aceasta nu va fi şocată şi poate că tânăra femeie, stăpână pe sine, găsea şi o soluţie. Dacă nu, putea măcar să o roage pe Miranda să nu spună nimănui. Ca supraveghetoare, aceasta trebuia să înştiinţeze conducerea lagărului despre starea Helenei şi atunci va fi alungată din casă. Instinctul de supravieţuire o îndemna să se bucure cât mai mult timp

de siguranța din lagăr și de mâncare. Poate că va putea ține ascunsă sarcina până la naștere. Merita să încerce.

Putea să vorbească cu Witold. Acest gând o oripila, dar judecând la rece, copilul care creștea în ea avea o singură șansă la o viață normală: Witold trebuia să îl recunoască și să se căsătorească cu ea. Așa că își spunea că era datoare copilului cu acest sacrificiu. Alternativa ar fi o viață pe străzi, oriunde ar fi fost trimisă cu bastardul ei, chiar și în Polonia, după eliberare.

Cum nu mai putea dormi noaptea, prin fața ochilor îi defilau scenarii tot mai îngrozitoare. Se vedea cerșind cu copilul pe străzile înzăpezite din Lemberg ori din Varșovia, ascultând plânsul unui bebeluș cu ochii mari, înfometat. Se imagina cerând disperată de lucru ca și croitoreasă la femeile poloneze, care nici ele nu mai aveau nimic după război. Și ce se întâmpla dacă nu reușea să găsească de lucru? Va trebui să își vândă propriul trup, să facă de bunăvoie ceea ce Witold o silise să facă. Decât asta, era de preferat o căsnicie cu Witold. Împreună cu el putea cel puțin să încerce să solicite cetățenie neozeelandeză.

Fără tragere de inimă, la o săptămână după excursia la Palmerston, se duse la tatăl copilului. Îl găsi pe Witold singur în biblioteca școlii, un loc potrivit pentru a purta o discuție. Helena socoti asta un semn bun, îl salută cât mai prietenos pe torționarul ei, cu toate că îi era silă și să îl vadă. Nici Witold nu păru fericit să o revadă și o repezi suspicios:

– Ce cauți aici? Vrei să te târăști în genunchi? Deci simți lipsa jocurilor noastre. Păcat, dar nu te mai pot ajuta. Se ridică mândru în picioare și îi spuse: Eu sunt logodit, dulcea mea Luzyna, și în scurt timp am să devin cetățean cu drepturi depline al acestei frumoase țări. Nu dau asta pentru plăcerea unui joc!

Helena înlemni. Nu putea vorbi serios.

– Pentru mine nu a fost nicio plăcere, spuse ea. Și nici nu doresc să o repet. Totuși, nu te vei putea căsători cu Miss Sherman, pentru că trebuie să te căsătorești cu mine. Sunt gravidă, Witold. Tu m-ai lăsat gravidă!

Witold își plimbă neîncrezător privirea pe chipul ei palid și pe silueta ei încă suplă.

– Este adevărat, adăugă Helena.

Witold păru că își revine. Expresiei de groază de pe chip îi luă locul calmul și buzele lui pline se deschiseră într-un rânjet respingător.

– Să mă căsătoresc cu tine? șuieră el foarte încet. Nici tu nu crezi una ca asta! Și nu îmi pune mie copilul în cârcă! Cine știe cu câți ai mai avut de-a face! Te avertizez, Lu-zy-na! Nu încerca să mă compromiți! Oricând pot să povestesc cum te-ai strecurat aici. Deja am o poveste bună. Te compătimeam, te consideram o fată bună, până când ai început să mă șantajezi, să afirmi că te-aș fi abordat. Și acum umbli cu burta mare. Vor vedea toți cu cine au de-a face!

Helena își mușcă buzele. Oamenii din conducerea lagărului chiar vor crede asta? Putea Witold să prezinte lucrurile în așa fel încât dovada evidentă a abuzului său să se întoarcă împotriva ei? Nu mai știa ce să spună.

Spre deosebire de Witold, căruia nu îi mai tăcea gura.

– Așadar, Luzy, renunță, caută-ți alt prost. Cel mai bine ar fi să scapi de el. Dacă poți face rost de bani pentru avort...

– Bani?

– De la mine în niciun caz nu primești nimic! declară Witold. Nu mai vreau să aud nimic. Dacă mai vii vreodată la mine, te denunț!

Witold aruncă pe masă cartea pe care o răsfoise, se întoarse și părăsi încăperea. Helena se gândi la măciuca micuței Karolina și la spusele ei: „Cu ea poți omorî pe cineva...“ Nu știa ce lucru îngrozitor i se întâmplase fetiței, dar nici ea însăși nu ar mai avea acum scrupule. În această clipă i-ar fi ars cu mare plăcere una în scăfârlie lui Witold!

Pe drumul de întoarcere acasă, fantezia Helenei o luă razna pe măsura furiei ce o stăpânea, pentru ca apoi să învingă lipsa de speranță. Ca și cum răutatea lui Witold nu ar fi fost de ajuns pentru acea zi, poșta îi rezerva în această dimineață o altă dezamăgire. În prima zi petrecută în Little Poland, dintr-un impuls izvorât din conștiința încărcată, nevoia de comunicare și dorința de împăcare, își luase inima în dinți și îi scrisese Luzynei o scrisoare. Cu siguranță sora ei era supărată și îi va răspunde cu un val de furie și de reproșuri, dar cel puțin trebuia să știe că Helenei îi mergea bine. În acele zile mai era plină de optimism în privința vieții ei în lagăr. Dacă învăța și studia, poate că în câțiva ani va câștiga destul pentru a o aduce pe Luzyna la ea. Deci îi cerea iertare surorii, o asigura de iubirea ei și spera la un răspuns.

Astăzi scrisoarea sosise nedeschisă, având pe plic nota oficiului poștal din lagărul Teheran

Nu poate fi predată destinatarului. Helena Grabowki a părăsit lagărul nr. 3 din propria dorință.

Helena simți că o podidesc lacrimile. Probabil că Luzyna nu a așteptat nicio zi. Cu documentele surorii ei mai mari avea optsprezece ani, între timp chiar nouăsprezece, și se putea căsători. Era posibil să se fi avântat cu Kaspar spre un viitor pe care părinții lor nu i l-ar fi dorit.

Și în acea noapte Helena a plâns în somn. Nu trebuia să se mai ascundă, pentru că îi spusese și Nataliei despre scrisoare și despre dispariția surorii ei.

Natalia reacționase imediat:

– Tu pari a-i fi acestei Helena complet indiferentă! remarcase ea. Altfel ți-ar fi lăsat măcar o adresă. Sau putea să se intereseze

înainte de plecare de adresa ta. Conducerea lagărului din Teheran știe unde ești.

Helena nu își mai putea opri șiroaiele de lacrimi, deoarece înțelegea de ce Luzyna renunțase să se mai intereseze de ea. Ar fi putut să o întâlnească pe Frau dr. Virchow. Doctorița ar fi recunoscut-o și ar fi descoperit toată înșelătoria. Dar mai existau și alte posibilități să dea de urmele Helenei în Noua Zeelandă. Desigur că autoritățile din Teheran cunoșteau locul în care se aflau refugiații polonezi. Natalia avea dreptate. Totuși, fie că Helena era sau nu supărată din cauza dispariției Luzynei, rămăsese singură pe lume. Unica ființă care îi mai aparținea era copilul nedorit din burta ei.

La un moment dat, Helena adormi și dimineața devreme se trezi tremurând de frică. Își stoarse creierii și brusc îi trecu prin minte că nu era chiar atât de singură în Noua Zeelandă. La Wellington erau unchiul Werner Neumann și familia sa. Până acum nu încercase să îl contacteze. Viața în Little Poland o acaparase într-atât, încât nu avusese timp și nici nu simțise nevoia de a scrie vechii cunoștințe a părinților ei sau de a plănui o vizită. Acum vedea altfel lucrurile. Inima porni să îi bată mai repede, pe de o parte cu speranță, pe de altă parte de rușine. Era o obrăznicie ca, lipsită de mijloace, gravidă, o rușine pentru orice familie, să caute refugiu la familia Neumann, ori trebuia să încerce? Nu era nevoie ca unchiul Werner să o primească imediat, eventual putea să o sprijine financiar o perioadă, până găsea un loc de muncă. Doar că nu știa unde să își lase copilul?

Cuvintele lui Witold îi tot răsunau în minte: Cel mai bine ar fi să scapi de el... Chiar exista vreo posibilitate de a scăpa de această sarcină? Și dacă exista, nu era una condamnabilă? Copilul ei trebuia să moară pentru că așa voia ea? Totuși, Helena simțea că s-ar fi simțit ușurată dacă în această situație nu ar trebui să aibă grijă și de un copil. Să facă avort? Apoi nu s-ar mai fi simțit chiar atât de vinovată.

Helena încercă disperată să alerge mai mult timp în jurul Little Poland, dar cu excepția unor junghiuri intercostale, nu se întâmplă

altceva. Să facă ceea ce îi sugerase Witold? „Să scape de el?“ Să îi urmeze sugestia? Helena se întrebă unde s-ar putea interesa despre asta. Dar renunță deoarece nu avea banii necesari. Avea doar adresa lui Werner Neumann.

După-amiază se duse la gară și întrebă cât costa un bilet până la Wellington. Tinerii emigranți primeau câțiva „bani de buzunar“, pentru ca în timpul excursiilor să își cumpere dulciuri ori câte o înghețată. Helena nu își cumpărase nimic și astfel strânsese câteva lire. Suma îi ajungea pentru un bilet la clasa a treia.

– Dar numai pentru un bilet dus, o informă femeia apatică de la ghișeul pentru bilete, căreia Helena îi pusese banii pe tejghea. Pentru un bilet dus-întors mai aveți nevoie de o liră, adăugă funcționara.

Helena își mușcă buzele. Să își asume riscul? În cele din urmă acceptă.

– Atunci dați-mi un bilet dus pentru Wellington. Pentru duminică.

Cu siguranță, soții Neumann o vor ajuta cu o liră. Chiar dacă, cerându-le asta, se va alege cu disprețul lor.

REZOLVAREA

High Wycombe (Anglia)
Wellington, Lower Hutt (Noua Zeelandă, Insula de Nord)
Canterbury Plains (Noua Zeelandă, Insula de Sud)

Ianuarie 1945

CAPITOLUL 1

– Altceva?

Arthur Harris, comandantul suprem al Royal Air Force Bomber Command, ar fi vrut să se retragă. Tocmai încheiase discuția din buncăr, privind intrarea în luptă, și ofițerii lui își primiseră ordinele. În această noapte vor acoperi cu un covor de bombe alte orașe germane. Străzi întregi vor fi incendiate, mii de oameni vor muri. Harris ar fi susținut oricând necesitatea acestui atac, considerându-l util pentru demoralizarea populației civile germane și, în consecință, util și pentru armata de uscat. De la debarcarea americanilor și a britanicilor în Normandia, din vara trecută, forțele armate ale aliaților se loveau de rezistența tot mai slabă a Wehrmachtului. Conducerea armatei de uscat punea asta și pe seama bombardării orașelor. Oamenii, civili ori militari, erau sătui de război. La un moment dat, Hitler și acoliții lui trebuiau să înțeleagă acest lucru, însă până atunci britanicii și americanii voiau să continue bombardamentele.

Dar în ciuda tuturor justificărilor, Harris și oamenii lui erau afectați că provocau moartea a mii de oameni din orașele aflate în zona Ruhr și în alte centre industriale germane. După ce anunțase cu voce joasă țintele din acea noapte, voia să rămână singur. Avea, ca întotdeauna, destule hârțoage de rezolvat.

Harris intrase în biroul său și ar fi dorit să încuie ușa, dar aghiotantul lui se plimba nervos în jurul mesei. Wilson părea să aibă ceva pe suflet, însă nu îndrăznea să i se adreseze.

– Ar mai fi ceva, sir, începu el totuși. Avem o problemă. Un tânăr, pilot. Unul dintre neozeelandezi.

Harris, un bărbat voinic, cu părul blond-deschis, cu ochi limpezi, chip oval și mustăcioară tunsă cu grijă, dădu din cap.

– Toți băieți viteji. Pilotează ca niște nebuni!

– Da, oftă Wilson, pe al cărui chip se citea tristețea. Da, așa este. Ce face băiatul ăsta este o nebunie. Zboară pe un Mosquito.

Harris dădu din cap. Havilland Mosquito făcea parte dintre cele mai performante aparate de luptă de care dispunea Air Force. Fiecare formație de bombardiere trimisă de Harris spre Germania era însoțită de unul sau două astfel de avioane. În ultimele luni de război fuseseră folosite în principal ca bombardiere. Erau prevăzute și cu mitraliere și aveau ca ținte trenuri, gări și convoaie de aprovizionare pentru germani. În Belgia, micile și elegantele aparate țintiseră și cartierul general al Gestapoului. Pentru aceste operațiuni era nevoie de o pregătire foarte bună. Doar cei mai iscusiți piloți puteau urca într-un Havilland Mosquito.

– Zboară drăcește, continuă Wilson descrierea bărbatului din cauza căruia era îngrijorat. Indiferent de aparatul pe care îl primește. A fost instruit de Air Force, dar știa să piloteze dinainte. Tot respectul pentru cei care l-au învățat.

– Și? îl întrerupse nerăbdător Harris, pe care vorbăria aghiotantului său îl călca pe nervi. Treci la subiect, Wilson!

– Omul a fost trimis de trei ori în misiune. De două ori trebuia să bombardeze gări și o dată un convoi militar. Dar nu a aruncat niciodată bombele asupra țintelor. Pe primele le-a aruncat pe un câmp, pe celelalte asupra Canalului...

– Ce? A refuzat să execute ordinul! Lașitate în fața dușmanului! Superiorii lui să îl aresteze, să îl amenințe cu împușcarea.

Wilson își mușcă buzele.

– Nu asta este problema, sir. Nu este laș. Dimpotrivă. În aceste trei misiuni a doborât opt avioane de vânătoare inamice. Imediat

ce este atacat, se angajează în luptă, îi urmărește pe naziști, trage cu tot armamentul. La fel ca toți ceilalți *kiwi*[1]. Sfidează moartea, ignoră orice risc.

Harris rămase stupefiat și se încruntă.

– Opt doborâri în trei misiuni? Asta i-ar aduce Victoria Cross[2]!

– Tocmai! spuse Wilson. Tânărul poate primi Victoria Cross, dar poate ajunge și în fața curții marțiale. Nu vreți să discutați cu el? L-a adus comandantul de escadrilă Beasley. Așteaptă afară.

Harris se ridică resemnat. Părea foarte impunător în uniforma lui albastră-închis, cu însemnele gradului, aurii, strălucindu-i pe reverul stâng.

– Atunci aduceți-l înăuntru, pentru numele lui Dumnezeu!

Tânărul era înalt și foarte zvelt. Avea părul roșu-castaniu, buclat și ochi căprui vii, care exprimau o îngrijorare vădită. Intră, luă poziția regulamentară și salută.

– Sergent de aviație James McKenzie, Regimentul 5 bombardiere, se prezentă el milităros.

Harris îl examină cu o privire severă.

– Pe loc repaus, sergent! Știți de ce sunteți aici?

McKenzie dădu din cap conștient de vinovăția sa:

– Da, sir. Am aruncat bombele mele în mare, răspunse el abătut.

– Și? întrebă Harris. Ce puteți spune în apărarea dumneavoastră? La ce v-ați gândit când ați făcut asta?

Tânărul își mușcă buza de jos.

– Nu m-am gândit la nimic, sir. Nu a fost premeditat. Am vrut, de fapt, să arunc bombele asupra țintei. Dar... nu am putut.

Harris oftă.

– Nu ați găsit declanșatorul? întrebă el ironic.

---

[1] Kiwi – poreclă dată neozeelandezilor

[2] Victoria Cross – cea mai înaltă distincție de război acordată de Marea Britanie

McKenzie își ridică mâna ca și cum ar fi vrut să și-o treacă prin păr.

– Sir, trebuia să arunc bombele asupra unei gări, în mijlocul unui oraș plin de lume. Acolo, jos, erau copii, femei, bătrâni... și presupusul convoi militar. Desigur că erau și câteva tancuri. Dar erau mai multe căruțe trase de cai și camioane cu civili, refugiați.

Harris își dădu ochii peste cap.

– Și chiar dacă ar fi fost așa, zise el, gândindu-se totuși că aparatele Mosquito erau folosite în general în scopuri militare. Care este problema? Noi ne dorim să demoralizăm populația germană civilă. Trebuie să îi scădem moralul. Dacă populația nu îl mai sprijină pe Hitler, acesta nu mai poate continua.

De data asta James chiar își trecu mâna prin păr.

– Eu credeam, murmură el ezitant, că Hitler ordonă ca oamenii care îi refuză sprijinul să fie împușcați.

Harris îl fulgeră cu privirea.

– Așadar, dumneavoastră credeți că bombardamentele executate pe zone extinse ar fi o greșeală? Vă îndoiți de strategia aliaților? Îndrăzniți să vă considerați mai deștept decât generalii noștri?

Tânărul clătină din cap.

– Eu nu îndrăznesc să judec acest lucru, răspunse el imediat. Doar că eu nu pot. Nu sunt capabil. Când zbor deasupra orașelor și vreau să arunc bombele, mă simt ca paralizat. Văd în fața mea copiii și...

În ultimul moment reuși să nu mai amintească și de animale.

Ar fi fost foarte penibil și probabil că Harris ar simți dispreț dacă atunci când ar trebui să pună mâna pe declanșator i-ar apărea în fața ochilor copii, femei gravide și bătrâni. El se gândi la figurile prietenoase ale câinilor ciobănești de la Kiward Station, la pisicile tolănite pe fânul din grajduri, la caii de la căruțele refugiaților. Copiii și animalele nu înțelegeau de ce orașele lor se transformau într-un infern și probabil că nici mulți adulți nu înțelegeau asta. Și chiar dacă oamenii de acolo, de jos, ar fi trebuit să se simtă vinovați

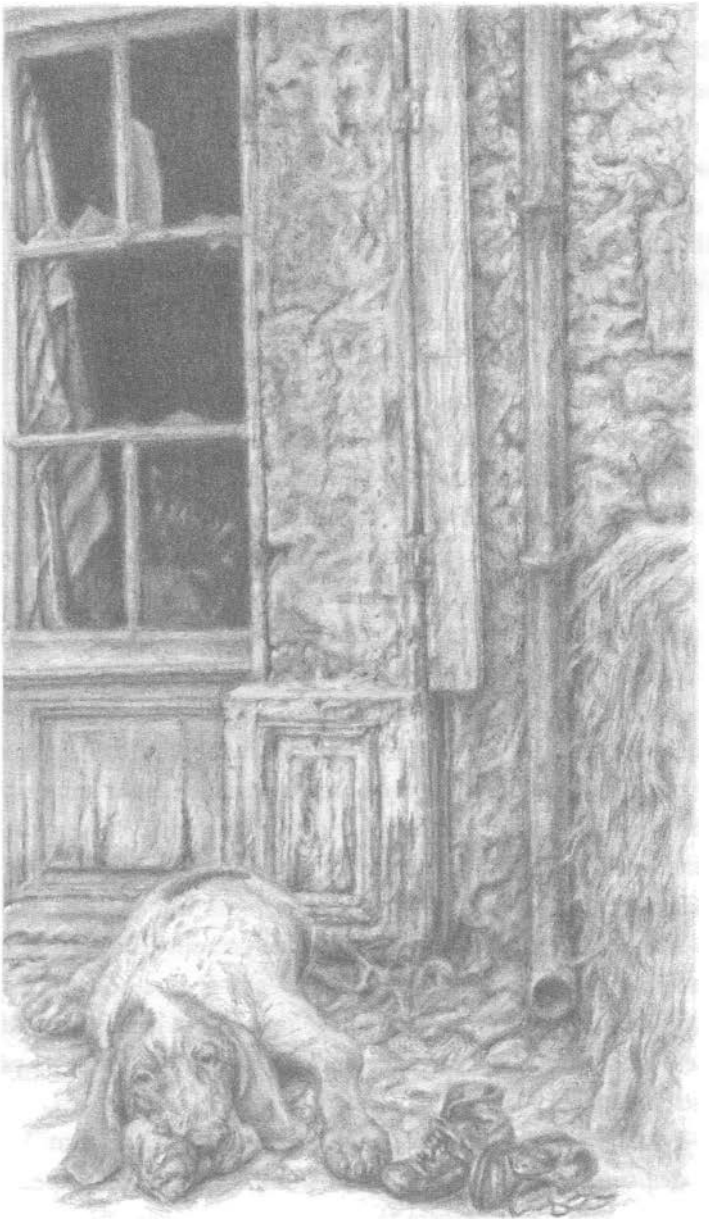

de bombardamentele de la Londra și Coventry, ei nu puteau să schimbe nimic. De când avea misiuni de bombardare, James înțelesese de ce tatăl său, veteran al Primului Război Mondial, devenise un pacifist ardent. Acum își dădea seama ce simțise Jack McKenzie când fusese trimis pe o plajă de la celălalt capăt al lumii, pentru a omorî oameni care nu îi făcuseră nimic. Și care își doriseră acel război tot atât de puțin ca el.

– Pur și simplu nu pot, repetă James abătut.

Harris strânse din buze.

– Și echipajele celor opt avioane de vânătoare pe care le-ați doborât? Sunteți conștient că acei oamenii nu au supraviețuit!

James își mușcă din nou buzele:

– Eu nu sunt un pacifist, sir. M-am înrolat voluntar, vreau să lupt pentru British Empire. Dar nu contra... contra femeilor și copiilor.

– Sunteți conștient și că prin doborârea acelor aviatori germani ați făcut posibil ca ai dumneavoastră camarazi să bombardeze femei și copii? continuă Harris, fără a ține cont de răspunsul lui James.

Tânărul înghiți în sec.

– Da, sir. Și eu... eu deja am spus că nu acționez după un plan. Știu că este greu de înțeles și ilogic, dar eu nu contest strategia dumneavoastră. Dacă sunt necesare bombardamente... atunci... atunci... Doar că eu pur și simplu nu pot.

James coborî privirea.

Harris oftă.

– Atunci liber! ordonă el. Vom vedea ce vom face cu dumneavoastră. Wilson!

Aghiotantul apăru imediat. Stătuse probabil în spatele ușii. Poate trăsese și cu urechea. Harris așteptă ca James McKenzie să părăsească încăperea.

– Mutați-l la escadrila de vânătoare, îi ceru el aghiotantului. Să i se dea un Spitfire și să fie folosit pentru sprijinirea trupelor de uscat și a unităților de blindate. Dacă va fi necesară o instruire

suplimentară, să o facă. Pierderea bombelor o trecem sub tăcere. Băiatul este cam sucit, dar este cinstit, poate zbura. În cockpit ne este mai util decât la închisoare.

Wilson dădu aprobator din cap, dar părea încă preocupat.

– Ar mai fi ceva, sir, zise el și scoase o hârtie dintr-o mapă cu acte. Tot în legătură cu sergentul McKenzie. Iată...

Îi întinse șefului său hârtia. Harris recunoscu imediat antetul.

– De la prim-ministrul Noii Zeelande? De ce îl interesează pe Mr. Fraser zurliul nostru aviator?

Harris strânse din buze.

– Tânărul, de fapt, familia lui are ceva influență. Mr. Fraser ne roagă, cât se poate de politicos, să îl scutim pe sergentul McKenzie de serviciul pe front. Pe tânăr îl așteaptă sarcini deosebit de importante pentru ducerea războiului în minele și oțelăriile familiei sale. Sergentul McKenzie s-ar fi sustras de la acestea, înrolându-se voluntar. El nu este laș, așa cum am mai spus. Dar la Greymouth lucrurile nu merg fără el.

Harris se încruntă.

– Ei chiar susțin că industria cărbunelui și a oțelului dintr-o întreagă țară depinde de faptul că un tânăr lungan se află într-un birou și nu la noi într-un avion? Cel puțin mie, băiatul nu mi-a lăsat impresia că ar fi un șoarece de birou. Aș fi zis că vine de la vreo fermă.

Wilson ridică din umeri.

– Nu știu, spun doar ce scrie în scrisoare. Se pare că familiile McKenzie și Lambert – scrisoarea a fost trimisă de un anume Ruben Lambert, de la Lambert Coal and Steel – au un rol important în Noua Zeelandă. Este evident că Mr. Fraser nu vrea să le supere. Deci, ce facem?

Harris își ridică resemnat mâinile și traversă biroul.

– Trimiteți-le flăcăul înapoi, hotărî el în cele din urmă. M-am răzgândit. Ne face prea multe necazuri. Ah, da... Și anunțați-i decizia mea cu menajamente. După cât se pare, a întins-o de acolo ca

să se ofere voluntar, iar aceste tertipuri ale familiei... Probabil că sergentul McKenzie va fi pentru prima oară în viață dispus să arunce cu bombe în civili.

James McKenzie aștepta decizia la popota ofițerilor, care arăta ca o construcție civilă. Cartierul general al Air Force din High Wycombe era bine camuflat, la exterior lăsând impresia unor locuințe. Popota ofițerilor semăna cu un conac înconjurat de arbori bătrâni, iar postul pompierilor părea biserica satului. Majoritatea birourilor, precum și comandamentul se aflau în buncăre.

James învârtea nervos cu linguriță într-o ceașcă cu ceai – i se părea că în Anglia cafeaua era execrabilă – când comandantul de escadrilă Beasley veni la el. Ofițerul îi făcu semn să renunțe când tânărul se pregăti să se ridice și să salute.

– Stați jos, McKenzie. Oricum nu mai are nicio importanță.

McKenzie se încruntă.

– Ce nu mai are importanță? întrebă el. Asta înseamnă că voi fi degradat? Sau voi fi trimis în fața curții marțiale? Da, știu că am făcut greșeli, eu...

– Nu începeți iar, zise obosit Beasley. Mi-ați explicat totul în detaliu și ați dat explicații și în fața mareșalului Harris. Acesta v-ar fi transferat, dar a apărut o intervenție din partea unor autorități înalte.

James McKenzie sări în sus ca ars când Beasley îi spuse despre solicitarea de revenire în Noua Zeelandă, pentru a susține nevoile războiului.

– Asta-i o mare prostie, sir! Este un truc mizerabil și vechi! S-au folosit de el ca să îl retragă de pe front, în Primul Război Mondial, pe servitorul unui unchi! Tatăl meu încă mai povestește despre lovitura asta. Acum se folosește de acest truc și cu mine! Eu nu am nicio treabă cu mineritul! Și nici nu sunt din Greymouth. Sunt din Canterbury Plains. Avem acolo o fermă de oi!

Ochii lui James scăpărau.

Beasley ridică din umeri.

– Bănuiesc că este vorba despre una mare, remarcă el. Altfel părinții dumitale nu ar fi avut asemenea influență. De ce s-ar împotrivi tatăl dumitale să luptați în armată? Pare că a pus în mișcare cerul și pământul ca să îl implice chiar pe prim-ministru.

– Tata este un pacifist! spuse furios James. După el, un război nu ar trebui purtat în nicio circumstanță. Ar trebui să se negocieze ori să se facă altceva. Nu știe ce ar trebui făcut în cazul lui Adolf Hitler, dar asta nu îl determină să își schimbe părerea. Spune că el este fermier, nu politician. Războiul însă nu ar reprezenta niciodată o opțiune.

Comandantul de escadrilă Beasley se frecă pe frunte.

– Este cumva religios?

James clătină din cap.

– Nu. Nu în mod deosebit. A luptat în Primul Război Mondial. A fost foarte viteaz, a primit și un ordin. Nu știu care, nu ne-a spus niciodată. L-a făcut cadou. Beasley ridică din sprâncene, pentru că nu mai auzise de medalii pentru vitejie făcute cadou. James adăugă: A fost poate o distincție pentru răniții în război. Tatăl meu a fost grav rănit. La ultima ofensivă de la Gallipoli.

– Oh...

Beasley înțelese. Asediul de la Gallipoli era unul dintre cele mai mari dezastre din Primul Război Mondial. ANZAC, o formație militară din Noua Zeelandă și Australia, încercase atunci să ocupe peninsula turcească Gallipoli, pentru a o folosi ca bază de plecare în cucerirea capitalei otomane Constantinopol. Luni la rând turcii și soldații ANZAC s-au aflat față în față în tranșee. Au avut loc asalturi când de o parte, când de cealaltă și peste o sută de mii de militari au udat cu sângele lor idilica plajă. Fără rezultat. Pozițiile turcilor s-au dovedit de necucerit. În final, ultimele paisprezece divizii ANZAC au fost evacuate noaptea, pe ceață. Dacă tatăl lui

James McKenzie a trăit această dramă de la un capăt la altul, este explicabilă atitudinea lui față de război.

– Îmi pare rău, tinere, spuse Beasley resemnat. Am citit despre Gallipoli. Trebuie să fi fost îngrozitor acolo, și absurd. Cerul știe cine a ordonat asta. O singură privire asupra plajei ar fi fost suficientă pentru a renunța.

– Asta o spune mereu și tatăl meu. Gallipoli nu putea fi cucerit. Era prea ușor de apărat. Atâta vreme cât turcii dispuneau de muniție, ar fi putut respinge milioane de oameni. Nu ar fi folosit la nimic. Dar astăzi lucrurile stau cu totul altfel! Eu cred că acum deciziile sunt luate de oameni rezonabili. Strategiile aliaților...

El se opri și își mușcă buzele. Peste câteva decenii războiul cu bombe va deveni poate tot atât de absurd și va fi considerat o crimă contra umanității, așa cum se întâmpla astăzi cu Gallipoli?

– Vom câștiga războiul, nu este așa? întrebă el încet. Chiar dacă mă întorc în Noua Zeelandă?

Beasley îl bătu pe umăr.

– Băiete, noi deja am câștigat războiul! îl încurajă comandantul. Acest lucru trebuie însă să îl înțeleagă și smintitul de la Berlin. Este posibil să mai dureze câteva luni, dar curând se va sfârși. Cu ori fără participarea dumitale. Vă promit asta, McKenzie. Așa că duceți-vă și salutați-l din partea mea pe tatăl dumitale, care are, de fapt, dreptate. După ce se va termina asta, McKenzie, niciunul dintre noi nu va mai vrea vreodată război!

CAPITOLUL 2

În timpul călătoriei, Helena nu observă peisajul frumos pe care îl străbătea trenul și nu se mai sperie când acesta trecerea prin tuneluri și peste podurile de peste Rimutaka Incline, cum i se întâmplase când venise de la Wellington la Little Poland. Era cufundată în gânduri și lupta disperată cu temeri și presimțiri sumbre. Deși până atunci toate îi merseseră bine. De dimineață se dusese la conducerea lagărului și spusese că dorea să își petreacă ziua cu niște cunoștințe din Palmerston. Nu o întrebase nimeni nimic, și chiar de ar fi făcut-o, ar fi spus că vrea să o viziteze pe Kaewa. Nataliei nu îi ascunse însă adevărul. Nu voia să dispară fără urmă. Dacă pățea ceva pe drum, trebuia să știe cineva unde se dusese. Prietena ei fusese foarte emoționată când află că Luzyna avea „cunoștințe" la Wellington și o întrebase de ce nu le scrisese înainte de a le vizita. Helena îi spusese că încercase, dar scrisorile îi fuseseră returnate.

– Probabil că numărul casei nu corespunde, spuse ea cu nonșalanță. Dar unchiul Werner este stomatolog. Cu siguranță îl cunoștea cineva de pe acea stradă.

Din fericire, Nataliei nu îi trecu prin cap că în acest caz și poștașul ar fi știut unde stătea, așa că îi ură Helenei noroc.

Miranda, care între timp se însănătoșise, lipsea. Își petrecea weekendul cu familia și voia să meargă în port ca să își întâmpine o rudă care se întorcea de pe front. Helena se întreba iar dacă nu ar fi

trebuit să îi mărturisească tot tinerei sau măcar să îi vorbească despre soții Neumann. Miranda i-ar fi împrumutat bani pentru biletul de întoarcere. Dar acum nu mai putea face nimic, trebuia să profite cât mai mult de această vizită. Spera doar că Elizabeth Street, unde familia Neumann locuia înainte de război, să nu fie prea departe de gară.

Avusese noroc și în continuare. Se interesase de stradă la un magazin cu reviste și amabilul vânzător îi arătase pe o hartă a orașului încotro să o ia.

– Nu este chiar aproape, dar puteți ajunge și pe jos, îi spusese el. Se află la aproximativ două mile de aici și nu aveți cum să vă rătăciți. Mergeți de-a lungul portului până la Kent Terrace și după ce treceți de acesta, o luați mai întâi la dreapta și apoi la stânga.

Helena îi mulțumi și porni la drum. Vremea era mohorâtă, ca dispoziția ei. Burnița ușor. Helena se înfășură mai bine în șal, pentru că nu avea palton. Până la Elizabeth Street nu s-a udat chiar până la piele, dar tremura de frig.

Deși nu o interesa prea tare, observă că la Wellington tocmai sosise o navă pentru transportul trupelor. De la bord nu coborau refugiați, ci mai ales răniți. Veneau de la război și aveau probabil perspective mai puțin sumbre decât Helena. Nu se mai gândi la acest lucru, ci se concentră la problema ei.

Elizabeth Street era o stradă liniștită. Nu se afla chiar în centru, dar era destul de aproape de acesta. Pentru un cabinet stomatologic, era ideală. Avea patru ori cinci pâlcuri de case, așa că putea afla ușor unde locuia familia Neumann. Helena era aproape sigură că numărul casei era format din două cifre. Începu de la casa cu numărul zece și înaintă încet, citind numele de deasupra butoanelor soneriilor ori de pe cutiile poștale. După scurt timp o observă cineva. O femeie în vârstă deschise ușa tocmai când Helena citea ce scria pe cutia ei pentru corespondență.

– Vă pot ajuta? întrebă femeia pe un ton prietenos.

Helena zâmbi jenată.

– Da, caut familia Neumann. Dr. Werner Neumann, stomatolog. Locuiește pe această stradă, dar nu știu la ce număr.

Femeia dădu din cap.

– Soții Neumann au locuit vizavi, îi spuse ea și îi arătă o casă frumoasă din lemn, în stil colonial, aflată pe cealaltă parte a străzii. Niște oameni foarte drăguți.

Helena își mușcă buzele. Răspunsul nu era încurajator.

– S-au mutat? întrebă ea dezamăgită. Știți cumva unde locuiesc acum?

Femeia clătină iarăși din cap, dar de data aceasta se încruntă:

– Locuiesc pe Somes Island, în lagăr. Sunt totuși germani. Sau, în orice caz, așa sunt tratați. O nedreptate strigătoare la cer, dacă mă întrebați pe mine! Mrs. Neumann a plâns amar. Îi era o frică teribilă, pentru că ei sunt evrei și voiau să îi închidă cu germanii.

– Cum adică să îi închidă?

Helena simți din nou că totul se învârte în jurul ei. Ar fi trebuit să-și ia din lagăr ceva de mâncare.

Femeia o examină cu privirea și își dădu seama că nu se simte bine.

– Intră, copilă, în casă, o invită ea pe Helena. Ești palidă. Ești rudă cu ei? Ești germană? Nu, că de ar fi fost așa, ar fi trebuit să fii în Somes Island. Să îți fac un ceai.

După foarte scurt timp Helena stătea în bucătăria călduță a lui Mrs. Deavers, sorbea ceai și asculta povestea familiei Neumann în Noua Zeelandă.

– Familia a fugit din Germania imediat după ce naziștii au preluat puterea. Doctorul Neumann a cumpărat casa de vizavi și a deschis acolo un cabinet. În vremea aceea prin ziare se tuna și se fulgera contra emigranților din Germania. Se spunea că ne-am pricopsi cu un val de medici și de dentiști dacă i-am accepta pe toți evreii, ceea ce chiar era o prostie, pentru că nu erau atât de mulți. Soții Neumann s-au integrat bine aici. Ea era drăguță, iar copiii lor mergeau la școală

cu ai noștri. La început le-a fost cam greu cu limba, dar când ești tânăr înveți repede. După un timp, copiii soților Neumann nu se mai deosebeau de ai noștri. Totul a fost bine până a început războiul și guvernului i-a venit ideea că germanii din țară ar fi potențiali spioni, atentatori, trădători și nu mai știu ce. De aceea ei trebuiau internați, ca să nu pună ceva la cale aici. Doctorul Neumann a încercat să protesteze, pentru că avea de mult timp cetățenia noastră, iar germanii nu mai acceptau evrei. Dar a fost în zadar. Au fost trimiși mai întâi la Palmerston, apoi în Somes Island. De atunci s-au auzit tot felul de povești îngrozitoare despre cum îi tratau germanii pe evrei. De ce ar vrea un evreu să spioneze pentru ei? Și ce ar trebui să descopere doctorul Neumann? Adolf Hitler nu era interesat de dinții populației civile din Noua Zeelandă. Mrs. Deavers făcu o pauză scurtă și observă că Helena privea în gol, dar continuă: Nu fi atât de disperată, Miss Luzyna! Le merge bine. Mrs. Nails de alături se împrietenise cu Irene Neumann și ține legătura cu aceasta. Îți poate da adresa lor. Iar noi avem grijă de casă. Soții Neumann se pot întoarce după ce va trece necazul acesta.

Helena își frecă fruntea care deja reîncepuse să o doară. Era posibil ca soților Neumann să le meargă oarecum bine, dar pe ea această informație nu o ajuta cu nimic. Se străduí să mănânce din prăjiturelele puse pe masă de Mrs. Deavers. Nu avea nici cea mai mică idee cum s-ar fi putut întoarce în lagăr, dar cel puțin nu voia să leșine pe stradă.

Helena mai petrecu o jumătate de oră cu prietenoasa, dar cam indiscreta vecină a familiei Neumann, dând cuminte informații despre originea ei și despre Little Poland. Se gândi la un moment dat să îi ceară lui Mrs. Deavers banii de care mai avea nevoie pentru biletul de tren, însă îi fu rușine.

După ce își luă politicoasă rămas-bun, își numără nefericită cei câțiva șilingi pe care îi mai avea. Trebuia să încerce să ajungă cu aceștia cât mai aproape de Palmerston. Ori să rămână în Wellington.

Helena socoti ce șanse avea să găsească de lucru în capitală. Atâta vreme cât sarcina nu era vizibilă, putea reuși. Era deci mai bine să nu aștepte până când va fi alungată din Little Poland. Helena își aminti că într-un ziar din Pahiatua văzuse niște anunțuri cu locuri de muncă. Deci într-un ziar important din Wellington erau cu siguranță mai multe. Trebuia doar să facă rost de unul.

O porni înapoi spre gară. Poate că amabilul vânzător de ziare, pe care îl întrebase cum să ajungă pe strada unde locuia familia Neumann, ar putea-o lăsa să arunce o privire asupra anunțurilor și și-ar nota ceva. Era deja după-amiază. Nu ar fi putut să se prezinte pentru slujbă până mâine-dimineață. Oare îi ajungeau banii pentru o noapte la un hotel ieftin? Cu siguranță că nu. Ori poate la un cămin pentru tineri? Își dădu seama cu îngrijorare că nu avea la ea niciun document personal. Pașaportul îl lăsase în dulap, în Pahiatua.

Simți iarăși cum o cuprindea greața. Din nou eșua cu un plan care părea la prima vedere bun. Poate că ar supraviețui singură la Wellington, dar nu ilegal.

La gară o aștepta o nouă deziluzie. O singură călătorie spre nord era mai scumpă decât un bilet dus-întors. Deci nu putea merge până la Greytown sau mai departe, așa cum sperase. De fapt, mărunțișul îi ajungea doar pentru un bilet până la Upper Hutt, o mică localitate aflată la doar douăzeci de mile de Wellington. Nu era nici măcar la un sfert din distanța până la Pahiatua.

Totuși, Helena cumpără biletul. Măcar pleca din Wellington. În regiunea rurală Upper Hutt poate găsea o ocazie, un autocamion care să meargă în nord.

Inițial nici nu voise să se gândească la așa ceva. De fapt, nu mai voia să se gândească la nimic, pentru că ar fi fost nevoită să recunoască că toate planurile ei eșuaseră și că acum nu mai exista nicio speranță. Putea doar să încerce să își ascundă sarcina până la capăt, să aducă pe lume copilul singură, undeva în lagăr, și apoi să îl abandoneze în fața pavilionului medical. Ar reuși?

Helena se ghemui în colțul unui compartiment și privea deprimată pe fereastră. Nu voia nici să gândească și nici să își facă planuri. Ar fi preferat să moară.

– Ar trebui să coborâți.

Controlorul care îi ceruse biletul o smulse din agonie, anunțând următoarea stație: Upper Hutt.

Helena dădu nefericită din cap. Între timp se făcuse ora cinci, era frig și începuse iarăși să bureze. Upper Hutt, o așezare adormită, se întindea cenușiu sub voalul ploii, oferind o priveliște neademenitoare. Helena părăsi descurajată trenul și porni spre Main Street, care era pustie. Niciun pieton, niciun șofer, niciun autocamion care să fi circulat spre Palmerston ori Pahiatua. Helena oftă, își strânse șalul mai mult în jurul ei și o luă pe jos spre nord. De la moartea mamei ei nu se mai simțise atât de singură și de lipsită de speranță.

În timp ce mergea, se gândea serios să pună capăt atât vieții ei, cât și vieții copilului. În romanele pe care le citise în vremuri de mult trecute, cu înfiorare, femeile cu sarcini nedorite se aruncau în fața trenului ori în apă. Nu ar fi ales ultima variantă. Îi era de ajuns umezeala pe care o simțea. Iar de calea ferată se îndepărtase prea mult. Râse amar. Din nou ratase o șansă.

O năpădiră mustrările de conștiință. Că doar nu supraviețuise lagărelor ca să se sinucidă. Se agățase de viață ca să o salveze pe Luzyna. Asta fusese misiunea ei, pe care probabil și Dumnezeu se aștepta să și-o îndeplinească. Din momentul în care își trădase sora, o părăsise și norocul.

Helena călcă într-o băltoacă. Între timp, apa îi pătrunsese în pantofi și picioarele i se transformaseră încet în bolovani de gheață. Poate că acest marș forțat era soluția. Dacă mergea și îngheța, va pierde cu siguranță copilul. Ori dacă nu mai mânca după ce ajungea în lagăr. Sigur pierdea sarcina înainte de a muri ea de foame. Să facă un avort cât mai curând, cât mai putea să ascundă sarcina, era unica ei șansă.

Brusc își aminti de o vecină din Lemberg. Dora Chombski pierduse o sarcină în urma unui accident de automobil! Putea deveni ușor victima unui accident. Desigur, cu riscul de a muri ea însăși. Și Dora fusese cât pe ce să moară.

Helena se târî cu greu înainte. În curând se va lăsa și întunericul. Cu cât era mai epuizată și mai disperată, cu atât își dorea mai mult să ajungă undeva, dar pe acest drum uitat de Dumnezeu nici măcar nu se circula!

Totuși păru că Dumnezeu se îndură de rugăciunile și de reproșurile ei disperate. Tânăra auzi zgomotul unui autovehicul care se apropia. Privi în jur. În spate avea o curbă, șoferul o va vedea în ultimul moment. Puse mâna pe mica figurină, zeița fertilității, pe care și-o atârnase la gât de dimineață. Sperase că Hineahuone îi va purta noroc, poate la amândoi, ei și copilului. Vizita la soții Neumann ar fi putut să le schimbe viața.

Dar asta era de acum de domeniul trecutului. Curelușa subțire din piele se rupse când Helena trase mânioasă de ea. Strânse în pumn mica *hei-ti-ki,* în timp ce zgomotul de motor se apropia. Apoi se prăbuși.

CAPITOLUL 3

Miranda Biller conducea mașina așa cum pilota vărul ei avionul, periculos, cu viteză maximă. James, care stătea alături de ea în elegantul ei Aston Martin Ulster, se ținea bine în scaun.

Îl cuprinsese disperarea când vaporul acostase și el fusese singurul tânăr sănătos, apt de luptă, printre toți acei eroi care coborâseră pe țărm. Ar fi preferat să fi fost împușcat în Germania decât să se întoarcă în Noua Zeelandă atât de umilit! Stilul de condus al Mirandei îl făcuse să se răzgândească totuși foarte repede. Nu voia să moară și cu siguranță nu pe marginea unui drum de la periferia localității Lower Hutt, cu mașina verișoarei lui înfiptă într-un copac.

Miranda părea că nu își dă seama în ce stare era. Nu îi observă nici disperarea și nici reținerile în privința modului ei de a conduce. Îl așteptase binedispusă și îl îmbrățișase fericită. Îi transmisese că întreaga familie era bucuroasă să îl aibă din nou în sânul ei. Când James îi spuse că era furios pe tertipurile tatălui său, tânăra ridicase din umeri.

– Ai doborât totuși câteva avioane inamice! Deci ai contribuit și tu cu ceva. Nu ai primit nicio distincție?

James făcu necăjit o grimasă. Considera Distinguished Flying Cross, primită pentru fapte de vitejie în fața dușmanului, un fel de premiu de consolare. Comandantul de escadrilă Beasley îi acordase minorul ordin pe fugă, înainte să îl trimită acasă. James mormăi

încăpățânat că el ar fi putut să facă mult mai mult, ceea ce o determină pe Miranda să se gândească că ar fi fost probabil în stare să își dea și viața.

Apoi ea îl conduse la noua și frumoasa ei mașină, de culoare roșie-aprins, care îi fusese dăruită de mama ei când împlinise douăzeci de ani, și îi spuse că îl va duce mai întâi la familia ei.

– La Christchurch nu mai pleacă săptămâna aceasta niciun vas. Ai putea întreba la Air Force dacă poți lua un avion. Ori rămâi câteva zile la noi și te mai odihnești. Părinții mei sunt în Lower Hutt. Poți să călărești împreună cu mama ori să scormonești puțin cu tata prin pământ.

Familia Biller avea o casă de vacanță în munți și de fiecare dată când în revistele pentru femei se scria despre scriitoarea Lilian Biller, se menționa că Brenda Boleyn, pseudonimul lui Lilian, mergea acolo unde peisajul spectaculos o inspira pentru noi opere.

Lilian Biller, mama Mirandei, se amuza de această afirmație. De fapt, ea nu avea nevoie de inspirație. Ar fi putut să își conceapă melodramaticele romane și în sala de așteptare a unei gări. Când se lăsa pradă viselor, nu mai observa nimic din ce se petrecea în jur. Cumpărase casa din Lower Hutt pentru a oferi mai multă libertate celor doi cai de călărie ai ei și pentru a avea un loc de călărit mai interesant decât parcul orașului Wellington. Determinantă în hotărârea de a cumpăra această casă de țară fusese o descoperire arheologică. Lucrătorii la calea ferată dăduseră acolo în urmă cu ceva timp peste un *pa* maori, un sat cu construcții destinate apărării. Nu fusese distrus. Probabil că tribul îl părăsise fără lupte. De atunci, Ben Biller ardea de nerăbdare să descopere care fusese motivul și spera să dezgroape obiecte spectaculoase din perioada timpurie a populării Aotearoa. În vacanțele dintre trimestre venea aici cu doi, trei studenți. Lilian considerase că riscul de a-l lăsa pe soțul ei să campeze în sălbăticie era mult prea mare, deoarece profesorul Benjamin Biller nu prea era capabil să înfrunte viața. Nu fără temei,

mama Mirandei se temea că acesta ar putea declanșa un incendiu în pădure, cu un fierbător cu gaz, ori că ar putea provoca o alunecare de teren încercând să monteze un cort pe munte. Casa țărănească, aflată la câteva mile de locul săpăturilor, oferea o alternativă mai sigură. Ben dormea într-un pat normal și în fiecare dimineață, după un mic dejun copios, se ducea cu uneltele la *pa*.

– În plus, mama are grijă ca tata să nu cadă din nebăgare de seamă în vreun cuptor vechi și să se coacă acolo! încheie Miranda cu o remarcă ironică.

Acum părinții Mirandei erau la Lower Hutt. În această zi cenușie și demoralizatoare a întoarcerii lui în Noua Zeelandă, James o urma tăcut pe Miranda. Ultimul lucru ce i-ar fi trecut prin minte în aceste momente era să zboare cu Air Force în Insula de Sud. Cum s-ar justifica el în fața camarazilor din escadrilă? În această ultimă fază a războiului, piloții nu prea erau trimiși în concediu.

Miranda ignora proasta dispoziție a vărului ei. Pălăvrăgea veselă despre una și alta și mai ales despre importanta ei activitate pentru cursul războiului, legată de orfanii din lagărul cu polonezi. Părea că șofatul era doar o chestiune secundară. James simți cum stomacul i se revoltă la fiecare curbă și se ghemui instinctiv, așteptând lovitura, când cineva apăru brusc la marginea drumului. Miranda nici nu avu timp să ia piciorul de pe accelerație, pentru că persoana se împletici brusc în mijlocul drumului. În ultima fracțiune de secundă, tânăra trase însă de volan. Cu toate că uneori părea neexperimentată și timidă, era totuși o șoferiță excelentă. Mașina sport zbură în afara carosabilului, pierdu contactul cu pământul, ateriză surprinzător lângă drum, tot pe patru roți, și se îndreptă în viteză, hurducăind, spre un pâlc de arbori. Părea scăpată de sub control, dar Miranda apăsă frâna și opri în cele din urmă în fața unui tufiș de rata.

– Ups! exclamă verișoara calmă. Ce a fost asta?

– Ești în regulă?

Lui James nu îi venea să creadă că niciunul nu era rănit.

Priviră amândoi înapoi pe drum, unde era ghemuit un om.

– Este o tânără! spuse Miranda. Dar ce are? Că nici nu am atins-o!

– Plânge, eu cred că plânge, răspunse James.

Helena suspina încontinuu. Se așteptase să fie lovită, chiar își dorise asta și micul automobil roșu o ratase cu puțin. Tremurând de teamă, văzu un bărbat și o femeie îndreptându-se către ea. Fără îndoială că șoferul o va lua la rost. Probabil că automobilul se stricase și ea era vinovată. Pe lângă toate necazurile ei, acum mai trebuia să plătească și reparațiile.

Bărbatul, care ajunse primul la ea, o apucă de umăr și o întoarse cu fața spre el, părând mai curând îngrijorat decât amenințător. Helena îi văzu chipul îngust, cu un nas ascuțit, pistruiat, care parcă îi amintea de cineva. Apoi avu impresia că visează, pentru că femeia care venea în urma tânărului nu era alta decât Miranda Biller.

– Este Luzyna! strigă aceasta consternată. Ce faci aici, Luzyna? Luzyna este una dintre orfanele poloneze din Pahiatua, îi spuse ea tânărului în timp ce Helena plângea în hohote. Iar el este vărul meu James, îl prezentă Miranda și o strânse în brațe pe Helena. Dar spune ceva, Luzyna! Cum ai ajuns aici? Singură și udă până la piele. Unde voiai să te duci?

– Evident că înapoi la Pahiatua, presupuse James. Acesta este drumul. Ați fost... ai fost la Wellington? Miss... Luzyna?

James nu știa cum să i se adreseze fetei. Miranda o numise orfană, dar protejata ei nu mai era chiar un copil. Când ea ridică privirea, James văzu o față plânsă, dar cu toate acestea foarte drăguță, a unei tinere de aproximativ optsprezece ani, cu un păr negru, răvășit. Dimineața și-l împletise în cozi, dar i se desfăcuse. Expresia deznădăjduită a tinerei poloneze îl mișcă. Părea resemnată, hăituită, înspăimântată, lipsită de speranță. Ochii mari ca de porțelan albastru spuneau multe.

– Nu Luzyna, suspină fata și James crezu că aceasta voia să îi corecteze pronunția, dar ea continuă: Nu sunt Luzyna. Eu sunt Helena. Luzyna este sora mea. Iar eu... eu...

James își muta nedumerit privirea de la ea la Miranda.

– Tu înțelegi? o întrebă el pe verișoara sa.

Miranda clătină din cap.

– Nu. Ea este, fără îndoială, Luzyna ori cel puțin fata pe care noi am înregistrat-o în lagăr ca Luzyna Grabowski. Dar acum asta nu mai are importanță. Oricum ar chema-o, trebuie luată de pe drum și adăpostită de ploaie. Ne va povesti mai târziu despre ce este vorba. Luzyna, se pare că te-ai aruncat intenționat în fața mașinii mele. Așa este? întrebă ea cu seriozitate. Helena continua să suspine și nu răspunse. Miranda hotărî: Te vom duce mai întâi la casa părinților mei.

Ea încercă să o ridice pe Helena, dar îl lăsă apoi pe puternicul ei văr să facă acest lucru.

– Ridic-o, James, eu aduc mașina. Sper că voi reuși să o pun pe drum.

– Mai spune-mi o dată cum te numești, o rugă James în timp ce îi întindea mâna Helenei, pentru a o ajuta să se ridice. Și să nu îți faci griji. Oricum te-ai numi, indiferent de unde vii și unde vrei să mergi, cu siguranță totul va fi bine.

Helena îl privi în ochii căprui și prietenoși și se gândi că deși tânărul era convins de ceea ce spunea, ea nu era convinsă. Nu voia să îl prindă de mână, nu voia să mai atingă niciodată un bărbat.

– De unde știți acest lucru? întrebă ea brusc, cu îndrăzneală și încercă să se ridice. Nu mă cunoașteți. Nu știți ce am făcut și ce mi s-a întâmplat.

Helena se clătină și trebui să accepte sprijinul vărului Mirandei.

Lui James i se păru mai curând plăcută apropierea ei. Ar fi vrut să îi îndepărteze părul căzut pe față. I se păru atât de gingașă, atât de vulnerabilă când o cuprinse ca să o sprijine. Ea nu ar fi acceptat,

dar avea nevoie de ajutor. O privi în ochi și îi spuse pe un ton care ar fi trebuit să îi dea siguranță.

– Helena..., începu el. Îi rosti numele încet și cu un pronunțat accent englezesc. Probabil ai trăit lucruri groaznice și poate ai făcut și tu ceva rău, dar este război și așa ceva se întâmplă. Uneori nici nu știi ce este corect. De exemplu, unii spun că este bine să arunci bombe asupra orașelor, pentru că asta scurtează durata războiului. Alții spun că este o crimă și că nu are nicio influență asupra desfășurării războiului. Cine are dreptate? Tu îmi poți spune, mie și Mirandei, ori mie, ori Mirandei, ori părinților Mirandei sau altcuiva, ce ai făcut și ce ți s-a întâmplat. De asemenea, poți să nu o faci și să rămâi Lu... pur și simplu Helena. Eu consider că Helena este mult mai frumos. Inima lui James începu să bată mai repede când pe chipul ud de lacrimi al Helenei trecu un zâmbet speriat. Îți promit că acum și aici ești în absolută siguranță. Eu nu îți fac niciun rău, chiar dacă acum te ating.

– Când vor afla, cei din lagăr mă vor alunga, șopti Helena. Ar fi fost mai bine să fi murit.

James clătină din cap:

– În mod sigur nu era mai bine. Cât despre alungarea din lagăr, poate că nu va fi chiar atât de rău cum crezi.

El zâmbi. Miranda reușise să repună mașina pe șosea și opri în dreptul lor. James o luă pe Helena de mână.

– Ce ții în palmă? o întrebă el blând când simți figurina dintre degetele ei.

Ea strânse pumnul instinctiv, ca și cum s-ar fi temut că bărbatul vrea să îi ia figurina, dar acesta reuși să o vadă.

– Oh, un *hei-tiki!* Deci știi cui datorezi faptul că ai scăpat ușor din acest accident. Talismanului tău! Îi făcu cu ochiul Helenei și adăugă: Și eu am unul. Scoase de sub cămașă figurina unei zeități și continuă: Este un dar de la o prietenă.

Helena privi figurina din jad. Mica zeitate a lui James avea aripi ca o pasăre.

– Un *manu,* un dragon, iar în forma aceasta specială se cheamă *birdman*, îi explică el. De fapt, *birdmen* sunt mult mai mari și se fac din coji sau din frunze. Maorii îi lasă să zboare pentru a trimite mesaje zeilor. Acesta a zburat cu mine și m-a protejat.

Helena se gândi că vărul Mirandei se aștepta ca și ea să îi spună povestea amuletei ei, dar ea tăcu încurcată. Acest tânăr părea să cunoască zeii maorilor. Dacă ea îi va spune despre Hineahuone, își va da imediat seama ce i se întâmplase.

– Acum urcă, îi ceru James fără să o mai atingă. Iar tu, Miranda, încearcă să conduci mai prudent! Helena este suficient de înspăimântată, iar mie îmi ajung accidentele pentru astăzi.

Miranda nu i-ar fi luat în serios sfaturile, însă nu mai avu de ce să mai apese pe accelerație. Ieșirea spre casa familiei Biller se afla la mai puțin de o milă, iar drumul nu era amenajat. Cu mașina ei cu garda foarte joasă, trebuia să fie extrem de atentă să nu rămână agățată în vreun făgaș. Așa că șofă cu mare grijă.

După o jumătate de milă ajunseră la o casă din lemn, vopsită în alb și albastru-deschis, cu verandă și cu un balcon cu sculpturi din lemn, de jur împrejurul primului etaj. Lângă casă se vedeau grajduri și o pajiște pe care, în ultimele raze de lumină ale serii, pășteau doi cai mici. Munții din fundal creau o panoramă spectaculoasă.

– Aveți cai! spuse Helena încet.

La școală în Lemberg desenase cai și visase să învețe cândva să călărească.

Miranda confirmă:

– Ei sunt Vince și Vallery. Îți plac caii? Dacă vrei, ieșim mâine să călărim înainte de a pleca la Pahiatua. Sunt foarte blânzi.

Helena simți un soi de nerăbdare și se gândi că o căzătură de pe cal putea provoca un avort. Vince și Vallery, un roib și un murg, nu lăsau însă impresia că ar fi în stare să-și arunce călărețiii din șa.

– Miranda, poate că Helena vine dintr-un oraș și nu știe să călărească, remarcă James. El se întoarse către Helena, care ședea pe bancheta din spate, și îi zâmbi: Așa este, noi nu știm mai nimic despre tine.

Helena nu răspunse surâsului. Deși tocmai avusese de gând să își facă cunoscută povestea și să își ușureze sufletul, acum nu dorea decât să tacă. Simțea nevoia să doarmă. Era epuizată.

– Haideți înăuntru! zise Miranda după ce parcă mașina în fața grajdului. Mama ne așteaptă. Credea că vom ajunge mai devreme.

James se întrebă cum de mătușa lui putea avea liniște câtă vreme Miranda era pe drum, dar uită de toate aceste gânduri când coborâră din mașină și Lilian Biller le deschise ușa casei.

– Ați sosit! James, băiete, nici nu-mi vine să cred că te-ai întors! Mama ta a sunat de trei ori!

Lilian Biller nu îl lăsă pe James să scoată o vorbă, coborî parcă în pași de dans treptele verandei și îl strânse în brațe. Văzând-o, Helenei i se păru că o avea în față pe Miranda. Lilian era copia mai vârstnică a fiicei ei. La fel de suplă ca aceasta, cu părul roșu și grațioasă, doar puțin mai scundă. James era mai înalt cu un cap decât ea.

– Ați călătorit bine? Mă gândeam că veniți mai repede, dar pe vremea asta nu poți forța mașina. Ce bine că tu conduci cu atenție, Miranda!

James făcu o grimasă.

– Și cine mai este aici? Lilian o descoperi pe Helena, îi zâmbi și îi întinse mâna. Ți-ai făcut o prietenă pe chei, James? Știu că voi, băieții din Air Force, sunteți trupe rapide, de-aia trebuia ca Miranda să te ia chiar de la vas, ca să nu o tulești! spuse Lilian amenințându-l în glumă cu degetul.

Helena roși.

Miranda se pregăti să facă prezentările, însă James i-o luă înainte.

– Ea este Helena, mătușă Lily. Face parte dintre refugiații polonezi de care se ocupă Miranda. Am găsit-o pe drum.

Lilian Biller se încruntă. Ea nu era doar exuberantă și spontană, ci și foarte ageră.

– Ați găsit-o? Atât de departe de Pahiatua? Helena o privi cu mai mare atenție pe Helena. Ești udă ca o pisică plouată, copilă, remarcă ea. Mai întâi trebuie să te usuci și să te încălzești, apoi ne povestești ce te aduce pe aici.

– Mai înainte trebuie să sunăm la Pahiatua, ca să le spunem că Luzyna... că Helena este la noi, zise Miranda înțeleaptă. Nu știu dacă le-ai spus supraveghetorilor unde vrei să pleci, Lu... Helena, pentru că la ora șapte trebuie să fii înapoi în lagăr, știi asta. Dacă nu, vei fi dată dispărută și vei avea necazuri.

Helena ridică din umeri.

– Necazuri am oricum, murmură ea fără să mai zică nimic, când Miranda se îndreptă spre telefon, după ce intrară în casă.

Miranda informă în câteva cuvinte conducerea lagărului că Luzyna Grabowski va petrece noaptea la familia ei. Poate cu puțin noroc, secretara de la Pahiatua nu știa unde se afla casa de vacanță a familiei Biller. Miranda spusese că se întâlniseră întâmplător și că fusese invitată de părinții ei, așa că putea să pară că totul se petrece la Palmerston.

Puțin mai liniștită, Helena o urmă pe mama Mirandei în salon, care ocupa întregul parter. De fapt, aici se mai afla și o bucătărie încăpătoare. Înăuntru era o căldură plăcută, răspândită de un cămin în care în această apăsătoare după-amiază trosnea focul, deși era încă vară. Helena a aflat mai târziu că în gospodărie mai locuia o familie care avea grijă de casă și de cai, când soții Biller erau la Wellington. Salonul era mobilat confortabil cu piese din lemn masiv. Ar fi putut părea al unei ferme, dacă nu ar fi fost ticsit cu tot felul de obiecte maori. Printre ele, Helena descoperi statuete de zei, instrumente muzicale și arme. Pe pereți atârnau țesături și unul dintre dragonii care erau reprezentați și în *hei-tiki*-ul pe care îl avea James.

– Tatăl meu colecționează asemenea obiecte, îi spuse Miranda.

Lilian râse.

– Și eu le șterg de praf! declamă ea melodramatic. Așază-te lângă cămin, Helena, și eu îți pregătesc o baie. Nimic nu este mai bun într-o zi apăsătoare ca aceasta decât o baie fierbinte. Iar tu, James, du-te la telefon și sun-o pe mama ta! Gloria și Jack stau ca pe jar. James vru să obiecteze, dar Lilian îi închise gura: Știu că ești supărat. Din partea mea, nu ai decât să îl bești pe taică-tău sau să faci cum vrei tu. Bine că ești în siguranță!

CAPITOLUL 4

Helena crezu că visează când se lăsă să alunece sub munții de spumă frumos mirositoare care se îngrămădeau unul peste altul în cada băii lui Lilian Biller. Faptul că mama Mirandei avea o baie numai a ei era pentru Helena de neimaginat. Lilian chiar numise această luxoasă încăpere „baia mea". Se putea ajunge în ea doar din dormitorul ei, care era de asemenea superb. Helena citise că există paturi cu baldachine, dar nu văzuse niciodată unul. Un astfel de pat strălucea aici, acoperit cu o cuvertură albastră-închis și cu o mulțime de perne, și înconjurat de o mare de draperii grele, albastre-deschis.

Helena se lăsă învăluită de apa caldă, se bucură de mirosul delicat și înviorător de trandafiri și își plimbă privirea asupra celorlalte obiecte. Lampadare elegante, excentrice, din sticlă Tiffany scăldau încăperea într-o lumină blândă, crepusculară. Pe podea, în fața căzii și a spălătorului erau covorașe flaușate de culoare galbenă, la fel ca prosoapele. Chiuveta era fără îndoială din marmură și lângă ea, pe o măsuță, erau aranjate flacoane multicolore cu diverse ape de toaletă scumpe. Familia Mirandei trebuia să fie bogată pentru a-și permite o asemenea casă la țară. Oare un profesor universitar din Noua Zeelandă câștiga atât de mult? Helena își aminti însă că mama Mirandei scria romane de succes. Probabil că astfel se explica bunăstarea familiei și că Lilian nu avea nicio reținere să își asigure acest lux din banii ei.

Helenei i se păru simpatică mama Mirandei, chiar dacă era cam ciudată. Lilian Biller se purta cu fiica ei mai mult ca o soră mai mare decât ca o persoană autoritară. Părea atât de tânără și de naturală, încât Helenei îi aminti de mama ei. Înainte de deportare, Maria Grabowski devenise sobră. Mai glumea doar cu Luzyna și nu se apropiase de nimeni din afara familiei.

Dimpotrivă, Lilian Biller o trata pe Helena ca pe un membru al familiei. Tânăra se simțise puțin jenată când văzuse pijamaua moale din flanel și halatul de baie flaușat pe care mama Mirandei i le pusese lângă cadă, pe un umeraș.

– Rochia ta este udă și murdară. Va trebui să o spălăm, spuse ea zâmbindu-i încurajator înainte de a o lăsa singură în baie. Lucrurile mele și ale Mirandei nu ți se potrivesc, așa că echipează-te ca de culcare, că doar suntem între noi.

Helena se întrebă dacă era într-adevăr decent să apară în pijama printre străini, dar, pe de altă parte, acest halat moale de baie o va acoperi mai mult decât altă îmbrăcăminte.

Cât timp stătu în cadă, se spălă cu un săpun frumos mirositor și își clăti părul cu apă de trandafiri, dorința ei de a trăi renăscu. Își recăpătă luciditatea și odată cu asta îi reveniră și grijile și sentimentul de vinovăție. Oricât de bine se simțea aici, începea să își pună problema cât de mult din povestea ei voia să le spună celor din familia Biller. În orice caz, va trebui să le mărturisească cel mai urât secret al ei, copilul care îi creștea în pântec. Iar Mirandei și vărului acesteia le mărturisise deja adevăratul nume. Trebuia să le spună că plecase cu grupul de refugiați în locul surorii ei. Firește că nu o va lăsa inima să mărturisească trădarea Luzynei. Doar gândul la cum ar privi-o acești oameni binevoitori după aceea îi făcea inima să bată mai repede. Helena părăsi cu regret apa ce începea să se răcească, se înfășură în prosoapele moi și își perie părul în fața oglinzii înrămate în vrejuri multicolore din sticlă. După ce îmbrăcă pijamaua și apoi halatul de baie alb, știu ce voia să tăinuiască și ce voia să spună,

deși o chinuia faptul că nu putea răspunde amabilității acestei familii cu o încredere deplină.

Helena încălță papucii puțin cam mici, pe care i-i adusese Lilian, și se pregăti să coboare. O scară din lemn deschis la culoare, în spirală, ducea la un coridor și la câteva camere. Helena coborî și intră în salon. Acolo fuseseră între timp aprinse mai multe lămpi, care luminau masa, fotoliile și canapelele. În fața căminului stăteau James și un bărbat mai în vârstă. Helena își dădu seama că era tatăl Mirandei. Bărbații beau whisky. Era acolo și Miranda, care pregătea masa. Prin ușa deschisă a bucătăriei, Helena o văzu pe Lilian, care tocmai scotea o budincă aburindă din cuptor.

– Sper că nu am ars-o, spuse ea mulțumită. Mrs. Barker mi-a explicat de trei ori cât trebuie să o țin la cuptor. Mă consideră incompetentă în treburile gospodăriei.

Helena avea să afle mai târziu că Mrs. Barker era menajera lui Lilian. Ea preparase budinca înainte de a pleca cu soțul ei, pentru că aveau o seară liberă, deși nu îi plăcea să o lase pe stăpâna ei singură în bucătărie.

– Știu și eu să gătesc, susținu Lilian în timp ce așeza budinca în mijlocul mesei. Pe când locuiam cu Ben în Auckland, găteam singură. Nu-i așa, Ben? Și era bine!

Ben Biller, un bărbat înalt și suplu, cu părul rărit și cu o față lungă, dar simpatică, îi aruncă o privire caldă.

– Eram pe atunci tare amorezați unul de altul, spuse el în loc să răspundă la întrebare.

Miranda chicoti.

Lilian se prefăcu jignită de fiica și de soțul ei.

– Încă un cuvânt, Ben, și voi spune ce poezii îmi scriai!

Râse și Ben. Talentul poetic al lui Ben Biller, destul de slab, era celebru în familie.

Lilian o văzu pe Helena.

– Helena, poftește! Acum arăți mult mai bine. Ben, ea este oaspetele nostru din Polonia. O prietenă a Mirandei, din lagărul pentru refugiați. A ajuns din întâmplare aici. Dar despre asta ne vei povesti mai târziu, Helena. Mai întâi vom mânca. Toată lumea la masă. Ia loc în fața lui James, Helena.

Helena se așeză, stânjenită de îmbrăcămintea ei nepotrivită. James McKenzie îi trase scaunul ca unei regine, înainte să se așeze și el. Tânărul îi zâmbi din nou și de data aceasta în privirea lui se citea nu doar amabilitatea, ci și un fel de admirație. Helena coborî privirea stânjenită și îngrijorată în același timp, dar și flatată. Acest tânăr o considera drăguță?

Încercă să își dea pe spate părul lăsat liber și îl răsuci într-o coadă improvizată. James observă, îi făcu cu ochiul și cu un surâs conspirativ îi întinse un inel pentru șervete.

– Îți poți lăsa părul așa, zise el. Și cu o voce calmă, prietenoasă adăugă: Sincer, arată foarte bine. Semeni cu o fată dintr-un tablou.

Miranda îi aruncă vărului său o privire iritată, în timp ce Lilian îl aprobă:

– Are dreptate. Privește-o mai bine, Miranda, aduce cu Mona Lisa.

Helena roși.

– Ori cu una dintre vechile reprezentări ale Madonei din bisericile creștine, o completă Ben Biller, după ce o studie atent pe Helena.

Helena se rușină, dar profesorul Biller o privise cu aceeași atenție pe care o arăta unei opere de artă. Cu siguranță că interesul lui era acaparat de o singură femeie, Lilian. În privirea lui James McKenzie se putea recunoaște însă mai curând o sclipire jucăușă, ce o încurajă să ridice din nou ochii.

– Acum lăsați-o în pace să mănânce! încheie Miranda discuția despre înfățișarea Helenei. Este penibil să o comparați cu o femeie dintr-un tablou atât de vechi. Ea este totuși o fată modernă. Și cu certitudine și flămândă.

Ea îi făcu Helenei cu ochiul și o servi cu o porție generoasă. Cum văzu budinca, Helenei îi lăsă gura apă. Abia acum își dădu seama cât îi era de foame și trebui să se stăpânească să nu se arunce asupra mâncării.

Și nu se lăsă până nu devoră și pe a doua, ba chiar și pe a treia porție. James mânca cu același apetit. Regimul de la Air Force și masa de pe vas nu prea îi fuseseră pe plac.

Abia târziu, după ce masa fu strânsă, Miranda își putu da frâu liber curiozității. Bărbații se instalaseră iarăși comod în fața căminului, în timp ce Helena se ghemuise în colțul unei canapele, iar Miranda și Lilian se așezaseră în fotolii. Miranda o examină pe Helena cu o privire vie.

– Acum povestește-ne! o îndemnă tânăra. Cum ai ajuns din Pahiatua pe drumul spre Lower Hutt, cum de dintr-odată nu te mai cheamă Luzyna, ci Helena, și ce ți s-a întâmplat atât de groaznic încât tu... – Miranda se abținu în ultimul moment să nu trâmbițeze în fața întregii familii despre tentativa de sinucidere a Helenei – să plângi cu atâta foc?

Helena trase adânc aer în piept.

– Eu sunt Helena, spuse ea. Luzyna este sora mea mai mică. Le spuse adevărul despre anunțul privind emigrarea în Noua Zeelandă și despre faptul că ea, având optsprezece ani, era prea mare pentru a fi admisă. Eu îmi doream foarte mult să încep o nouă viață, Luzyna dimpotrivă.

– Și atunci ați făcut schimb de pașapoarte! bănui Miranda veselă. Inteligent! Atâta vreme cât toți cei care vă cunoșteau și-au ținut gura!

Helena confirmă, bucuroasă că Miranda a scutit-o să mintă. Apoi ea povesti încet și gâtuit despre Witold, simțind o rușine arzătoare. Niciodată nu și-ar fi imaginat că va vorbi despre aceste abuzuri, mai ales în prezența unor bărbați. Nici nu îndrăznea să ridice

privirea și când termină, era roșie ca focul. Cu atât mai mult o surprinse faptul că cei din familia Biller nu se arătară șocați. Erau indignați de răutatea lui Witold, dar manifestau o deplină compătimire față de Helena.

Doar Miranda clătină din cap de naivitatea ei.

– Helena! Erați la Bombay! Individul putea să spună ce voia, tu nu ai mai fi fost trimisă înapoi. Chiar dacă s-ar fi verificat afirmațiile lui. Ar fi trebuit să îl respingi cu sânge rece sau să îl reclami când ți-a făcut prima propunere indecentă. Ar fi renunțat rapid, fii sigură!

În ochii Helenei se iviră lacrimi și Lilian îi puse mâna pe braț în semn de înțelegere.

– Helena era panicată, Miranda! îi explică ea fiicei sale pe un ton mustrător. Nu poți să înțelegi, tu nu te-ai aflat niciodată într-o astfel de situație. Firește că nici noi, dar gândește-te la ceea ce suferise Helena! Deportarea, Siberia, munca forțată, pierderea părinților, îmbarcarea pentru Persia, lagărul. Este foarte normal că te-ai temut, Helena! Nu îți mai face reproșuri!

Totuși, pe obrajii Helenei continuau să curgă lacrimile.

– Nu îmi fac, suspină ea. Eu voiam să uit asta. Și aș fi uitat. M-a lăsat în pace după ce am ajuns în Little Poland. Acum vrea să se căsătorească cu o neozeelandeză pentru a primi cetățenie. Ar fi fost totul în ordine.

– Doar că...? întrebă James tot atât de compătimitor pe cât de naiv.

Lilian însă lăsă privirea să îi alunece pe pântecele Helenei.

– De când știi? o întrebă ea cu blândețe.

– De două săptămâni, șopti Helena. Am aflat acum două săptămâni că voi avea un copil.

Soții Biller și James luară cunoștință de acest lucru cu același sânge rece. Doar Miranda reacționă din nou temperamental.

– Eu l-aș reclama și acum pe individ! interveni ea iritată după ce Helena le povesti cum reacționase Witold la aflarea veștii că era gravidă. Este o nerușinare să te lase singură!

Lilian ridică din sprâncene:

– La ce te-ai așteptat? Că se vor trezi în el sentimente paterne? Ori simțul răspunderii? Pentru Helena este o binecuvântare că nu a făcut-o. Doar nu voiai să te căsătorești cu el, Helena! Iar în ceea ce privește denunțarea... Simțul meu de dreptate spune că doar asta ar fi corect. Ție cu siguranță nu ți se va întâmpla nimic, Helena, tu...

– S-ar complica situația, interveni Ben Biller. Între timp acesta își umpluse o pipă și pufăia din ea cu o expresie gânditoare. Va trebui să spui cu ce te-a șantajat. Chestiunea cu documentele false ar ieși la iveală.

– Da, și? interveni și Lilian. Nu o mai speria și tu! De parcă ar trimite-o cineva înapoi.

– Nu are totuși cum să fie dată afară din lagăr, continuă Ben fără a se lăsa impresionat de ieșirea temperamentală a soției. Firește că va primi documente, poate chiar neozeelandeze.

– Este sigur? întrebă Helena și se șterse la ochi. Părea că ar fi foarte simplu dacă avea un nou pașaport. În Europa... în Europa oamenii cu pașapoarte false sunt omorâți. Ori dacă nu au niciunul. Acolo sunt controlați permanent. Și este nevoie...

– De un act de naștere, o completă Ben calm. Și aici deja întrevăd probleme. Dacă Helena, de fapt ar trebui să îi spunem Miss Grabowski, tânăra doamnă are vârsta de optsprezece ani.

– Nouăsprezece, murmură Helena. La sfârșitul anului trecut am făcut nouăsprezece.

Ziua ei de naștere trecuse nesărbătorită.

– Așadar, dacă Miss Grabowski are un certificat de naștere, acela este al surorii ei. Pentru a-l obține pe cel bun, ar trebui mai întâi să scrie în Persia, să fie contactată Luzyna și să fie rugată să i-l trimită. Asta ar dura luni bune.

Și ar fi imposibil. Din nou Helena avu senzația că îi fuge pământul de sub picioare. Luzyna și Kaspar nu mai erau în Teheran. Și nu puteau fi găsiți.

– Așa este, îi dădu Miranda dreptate în cele din urmă tatălui ei. Și în acest timp Helena nu va putea pleca din Little Poland. Va trebui să aducă copilul pe lume acolo.

– Vor afla toți, șopti Helena. Despre mine și Witold. Și... și ce se va întâmpla dacă nu mă vor crede? Witold va nega totul.

– Tipul ar putea să susțină că Helena ar fi născocit toată povestea pentru a-l ponegri. Scriitoarea Lilian nu putea să renunțe la îndrăzneală și fantezie. Și nici nu băgă de seamă cât o înspăimântase pe Helena. Pentru a-și justifica sarcina și a face rost de un protector pentru copilul ei. Ar fi suficient să menționeze „cererea în căsătorie" pe care i-ai făcut-o și deja ar fi vorba despre cuvântul lui împotriva cuvântului tău. O dovadă ar putea fi fotografia din pașaportul tău. Sper că Luzyna nu îți seamănă.

Brusc, Helenei îi apăru chipul Luzynei, și începu să plângă în hohote.

– Cel mai simplu ar fi să lăsăm totul așa cum este, interveni iarăși Ben cu obișnuitu-i calm. Miss Grabowski păstrează identitatea surorii sale, trece sub tăcere infracțiunea acestui Witold și părăsește lagărul înainte ca sarcina să devină vizibilă.

– Și unde să mă duc? întrebă încet Helena. Eu... mi-aș căuta de lucru la Wellington ori în altă parte. În cazul în care... primesc un permis de muncă. Dar ce voi face când copilul va veni pe lume?

– Nu îți cauți de lucru. Vii cu mine la Kiward Station. Interveni în discuție James și vorbele lui îi făcură pe ceilalți să amuțească de uimire. Kiward Station este ferma părinților mei, o lămuri el pe Helena. În Insula de Sud, deci departe de aici. Acolo nu te cunoaște nimeni. Nu va interesa pe nimeni dacă te numești Luzyna ori Helena. Și în privința sarcinii... El se gândi puțin, apoi adăugă: Poți spune că ai fost căsătorită, că soțul tău a fost rănit în război și a murit! Firește că părinții mei vor ști adevărul, dar ei sunt înțelegători, dacă nu este vorba despre apărarea patriei.

Parcă cerșind aplauze, James își plimbă privirea peste cei de față, insistând asupra Helenei, ale cărei lacrimi secară brusc. Ar scăpa de toate grijile? Exista o cale de ieșire? Ochii i se măriră și îl privi pe vărul Mirandei ca pe salvatorul ei.

– Și cum plec din Little Poland? întrebă ea. Dacă aș accepta asta, s-ar putea...

Ea își duse agitată mâna la frunte.

– Plecarea din lagăr este cel mai ușor lucru, opină Lilian atotștiutoare. Pot să vin mâine cu tine și clarificăm totul. Am să spun că îți oferim o slujbă. Cameristă ori ceva de genul acesta.

Helena și Miranda aprobară dând afirmativ din cap.

– Noi nu trebuie să muncim, spuse Helena. Trebuie să mergem la școală cât mai mult posibil. Eu voiam să termin liceul.

– Și chiar trebuie să faci asta! confirmă James. Eu cred... Cu siguranță că în Christchurch se poate face acest lucru.

Miranda își dădu ochii peste cap.

– James, nu este vorba despre posibilitatea de a studia, ci mai întâi de modul de a o scoate din lagăr. Ea râse strengărește și adăugă: Dacă îți pierzi capul când o vezi, de ce nu spui direct că vrei să te căsătorești cu ea?

Helena rămase fără aer.

– Dacă altfel nu se poate! răspunse James îmbufnat și roși imediat, dându-și seama ce spusese.

Lilian râse nervos, Ben se încruntă jenat.

– Te-ai îndrăgostit, te-ai îndrăgostit, știam eu, te-ai îndrăgostit! repetă Miranda copilărește și chicoti.

– Prostii! dădu înapoi James. Firește că nu sunt îndrăgostit. Vreau să ajut. Aș vrea să fac ceva, Miranda. Să fac ceva pentru oameni în acest război, nu doar să mă joc, cum faci tu. Îngrijirea copiilor din Little Poland. Drăguț, dar nici pe departe decisiv pentru război.

– Și căsătoria cu Helena ar fi decisivă pentru război? întrebă Ben iritat.

Lilian își dădu ochii peste cap.

– Dacă eu nu mai pot să lupt, zise James înfierbântat, vreau cel puțin să fac aici ce pot, eu...

– Nu este nevoie să vă sacrificați pentru mine, spuse Helena încet.

În această seară trăia o mulțime de senzații. James, care fusese atât de drăguț, părea acum interesat nu de ea, ci de bizare țeluri înalte.

– O fac cu plăcere! susținu James privind spre Miranda.

Helenei i se frânse inima. Era evident vorba despre o ciorovăială văr-verișoară, purtată pe spatele ei. Coborî din nou privirea.

Lilian îi puse consolatoare mâna pe braț.

– Terminați cu absurditatea asta! li se adresă ea energic lui James și Mirandei. Helena se simte penibil. Nu îi lua în serios, Helena! Nimeni nu vrea să se sacrifice aici și dacă există cineva îndrăgostit, este o chestiune care îi privește doar pe cei în cauză. Nu îți face griji, Helena. Voi veni cu tine mâine la Pahiatua și voi discuta cu conducerea lagărului. Bineînțeles că vei fi lăsată să pleci și fără certificat de căsătorie, continuă zâmbindu-i încurajator.

Totuși, Helena era abătută. Nu îi plăcea că alții îi hotărau viața, așa cum se mai întâmplase. Și James... Nu știa ce să creadă despre el. Oamenii de aici, din Noua Zeelandă, erau atât de diferiți de cei din Europa. Mult mai deschiși și în același timp mai superficiali? Se întreba ce se va alege de ea la această fermă din Insula de Sud.

CAPITOLUL 5

Helena nu trebuia să se căsătorească pentru a putea pleca din Little Poland. A doua zi dimineață, Lilian Biller le însoți pe Miranda și pe Helena la Pahiatua și rugă să fie primită de maiorul Foxley și de Mr. Sledzinski. Pe Helena o lăsase să aștepte în holul din fața birourilor și îi zâmbise încurajator. În acea dimineață mama Mirandei se îmbrăcase extrem de elegant. Purta un compleu cu imprimeu Paisley alb-negru, cu o fustă strâmtă și un sacou care îi sublinia umerii, ciorapi de mătase și pantofi negri cu toc înalt. Pe părul roșu ridicat pe creștet, își pusese o pălărioară fistichie, o combinație de beretă și tocă.

Mr. Sledzinski o privi admirativ când aceasta intră în birou. Helena nu a aflat niciodată ce a discutat Lilian Biller cu conducerea neozeelandeză și poloneză a lagărului. Tânăra a stat ca pe jar o jumătate de oră și nu a știut ce i se va întâmpla până când Foxley și Sledzinski au însoțit-o afară din birou pe mama Mirandei. Aceștia le-au întins mâna la despărțire amândurora și îi urară „Luzynei" mult noroc în viață. Foxley părea prietenos, polonezul Sledzinski, mai curând reținut. Helena avu impresia că acesta îi aruncă o privire reprobatoare și că îi examinează silueta încă suplă. Probabil că mama Mirandei pomenise și despre copil, dar nu îi spuse nimic despre acest lucru Helenei.

– Așadar, am făcut-o și pe asta! spuse ea veselă și puse mâna pe spatele Helenei. Adună-ți lucrurile, Helena, și ia-ți rămas-bun de la prietene.

Tânăra ieși ca în transă din clădirea administrativă și se îndreptă către camera ei din lagăr. Era prietenă doar cu Natalia, care fremăta de curiozitate să afle amănunte. Helena îi mărturisi doar o parte de adevăr. Îi povesti despre familia Neumann și că s-a întâlnit cu Miranda și cu James în portul din Wellington. Cei doi o luaseră cu ei și se hotărâse că Luzyna va fi angajată ca ajutor în gospodăria familiei McKenzie. Istorioara avea câteva lacune, pe care Natalia, conform așteptărilor, le completă cu propriile speculații.

– Tânărul a vrut să te ia acasă cum te-a văzut? Luzyna, este incredibil! Și părinții lui sunt bogați? Au o fermă? Oh, de ce nu mi se întâmplă și mie așa ceva? El arată bine? Te-ai îndrăgostit și tu?

Helena roși.

– Asta nu are nimic de-a face cu îndrăgostitul, zise ea. Este doar...

– Luzyna seamănă foarte bine cu sora lui decedată, spuse Miranda, care venise să o ia.

Helena se frecă pe frunte. Miranda voia să o ajute, dar mai mult o încurca.

– Și el crede că mama lui va fi consolată, fabulă în continuare Miranda, dacă va avea pe cineva în apropiere care să semene cu... Ellen.

Natalia se încruntă.

– Tu ar trebui să ții locul unei fete decedate? Asta vrea tipul? Chiar dacă arăți ca sora lui Ellen, acest lucru nu o învie! Mama ei va fi și mai tristă dacă tu... Nu poți face asta, Luzyna! Rămâi aici!

– Cred că trebuie să plecăm, murmură Helena, care își adunase într-o legătură puținele lucruri. Nu este așa cum crezi tu, Natalia. Este... Ah, nici nu pot să explic. Oricum este în regulă!

Și după ce spuse acestea se ridică, o îmbrățișă pe Natalia și părăsi casa înainte ca prietena ei să mai comenteze ceva. Helena îi mai strigă peste umăr:

– Am să îți scriu!

Miranda o urmă.

– Mama mea născocește povești mai bune, se scuză ea.

Helena oftă, dar deja uitase penibila reprezentație. Se gândea la Lilian Biller, care le aștepta în mașină. Miranda va rămâne în lagăr pentru a-și îndeplini sarcinile. În mod sigur Natalia o va asalta cu întrebări, dar Helenei nu îi mai păsa. Urcă în mașină și părăsi Little Poland. Începea un nou capitol din viața ei. Nici de data aceasta nu știa ce îi oferea viitorul. Dar simțea iarăși în suflet o palidă speranță de mai bine.

În zilele următoare, James McKenzie se strădui foarte mult ca Helena să scape de teamă și stânjeneală. Vaporul pentru Lyttelton, la care Lilian le rezervase telefonic bilete, pleca abia vineri, așa că au rămas aproape o săptămână în Lower Hutt. Helena și-a petrecut timpul devorând romanele lui Lilian Biller, pe care le considera deosebit de amuzante, chiar dacă uneori puțin cam libertine. În plus, s-a lăsat convinsă de James să cerceteze împrejurimile casei de vacanță. Lower Hutt fusese botezat după Hutt River, fiind situat la vărsarea acestuia în ocean. Casa Biller se afla puțin mai departe de țărm, în apropierea prăpastiei Taita, unde râul se luptase să își croiască drum printre dealurile înalte. Zona era împădurită, iar drumurile, înguste și nepotrivite pentru plimbări. Fără să stea pe gânduri, James înșeuase caii lui Lilian și o invită pe Helena la plimbare.

– Nu este nici pe jumătate atât de periculos ca o călătorie cu Miranda cu mașina, o liniștise el când Helena se arătase îngrijorată. În plus, această ieșire este cel mai plăcut mod de a cunoaște locurile, asta în cazul în care nu poți să le survolezi. Căluțul Vince tropăia cuminte în spatele colegei lui de grajd, Vallery, și Helena era

atât de fascinată de peisaj, încât nici nu se mai gândi la vreun accident și la posibilitatea de a pierde sarcina. Era mai îngrijorată de faptul că era singură cu James. Însă tânărul îi spulberă temerile prin atitudinea lui agreabilă și discretă. O tratã ca pe o soră ori ca pe o verișoară și nu încercă să se apropie de ea. Pe cal, Helena se destinse pe deplin. James îi povesti despre vegetația locală și fu cât se poate de inofensiv. Pădurea de aici se deosebea foarte mult de pădurile de brazi, ulmi și stejari din Polonia și cu atât mai mult de pădurile de conifere ale taigalei siberiene. În Noua Zeelandă existau plante pe care Helena nu le mai văzuse. Era uimită de ferigile imense și de arborii de rata cu flori roșii, care împărțeau pădurea cu palmieri, fagi sudici și o mulțime de plante simbiotice. Văzu arbori de care atârnau liane, iar pe malul râului, *raupo*, o trestie din care maorii își împleteau rogojinile și *poi-poi*. Când fetele dansau, frunzele uscate de *raupo* făceau să foșnească fustele costumelor. În pădure creșteau și arbori de manuka, și Helena era mândră că îi recunoscu. James îi spuse și că uleiul obținut din acest arbore de ceai avea efecte dezinfectante și vindecătoare.

– În armata australiană fiecare soldat are o sticluță cu acest ulei, îi explică el. Cel puțin în Primul Război Mondial așa era, tatăl meu mi-a spus asta. Nu prea i-a fost de folos în luptele de la Gallipoli, dar și-a tratat rănile minore și bășicile pe care le-a făcut la picioare.

Helena îi povesti că *hei-tiki*-ul ei era făcut din lemn de manuka și James fu surprins.

– De obicei, *hei-tiki* sunt sculptați din jad-pounamu, cum este al meu, ori din os. Nu am mai auzit de amulete din lemn de manuka. Bătrâna l-a făcut special pentru tine?

Helena confirmă.

– A fost foarte drăguț din partea ei, nu?

James dădu din cap.

– Probabil că are o anumită semnificație. *Hei-tiki* nu se poartă doar pentru că este frumos. Tradiția cere ca o *tohunga* să facă mare

tam-tam când confecționează așa ceva. Cântă *karakia* sau invocă zeități, care apoi îl vor proteja pe cel care poartă *hei-tiki*-ul.

– Ca o cruce care este binecuvântată? întrebă Helena.

Mama ei avusese una, dar o schimbase pe pâine în Siberia.

– Probabil, răspunse James. În orice caz, tu trebuie să îți cinstești mica zeiță. Iar despre faptul că este făcută din lemn de manuka întreabă-l pe Ben.

Helena dădu din cap, puse imediat mâna pe figurină și atinse și arborele manuka. Coaja lui aspră îi încălzi palma de parcă ar fi salutat din nou spiritul pe care îl simțise în *marae* la Ngati Rangitane.

– Iar acum îți voi arăta un arbore kauri, adăugă James. Arborii kauri, îi mai spuse tânărul, sunt sacri pentru maori. Ei nu le destăinuie *pakeha* locurile unde cresc aceștia, dar Ben Biller a descoperit unul în apropiere de vechiul *pa*.

Și James o conduse pe Helena pe poteci ascunse, prin desișul de ferigi, liane și lemn putrezit ce acoperea solul acestei păduri virgine. Au călărit ore întregi, și Helena se simțea epuizată, dar efortul a meritat. În mijlocul unui luminiș se afla un arbore kauri.

– Este imens!

Helena nu își găsea cuvintele. Circumferința trunchiului măsura cu siguranță aproape opt metri.

– Da, arborii kauri se înalță până la cincizeci de metri, dar cresc extrem de greu. Cei mai bătrâni se pare că au peste două mii de ani.

Helena nici nu își putea imagina un timp atât de îndelungat. Se simțea mică și neînsemnată în apropierea arborelui care emana o forță incredibilă.

– Te simți mic și când zbori, i se destăinui James când ea încercă să exprime în cuvinte senzația trăită. Îți dai seama de măreția pământului. Chiar dacă zbori deasupra lui, nu îl poți „supune", cum scrie în Biblie! Maorii înțeleg mai bine aceste lucruri și privesc natura cu mult mai multă venerație decât noi.

Helena dădu din cap și seara ascultă cu și mai mult interes ce le povesti Ben Biller despre cultura maorilor. În săptămâna aceea, profesorul avea în vizită doi studenți care îl ajutau la săpături și profită de orele de răgaz din timpul serii pentru a le ține prelegeri ample. Și despre *hei-tiki* purtat de Helena avusese ceva de spus.

– *Tohunga* trebuie să fi simțit în tine ceva din forța și generozitatea arborelui. Spiritele acestuia ocrotesc și vindecă.

– Poate că arborele trebuie să o protejeze pe purtătoarea *hei-tiki*-ului, își dădu cu părerea unul dintre studenți și Ben îl aprobă.

– Întotdeauna există un „a da" și un „a lua", spuse el pe un ton didactic. Maorii văd o interacțiune permanentă între om și natură, înțelegere deplină și comunicare spirituală.

Lilian Biller era mai puțin spiritualizată. Ea gândea mai degrabă practic și în a treia zi de când o avea musafir pe Helena o luă la Lower Hutt, la cumpărături. Helena se întrebă ce magazine ar putea exista acolo, dar fu plăcut surprinsă.

Dacă nu ajungeai în Lower Hutt într-o după-amiază ploioasă de duminică, descopereai că este o localitate mică, dar cu pretenții și plină de viață. Lilian îi invită pe Helena și pe James, care le însoțise, să ia masa la un restaurant cu vedere la vărsarea râului în ocean, apoi le spuse că avea de gând să îi cumpere Helenei câteva haine.

– Nu îți face griji, nu este vorba de ceva scump ori extravagant, o liniști ea când Helena refuză stânjenită. Pentru așa ceva ar fi trebuit să mergem la Wellington. Dar nu vreau să te trimit așa la Kiward Station. Gloria va crede că am ajuns niște zgârciți.

Lilian îi sunase pe Jack și pe Gloria McKenzie, părinții lui James, să îi anunțe de venirea Helenei. Mama Mirandei o asigurase pe tânără că rudele ei se bucură, dar Helena aștepta întâlnirea cu teamă. Spera că soții McKenzie nu vor trage aceleași concluzii ca Natalia! S-ar simți penibil să lase impresia că James o ajuta ca urmare a farmecelor ei feminine.

Așadar, Lilian intră cu Helena în magazinul general, care avea haine de damă și trusouri, și îi cumpără un sacou simplu albastru-închis, două bluze asortate și o pălărioară nostimă. Îi mai luă și o rochie bleu cu talie înaltă, lejeră, care o făcea să pară foarte tânără și care putea să îi ascundă două, trei luni sarcina. Îi mai cumpără și un pardesiu călduros, pentru că deși în Noua Zeelandă era încă vară, pe Insula de Sud putea fi răcoare.

– Dar nu ca în Siberia, spuse încet Helena.

Lilian o cuprinse zâmbind pe după mijloc.

– Din fericire, nu! Totuși nu este un motiv să nu te îmbraci gros. Acum ne mai trebuie câteva seturi de lenjerie și un geamantan, ca să punem lucrurile în el. După care vom merge să îl căutăm pe James. Ai idee unde ar putea fi?

James se despărțise de cele două femei înainte ca acestea să meargă la cumpărături. Helena se simțise ușurată. Micile complimente pe care i le făcuse – că își aranjase frumos părul sau că îi stătea bine în haine de călărie, de fapt o rochie veche, modificată a Mirandei – o stânjeniseră, pentru că nu știa cum să reacționeze. Helena nu se mai simțise însă niciodată atât de penibil ca în această după-amiază, în micul salon în care se servea înghețată, unde îl reîntâlniră pe James.

– Poftim, îi spuse el și îi întinse un pachețel. M-am gândit că mătușa Lilian nu îți va cumpăra așa ceva și pe mama nu aș dori să o rog, când ne va lua din Lyttelton. Iar din Kiward Station se merge pentru cumpărături la Haldon. Lower Hutt este o metropolă pe lângă acesta. Acolo toată lumea se cunoaște cu toată lumea

Helenei i se părură stranii explicațiile lui James. Deschise curioasă pachețelul și când văzu micul inel din aur, se îmbujoră toată.

– Acesta... acesta este...

– O verighetă, confirmă James. Doar am convenit că vei spune că în Polonia ai fost măritată.

– Când am plecat din Polonia, aveam paisprezece ani, șopti Helena.

Lilian zâmbi.

– Nu are importanță, spuse ea. Nu va trebui să intri în amănunte. James are perfectă dreptate. Dacă oamenii vor crede că porți copilul unui erou din război, situația ta în orășelul Haldon va fi mai simplă. Este o idee bună, James. Cât a costat? Îți dau eu banii.

James roși.

– Ăă..., nu este nevoie. Am făcut-o cu plăcere. Nici nu a fost foarte scump. Dar nici prea ieftin, trebuia să arate bine.

Lilian zâmbi.

– Arată că Helena noastră nu a fost căsătorită cu un zgârie-brânză ori cu un sărman coate-goale. Se pare că te-ai pus în locul unui soț, îl tachină ea pe James. Ar trebui să ni-l descrii. Mai ales Helenei să i-l descrii amănunțit!

Helena era extrem de stânjenită. Se bucurase că va putea să apară în fața lui James în noul sacou. Lilian insistase să rămână îmbrăcată în el.

– Cel vechi este bun pentru activitățile la bucătărie sau la grajd. Dacă Gloria te ia sub aripa ei, ai să vezi rareori bucătăria pe dinăuntru. Sper că oile nu îți plac doar pe grătar.

Helena nu știa dacă îi plac ori nu oile, nu avusese niciodată de-a face cu animalele. Între timp înțelesese că familia lui James avea multe animale, printre care câteva sute de oi, o crescătorie de câini și una de cai. Pentru cea de cai se bucura. Se despărțea cu greu de Vince și de Vallery.

– Vei vedea acolo rudele acestora, o consola Lilian, plăcut impresionată că Helenei îi plăceau caii. Vicky, mama lui Vallery, provine din Kiward Station, iar Vince este și el fiu al lui Vicky. Aș avea și eu nevoie de un cal din ultima generație, James. Spune-le Gloriei și lui Jack să îmi aleagă o iapă frumoasă. Dacă este posibil, o urmașă de-a lui Princess.

Princess, mama lui Vicky, fătase mai mulți mânji la Kiward Station. Ea fusese primul cal al Gloriei McKenzie, și cu siguranță că avea urmași la acea fermă.

Miranda își mai luă o zi liberă, pentru a-i duce pe James și Helena la vas. Helena trebui să îi dea dreptate lui James: călătoria cu automobilul era un iad pe lângă călăritul blândului Vince.

– Atunci așteaptă să zbori cu James! spusese ofensată Miranda, după ce la o curbă luată foarte din scurt Helena scosese un strigăt de groază. Când a măturat cu mine munții, m-am simțit ca o rață deșălată.

Helena rămase uluită aflând cu această ocazie că familia McKenzie avea la Kiward Station un avion privat. Un Piper J-3, îi spuse mândru James, pe care el îl alinta Pippa.

– Un avion particular la fermele de oi nu este un lucru neobișnuit, susținu el văzând expresia înfricoșată de pe chipul Helenei.

Tânăra aflase că McKenzie nu era o familie săracă, dar faptul că își putea permite un aparat de zbor i se părea o extravaganță.

– Avem pământ foarte mult, pe care pasc oile, se justifică James. Din aer este mai simplu să le supraveghezi și să le aduni la tuns sau la iernat. Mai înainte se făcea asta de pe cai și trudeai zile întregi să mâni animalele la munte, apoi toamna să le aduni și să le aduci înapoi. Și truda aceasta nu era lipsită de pericole. La munte vine iarna pe neașteptate, sunt ninsori și viscole imprevizibile. Cu Pippa mea mân oile singur și pierd mult mai puține decât o trupă de călăreți.

– Deci acolo ai învățat să zbori? întrebă neîncrezătoare Helena.

Nu îi venea să creadă că tânărul de lângă ea urca în propriul avion la fel de firesc cum alții urcau în tramvai.

James clătină din cap.

– Evident. Și tatăl meu zboară, dar nu ca mine. Pilotează Piper-ul mai prudent, în special la aterizare. Dacă vrei, poți să zbori și tu. Nu este chiar atât de greu.

Helena dădu din cap nu prea convinsă. Ea ameței și când mergea cu mașina, dar spera că din cauza stilului de condus al Mirandei, și nu sensibilității exagerate datorată sarcinii. Dacă nu era așa, călătoria cu vaporul va fi foarte neplăcută.

Dar drumul din Insula de Nord în Insula de Sud s-a dovedit a fi cea mai frumoasă călătorie pe apă pe care o făcuse Helena. Deși în strâmtoarea Cook, dintre insule, oceanul a fost zbuciumat și tânăra a vomat la fel ca mulți pasageri. Apoi drumul a continuat de-a lungul coastei Insulei de Sud, unde marea a fost calmă, iar oamenii s-au putut bucura de priveliștea colinelor verzi și de litoralul în nuanțe când deschise, când mai închise. Helena urmări fascinată un banc de delfini care înconjura vasul și se ținu înfrigurată de balustradă, când la Kaikoura, în fața navei, apăru un cașalot.

– Într-adevăr sunt imense, murmură ea copleșită după ce văzu și balene cu cocoașă și narvali. Chiar nu mănâncă oameni?

James râse.

– Nu, sunt foarte pașnice. Cele mai multe nu au nici măcar dinți. Sunt doar curioase. Privește cât de mult se apropie.

Și restul călătoriei fu un vis pentru Helena, un vis tulburat doar de gândul că aici, în locul ei, ar fi trebuit să fie Luzyna. Câte perspective i s-ar fi deschis drăguței ei surori în această țară minunată! Numai dacă îl compara pe prietenosul și umblatul prin lume James cu Kaspar cel necioplit și prostuț. Imediat avu în fața ochilor imaginea unei tinere perechi fericite, a unei vieți îmbelșugate, a unei femei stimate și iubite. Cu siguranță că James ar fi putut-o iubi pe Luzyna.

În schimb, Helenei nu îi venea să spere că James o considera atractivă, cu toate că era drăguț cu ea. Peste zi discutară pe punte, iar seara o conduse la restaurantul de la bord, pentru cină. Helena încercă preparate scumpe din pește și auzi pentru prima oară jazz, o muzică parcă făcută pentru dans. Imediat, James o invită să danseze, dar ea îl refuză. Încă se mai ferea de atingerea unui bărbat, ca să nu mai recunoască faptul că nu mai dansase niciodată. Cu siguranță că s-ar fi făcut de rușine, s-ar fi uitat toți la ea și ar fi șușotit. Din nou îi apăru în fața ochilor imaginea surorii ei. Luzyna nu ar fi avut nicio reținere pe ringul de dans, probabil că și aici ar fi atras

toate privirile. Helena surâse la acest gând, apoi își reaminti cine era vinovat de faptul că Luzyna nu va avea niciodată parte de această experiență. Deprimată, lăsă din nou privirea în pământ și nu băgă de seamă că James încerca să răspundă surâsului ei.

CAPITOLUL 6

După două zile, vasul acostă în Lyttelton. De pe chei se putea admira priveliștea idilică a orășelului care se întindea pe colinele de pe malul golfului. Era un port natural potrivit chiar și pentru vapoarele mari.

– Un oraș mai mare și mai important este Christchurch, o lămuri James când Helena se miră ce mică era localitatea, deși avea un port atât de larg. Se află la mai bine de șapte mile de aici, spre nord. Dar Christchurch nu are port. Cei care vor să meargă acolo vin cu vaporul până aici. În timp, Christchurch și Lyttelton se vor uni, zona dintre cele două localități este din ce în ce mai populată. Mai demult legătura dintre cele două orașe se făcea doar pe un drum foarte prost, prin munți. I se spunea pasul Bridle, pentru că oamenii nu o puteau traversa singuri călare. Fiecare cal ori catâr era dus de căpăstru. Bunica noastră, Gwyneira, nu a ținut seama de asta când a sosit în această țară în secolul trecut. Și-a înșeuat calul, care venea după trei luni de călătorie pe mare, și a traversat pasul. Iar cățeaua ei, Cleo, a mânat singură cele douăzeci sau patruzeci de oi care reprezentau zestrea Gwyneirei. Ea venise în Noua Zeelandă pentru a se mărita cu Lucas Warden, moștenitorul Kiward Station, un bărbat pe care nu îl văzuse niciodată și cu care, din păcate, nu a fost fericită. Povestea traversării călare a pasului Bridle este una dintre cele mai vechi istorii ale familiei noastre.

Oricum Miss Gwyn este o legendă. Din păcate, eu nu mi-o amintesc. A murit când aveam trei ani, la o vârstă biblică, avea peste nouăzeci de ani.

Când vasul acostă, James cuprinse cu privirea instalațiile portuare și apoi îi arătă o femeie care aștepta lângă o camionetă parcată pe chei.

– Uite, ea este mama mea!

Judecând după asemănarea dintre Miranda și Lilian, Helena se așteptase ca Gloria McKenzie să fie o roșcovană subțirică și cu nasul ascuțit. Văzând-o pe mama lui James, nu s-ar fi gândit că Gloria și Lilian sunt rude. Probabil Gloria aparținea unei ramuri diferite a familiei. Era mai degrabă voinică și chipul său, cu toate că îi strălucea, avea trăsături severe. Nu părea atât de deschisă ca Miranda ori ca Lilian. Avea ochii albaștri, puțin cam apropiați, și buze înguste și precis conturate. Părul castaniu-deschis, scurt, era aranjat într-o tunsoare potrivită cu îmbrăcămintea. Purta jeans și o cămașă în carouri, peste care avea o haină din piele. De departe putea fi confundată cu un bărbat, dar mama lui James nu era urâtă, ci mai curând avea acea frumusețe aspră care se dezvăluia de la a doua privire.

Uitându-se mai bine, Helena constată că aceasta nu era singură. Avea alături un câine cu păr lung, care o urmărea atent cu privirea. Asta până auzi vocea lui James.

– Ainné! strigă James entuziasmat.

Tânărul părea mai bucuros de revederea câinelui decât a mamei sale și la rândul lui animalul pierdu orice interes pentru Gloria McKenzie. Țâșni drept spre James, care o porni spre pasarela care lega vasul de țărm. Câinele sări pe el, James îi strigă numele, îl mângâie pe blană și păru extrem de fericit. Nu doar el râdea cu tot chipul, ci și animalul, cu gura întredeschisă, arătându-și toți dinții.

Helena își luă geamantanul și își aruncă pe umăr sacul lui James, pe care tânărul îl trântise când o văzuse pe Ainné. Helena mergea încet, emoționată de întâlnirea cu mama acestuia. Gloria McKenzie

se îndreptă agale spre fiul ei. Părea bucuroasă, dar sigură pe ea – în niciun caz impulsivă ca Liliana sau Miranda – și îi lăsă pe James și pe câinele lui să se bucure de revedere. Îi zâmbi Helenei și îi întinse mâna. Probabil o văzuse alături de James pe punte.

– De noi a uitat, zise ea arătând spre James și spre cățeaua lui și făcu prezentările: Ea este Ainné, câinele ciobănesc al lui James. El a dresat-o. Înainte să plece la războiul altora, nu se despărțea de el. Eu sunt Gloria McKenzie. Dumneata ești Miss... Gräbauski? pronunță ea greșit numele polonez.

Helena răspunse încurcată strângerii ei de mână.

– Grabowski, o corectă ea. Dar vă rog să îmi spuneți Helena.

Mama lui James îi zâmbi și îi luă sacul.

– În regulă. Este bine că vorbești engleza. Mă temeam că trebuie să îmi amintesc franceza din timpul școlii. Mi-a spus cineva că în Polonia franceza ar fi cea mai vorbită limbă străină.

Helena clătină din cap și îi spuse că mama ei fusese profesoară de limba engleză. Apăru și James și își îmbrățișă mama, dar cu o bucurie reținută.

– Ea este Helena, zise el. Face parte dintre oamenii care, din păcate, nu își pot duce propriul război.

Se pare că James era pe cale de a redeschide conflictul din familie.

Gloria oftă.

– Ceartă-te cu tatăl tău, spuse ea calmă. Eu nu mă bag. Mă bucur că te revăd. Și tu ești bine-venită, Helena. Te primim cu plăcere și ne bucurăm pentru urmaș. Probabil putem și noi să facem ceva pentru o lume puțin mai bună, fără să ne lăsăm fiul să fie împușcat.

– Helena nu a avut de ales, remarcă James pus pe ceartă. Părinții ei sunt morți.

Helena, care se simțea foarte jenată să fie motivul acestei dispute între mamă și fiu, o mângâia pe Ainné.

– Zboară... și ea cu avionul? încercă ea să liniștească lucrurile cu o glumă și arătă către cățea. Spuneai că mâni oile cu ea, că este un câine ciobănesc.

Gloria McKenzie zâmbi recunoscătoare pentru schimbarea subiectului.

– Mă ajută să le aleg, îi spuse James zâmbind și el. Și nu suferă nici de rău de înălțime. O iau cu mine când zbor.

– Ceea ce mie îmi convine foarte mult, adăugă Gloria, făcând o grimasă. Când o ia pe Ainné cu el, zboară mai prudent. Nu vrea ca să pățească ea ceva. Ah, James, știu că ești supărat pe noi, dar este atât de bine că ești din nou acasă! Vă este foame? Mergem să mâncăm ceva aici sau la Christchurch? Dacă mai vrei să faci cumpărături, Helena...

Helena clătină din cap.

– Am luat micul dejun pe vas, spuse ea, și am tot ce îmi trebuie.

Și arătă către geamantanul cel nou.

– Bine. Gloria părea mulțumită. Mersul după cumpărături nu făcea parte dintre preocupările ei preferate. Ea continuă: Atunci pornim spre Kiward Station. Vom face câteva ore, Helena. Pe vremuri aveam nevoie de câteva zile ca să mergem de la Haldon la Christchurch ori chiar la Lyttelton. Din fericire, de când există automobile, facem mai puțin.

Mama lui James se așeză cu aceeași nonșalanță la volanul camionetei ei grele, ca și Lilian și Miranda la volanul automobilelor lor sport. Și ea conducea cu viteză, dar mai atent. Helena se luptă și acum cu greața, mai ales că în mașină mirosea puternic a câine, dar și a oaie.

Prima parte a drumului trecea printre munți și Helena se bucură că James propuse să oprească într-un punct cu vizibilitate asupra panoramei.

– De aici emigranții au văzut pentru prima dată Christchurch și Canterbury Plains, îi spuse el. Firește, acum o sută de ani orașul era mult mai mic.

Christchurch, o așezare mare pentru standardele Noii Zeelande, se afla pe malurile unui râu. Helena văzu multe construcții

impozante din piatră, printre care și biserici, și întrebă de ce orașul se numea „Biserica lui Christos". James îi confirmă într-o oarecare măsură bănuielile.

– Primii coloniști au fost anglicani practicanți și aici s-au înălțat curând catedrale, una anglicană și una catolică. Te poți duce la biserică, dacă ești credincioasă. Ești catolică, nu?

– Da.

Helena confirmă fără a da amănunte.

– Orașul nu a fost botezat chiar după Christos, ci după Christ Church College din Oxford. Nu am idee cine a avut această idee, dar trebuie să fi fost cineva foarte atașat de a sa *alma mater*. James zâmbi, apoi adăugă: S-a întemeiat și aici în scurt timp o universitate. Campusul arată ca la Oxford. Trebuie să îl vezi. Se spune că o plimbare prin Christchurch face cât o călătorie în Anglia. Un alt lucru demn de văzut este tramvaiul! Și acesta este considerat aici o minune, în timp ce în Europa s-au construit și metrouri.

Vru să o conducă pe Helena înapoi la mașină, dar tânăra mai zăbovi puțin ca să admire peisajul de dincolo de oraș. Se zăreau pajiști imense și munți încununați de zăpadă. Cerul era acoperit. James îi spusese însă că priveliștea era spectaculoasă.

– Și acolo se află ferma voastră? întrebă Helena arătând platoul din spatele orașului.

Gloria confirmă după ce ascultase plictisită explicațiile lui James despre Christchurch.

– Este în poseia familiei cam de o sută de ani, spuse ea cu mândrie, în ciuda sorții schimbătoare. Ne ocupăm în principal cu creșterea oilor, pământul este potrivit doar pentru zootehnia extensivă. Pentru agricultură nu sunt precipitații suficiente și solul nu este prea bun. În schimb, este iarbă din belșug. *Tussock*. Dar dacă solul este distrus, devine problematic. Creștem oi mai ales pentru lână, dar avem și oi pentru carne. De câteva decenii creștem și bovine. Acum, în vremuri de război, aceasta este o afacere bună. Exportăm carne.

Kiward Station este cunoscută și pentru câinii din rasa Collies, adăugă, arătând spre Ainné. Sunt cei mai căutați câini ciobănești din țară. Strămoșii lor au venit cu bunica Gwyn din Wales. Și astăzi se mai povestește despre Cleo și Friday. Dar nu vreți să urcați? Mai avem mult de mers.

Gloria nu părea prea interesată de privelițte. De aceea, pe toată durata călătoriei, ea și mai ales James și-au întreținut oaspetele cu istorioare despre legendara Gwyneira McKenzie, al cărei soț, Lucas, devenise postum pictor celebru.

– Nepoata lui i-a moștenit talentul, adăugă James și arătase către Gloria. Mama mea desenează splendid. Eu, din păcate, nu mă pricep deloc.

– În cazul în care el a fost într-adevăr bunicul meu, îl completă Gloria. Bunica Gwyn a lăsat să se înțeleagă că Lucas ar fi fost, de fapt, fratele vitreg al lui Paul. Tatăl lui Lucas a fost atât de furios pe incapacitatea de bărbat a fiului său, încât a preferat să se ocupe el de procrearea moștenitorului.

– Vrei să spui că el și Miss Gwyn? întrebă mirat James.

Se părea că tânărul nu știa această poveste de familie.

– Un viol, îl lămuri Gloria.

Helena fu neplăcut surprinsă, dar cumva și mai ușurată. Deci nu era singura care trebuia să se confrunte cu o asemenea rușine.

– Ca urmare, Lucas a dispărut, continuă Gloria. A murit pe Coasta de Vest.

– Iar Gwyneira s-a căsătorit cu adevărata ei mare iubire! îi prezentă James happy-end-ul. James McKenzie, cunoscut ca Robin Hood al Noii Zeelande. Era hoț de vite și bunic al meu pe linie paternă. Am primit numele lui. În consecință, nu ar trebui să vă mire că nu sunt un porumbel al păcii, cum este tatăl meu.

James părea să își dorească redeschiderea conflictului de familie, dar Gloria nu se lăsă provocată. Era o fire mai pașnică.

– Helena, povestește-ne despre familia ta, îi ceru ea musafirei.

Helena le vorbi despre Lemberg, despre părinții ei și le povesti câte ceva și despre Luzyna. Gloria, ca și vara ei Lilian, nu își puse problema dacă o fată de șaisprezece ani poate fi lăsată să decidă singură asupra sorții ei. Ea acceptase că Luzyna preferase să rămână în Persia. Firește că nici nu știa de ce șanse o lipsise Helena pe Luzyna luându-i locul. Libertățile oferite femeilor de Noua Zeelandă erau pentru Gloria, Lilian și Miranda ceva de la sine înțeles.

În timp ce Helena povestea, Gloria conducea camioneta printr-o pajiște nesfârșită. Din pasul Bridle nu păruseră atât de vaste, însă Canterbury Plains se întindeau pe mile întregi. Se vedea o mare de ierburi care dansau în vânt, întreruptă ici și colo de o pădurice, un pârâu, mărginit de trestie, ori de stânci care păreau aruncate la întâmplare. Rar se vedea câte o fermă, de obicei doar tăblițe indicatoare. James îi spuse că aici nu existau proprietăți mici. Erau doar ferme mari, bogate, aflate la distanță de șosele, cu drumuri de acces private.

La Kiward Station ajunseră spre prânz. Gloria coti pe un drum privat, care trecea pe lângă un lac mic și înconjura o colină. Helenei i se opri respirația când văzu conacul. Kiward Station nu era o fermă. De fapt, părea un conac englezesc, reședința unui lord ori a unui baron, așa cum erau acestea descrise în romane. Manderley din *Rebecca* sau Thornfield Hall din *Jane Eyre*. Clădirea era din gresie. Helena observă că avea bovindouri și ferestre mari, unele cu mici balcoane. Drumul de acces, foarte lat, cu siguranță prevăzut pentru trăsuri și atelaje, ocolea un rond pe care ar fi putut fi plantați trandafiri. Dar se părea că familia McKenzie nu îi acorda prea mare atenție, aici crescând tufe de rata.

– Ei, ce zici? întrebă James și zâmbi.

– Este... minunat, murmură Helena.

– Este extravagant, decise Gloria. Strămoșul nostru Gerald Warden a vrut să își etaleze bogăția, să egaleze nobilimea engleză. Așa se explică și căsătoria fiului său cu Gwyneira, care era o

Silkham. Provenea dintr-o veche familie nobiliară galeză și tatăl ei voia să o căsătorească cu un lord veritabil, nu cu un baron neozeelandez al oilor. Faptul că ea s-a logodit totuși cu Lucas se datorează unui joc de Blackjack. Warden și Silkham au jucat mâna Gwyneirei. Tatăl ei nu a luat asta în serios, bunica Gwyn ar fi putut să spună „nu". Dar ea nu s-a gândit așa. Emigrarea era aventura vieții ei și ea iubea aventura.

Gloria deschise cu greu portiera camionetei, care se părea că se prinsese în ceva. James o lăsă pe Ainné să sară prima afară, înainte de a coborî și el și a-i ține deschisă Helenei portiera mașinii.

– Nu te mai uita cu atâta venerație, că nu avem valet, o tachină el. Dar îți duc eu geamantanul înăuntru.

Helena îl urmă agitată pe trepte, apoi prin portalul de la intrare ce dădea mai întâi într-un hol, care, cu siguranță, fusese la început elegant. Acum, aici domnea dezordinea. Părea că familia McKenzie depozitase în acest loc obiecte pe care le cumpărase și uitase de ele.

– Noi folosim de cele mai multe ori intrarea dinspre grajd, se scuză Gloria McKenzie și își agăță degajată haina de piele într-un cuier în care atârnau una peste alta pelerine de ploaie și alte haine. De aici se intra într-o încăpere cu pereții acoperiți cu dulapuri cu dosare. Pe un birou se aflau o mașină de scris, calculatoare, notițe, creioane și o cutie cu biscuiți.

– La început, aici era o cameră de primire, adăugă Gloria. Bunica Gwyn i-a schimbat destinația. Cine are nevoie de un depozit pentru cărți de vizită? Noi o folosim ca birou: este practic, fiind aproape de ieșire. De aici plătim furnizorii și salariile. Este nevoie de un cadru mai formal când trebuie să concediem un muncitor.

Gloria McKenzie zâmbi parcă scuzându-se. Cu siguranță nu îi făcea plăcere să concedieze oameni.

Din birou se intra într-un salon cu mobilier englezesc greu, de modă veche. Fără îndoială piese de valoare, dar cam pretențioase. Helena văzu aici o scară care urca la etaj și mai multe camere. Una

ducea la bucătărie și era folosită pentru servirea mesei, alta părea cameră de zi.

– Aceasta era pe vremuri camera bărbaților, îi spuse James, care o conduse pe Helena prin încăperi, în timp ce Gloria schimba câteva cuvinte cu personalul de la bucătărie. Astăzi o folosim drept cameră de zi, salonul nu este încălzit.

Și aceasta avea tot un mobilier englezesc de culoare închisă. O canapea mare de colț și fotolii impozante ocupau mai toată încăperea. În fața căminului erau un scaun-balansoar și niște pături pentru câine. O cățea care stătea tolănită pe canapea sări jos vinovată când intrară James și Helena.

– Wednesday! Să îți fie rușine! o mustră James cu blândețe. Nu părea supărat pe micuța cățea Collie, care acum îl întâmpina cum făcuse mai înainte Ainné. Este gestantă și de aceea crede că își poate permite orice.

Helena roși imediat și James se simți jenat.

– Asta... ăăă... chiar are voie. Eu cred că viitoarele mame pot să se răsfețe.

Helena răsuci stingherită verigheta din aur pe care o purta, conștientă de obligația ei, de când plecaseră din Wellington.

– Dar să îți arăt mai întâi camera ta, zise James repede și o conduse pe tânără pe scară.

La etaj, de o parte și de alta a unui coridor se aflau mai multe camere și suite. Helena fu aproape să își piardă răsuflarea când James deschise ușa camerei ei.

– Asta este... asta este, încercă să zâmbească, asta chiar este răsfăț!

Camera mare, inundată de lumină, avea mobilier deschis la culoare și pereții acoperiți cu tapet galben-deschis. La ferestre atârnau perdele din mătase roz-închis, fără îndoială foarte vechi, dar bine întreținute. Patul era acoperit cu perne galbene și o cuvertură de aceeași culoare. Pe noptieră fuseseră așezate câteva cărți, romane de Brenda Boleyn, dar și un album de artă maori. Din dormitor, o ușă dădea într-un vestiar cu oglinzi și dulapuri și într-o cameră de

baie mică, dar elegantă. Mai exista aici și un mic salon cu bovindou. Din fotoliile adunate în jurul unei măsuțe pentru ceai se vedea toată grădina, care părea mai degrabă o junglă decât un parc. Acolo creșteau îndeosebi plante autohtone. Se putea merge doar pe aleile amenajate care duceau la clădirile administrative și spre grajduri.

– Ei? Îți place?

– Este minunat! șopti Helena copleșită. Dar eu nu am nevoie de o cameră atât de mare.

James ridică din umeri.

– Casa aparținea bunicii Gwyn. Aceasta era ea.

Tânărul arătă spre portretul care domina peretele bovindoului, reprezentând o femeie foarte frumoasă, cu ochi albaștri-indigo. Miranda și Lilian semănau ca două picături de apă cu femeia din portret, doar culoarea ochilor și părul roșcat le deosebea. Miranda semăna și mai mult cu ruda ei, Gwyneira trebuie să fi avut vârsta acesteia când fusese realizat tabloul. Ea stătea pe un scaun din cameră și părea nerăbdătoare.

– Este primul ei tablou, pictat de Lucas Warden. De altminteri, ea prefera să fie fotografiată, pentru că nu era nevoie să stea mult timp nemișcată. Nici nu există alte tablouri în ulei ale lui Miss Gwyn. Cerea să îi fie pictați mai degrabă caii și câinii. După ce s-a stins, familia mea a folosit aceste încăperi pentru oaspeți și toți consideră că este frumos că spiritul ei veghează de aici asupra oamenilor.

James îi surâse Helenei ca un fel de scuză.

– Asta este frumos, răspunse Helena.

– Părinții mei au o suită în cealaltă parte a clădirii, continuă James. Cu vedere la aleea de acces, unde la început au fost camerele stăpânului casei, Gerald Warden. Eu locuiesc în fostul apartament al lui Lucas, iar restul casei este gol. Clădirea este imensă. Probabil că a fost plănuită de bătrânul Warden pentru o familie cu zece suflete. Așa că nu te mai gândi la asta. Simte-te bine. La ora șapte este cina, pot trece să te iau, ca să nu te rătăcești.

Helena nu se temea de asta, pentru că avea un simț al orientării foarte bun. Pe ea o neliniștea mai mult alte lucruri.

– Trebuie să mă schimb pentru cină? întrebă ea îngrijorată. Vreau să spun... aveți o bucătăreasă.

Casa semăna atât de mult cu o reședință nobiliară, încât nu ar fi mirat-o ca persoanele care locuiau aici să vină la cină în rochii de seară și smoching.

James râse.

– Bucătăresei îi este indiferent în ce te îmbraci. La fel și părinților mei. Îmi pare rău că această casă te înfricoșează, noi suntem oameni foarte normali. Desigur că avem câțiva angajați: o bucătăreasă și două fete, toate trei maori. Mama mea nu s-ar putea ocupa singură de această casă imensă și nici nu vrea să facă asta. Mama conduce ferma, Helena. Firește că împreună cu tata, dar pe documente Kiward Station îi aparține ei. Mama ei a fost succesoarea oficială, dar nu i-a păsat de fermă. A fost o celebră cântăreață. Cred că mai are și astăzi spectacole. Kura-maro-tini Martyn, poate că ai auzit de ea. Este în vârstă și trăiește în Statele Unite. A câștigat foarte bine, altfel ar fi vândut Kiward Station. Acesta a fost ani la rând coșmarul bunicii Gwyn. Dar când părinții mei s-au căsătorit, ea a trecut ferma pe numele Gloriei. De atunci nu am mai auzit nimic despre ea, cu excepția articolelor din ziare despre concertele ei. Cred că nu a dat niciun semn nici măcar la nașterea mea. Probabil că nu îi place ideea că este bunică. Ea a fost neobișnuit de frumoasă. Bătrânețea nu făcea parte din planurile ei.

Helena își putea imagina că Gloria McKenzie, ca fată, suferise mult din cauza mamei ei. Nu era simplu să trăiești alături de un membru al familiei atât de atractiv și de talentat. Și din nou se gândi la Luzyna.

– Cum ziceam, fă-te comodă! îi mai spuse James înainte de a o lăsa singură.

Helena nu avu nevoie de mult timp să își aranjeze în dulapuri puținele lucruri. Apoi se așeză la fereastra bovindoului, dar nu pentru a privi grădina, ci portretul tinerei femei de pe perete.

Și Gwyneira Warden rămăsese însărcinată după un viol. Oare se simțise tot atât de murdară cum se simțea ea acum? Se simțise ea probabil vinovată? Și cum fusese posibil ca al doilea soț al ei să o fi iubit atât de mult?

CAPITOLUL 7

La ora şapte, James ciocăni la uşa Helenei destul de răvăşit. Se pare că se revăzuse cu tatăl său şi se certaseră.

– Nu ar fi trebuit să mă întorc acasă, mormăi el în timp ce cobora treptele împreună cu Helena. Ar fi trebuit să mă duc la Greymouth şi să mă angajez la mină. Atunci ar fi văzut ei ce treabă au făcut!

Helena nu comentă ieşirea acestuia. După cum înţelesese de la Gloria McKenzie, părinţilor lui James le era indiferent dacă fiul lor petrecea restul războiului pe Coasta de Vest, pe Insula de Nord ori în Australia. Important era să nu fie împuşcat.

– În cazul acesta tânăra lady ar fi fost foarte tristă, spuse ea arătând spre Ainné, care îl urma îndeaproape pe James şi îl privea rugătoare.

Pe chipul încrâncenat al lui James se strecură un zâmbet.

– Ai dreptate, răspunse el şi imediat Helena se destinse.

Cuvintele pline de mânie ale lui James o neliniştiseră, dar faptul că acesta se îmbunase îi confirmă părerea: James McKenzie se înfierbânta repede, însă nu îl ţinea mult. Părinţii îl răniseră, dar cu siguranţă că se vor împăca.

Când Helena şi James coborâră, Jack şi Gloria McKenzie erau deja aşezaţi la masă, dar tatăl lui James se ridică politicos pentru a-şi saluta oaspetele. Helenei i se păru simpatic. Era un bărbat înalt,

slab, cu păr rar, castaniu-roșcat, și cu ochi verzi-căprui, calmi. Chipul său, mai închis la culoare decât al fiului, avea trăsături colțuroase și era brăzdat de riduri, multe dintre ele de expresie. Dar, după cum Helena deja știa, acest bărbat trăise și vremuri triste. Jack McKenzie părea blajin și împăcat cu sine. El o pofti pe Helena să se așeze lângă James și se strădui să poarte o conversație amicală în timp ce masa le fu servită de o fată îmbrăcată în rochie, cu șorț negru, și cu părul lung și negru lăsat liber pe spate. Helena se gândi că tânăra avea cu siguranță străbuni maori, dar probabil și albi.

– Mulțumesc, Anna, spuse Gloria când fata le aduse supa.

Acesta nu era un nume maori, se gândi Helena.

– Veniți din Polonia, Helena? întrebă interesat Jack. De unde anume?

Helena lăsă lingura pe masă. Desigur că gazda voia să fie amabilă, dar ei îi era încă greu să vorbească despre casa din Lemberg.

– Din Lwów, răspunse ea în cele din urmă. Numele localității este mai greu de pronunțat. Mai simplu este Lemberg. Orașul are multe denumiri pentru că acolo au conviețuit diferite naționalități. De cele mai multe ori pașnic. Helena se forță să ia o lingură de supă și să înghită. Avea un gust bun, de cartofi dulci, însă amintirile îi lăsaseră un gust amar. Ea continuă totuși să vorbească: Lemberg este situat în Polonia răsăriteană, unde a existat mereu un amestec de populații: bielorușii, ucraineni, evrei, polonezi. Acum, după deportări, probabil sunt doar ruși. Își trecu mâna peste frunte. Dacă se gândea la asta, îi pierea pofta de mâncare. Și nu voia să mai necăjească familia-gazdă cu problemele ei. Lemberg este un oraș foarte vechi, încercă ea să schimbe subiectul, vorbind despre cultură și arhitectură, în loc să amintească evenimentele oribile. Are multe biserici, muzee, teatre. Opera de acolo este celebră. Mergeam cu părinții când eram măricele.

Ea zâmbi nervos.

– Ai avut o familie mare? se interesă Gloria.

Helena confirmă.

– Cu multe mătuși și mulți unchi. Veri și verișoare. Aveam... aveam o casă frumoasă în centrul orașului. Cabinetul tatălui meu se afla alături, elevii mamei veneau la noi acasă. Luzyna și cu mine nu eram niciodată... singure.

Helena nu se mai putu abține și vocea i se frânse. Gloria McKenzie își dădu seama că interesul pentru orașul natal al Helenei mai mult o deranja pe tânără decât o bucura.

– Nu trebuie să ne vorbești despre asta dacă nu dorești, zise ea înțelegătoare, și o chemă pe Anna ca să strângă farfuriile de supă. Uneori amintirile dor, chiar dacă, de fapt, sunt frumoase. Ce mai face familia Biller, James? Miranda s-a hotărât până la urmă ce vrea să studieze? Iar Gal mai este interesat de minerit?

James fusese până atunci destul de tăcut. Răspunse cu răbdare, monosilabic, la întrebările Gloriei despre rubedeniile din Insula de Nord, cu toate că își dăduse seama că mama lui voia, de fapt, să facă conversație. În ultimele zile Lilian vorbise la telefon de mai multe ori cu verișoara ei. Deci Gloria era la curent cu ce făceau Lilian, Ben și Miranda în Insula de Nord, și Galahad în Greymouth.

Jack începu și el o discuție inofensivă:

– În ultimele zile a fost răcoare, comentă el. Toamna vine devreme în Insula de Sud.

Nici această tentativă nu avu însă succes. James se folosea de orice ocazie pentru a ajunge la tema războiului.

– Dacă crezi că acum este frig, remarcă el sarcastic, atunci întreab-o pe Helena de Siberia!

Helena plecă jenată capul. Ei nu i se părea deloc răcoare în Canterbury Plains.

– Ați fost internată acolo, nu? întrebă sincer îngrijorat Jack. Într-un lagăr de muncă?

Helena dădu din cap.

– În mină, îi răspunse ea scurt. Nu îi făcea plăcere să vorbească despre viața ei din Lemberg și cu atât mai puțin despre anii petrecuți în Workuta. Iar noi, fetele, eram des trimise în pădure. Să curățăm bușteni. Nu era... o muncă prea grea.

– Mie mi se pare suficient de grea pentru adolescenți, spuse impresionat Jack. Mai ales pe gheață și zăpadă. Părinții dumneavoastră au decedat acolo?

Helena confirmă din nou. Despre asta chiar nu voia să vorbească. James îl adusese acum pe tatăl lui exact acolo unde voise.

– Așa că vezi ce se întâmplă dacă Hitler nu este înfruntat! triumfă el. Asemenea indivizi trebuie opriți. Pentru asta este nevoie de fiecare! De fiecare bărbat care poate ține o armă în mână!

Sunase foarte patetic și pe chipul colțuros al lui Jack McKenzie se citi pentru scurt timp amuzamentul.

– Dar cel care i-a deportat a fost Stalin, Miss Helena, nu este așa? întrebă Jack pe un ton prietenos. Dacă am înțeles eu bine, Hitler a intrat în joc atunci când pactul de neagresiune cu Rusia a fost încălcat. Ceea ce l-a adus pe Stalin direct printre aliați și acum se află de aceeași parte cu Royal Air Force.

James roși.

– Ceea ce firește că se poate schimba rapid, continuă calm Jack. Nemții sunt pe punctul de a fi învinși, așa că am putea continua să stârpim răul de pe lume, bombardând de exemplu Moscova. Culoare aeriene absolut noi, James. Cu siguranță că va fi o plăcere.

James se pregăti să contraatace, dar în dispută interveni Gloria, care schimbă energic subiectul.

– James va zbura mai întâi cu Pippa în munți și va ajuta la adunatul oilor. Eu m-am hotărât să le aduc mai devreme. Toate prognozele meteo vorbesc despre o iarnă timpurie și grea. Cred că le vom coborî cel mai târziu în patru, cinci săptămâni. Dacă așteptăm prea mult, devine riscant. Iar mâine îi arăți ferma Helenei, James.

Lilian spune că ți-a plăcut călăritul, Helena. Mă bucur. Îți vom alege un cal cuminte.

Helena își mușcă buzele. Nu putea accepta toate acestea.

– Eu nu aș dori doar să călăresc... și să citesc... și să mă liniștesc. Firește că mă bucur pentru camera frumoasă pe care am primit-o, Mrs. McKenzie, zise ea încet, dar mi-ar plăcea să fiu utilă. Dacă mi-ați da ceva de făcut.

Gloria zâmbi.

– Se va găsi ceva. Mai întâi trebuie să te obișnuiești cu locul, pentru că tu nu ai mai fost la o fermă. Vei vedea că nimeni nu stă mult timp aici degeaba, pentru că este foarte mult de muncă!

Și așa era. În ciuda oboselii, Helena a dormit agitat. Din copilăria petrecută la Lemberg nu mai avusese o cameră doar a ei și acum îi lipseau zgomotele făcute de ceilalți. A doua zi dimineața, când se trezi și părăsi camera ei, constată că treburile fermei nu îi lăsau deloc timp Gloriei McKenzie să se ocupe de casă. În această perioadă, la fermă și pe pășunile din apropiere erau oi puține, cele mai multe fiind la munte, dar vacile îi dădeau oricum suficient de lucru. Trebuiau hrănite și adăpate. În plus, curățatul gunoiului de grajd lua destul de timp. Jack McKenzie era deja în tractor, iar Gloria era ocupată să strângă oile atunci când James și Helena începură turul fermei. Grajdurile mari în care pe timpul verii fuseseră ținute animalele pentru îngrășat erau pregătite pentru oile cu miei care erau aduse din munți. Helena urmărea fascinată cum câinii o ajutau pe Gloria. Prin comenzi scurte aceasta îi dirija pe cei trei Collies. La un fluierat al stăpânului ei, se alătură și Ainné, care aduse lângă oi un berbec rătăcit.

Gloria le strigă lui James și Helenei:

– Puteți lua caii de pe pajiște. Peter și Arama trebuie să curețe grajdul. Duceți-vă la Cercul războinicilor de piatră și aduceți oile.

Helena se bucura că mama lui James i se adresase și ei, dar nu credea că va fi de mare ajutor la adusul oilor. De fapt, nici nu a fost nevoie de ea, pentru că James și Ainné, precum și cățeaua Wednesday făcură toată treaba. Helena primi un cal cuminte, mai bătrân, care se ținu cât putu după calul puternic al lui James. Ea s-a bucurat să călărească, în timp ce James urmărea oile care erau mânate de câini. Helena se întreba cum de găseau drumul. Aici nu existau poteci înguste și întortocheate ca la Lower Hutt, ci doar pășune nesfârșită. James se orienta după soare?

– Nici vorbă, sunt repere destule, râse el când ea îl întrebă în cele din urmă. De exemplu, păduricea de acolo, cu fagi sudici, arbori foarte răspândiți pe aici. Iar din loc în loc sunt stânci. La cele de acolo le spunem Cercul războinicilor de piatră.

El arătă spre un pâlc de stânci neobișnuite și își chemă câinii, fluierând. În acest loc oile pot paște în libertate.

– Au fost așezate de cineva? întrebă Helena.

Stâncile eratice impunătoare erau așezate în cerc, ca și cum niște gnomi se prinseseră într-o horă și împietriseră.

James clătină din cap.

– Nu, sunt aici de mii de ani. El coborî de pe cal și o ajută și pe Helena să coboare. Bunica Gwyn le-a botezat așa, maorii le spun altfel. Pentru ei pământul de aici este sacru. Ei se închină la zei și spirite din pietre și râuri.

– Și acesta este cimitirul lor? se mai interesă Helena.

Printre stânci ea zărise și pietre funerare.

– Nu. James conduse calul printre blocuri până la morminte. Mai curând al nostru. Aici sunt înmormântați James și Gwyneira McKenzie. Maorii i-au permis bunicii Gwyneira să își îngroape soțul aici. El a fost un bun prieten al lor, le vorbea limba, ceea ce pe atunci se întâmpla rar. Problema aceasta cu înmormântarea a fost delicată. Firește că în Kiward Station există un cimitir de familie, dar bunica Gwyn nu a dorit ca James al ei să fie așezat alături de

Gerald Warden, și și-a dorit ca și ea să fie înmormântată alături de James. De aceea părinții mei au cerut din nou maorilor permisiunea, când bunica Gwyn a murit. De data aceasta a fost mai simplu să o primească. Miss Gwyn i-a supraviețuit lui Tonga, iar pe Koua nu îl interesau decât banii.

Helena se întrebă cine erau Tonga și Koua, dar apropiindu-se de morminte, uită de întrebare. Pe femeia îngropată aici o simți ciudat de aproape și oarecum și pe bărbatul de lângă ea. Maorii aveau dreptate, aici era un loc magic. Helena nu mai fusese niciodată atât de tulburată de un mormânt. Când părinții ei fuseseră înmormântați, simțise tristețe și un gol în suflet, în timp ce acum avu senzația prezenței unei forțe superioare sau a unor spirite prietenoase.

– Oile nu distrug locul? întrebă Helena îngrijorată, privind animalele împrăștiate în jurul pietrelor, păscând liniștite. Vreau să spun, nu ar putea răsturna pietrele funerare, dacă pasc aici.

– Este ciudat ce se întâmplă cu oile, spuse James și se așeză pe iarbă. Bunica Gwyn nu obișnuia să lase oile aici, pentru că se opunea căpetenia locală a maorilor. Tonga ținea mult la tradiții, iar Cercul războinicilor de piatră era *tapu*. De fapt, era o luptă pentru putere, bunica Gwyn și Tonga s-au certat toată viața pe acest pământ. Abia părinții mei au lămurit lucrurile. Mama mea are sânge maori, a trăit o perioadă mai lungă în tribul Ngai Tahu și le cunoaște datinile. Ea i-a dovedit lui Tonga că jumătate dintre sanctuarele lui din Kiward Station nu sunt în realitate *tapu*. De atunci, pe terenul acesta se paște din nou. Dar animalele nu se ating de iarba din cerc. Nu am idee de ce, Moana spune că simt că există acolo un spirit. Eu nu văd lucrurile așa. Este probabil un loc plin de îngrășăminte naturale și animalele nu pasc acolo. Pe fiecare pășune există locuri unde animalelor nu le place iarba.

– Cine este Moana? se interesă Helena când James îi ținu calul, ca să încalece.

Dacă nu era sprijinită, se clătina în șa. Era mai ușor pentru cineva care purta pantaloni, ca Gloria. Înainte de război, Helena nu văzuse femei în pantaloni, cu atât mai puțin în Persia ori în India, și nici în mica localitate Pahiatua. Abia la Wellington văzuse femei mondene, care purtau eleganți pantaloni largi din stofă.

– Este o prietenă, răspunse James evaziv. Fiica lui Koua.

– Și cine este Koua? întrebă din nou Helena.

– Actuala căpetenie. Este *ariki* tribului local maori. Un *hapu* al Ngai Tahu.

Helena dădu din cap. Înțelesese, doar ascultase zile la rând povestirile lui Ben Biller. Ngai Tahu era tribul din care făceau parte mai toți maorii din Insula de Sud. În Insula de Nord existau mai multe triburi. Membrii acestora trăiau de cele mai multe ori împreună, iar triburile foarte mari erau împărțite în mai multe *hapu*. La început, fiecare *hapu* avea o *marae*. Astăzi mulți maori trăiau în afara tribului lor.

– Există un *marae* în apropiere? îl descusu Helena.

James confirmă și își chemă câinele. Era timpul să pornească spre casă.

– Foarte aproape, răspunse el. Odinioară Ngai Tahu trăia chiar pe teritoriul Kiward Station, pe malul micului lac de lângă drumul de acces. După un timp s-au mutat pe propriul pământ, la fosta fermă O'Keefe, învecinată cu Kiward Station. De acolo nu îi poate alunga nimeni, indiferent de ce ordin s-ar da la Haldon sau în altă parte.

– De ce nu sunt doriți aici? întrebă Helena speriată. Se gândi la maorii de la Palmerston. Și adăugă: Mă gândeam că nu deranjează pe nimeni.

James ridică din umeri.

– Depinde cum o iei. Mulți locuitori din sat văd în ei surse de necazuri. Însă noi ne-am înțeles întotdeauna bine cu ei, în ciuda diferendelor cu Tonga. Există chiar legături de rudenie. Bunica mea dinspre mamă făcea parte din trib, ea a mai avut și alți copii în afară

de Kura-maro-tini. Așa că în *marae* trăiesc mătuși și unchi ai Gloriei, iar eu am atâția veri de nici nu mai știu. Tatăl meu a avut mereu prieteni din trib, iar mama era să se mărite cu fratele mai mare al lui Koua, Wiremu. Aș putea să îți mai povestesc multe, dar acum hai să mergem la hangar, ca să ți-o arăt pe Pippa!

Helena era mai interesată de diversele încurcături din familia McKenzie decât de avionul galben-aprins, cu un motor, care își aștepta pilotul într-un fel de hangar din tablă ondulată. Dar James îi explică entuziasmat toate funcțiile aparatului și ar fi vrut să o ia într-un tur aerian. Dar era vremea să se întoarcă la fermă. Jack și Gloria îl așteptau să îi ajute la hrănirea animalelor și el era foarte conștiincios. Helena se resimțea după lunga plimbare în șa, dar se strădui să se facă utilă. Împărți cu plăcere fân la caii din grajd și se bucură că animalele nechezau și scurmau nerăbdătoare cu copita când o vedeau venind cu gălețile cu ovăz.

– Animalele sunt foarte prietenoase! spuse ea entuziasmată la cină.

Discuțiile de la masă au fost mai puțin tensionate decât cu o zi înainte. Chiar și James renunță la tăcere și răspunse la întrebările referitoare la oi și la fermă. În cele din urmă, ajunseră din nou la subiectul maori.

– Dar unde este Moana? o întrebă el pe mama lui în timp ce se servea cu cartofi dulci și carne de miel. De obicei, era aici în fiecare după-amiază.

– Este la Dunedin, îi spuse Gloria. La seminarul pentru profesori. Știi că făcuse cerere de admitere și la scurt timp după plecarea ta a primit aprobarea. Nici nu știu dacă a fost pe aici în timpul vacanței. Poate că a rămas la familia lui Wiremu.

– Dar... Helena își aminti de prelegerile lui Ben Biller și de un roman al lui Lilian Biller care avea ca temă viața unei fiice de căpetenie maori. Nu spuneai că Moana este fiică de *ariki*? i se adresă ea

lui James. Cum a putut să plece? Eu credeam... Profesorul Biller zicea că fiicele căpeteniilor erau un fel de preotese pentru triburile lor. Spunea că au mare... ăăă importanță spirituală.

Helena se încurcă la rostirea cuvântului nou pentru ea. Ceilalți comeseni râseră.

– Ben trăiește puțin în altă lume, o lămuri Jack. Cu o sută de ani în urmă. Pe atunci familiile căpeteniilor erau supuse unor *tapu* severe, existau multe lucruri pe care nu aveau voie să le facă și altele pe care erau obligați să le facă. Ben poate vorbi ore în șir despre asta, și ceea ce spune este foarte interesant. Ngai Tahu au renunțat la o parte dintre aceste obiceiuri dinainte de construirea Kiward Station. Ei s-au adaptat mai repede emigranților europeni decât triburile din Insula de Nord, o dată pentru că au fost curând depășiți numeric și apoi pentru că au considerat că este mai practic. Cultura adusă de ei din Polinezia nu se potrivea în multe privințe condițiilor de viață găsite în Noua Zeelandă, în special în Insula de Sud. Oamenii înghețau în veșmintele tradiționale, nu aveau animale, trăiau numai din vânătoare și lucrau puțin pământul, deoarece roadele tradiționale, cu excepția *kumara,* nu aveau condiții favorabile de dezvoltare aici. Și au mai venit și albii cu oile și vacile lor, cu haine călduroase, pături, lucruri pentru casă, cu semințele lor. Ngai Tahu au început imediat să facă comerț cu ei. Și firește că deseori au fost trași pe sfoară. Mulți flușturatici au schimbat mii de hectare de pământ pe câteva pături și obiecte casnice.

– Nu vorbi atât de urât despre predecesorii noștri! îl mustră Gloria pe soțul ei. Gerald Warden făcea și el parte dintre acești „flușturatici", îi explică ea Helenei.

Jack râse stingher:

– Dar nu dintre predecesorii mei. Numai dintre ai tăi, dragă.

Gloria zâmbi:

– Bunica Gwyn a despăgubit tribul. Totuși Jack are dreptate: aici nu mai există de o veșnicie fiice feciorelnice de căpetenii care în

ritualuri sângeroase trimit bărbații tribului lor la luptă. Atâta vreme cât Ngai Tahu aveau timp și energie pentru asemenea absurdități, cred eu că aveau și destul timp pentru căutarea hranei. Într-un fel, Moana încearcă să reînvie spiritualitatea poporului ei. Ea ține de tradiția *ariki tapairu*. Și dintre obligațiile unei *tohunga* face parte și aceea de a-i învăța pe alții.

– În casele regale europene, prințesele repară astăzi automobile, interveni Jack, referindu-se la activitățile condiționate de război ale urmașei la tronul britanic, Elizabeth. De ce fiicele căpeteniilor de la noi nu ar studia?

Helena și Gloria remarcară că ajunseră iar la tema războiului, dar James nu mai redeschise disputa familială. Mama lui James îi făcu cu ochiul Helenei, când aceasta se ridică pentru a se duce la culcare.

– Noapte bună, Helena. Mă bucur că ești aici!

HIMERE

Canterbury Plains, Noua Zeelandă (Insula de Sud)
Pahiatua (Insula de Nord)
Ianuarie – iunie 1945

CAPITOLUL 1

Helena nu recunoscu cât de speriată era când, după câteva zile, James insistă să o ia într-un tur aerian cu Pippa. Dar Gloria îi citi teama pe chip.

– Fă doar un zbor de recunoaștere, își avertiză ea fiul. Nu mâna oile, chiar dacă ai chef. Altfel fata nu o să mai urce niciodată în avion cu tine!

Helena presupuse că pentru mânarea oilor erau necesare manevre riscante. Probabil că ea ar fi murit de frică, dar Gloria se referise la faptul că i s-ar fi făcut rău de la stomac. Și chiar i se făcu rău imediat ce James luă primul viraj îndrăzneț. Micul avion, în care ea trebui să stea pe un scaun îngust în spatele pilotului, se înclină amenințător. La început, Helena se simți țintuită pe locul ei și se abținu să nu țipe. Apoi se concentră asupra priveliștii, în loc să fie preocupată de pericolele legate de zbor. Privi imensul Canterbury Plains în mijlocul căruia chiar și conacul din Kiward Station părea o căsuță de jucărie. James îi arătă râurile Waimakariri, Rakaia și Selwyn, pe malurile cărora păștеau oi și vaci. Se mai vedeau și alte ferme de oi – ușor de recunoscut datorită șoproanelor asemănătoare unor hale, folosite la tunsul animalelor – și foarte rar câte un pâlc de colibe și case sărăcăcioase.

– Acestea sunt fostele *marae*, îi spuse James. Nu mai sunt locuite. Au căzut în paragină.

Helena ar fi vut să pună mai multe întrebări, dar din cauza zgomotului motorului nu puteau purta o discuție normală. James striga ca să se facă auzit. Tocmai survolau orășelul Haldon și îi spunea ceva despre minele de acolo, dar ea nu înțelegea mare lucru. Apoi se îndreptară spre munți și Helenei i se tăie respirația când zări pintenii de stâncă. Piscurile acoperite cu zăpadă se ridicau chiar în fața lor. Puteau privi văgăunile adânci și coamele versanților. Bineînțeles că James nu se putu abține când descoperi pe terasele acestora primele oi. Entuziasmat, trecu în picaj pentru a mâna animalele de pe versanții unde pășteau, într-o căldare montană. Își aminti de temătoarea lui pasageră abia când Helena țipă înspăimântată.

– Nu este niciun pericol! susținu el și renunță la astfel de manevre.

Lacurile alpine și peisajele stâncoase impresionante o făcură până la urmă pe Helena să uite de teamă.

– Ei, a fost frumos? întrebă triumfător James după ce au aterizat.

Helena dădu reținută din cap. Frumusețile alpine și peisajele din Insula de Sud o fermecaseră, însă era foarte bucuroasă să pună piciorul pe pământ. Ainné, care așteptase legată în hangar, se bucură și ea. Acum o saluta pe Helena ca pe un membru al familiei, lucru care pe tânără o mișcă. Animalele din Kiward Station umpleau viețile tuturor celor care locuiau acolo. În puținele zile de când Helena trăia la fermă, câinii, pisicile și caii îi câștigaseră inima. Familia ei nu avusese niciodată animale de casă și în timpul războiului ea era recunoscătoare pentru asta. Animalele ar fi murit de foame după deportarea lor. Acum Helena se bucura de patrupede și era mândră că de la o zi la alta reușea tot mai mult să se facă utilă la grajduri.

Între timp, mesele în familia McKenzie se desfășurau într-o atmosferă calmă. În această seară James povesti despre zbor și sublinie cât de vitejește se purtase Helena. Tânăra roși.

– Ce ai spus despre minele din Haldon? întrebă ea pentru a le distrage atenția. James trebuia să meargă într-una din zilele următoare acolo, la cumpărături și ca să ia materiale pentru reparații. Ea continuă: În avion nu am înțeles. Există mine aici?

– Au existat câteva, răspunse Jack. Cu mult timp în urmă. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea s-au deschis mai multe mine în regiunile Mount Hutt și Mount Somers. Majoritatea de cărbune, dar câțiva optimiști au căutat și aur. Se spera că se vor descoperi zăcăminte de cărbune de mărimea celor de pe Coasta de Vest și minerii au venit încoace în număr mare. Și în apropierea tihnitului nostru Haldon au fost mine și într-o vreme a părut că orașul se dezvolta. Exista de lucru, s-au deschis prăvălii, Haldonul creștea. Apoi zăcămintele de cărbune s-au epuizat. Minele s-au închis una după alta, iar acum în regiune mai există doar două sau trei, care se vor închide și ele. Nu mai rentează să fie exploatate. Cu aceeași cheltuială pe Coasta de Vest se extrag cantități de cărbune de trei ori mai mari.

– Iar aur în cantități rezonabile nu a fost niciodată aici, adăugă Gloria.

– Locurilor nu le-a priit acest scurt avânt, continuă Jack. O parte a muncitorilor au plecat când s-au închis minele, dar mulți își întemeiaseră familii, se simțeau de-ai locului și au rămas. Populația Haldonului este acum mai numeroasă decât înainte de deschiderea minelor. Și sunt și mulți șomeri.

– Dar nu ar trebui să existe așa ceva! protestă James. În definitiv este război! Dacă bărbații s-ar înrola voluntar...

Jack McKenzie își dădu ochii peste cap.

– Atunci orașul ar avea destule văduve și orfani de război de care să se ocupe, interveni el.

– Totuși James are dreptate, spuse Gloria înainte ca James să poată reacționa și să reînceapă cearta. În Noua Zeelandă nu ar trebui să existe șomaj. Bărbații s-ar putea duce în marile orașe, să lucreze în

industrie. În fabrici există de lucru, mai ales de la începutul războiului. Carnea și legumele de aici sunt prelucrate în țară și sunt trimise în Europa. Astfel, nu prea îi pot compătimi pe indivizii care vagabondează în Haldon. Este vorba și despre indolență. De ambele părți...

Helena se întrebă ce voise să spună Gloria cu ultimele cuvinte, dar preferă să schimbe subiectul discuției. McKenzie-tatăl și McKenzie-fiul se înțelegeau evident mai bine dacă discutau despre câini și cai.

În săptămâna următoare Helena l-a însoțit pe James la Haldon și Gloria McKenzie le dădu o lungă listă de cumpărături.

– Nu ați vrea să mergeți dumneavoastră? întrebă timid Helena, când văzu că pe listă se aflau și articole de toaletă și de îmbrăcăminte.

Firește că oferta de pulovere de lână într-un orășel nu era atât de bogată, încât Helena să facă mari greșeli în materie de modă și bun gust. Totuși, femeile preferau de obicei să își aleagă singure lucrurile. Și tocmai pentru că plecau atât de rar din fermele lor izolate, ca Gloria McKenzie, fiecare ieșire ar fi trebuit să fie un eveniment.

Dar Gloria clătină din cap, răspunse că are prea multă treabă și își chemă câinii fluierându-i. Doar Ainné sări în camionetă lângă James.

– Mamei mele nu îi place să meargă la cumpărături, o lămuri tânărul după ce porniră. De fapt, nu îi face plăcere să plece de aici. A fost mare lucru că ne-a luat pe noi de la Lyttelton. De obicei venea tata, dar ei i-a fost teamă că pe drum ne-am fi sfâșiat unul pe altul. Vei vedea de ce preferă să rămână la Kiward Station. Probabil că îi mulțumește cerului că ești aici. Fără tine ar fi trebuit să intre singură în cușca leilor.

Helena se încruntă.

– Dar ce este atât de periculos într-un magazin din Haldon?

James ridică din umeri.

– Dacă mă întrebi pe mine, nimic. Dar proprietara este o țață și o descoase. Cu siguranță că se va uita ciudat la noi. Pe mama toate acestea o îngrozesc. Pur și simplu nu îi place societatea. Din cauza experiențelor din copilărie. Ea a crescut împreună cu mătușa Lilian într-un internat în Anglia. Lilian s-a distrat copios, în timp ce pentru mama perioada aceea a fost groaznică. A revenit la Kiward Station spre sfârșitul Primului Război Mondial. Părinții o luaseră cu ei în America, unde trăiau pe vremea aceea. Nu știu ce s-a întâmplat acolo. Nu îi place să vorbească despre acele vremuri, dar s-a făcut luntre și punte ca să revină acasă, prin Australia. Și acum nu vrea sub nicio formă să mai plece.

Helenei i se păru destul de bizar, dar nu spuse nimic. Deși drumurile nu erau într-o stare foarte bună, au ajuns curând la Haldon. Era o localitate micuță, cu un magazin cu articole din lemn și fierărie, o prăvălie cu mărunțișuri, poștă, ateliere de tâmplărie și fierărie. Doar comerțul cu alcool părea înfloritor. Helena numără trei puburi, deschise, deși era dimineață.

– Bărbații nu au nimic de făcut, spuse dezaprobator James când Helena se miră.

Fără îndoială că el împărtășea părerea mamei sale privitoare la șomajul din Haldon. Ale cărui efecte erau vizibile nu numai la puburi. Și în fața magazinului cu articole de fierărie se fâțâiau plictisiți câțiva bărbați încă tineri.

– Te-ai întors, McKenzie? i se adresă unul dintre ei lui James. Ai împușcat toți naziștii?

Ceilalți râseră.

– Sau este nevoie de tine aici? întrebă un altul. Am auzit că taică-tău te-a adus acasă. Că Kiward Station ar fi de folos pentru război!

Se auziră iar râsete.

– Nu aveți nevoie de câțiva oameni, dacă vă merge atât de bine? întrebă cel care i se adresase primul.

James clătină din cap vizibil bucuros de ocazia de a-l refuza direct.

– Îmi pare rău, Jeb, avem destui oameni. Poate că mama va angaja câteva ajutoare pentru adusul oilor, luna viitoare, însă caută oameni cu experiență. Dar întreab-o pe Miss Gloria.

Deși i se părea curios, Helena se obișnuise ca Gloria McKenzie să fie numită de cunoștințe și angajați Miss Gloria, succesoare a celebrei Miss Gwyn.

– Miss Gloria angajează numai maori, răspunse repezit bărbatul care ironizase importanța fermei Kiward Station pentru război. Sălbatici, pentru că sunt mai ieftini.

James vru să spună ceva, dar strânse din dinți. Helena își aminti că nu cunoscuse decât pe unul dintre muncitorii de la Kiward Station: Maaka, supraveghetorul angajaților. Acesta era într-adevăr maori și era prieten apropiat al lui Jack McKenzie. Pe ceilalți grăjdari îi știa doar după nume. Își aminti de Peter, fără îndoială un nume englezesc, și de Arama.

James salută un angajat al prăvăliei, un maori, cu un prietenos *Kia ora.* Cei doi schimbară câteva cuvinte în limba băștinașului, pe care James o vorbea fluent.

– Dumneaei este Mrs. Grabowski, o prezentă el în limba engleză pe Helena, pentru ca și ceilalți clienți ai magazinului să ia cunoștință de nou-venita de la Kiward Station.

Helena roși imediat și aruncă o privire nesigură spre verigheta pe care și-o pusese în această zi. James îi amintise să nu o uite.

– Mrs. Grabowski este poloneză, refugiată de război, continuă James. Soțul ei a fost ucis în război.

Helena își mușcă buzele. Spera ca lumea să nu pună întrebări.

Tânărul maori dădu din cap:

– *Haere mai,* madam. Eu mă numesc Kori. Îmi pare rău pentru soțul dumneavoastră. Sper că vă place în țara noastră.

Apoi el și James începură să discute despre cuie și șuruburi. După ce aceștia căzură de acord, Helena îl ajută pe James să aranjeze cumpărăturile în camionetă. Kori nu schiță niciun gest, cu atât mai puțin bărbații care se interesaseră de un loc de muncă.

– Maorii pot să se angajeze voluntari în armată? întrebă Helena însoțindu-l pe James la magazinul aflat pe cealaltă parte a străzii.

James confirmă:

– Evident, ei sunt cetățeni recunoscuți. Cel puțin teoretic. Practic, în ultimii anii nu prea se amestecă printre albi. Probabil s-ar isca conflicte dacă în aceeași unitate s-ar întâlni soldați maori și *pakeha*. Britanicii au constituit batalioane speciale maori, care au un renume foarte bun. Maorii sunt războinici din fire. Sunt luptători înverșunați. Nu se prezintă mulți voluntari, lucru oarecum de înțeles, la cum se poartă albii cu ei.

Aruncă o privire semnificativă către un pub, de unde fuseseră aruncați afară doi maori. Proprietarul pubului nu își făcu apariția, însă clienții se purtară mitocănește până când maorii dispărură. În același timp un alt maori descărca lăzi cu băutură din mașina unui furnizor, pe care le căra în cârciumă prin ușa din spate. În băcănie era o fată maori, care aranja marfa în rafturi.

– Puțin mai repede, Reka, că adormi! se auzi vocea stridentă a patroanei, după ce fata schimbă un *Kia ora* prietenos cu James.

– Dacă nu ești permanent atent la fata asta, visează cu ochii deschiși, se justifică femeia către James și Helena. Este la fel de proastă și de leneșă ca aceea pe care am avut-o înainte.

Vorbea suficient de tare ca să fie auzită de Reka. Helena se simți jenată. Speră că James îi va lua apărarea fetei, el însă nici nu băgă în seamă incidentul și se adresă proprietăresei deșirate și cu buze subțiri.

– Mrs. Boysen, îmi permiteți să vi-o prezint pe Mrs. Grabowski? Helena încercă să nu roșească atunci când James îi spuse și ei că era văduvă de război. Mrs. Grabowski va locui la noi câteva luni și o va ajuta pe mama. Vă rog să o îndrumați să aleagă produsele de pe lista aceasta, pe care i-a dat-o mama. El zâmbi atât Helenei, cât și lui Mrs. Boysen, și adăugă: Și treceți totul în contul meu.

Mrs. Boysen deveni extrem de amabilă și o conduse pe Helena la raionul cu textile, în timp ce îi porunci Rekăi să aducă celelalte lucruri de pe listă. Fata maori luă lista fără să scoată un cuvânt. Știa să citească. Deci Reka nu era proastă.

– Eu am să mă duc la fierărie, spuse James. Când termin, vin să te iau.

Imediat Mrs. Boysen începu să o tragă de limbă pe „încartiruita poloneză a familiei McKenzie", cum o denumise aceasta. Așa că tânăra înțelese reținerea Gloriei față de vizitele la Haldon. Nu era vorba despre o discuție, ci de un interogatoriu. Când întrebările deveniră prea nerușinate, se prefăcu a nu le înțelege. Răspunse scurt despre deportarea familiei sale în Siberia, susținu că îl cunoscuse pe soțul ei în lagăr și că după eliberare acesta se înrolase în nou înființata armată poloneză.

– El a murit curând, încheie ea și își roti verigheta în speranța că fusese convingătoare.

– Deci nu sunteți cu James McKenzie? întrebă Mrs. Boysen direct și își plimbă privirea pe abdomenul Helenei.

Helena se simți penibil. Nu se vedea că este gravidă, însă Mrs. Boysen părea să aibă o privire magică. Dădu energic din cap.

– Nu, firește că nu. James era în Anglia. Eu am fost în Persia. Apoi la Pahiatua. L-am cunoscut pe James prin Miranda Biller, vara lui.

Momentan, asta satisfăcu curiozitatea proprietarei magazinului. Helena alese un pulover albastru pentru Gloria și două cămăși în carouri, asortate cu acesta. Desigur că Mrs. Boysen îi cunoștea măsura. Helena alese și o cămașă pe măsura ei și întrebă curajoasă de pantaloni de călărie.

Mrs. Boysen strânse cu dispreț din buze.

– Copilă, ăștia te vor face neatractivă, o avertiză ea înainte să îi arate Helenei câteva articole de îmbrăcăminte foarte largi, croite de fapt pentru băieți andri.

Helena probă pantalonii de lucru și cămașa cu carouri galbene și albastre și se duse la oglindă. Imaginea i se păru străină, ca a unei femei necunoscute ce se uita la ea. Nu mai era slabă, dimpotrivă căpătase forme feminine, desigur și datorită sarcinii. Nu mai semăna cu tânăra din urmă cu câteva săptămâni, dar trupul ei nu era în niciun caz provocator. Își plimbă atentă privirea peste chipul mai plin, peste părul strălucitor, legat în coadă de cal, peste sâni, peste talia suplă și peste abdomenul încă plat și i se păru incredibil că Mrs. Boysen reușise să îi descopere sarcina! Picioarele lungi, evidențiate de pantalonii de călărie... Helena îi zâmbi imaginii din oglindă și în același timp îl văzu pe James intrând în magazin.

Încurcată, remarcă o sclipire în ochii lui. Îi plăcea de ea? Se aștepta la un compliment. Dar James se abținu.

– Ei, încerci să o imiți pe mama? întrebă el mai curând dezinteresat. Este mai practic să porți lucrurile acestea la călărit.

– Și la munca la grajd. Poate că...

Brusc Helena își dădu seama că aceste articole de îmbrăcăminte urmau să fie trecute în contul familiei McKenzie și că ea nu ceruse permisiunea. Îi va propune lui James să i le plătească prin muncă. Dar înainte de a deschide gura, tânărul îi surâse:

– Firește că poți lua aceste lucruri. Chiar ar trebui să le iei. Așa cum am vorbit, Mrs. Boysen, treceți totul în contul meu. Ca întotdeauna, tata va achita la sfârșit de lună. Ești gata, Helena?

Helena se îmbujoră când acesta pomeni de nota de plată.

– Întâi trebuie să mă schimb.

James ridică din umeri.

– În ce mă privește, poți rămâne așa. Îi împachetezi tu rochia, Reka? Dacă ești drăguță.

Îi zâmbi fetei maori și apoi semnă nota lui Mrs. Boysen. Helena îl urmă stânjenită în stradă. Îi era teamă că bărbații din fața pubului ar putea să facă glume proaste, dar nu se întâmplă nimic. Doar două matroane care trecură pe lângă ei și se salutară cu James

îi aruncară priviri dezaprobatoare și curioase. Apoi acestea dispărură în magazin.

– Te vor bârfi, spuse James și îi deschise portiera mașinii. Apoi privirea lui rece se topi într-un surâs laudativ. Arăți... sper să nu te ofensez, dar arăți absolut tulburător!

CAPITOLUL 2

– Unde mergem? întrebă Helena, când văzu că James virează înainte de ajunge la intersecţia spre Kiward Station. Camioneta hurducăia pe drumul neasfaltat, plin de hârtoape.

– Spre satul maori, răspunse James, care frână în dreptul unui pârâu care tăia drumul şi îl traversă încet.

– Ca să găseşti ajutoarele pentru adusul oilor de la munte? întrebă Helena.

James zâmbi.

– Ai ghicit, spuse el apreciindu-i perspicacitatea. Îi preferăm pe maori unor trântori ca Jeb Gardener.

– Toţi fac la fel, nu? remarcă ea. Magazinul de fierărie, Mrs. Boysen...

James îi aruncă o privire surprinsă:

– Doar nu ne bagi în aceeaşi oală cu tartori ca Mrs. Boysen!

Helena îşi muşcă speriată buzele.

– Fireşte că nu... Doar mă gândeam că Mrs. Boysen nu prea ţine la angajaţi. Dacă nu îi plac maorii, de ce nu angajează albi?

– Pentru că aceştia nu muncesc mai mult decât maorii, cer mai mulţi bani şi nu acceptă să fie înghiontiţi şi jigniţi! îi răspunse James. Femeia asta se poartă îngrozitor cu sărmana Reka, o fată inteligentă şi o elevă foarte bună. Moana a încurajat-o mereu să urmeze liceul şi să îşi continue studiile. Dar ea a rămas gravidă.

Bărbatul ei bea și Reka trebuie să facă rost de bani pentru a putea supraviețui cu toții. De aceea suportă răutățile lui Mrs. Boysen.

– Are un copil? se miră Helena. Părea atât de tânără. Credeam că nu are mai mult de șaisprezece ani.

– Nu cred că este mai în vârstă, confirmă James. Dar nu este o excepție. Fetele maori rămân deseori însărcinate la vârste atât de mici și o tot țin așa. Fac mulți copii, sunt sărace și puține învață o meserie serioasă. Lucrul acesta este valabil și pentru bărbați. Așa că nu au decât să accepte muncile prost plătite la albi și să tragă din greu, ca să nu fie concediați. Reka este însă altfel, este foarte harnică, dar Kori, de la magazinul de fierărie, este un trântor.

– Asta este trist.

Helena se gândi iarăși la casele colorate unde se țineau adunările și la istoriile pline de mistere ale tribului Ngati Rangitane. De la Ben Biller auzise povești despre războinici mândri, soții puternice de căpetenii și despre zei vicleni. Aflase o mulțime de lucruri despre sculptura maorilor, despre construcția de dragoni, despre pescuit și vânătoare. De ce maorii de aici sunt altfel?

– De ce sunt atât de indolenți?

– Maorii sau albii? o necăji James, pentru ca apoi să redevină serios și să îi răspundă. Vechile structuri ale tribului decad. Cel puțin așa spune unchiul Ben. Oamenii se străduiesc să îi imite pe *pakeha*, dar o fac de mântuială. Vor să câștige bani, dar nu se gândesc că trebuie să muncească pentru asta. Nu sunt leneși de felul lor. Nu asta vreau să spun. Doar că nu înțeleg că este nevoie să meargă mai întâi la școală și să studieze, ca apoi să primească o slujbă. Cei mai mulți maori întrerup școala devreme, părăsesc tribul pentru a merge la oraș și a lucra în fabrici și sunt profund nefericiți. Apoi beau peste măsură. Este un cerc vicios.

Cu o expresie nefericită pe chip, James conduse atent camioneta pe sub bolta de la intrarea în *marae*, unde odinioară erau niște statui de zei, ca în satul din Palmerston.

– Nu au *tiki*? întrebă Helena, jucându-se cu mica ei amuletă.

James râse.

– Ești ascultătoare ca o studentă maori de-a lui Ben Biller, la cursul de mitologie, în primul semestru, o necăji el din nou. Ai reținut bine, dar este de domeniul trecutului. Între timp cei mai mulți maori au trecut la creștinism. Puțini mai cred în astfel de superstiții. În special bătrânii mai venerează zeitățile lor și fac vrăji atunci când sunt rugați. Dar majoritatea frecventează bisericile ori pur și simplu nu mai cred în nimic. Oamenii se lasă duși de val.

Camioneta trecea pe lângă primele case. Satul era dezolant. Chiar și *marae* a lui Ngati Rangitane părea neîngrijită, deși acolo se aflau încă cele mai importante case ale comunității. Totul era complet ruinat. James se strecură printre găini și porci care umblau liber. Copii pe jumătate goi îi priveau apatici pe nou-veniți. Apatici păreau și bătrânii aflați în fața caselor, mulți cu câte o sticlă de whisky lângă ei. Din loc în loc, pe lângă colibe, erau priponiți cai sau erau parcate mașini stricate, bune de dat la fier vechi. Câteva corcituri de câini urmăreau camioneta lătrând.

James conduse până în mijlocul așezării, unde nu era o casă comunitară, cu sculpturi în lemn, ci o fermă veche.

– O'Keefe Station, spuse el. I-a aparținut lui Howard O'Keefe și a fost clădită cam în același timp cu Kiward Station. Warden și O'Keefe au fost rivali. Dar O'Keefe a eșuat. În timp ce Kiward Station înflorea, el făcea investiții proaste și avea pierderi. Bătrânul Howard nu se pricepea nici la bani și nici la oi. Despre soția lui, Helena, maorii vorbesc și astăzi. Helena O'Keefe a înființat o școală și a făcut multe pentru indigeni. Când Howard a murit, a vândut pământul lui Miss Gwyn, care l-a dat maorilor. Casa s-a dărăpănat, Tonga nu a folosit-o, pentru că respingea cultura *pakeha*. Koua vede lucrurile altfel.

James arătă spre intrarea casei. În fața clădirii solide, dar netencuite de decenii, stătea un bărbat tolănit într-un scaun-balansoar.

Cu siguranță mai tânăr decât Jack McKenzie, dar de o vârstă greu de ghicit. Spre deosebire de ceilalți maori pe care Helena îi cunoscuse până atunci, acesta avea chipul tatuat marțial. Sub privirile lui suspicioase, James parcă mașina și coborâră.

– *Kia ora, ariki!* salută James.

Bărbatul rânji.

– *Kia ora,* Jimmy-Boy. Ei, te-ai întors de la război? Ai retezat capetele câtorva dușmani și le-ai afumat cum trebuie?

Helena își mușcă buzele. Ben Biller le povestise și despre această tradiție nu prea frumoasă a triburilor, dar Lilian nu îl lăsase să le dea detalii la cină.

– Astăzi nu se mai face așa, răspunse scurt James și schimbă subiectul. Koua, m-a trimis mama. Vrem să aducem oile de la munte. Vara nu este grozavă. Mult prea răcoroasă pentru acest anotimp. Curând, vremea se va schimba. Poate ai auzit...

Bărbatul clătină din cap și arătă spre un radio ieftin, aflat alături, din care se distingeau cu greu tonalitățile unui swing.

– Zeii ne-au trădat, remarcă el.

James își dădu ochii peste cap și Helena se întrebă dacă nu cumva căpetenia era beată.

– Ar fi amabil din partea ta dacă ne-ai trimite câțiva oameni, continuă James. În cazul în care Hare și Eti vor reuși să rămână treji câteva zile. Și Koraka și Rewi.

Koua ridică din umeri.

– Am să îi întreb. Dacă nu uit.

Apoi își îndreptă privirea spre Helena.

– Asta cine-i? întrebă el.

Helena se jenă că era îmbrăcată în pantaloni și bluză de flanel, dar își dădu seama imediat că Koua nu o privea cu lăcomie. Dacă privirea lui exprima ceva, atunci era mai curând vorba despre zeflemea. Căpetenia acestui trib bizar purta pantaloni denim și o

cămașă în carouri. Părul îi cădea pe umeri în șuvițe lungi, negre și slinoase, în care apăruseră primele fire cărunte.

– Este *wahine* a ta? rânji Koua. Pradă de război din Europa?

Helena nu înțelese, dar James se încruntă supărat.

– Un oaspete, Koua, pur și simplu un oaspete. Pe care oamenii tăi ar trebui să îl trateze cu politețe. În legătură cu muncitorii, Miss Gloria va veni personal ca să îți spună când avem nevoie de ei.

Koua căscă.

– Ah, vremea. *I nga wa o mua*... Făcu un semn cu mâna și apucă sticla aflată sub scaun. Vrei o gură, Jimmy-Boy? Ori vrea *wahine*?

James clătină din cap.

– Mulțumesc, răspunse el rece. Nu. Este prea devreme. Avem în față un viitor pe care nu vrem să îl bem.

James se îndepărtă făcând cu mâna un gest aproape condescendent și îi deschise Helenei portiera camionetei.

– El este căpetenia? întrebă ea neîncrezătoare, când porniră. Cred că era beat.

James dădu din cap oftând.

– Da. De aceea va trebui să vină și mama și va trece probabil pe aici și tata. În Koua nu poți avea nicio încredere, dar el este singurul la care putem găsi bărbați pentru muncă. Dacă vorbim personal cu ei, spun „da, da" și vin când își aduc aminte. Noi nu îi angajăm pentru că cer bani puțini, ci pentru că se pricep la oi, la câini și la cai.

Mașina intră zdrăngănind într-o groapă.

– Ce a spus *ariki* despre mine? reveni Helena la discuția cu Koua. Ce înseamnă *wahine*? și *I ga*...?

– *I nga wa o mua*, o corectă James. *Wahine* înseamnă femeie, dar și soție ori iubită. Koua a folosit cuvântul în sensul cel mai lipsit de respect, cred eu, de aceea m-am enervat. Și *I nga wa o mua* este legat de modul în care maorii înțeleg trecutul. Tradus cuvânt cu cuvânt înseamnă „Din timpurile aflate în fața noastră". Nu am înțeles niciodată la ce se referă de fapt, dar mama mea, în tinerețe, s-a

preocupat mult de concepția despre lume a maorilor. Deci dacă vrei să știi mai mult, întreab-o. Sau întreabă-l pe unchiul Ben dacă te interesează analizele lingvistice și comparația cu spațiile culturale polineziene înrudite.

El zâmbi. Își recăpătase buna dispoziție.

Helena nu mai înțelegea nimic. Filosofia maorilor nu i se părea atât de atractivă, cât ideea că James îi luase apărarea și îi ceruse lui Koua să o trateze cu respect. Însă citise destule romane englezești ca să înțeleagă că un astfel de comportament ținea de educația unui gentleman. Probabil că James s-ar fi comportat la fel cu orice femeie. Era atât de educat, încât făcea curte chiar și unei femei care rămăsese gravidă cu alt bărbat. Totuși, Helena se simțea ciudat de dezamăgită și chiar furioasă pe nedoritul copil pe care îl purta, care îi anula orice șansă de a reprezenta pentru James o posibilă parteneră. Așa că, în final, se mustră. Nu se putea îndrăgosti de James! Dacă începea să simtă ceva pentru el, situația ei se va complica și mai mult.

După scurt timp se trezi la realitate. James și Helena sosiră la Kiward Station – satul maori era foarte aproape –, dar nu o găsiră pe Gloria McKenzie la grajduri, unde stătea de obicei.

– Miss Gloria este înăuntru, îi anunță unul dintre văcari, care umplea fără chef ieslea cailor cu ovăz.

Helena își făcu imediat griji. Mama lui James era bolnavă? Ea supraveghea întotdeauna hrănirea animalelor și ar fi trebuit să o facă și astăzi, când James nu era acolo.

Dar James nu părea neliniștit. Nu se grăbi să își vadă mama, ci se duse cu Helena și Ainné să bage caii în grajd.

– Ce s-a întâmplat? întrebă el, când Helena se arătă îngrijorată. Probabil că are o vizită. Precis este vorba despre un crescător de oi care s-a dus cu tata să vadă animalele, iar mama trebuie să o întrețină pe soția acestuia. O să apară imediat într-o dispoziție excelentă.

El îi făcu cu ochiul Helenei, care îi surâse ușurată. Dacă Jack era plecat cu musafirul, era explicabil faptul că în curte nu se afla totuși nicio mașină străină. James și Helena intrară în casă.

– Ca să îi stricăm definitiv ziua mamei, hai să îi povestim despre Koua, spuse tânărul. O să fie entuziasmată că va trebui să se ducă acolo.

De la intrare, auziră voci din fostul salon al bărbaților și Helena vru să urce în camera ei, ca să se schimbe. I-ar fi plăcut să îi arate Gloriei McKenzie noile haine, dar față de o altă femeie îi era jenă să apară îmbrăcată așa. Și vocea clară pe care o auzea aparținea cu siguranță unei femei străine.

James recunoscu imediat vocea și de asemenea Ainné, care porni dând din coadă să salute vizitatoarea.

– Este Moana! strigă plăcut surprins James. Vino, Helena, pentru Moana nu trebuie să te aranjezi.

Helena îl urmă ezitantă și se opri încurcată când le văzu pe Gloria și pe Moana. Ar fi preferat să se întoarcă imediat. Niciodată nu și-ar fi dorit mai mult ca acum să se fi aranjat puțin înainte de această întâlnire. Dar chiar și coafată corespunzător și îmbrăcată cu cele mai frumoase haine ale ei, alături de Moana ar fi arătat ca un șoricel cenușiu. Până și Luzyna ar fi părut ștearsă lângă această tânără. Moana, care stătea în fața căminului lângă Gloria McKenzie și fu întâmpinată furtunos de Ainné, era cea mai frumoasă ființă feminină pe care Helena o văzuse vreodată. Avea tenul deschis, un chip oval cu buze pline, de culoarea murei, și un nas drept. Ochii îi erau foarte mari și întunecați, iar în spatele lor părea că arde un foc domol, prietenos. Acesta se înteți când Moana îl văzu pe James, apoi începu să pâlpâie ciudat când o descoperi și pe Helena. Moana își purta părul des și negru liber, cu cărare pe mijloc, ca Helena, al cărei a însă nu era comparabil cu al fiicei lui *ariki*. Moana avea părul până la coapse. *Negru ca abanosul...* Helena se gândi la Albă

ca Zăpada, basm pe care mama ei i-l citise în copilărie. Așa și-o imaginase Helena pe prințesă.

– Moana, de când nu te-am mai văzut? James o privi cu bucurie pe tânără. M-am gândit la tine în fiecare zi în care zburam. La tine și la dragonul tău!

Moana se ridică imediat în picioare.

– Cum de ne onorezi cu o vizită? întrebă James. Nu s-a terminat vacanța de vară? Ai auzit că m-am întors?

James își trecu fără nicio reținere mâna după mijlocul Moanei, care își apropie fața pentru *hongi*. Helenei i se păru că cei doi își doreau să nu se mai despartă.

– *Kia ora,* James! zise Moana cu o voce mătăsoasă, catifelată, o voce ca mierea. Cu siguranță că era o bună cântăreață. Mă bucur că ești din nou aici.

Fruntea lui James se învolbură.

– Nu trebuia să fiu aici. Războiul nu s-a terminat.

Pe chipul Moanei trecu fulgerător un surâs.

– Eu nu am crezut niciodată că tu ești un războinic, spuse ea. Tu vrei să zbori, nu să omori. Intermediarii noștri în fața zeilor sunt *manu*.

Moana se juca cu un *hei-tiki* pe care îl purta la gât. Helena observă că acesta semăna cu pandantivul lui James. Acum înțelese. Moana trebuie să fi fost „prietena" care i-l făcuse.

James râse amar:

– Nu ți se potrivește rolul de preot! contră el.

Helena reținu și observația aceasta și o interpretă ca un semn că James nu dorea o existență de celibatar. El aparținea acestei fete minunate.

– Dar să lăsăm războiul, schimbă James subiectul discuției. Ce faci aici, Moana? Eu cred... Firește că mă bucur să te revăd...

– A venit să mă viziteze pe mine, nu pe tine, interveni Gloria. Moana, dacă vrei să ne continuăm discuția, trebuie să te smulgi de lângă James. Aș vreau să merg acum la cai.

Moana roși în timp ce James o asigură pe mama sa că la animale totul este în regulă.

– Am trecut pe aici în weekend, spuse Moana. Trebuie să susțin un referat despre condiția maorilor în prezent. Am discutat despre asta la un curs. Viitorii profesori trebuie să îi înțeleagă mai bine pe elevii maori. Este vorba despre teoria *I nga wa o mua,* despre *pepeha,* despre ce semnificație au *maunga* și *whakapapa,* poveștile despre luntrea cu care au venit strămoșii în Aotearoa. Toți și-au îndreptat atenția către mine și eu nu am știut ce să le spun. Așa că am venit aici...

– Pentru că în apropiere de Dunedin nu mai este niciun *marae,* unde să trăiască un *tohunga,* care să te poată lămuri? întrebă neîncrezător James.

Helena avu impresia că tânărul voia să o tachineze pe Moana. Probabil că James credea că vizita ei la Kiward Station era doar un pretext. Cu siguranță că aceasta venise pentru a-l vedea pe el.

Pe Moana nu păru să o amuze remarca lui și îi răspunse sec:

– Cam așa este. Cel puțin eu nu cunosc niciunul. În regiunea Otago, maorii nu mai trăiesc în satele lor, ci în orașe sau la periferiile orașelor. Și ca să caut acolo un *tohunga* mi-ar lua mai mult timp decât să ajung la Christchurch. Așa că o deranjez pe mama ta. Miss Gloria, putem continua imediat, zise și se pregăti să se așeze.

Se pare că James își reaminti de Helena, care rămăsese deoparte, stingheră. Îi zâmbi și o invită mai aproape.

– Nu te interesează și pe tine asta? întrebă el. Tocmai am auzit de la Koua despre *I nga wa o mua.*

Helena tresări când James îi puse ușor mâna pe spate și o împinse încet către cămin. Uitase că ea încă evita atingerile. Moana o examină cu privirea.

– Moana, mama ți-a spus despre Helena? Vizitatoarea noastră din Polonia? Helena este foarte interesată de cultura maori. A fost, ca să zicem așa, contaminată de unchiul Ben. Helena, ea este Moana.

– Pe mine m-a contaminat mai întâi o bătrână dintr-un *marae* al Ngati Rangitane, le spuse Helena încet. Ea mi-a dăruit asta.

Ea îi arătă *hei-tiki* și privirea Moanei se încălzi și mai mult.

– Hineahuone? Zeița fecundității? Sculptată în lemn de manuka? Este o raritate.

Helena zâmbi încurcată.

– Are o semnificație, murmură ea și băgă imediat amuleta sub cămașă.

Gloria îi remarcă îmbrăcămintea și surâse aprobator.

– Helena, arăți bine. Echipamentul de călărie te prinde. Acum ești de-a noastră. Spune-ne cum a ajuns stimatul nostru *ariki* la *I nga wa o mua*. Lasă-mă să ghicesc. A folosit expresia cu sensul de „Nu astăzi. Vino mâine".

James râse și glumi:

– Zeii îți dezvăluie adevărul, *tohunga*! Acum vă las singure, trebuie să mă ocup de Pippa. Vreau să mai fac niște verificări înainte de a zbura în munți.

– Dar vii la cină? întrebă Moana. Mama ta m-a invitat...

James clătină din cap și îi zâmbi:

– Pentru nimic în lume nu aș pierde ocazia de a sta la masă cu fiica unei căpetenii, îi răspunse el pe un ton glumeț.

Helena coborî privirea. Se întreba dacă Moana va rămâne la Kiward Station tot weekendul.

– *Whakapapa,* începu Gloria McKenzie, înseamnă pe scurt originile. Vorbea pe un ton reținut, mai curând coborât. Era evident că îi lipsea entuziasmul lui Ben Biller pentru cultura maori. Părea că îi venea greu să împărtășească și altora ceea ce știa. Pentru maori este importantă luntrea cu care străbunii lor au venit din Hawaiki, insulă legendară din Polinezia, în Aotearoa. Acest lucru este menționat de la început, atunci când cineva își prezintă propria *pepeha,* istoria personală. Mai importante decât numele străbunilor sunt căile pe care au venit aceștia și locurile în care au trăit. Deci contează

mai puțin existența decât experiența. Astfel devine explicabil faptul că trecutul și viitorul triburilor se varsă unul într-altul. Trecutul decide viitorul. Acesta nu se încheie, nu ne părăsește.

Helena se frecă pe frunte. Ea se gândi la Siberia, la Luzyna.

– Atunci... atunci nu ești niciodată liber? întrebă aproape fără voie. Nu lași nimic în urma ta? Nu poți uita nimic?

– Să uiți nu este întotdeauna ușor, spuse Gloria, și pe chipul ei se ivi o umbră de tristețe.

Helena considerase până atunci că mama lui James era o persoană perfect împăcată cu sine. Acum avu senzația că și ea se lupta cu trecutul.

– Dar asta nu este și o șansă? întrebă Moana cu vocea ei blândă, ca o mângâiere. În ciuda geloziei, Helena se simțea atrasă de această tânără. Dacă trecutul nu se încheie, atunci există permanent posibilitatea de a-l schimba.

Brusc Helena se înfurie.

– Și dacă cineva moare? El rămâne mort!

– Moartea lui poate căpăta pentru tine o nouă semnificație, îi explică Gloria. Asta este *toku:* cât de important este pentru mine ceea ce spun?

– Ori *taku,* o completă Moana. Cât de important sunt eu pentru ceea ce spun?

Helena pierdu șirul când cele două discutară despre *maunga,* locul în care rămânea un om între trecut și viitor. Pentru Moana și Gloria filosofia maorilor părea să aibă ceva liniștitor, pentru Helena aceasta era mai curând înfiorătoare. Fără îndoială că trecutul decidea viitorul. Prin Witold ea era legată de un copil pe care nu îl voia. Și ca și cum asta nu ar fi fost de ajuns, va rămâne pentru totdeauna prezent ceea ce ea îi făcuse Luzynei. Privirea plină de reproș a acesteia o va urma în viitor, în timp ce Moana se afla în fața unei vieți fericite alături de James la Kiward Station.

Helena era profund adâncită în aceste gânduri sumbre când Gloria și Moana încheiară discuția datorită reapariției lui James. Acesta părea binedispus. Părul lui roșcat-castaniu era încă răvășit de curentul din timpul zborului, pentru că nu se mulțumise să verifice avionul la sol. Făcuse cel puțin un tur deasupra fermei.

Tocmai când voia să povestească bucuros despre zbor, el remarcă faptul că Helena părea abătută.

– Ce este, Helena? întrebă el îngrijorat. S-a vorbit aici prea mult de trecut?

Pe Helena întrebarea o răvăși. Exact asta simțise. Nu știa ce să răspundă și nici cum să interpreteze privirea Moanei. Tânăra maori urmărea atentă ce se petrecea între ea și James. Helena avu impresia că sesizează în privirea ei vigilență, compătimire, durere și... tristețe. Se părea că dispoziția Moanei se schimba la fiecare clipire a pleoapelor.

– Hei, uită de vorbăria asta! încercă James să o încurajeze și trase un scaun pentru ca Helena să se așeze la masă. Indiferent ce spun maorii, ceea ce s-a întâmplat ieri s-a terminat, s-a dus! Important este viitorul. Războiul se va încheia curând, Helena! Churchill, Roosevelt și Stalin se vor întâlni peste câteva zile la Yalta. Vor să pună bazele noii ordini postbelice în Europa, orice ar însemna asta. Va fi pace când copilul tău va veni pe lume!

Helena îi era recunoscătoare că avea grijă de ea și îi acorda aceeași atenție ca Moanei. Tânăra maori păru mirată, dar nu făcu niciun comentariu despre sarcina Helenei. Nici nu părea geloasă pe comportamentul galant al lui James față de Helena. Și nu ar fi avut niciun motiv să fie, pentru că Helena nu era pentru ea o concurentă serioasă.

– Imediat ce nemții capitulează, continuă binedispus James, totul se va schimba în bine!

Helena se strădui să dea din cap aprobator când el se uită la ea parcă cerându-i susținerea. Ei însă îi era indiferent dacă copilul

venea pe lume în timp de pace ori de război. Ca și până atunci, nu se putea imagina mamă și nici nu îi făcea plăcere să se gândească la așa ceva.

Nici pentru Moana războiul și pacea din Europa nu păreau o problemă importantă. În loc să dezbată mai departe situația politică, se interesă de zborul lui James, iar acesta începu imediat să povestească.

Dispoziția lui Jack McKenzie nu era atât de bună ca a fiului său. După-amiaza avusese treabă în apropiere de vechea O'Keefe Station și trecuse pe la maori, în aceeași problemă ca James la prânz.

– Am vorbit cu Hare și cu Rewi, le spuse el. Vor să vină să ne ajute să aducem oile. Să sperăm că nu sunt doar promisiuni. Erau acolo și soțiile lor, le vor aduce aminte și vor încerca să îi țină treji. De la Koua nu am nicio speranță, Gloria. Chiar dacă îl vei găsi treaz. Nu îl interesează nimic. Tonga s-ar întoarce în mormânt. Îmi pare rău, Moana.

Jack abia acum își dădu seama că stătea la masă cu fiica celui criticat.

Moana ridică din umeri.

– Bea prea mult, constată și ea. Tribul ar trebui să aleagă pe altcineva. Doar că nu există nimeni mai bun. Cu excepția unchiului Wiremu. Iar el mai degrabă s-ar lăsa ciopârțit decât să se întoarcă aici.

– Îi merge bine? întrebă Gloria.

Helena își aminti că James mai pomenise o dată de Wiremu. Mama sa, spusese el, fusese aproape să se mărite cu acesta.

– Este foarte bine, mulțumesc, răspunse degajată Moana. Curând va fi numit medic-șef. Dr. Pinter se retrage, iar Wiremu va prelua conducerea clinicii. Unchiul meu lucrează la o clinică pentru copii din Dunedin, îi spuse ea Helenei. Îi place acolo, unde este cu familia lui. Cu siguranță că nu se va întoarce pentru a conduce în Plains un trib maori decăzut. Este trist ce se petrece.

Moana își plie șervețelul. Helena observase încă de după-amiază că aceasta avea o siluetă ireproșabilă.

Gloria îi zâmbi tinerei maori.

– Atunci nădejdea este în tine, Moana. Știi că poți deveni *ariki*.

Moana ridică din sprâncene.

– Asta teroretic, respinse ea în glumă sugestia. Dar în realitate? Nici tu nu crezi că indivizii aceștia amețiți de băutură, care au în cap doar whisky-ul și eventual undițele și armele lor de vânătoare, vor alege drept căpetenie o femeie. Încă una care vrea să conducă satul! Nu. Ei vor alege pe unul de-al lor, pentru ca în acest *marae* să rămână totul așa cum este. Moana împinse farfuria deoparte și întrebă: Mă duci acasă, James? Nu vreau să ajung prea târziu. Cine știe în ce stare este camera mea. Nu am mai trecut pe acolo de o veșnicie. În cel mai rău caz, tatăl meu găzduiește acolo niște camarazi cheflii.

Dacă în urmă cu o clipă Moana păruse nemulțumită și fără speranțe, acum radia din nou. Se bucura că avea să fie însoțită de James.

Tânărul se ridică și o privi ezitant pe Helena.

– Vrei să vii cu noi? întrebă el.

Helena clătină din cap. În niciun caz nu voia să fie a cincea roată la căruță!

– Sunt prea obosită, zise ea fără să ridice privirea.

Așa că nu văzu cum flacăra din ochii Moanei dispăru.

CAPITOLUL 3

Următoarele două săptămâni trecură parcă în zbor. Erau ocupați cu toții, de dimineața până seara, pentru pregătirea coborârii oilor de la munte. Trebuiau curățate grajdurile și țarcurile și reparate gardurile. Helena se făcu utilă atât în casă, cât și la grajduri, și în ziua dinaintea pornirii spre munte întrebă dacă îi mai poate ajuta cu ceva. Gloria se bucură:

– Sigur, fiecare om este de folos. Poți să mergi cu mașina cu alimente și să ajuți la pregătirea mâncării. Oamenii sunt înfometați când vin de la strânsul oilor și nu mă pot ocupa de gătit și de sendvișuri. Așa că în fiecare an angajez niște fete, dar, din păcate, acestea nu se descurcă singure. Trebuie să le spui permanent ce să facă.

Tinerele Anna și Kyra, cu strămoși maori și *pakeha,* erau binevoitoare, dar nu foarte istețe. Helena observase că mâncarea de la Kiward Station nu era foarte variată. Bucătăreasa maori, precum și cele două tinere știau să prepare doar câteva feluri simple. Menajera familiei Helenei din Lemberg era mult mai pricepută. Helena, căreia în copilărie îi plăcea să își bage nasul prin oale, se gândise de câteva zile să îi ceară Gloriei permisiunea să se ocupe de bucătărie. Așa că acceptă bucuroasă să pregătească mâncarea pentru cei care strângeau oile, le ajută pe Anna și pe Kyra să încarce mașina și descoperi cu surprindere că luau cu ei un fel de bucătărie mobilă foarte asemănătoare cu cea din lagăr.

În dimineața următoare, la răsăritul soarelui, oamenii care luau parte la strânsul oilor se adunară în curtea din fața șoproanelor. Erau acolo o mulțime de bărbați, cai și câini agitați. Helena le oferea oamenilor cafea și sendvișuri. Cei mai mulți veniseră cu camionete mari, dar cam ruginite, de care aveau legați caii. Printre aceștia erau și patru ajutoare maori și două deja se îndemnau cu sticlele de whisky. Fără multe vorbă, Jack le luă băutura.

– V-o dau diseară, spuse el hotărât. Ziua am nevoie de voi treji.

Gloria aduse doi cai, unul pentru ea și altul pentru Jack, într-o remorcă pe care o legă la camioneta familiei. Jack remorcă bucătăria mobilă la un camion care era plin cu fân pentru cai și care era folosit și la transportul animalelor.

– De fapt, oile se întorc la fermă pe propriile picioare, îi explică el vesel Helenei și mai ceru o cafea. Dar dacă vreuna este rănită ori slăbită, o urcăm în camion. Mai demult animalele bolnave le tăiam. Când nu aveam mașinile, ne era mai greu. Mergeam călare două zile până la primele oi. Acum totul este mai simplu. Transportăm caii și strângem oile pe care James le mână din munți cu Pippa. Este nevoie de dibăcie, dar nu mai umblăm zile la rând, uneori pe vreme rea, în căutarea celor răzlețite.

James era și el lângă șoproane și supraveghea încărcarea mașinilor cu nutreț, corturi și unelte pentru ridicarea unor țarcuri provizorii. Mânarea animalelor dura câteva zile. În cele din urmă, tânărul veni la Helena ca să ia o cafea.

– Nu vrei să zbori cu mine? o tachină el și mușcă din sendvișul cu brânză.

Helena îi umplu cana.

– Moana a zburat cu tine? întrebă ea curajoasă, ca urmare a încurajărilor pe care le primea de la toți.

Anul trecut fuseseră probleme chiar din dimineața plecării.

James se încruntă.

– Moana? La adusul animalelor? Nu. Cum de ți-a venit ideea asta?

Helena roși.

– Pentru că ea... pentru că are un *hei-tiki* ca al tău.

James zâmbi.

– Da, dar îi este frică să zboare. După ea doar zmeiele se ridică în aer. Mai demult construiam împreună *manu*, în fiecare an înainte de Matariki, sărbătoarea Anului Nou la maori. Se înalță zmeie cu mesaje adresate zeilor. Moana este foarte pricepută la asta. De aceea, într-o zi i-am cioplit un *hei-tiki*. Îl reprezenta pe Nuku-pewapewa, o căpetenie care a scăpat de dușmani înălțându-se cu un *manu*. Înainte de a pleca în război, ea mi l-a dat pe acesta, zise scoțând la iveală micul său spirit protector.

Helena dădu din cap și își mușcă buzele. Deci așa fusese, cei doi își dăruiseră unul altuia o amuletă, ca gaj al dragostei lor. Ea se bucură când Jack își strigă oamenii pentru plecare.

– Când te mai văd? întrebă James în timp ce Helena continua împachetatul.

Ea ridică din umeri.

– Cred că vom înnopta pe undeva pe acolo, răspunse ea arătând către munți.

James zâmbi.

– Te găsesc eu, spuse el și plecă salutând-o degajat, cu mâna ridicată la cascheta de pilot.

Și-o pusese pe cap. La fel făcură și ceilalți bărbați cu șepcile sau cu pălăriile lor. Era destul de rece în această dimineață de toamnă, dar cerul era senin. Ploaia sau zăpada nu îi va necăji.

Helena privi în urma lui James. Nu înțelesese bine ce îi spusese. El nu trebuia să înnopteze în munți. Dimpotrivă, era mult mai sigur ca, după ce își făcea treaba, să zboare acasă și să aterizeze pe pista consolidată, nu în sălbăticie. Și putea să doarmă în patul lui.

Helena se întreținu cu Jack despre vremurile vechi, în timp ce camionetele și autocamioanele rulau încet spre vest. Piscurile din

Alpii de Sud, care la Kiward Station îi păruseră Helenei atât de aproape, se dovediră departe. Jack râse când tânăra îi mărturisi ce impresie avusese.

– Toți au impresia asta. Și lui Miss Gwyn i s-au părut la fel. Povestea mereu că atunci când a ieșit pentru prima dată din Kiward Station, ca să se plimbe, a crezut că va ajunge imediat la munți cu calul, dar a călărit ore în șir fără a ajunge. Avem de mers zeci de mile până la primele oi. Și chiar și acolo nu vom fi cu adevărat în Alpi, ci abia la poalele lor. Oile nu pătrund prea adânc în munte, pentru că acolo nu este iarbă, ci doar licheni și mușchi, și zăpadă. El zâmbi și o atenționă pe Helena: Privește, este James!

Sus, pe cer, James tocmai făcea o manevră foarte îndrăzneață. Apoi se îndreptă glonț către munți, unde cu siguranță își va începe treaba imediat. Când oamenii de la Kiward Station ajunseră la câmpul pe care urmau să își așeze tabăra, păștеau deja acolo oile cu miei de o jumătate de an. Altele veneau behăind nemulțumite de pe înălțimi.

– Deja știu unde trebuie să meargă, o lămuri Jack. James nu are mare lucru de făcut. Când aud avionul se și pun în mișcare.

– Se întorc de bunăvoie la fermă? se miră Helena. Renunță așa ușor la libertate?

– Renunță la libertate pentru un grajd protector și trei porții de fân pe zi! Jack râse. Un motiv bun, nu? Foarte curând aici va fi urât. Nici oilor nu le place. Nu toate ar supraviețui unei ierni la munte.

Încet, ca să nu sperie oile, oamenii parcară automobilele la marginea câmpului și începură imediat să coboare caii și să îi înșeueze. Câinii săriră din mașini, gata să se apuce de treabă. Helena privea fascinată cum, la comanda oamenilor, aceștia adunară fulgerător oile răzlețe într-o turmă, alegând oile de la Kiward Station dintre animalele celorlalte ferme. Helena se întreba cum de puteau Gloria, Jack și muncitorii maori să recunoască de la prima privire care purtătoare de lână le aparținea.

– Au semne la urechi, o lămuri Gloria, când se strânseră la prima cafea.

Helena și Kyra aveau pregătite sendvișuri pentru a doua masă, iar Anna deja începuse să taie carnea și legumele pentru prepararea mâncării în bucătăria improvizată.

– Le lăsăm împreună cu mieii. Este mai sigur mai târziu, când trebuie să le deosebim. Oamenii de aici se pricep, pentru nou-veniți toate marcajele sunt la fel, continuă Gloria, după care mușcă dintr-un sendviș și își lăsă privirea să se plimbe peste bucătărie. Te descurci foarte bine, Helena. Felicitări. Este prima dată când nu trebuie să mă mai ocup de masă!

Helena radie de fericire și porni cu tot elanul să pregătească masa de prânz. Constată cu surpindere că îi plăcea foarte mult să lucreze pentru cei care mânau oile. Deși până atunci se considerase o orășeancă. Niciodată nu îi trecuse prin cap că i-ar putea plăcea să gătească în aer liber și să mănânce la un foc de tabără.

– Pe vremuri găteam și noi la foc, își aminti Gloria. Era tare greu.

Acum se aprindea focul doar pentru ca oamenii să se poată încălzi. Și chiar era nevoie. Cu fiecare oră se făcea tot mai frig.

Se părea că și oile simțeau că se schimba vremea. Coborau de pe munte tot mai repede și în grupuri tot mai mari. Între timp, platoul se umpluse de animale mai mici și mai mari care behăiau. După-amiaza târziu se ivi și James cu Pippa al lui. Survolă în cerc bucătăria de campanie.

– Acesta este semnul că le-a adunat pe toate, zise mulțumită Gloria. Probabil că mai sunt câteva răzlețe pe dealurile din jur, pe care va trebui să le adunăm mâine, înainte de plecare. Ea îi surâse soțului și întrebă: O facem, Jack?

Helena observă mișcată că și Jack McKenzie îi surâse:

– Împreună cu tine, întotdeauna cu plăcere.

În următoarele zile oile trebuiau mânate în turme mari, de către oameni și câini, spre Kiward Station. Mașina cu bucătăria mobilă

va pleca înainte și îi va aștepta la locurile de popas stabilite. Helena și toate celelalte ajutoare vor petrece noaptea în sălbăticie. Jack le trimise fetelor câțiva oieri ca să le ajute să ridice corturi și apoi se așezară cu toții în jurul focurilor aprinse. Bărbații își trecură sticle cu whisky de la unul la altul și în curând se auziră cântece și povești. Helena se lăsă furată de atmosferă. Câțiva oieri *pakeha* își aduseseră muzicuțe și chitare, iar maorii îi acompaniau la fluiere. Sunetul instrumentelor se combina cu behăitul oilor și sforăitul cailor care alergau în padocurile lor amenajate la repezeală. Aerul rece, dar curat, siluetele întunecate ale munților și cerul presărat cu stele o făcură pe Helena să se simtă aproape fericită. Dar, ca întotdeauna când începea să se relaxeze și să scape de griji, gândul ei se îndrepta către Luzyna și o năpădea un sentiment de vinovăție. Această fericire era una furată, nu ei i se cuvenea.

– Hei, te uiți la stele? o întrebă Gloria, care se apropie de ea pe neașteptate. Nici ea nu se așezase alături de bărbații care cântau și glumeau, ci se lăsase pradă gândurilor. Probabil ți se par străine. Când eram în Europa și priveam cerul, eram întotdeauna dezamăgită.

Helena nu observase deosebirea dintre cerul cu stele european și cel neozeelandez. Nici la Lemberg și nici în nopțile de gheață siberiene nu prea avusese ocazia să privească stelele. Firește că mai ridicase ochii spre ele – tocmai în Siberia i se dezvăluiseră acestea în monstruoasa lor claritate luminând nopțile –, dar nu le cunoștea numele.

– Eu nu mă pricep la stele, recunoscu ea.

– Eu da, răspunse ca prin vis Gloria. Profesoara mea, Miss Bleachum, ieșea adesea cu mine afară și îmi vorbea despre stele. Aveam chiar și un telescop. Iar Marama, bunica mea, era maori și mi-a explicat ce semnificații au stelele pentru poporul ei.

– Mie... mie îmi impun respect și îmi dau un sentiment de liniște. Nu se schimbă. Indiferent ce am făcut ori vom face... Stelele rămân așa cum sunt. Ele erau acolo înainte de a ne fi născut și vor fi și după ce vom muri.

Gloria clătină din cap.

– Așa credem noi, spuse ea. Miss Bleachum mi-a explicat că, de fapt, noi nu le vedem așa cum sunt. Lumina lor are nevoie de mulți ani ca să ajungă până la noi, deseori de sute de ani! Asta înseamnă că le vedem așa cum erau cu sute de ani în urmă, nu așa cum sunt acum. Unele dintre stelele pe care le admirăm acum s-au stins de mult.

Helena oftă:

– Și acest lucru are legătură cu *I nga wa o mua?*

Gloria râse.

– Nu, nu chiar. Cel puțin maorii nu cunosc o asemenea legătură. Pentru ei stelele sunt zei care îi conduc. Ei navighează cu bărcile lor orientându-se după ele. Dacă vrem să privim problema vitezei luminii din punct de vedere filosofic, ar avea legătură mai curând cu modul cum interpretăm noi trecutul – poate cu transfigurarea trecutului. Dar eu nu sunt un filosof, copilă. Și noaptea este prea frumoasă pentru a face astfel de cercetări. Așa că bucură-te de prezent. Chiar dacă ne oferă o imagine falsă.

Gloria începu să vorbească despre stele. Helena ascultă detașată poveștile despre zei și navigatori. Ea nu va transfigura trecutul. Și nici măcar un prezent atât de frumos nu va așterne un văl asupra a ceea ce făcuse ea.

A doua zi, oierii începură treaba devreme. Helenei nu îi fu greu să li se alăture. Noaptea se făcuse frig în cortul pe care îl împărțise cu Anna și cu Kyra. Chiar și ea, care crezuse că nu va mai tremura după ce scăpase de Siberia, se trezise de mai multe ori din cauza frigului, deși era îmbrăcată cu o cămașă din flanel, pantaloni de călărie și cu un pulover gros, împrumutat de la James. Acum se bucura de cafeaua fierbinte, cu toate că trebuise să și-o facă singură. Nici bărbaților nu le fusese mai bine. Tremurând și frecându-și mâinile, dar binedispuși, aceștia se adunaseră în jurul bucătăriei mobile. Se râdea și glumele zburau dintr-o parte într-alta. Helena și fetele primiră

multe complimente. Anna și Kyra fură încântate, dar Helena încă se simțea penibil când bărbații îi spuneau cât era de frumoasă. Deocamdată își putea ascunde pântecul, dar se vedea că era mai rotunjoară decât celelalte fete. Pielea ei, întotdeauna netedă și roz, era palidă. După noaptea petrecută în cort, părul împletit la repezeală în cozi nu arăta grozav. Helena nu se simțea frumoasă și nu îi făcea plăcere să primească complimente false de la bărbați.

Imediat după micul dejun, Gloria și Jack, însoțiți de câinii lor, plecară să caute oile răzlețite în munți, în timp ce mai mulți oieri însoțeau turmele spre Kiward Station. Alții o luaseră înainte cu camionetele. La mașina-bucătărie mai rămăsese un tânăr maori, cu strămoși *pakeha,* ca și Anna și Kyra. Acesta flirta fără nicio reținere cu fetele. Cu Helena nu încercă, ceea ce ei îi întări convingerea că pe zi ce trecea devenea tot mai neatrăgătoare. Încercă să ignore hărțuiala în limba maori și engleză și să nu se gândească la nimic. Vremea era în acord cu dispoziția ei tulbure. Cerul nu mai era senin, ci mohorât.

– Ploaia plutește în aer, spuse Jack de dimineață și ceilalți confirmară.

Cei care mânau animalele se străduiau să mărească pasul, pentru a se depărta cât mai mult de munți. Când vor ajunge în Canterbury Plains, vor scăpa de iarnă. În Plains ningea rar. Acolo mai mult ploua.

Nici Jack și Gloria nu umblară prea mult, cum avuseseră de gând, și se întoarseră la prânz. Aduseră cu ei șaizeci de oi, mânate de patru câini. Când Gloria și Jack se așezară să mănânce o supă consistentă, Ainné sări fericită în jurul Helenei, cerându-i atenție. Helena se bucură și se gândi pentru prima dată cât de bine ar fi să aibă un câine al ei, așa cum era Ainné. Animalul ar fi iubit-o necondiționat, cu siguranță ar fi fost frumos!

– Ești mândră că ai ajutat la strânsul oilor, nu? interpretă Helena veselia cățelei, apoi o mângâie și îi dădu o bucată de cârnat.

Gloria clătină din cap și râse.

– Se laudă și ea! Dar nici nu a fost foarte greu. Oile au venit singure, nici nu a trebuit să le mânăm. Simt când se înrăutățește vremea și știu că cel mai sigur este la adăpostul turmei. Așa că, Ainné, nu te mai lăuda atât!

Gloria o scărpină ușor pe Ainné, care se apropie de ea. La dojana blândă, cățeaua dădu fără grijă din coadă. Gloria primi și ea o farfurie de supă, lăudă mâncarea, își termină repede porția și privi încruntată cerul. Deasupra munților se zăreau nori negri, totuși se părea că oamenii din Kiward Station scăpaseră de furtună. Jack le ceru bărbaților să mâne repede oile la vale. Spre după-amiază au fost surprinși de o aversă puternică, dar scăpaseră de iarna din Alpi. Însă toți erau uzi și prost dispuși când au ajuns la tabăra pentru înnoptat. Poposiră pe un câmp, la o cabană veche din bârne, care le oferi adăpost de vremea urâtă. Se puteau încălzi cu toții, înainte ca bărbații să se risipească pe la corturile deja montate de către cei care se ocupau cu aprovizionarea. Adăpostul din bârne era prea mic, așa că Gloria hotărî să rămână în el doar femeile și câțiva muncitori mai în vârstă, care înghețaseră. Așa procedaseră în fiecare an când înnoptaseră aici.

Și Helena primi o saltea. Ca și Kyra și Anna, ea se înfășură în pătură, cât mai departe de bărbați. Deși știa că aici nu era niciun pericol. Gloria și Jack rămaseră și ei în cabană și erau cu ochii pe oameni. Cu toate acestea, Helena nu se simțea în largul ei în încăperea duhnind a haine ude și a corpuri umane. Poate pentru că înghesuiala și zgomotele nocturne ale celorlalți oameni adormiți îi aminteau de barăcile din Siberia, unde dormise în frig, alături de o mulțime de femei și fete. Nu putea să adoarmă. Când reuși totuși să ațipească puțin, îi reveniră în memorie imaginea mamei muribunde, promisiunile pe care i le făcuse ei și uimirea Luzynei când își dăduse seama că fusese trădată.

Helena nu mai suportă. Ieși de sub pături, își păstră una ca să se apere de frig, se încălță și părăsi fără zgomot cabana. Când simți sub picioare iarba și trase în piept aerul proaspăt cu iz de cai și oi, se simți mai bine.

Spre surprinderea ei, norii se risipiseră. Cerul era din nou senin și stelele străluceau. Își ridică privirea către ele și încercă să compare cerul înstelat al nordului cu cel al sudului, despre care îi vorbise Gloria.

– Aceasta este Crucea Sudului, auzi deodată o voce bărbătească în spatele ei.

Helena se întoarse. Se speriase de moarte, dar recunoscu apoi persoana care îi vorbise. James purta o pelerină lungă și avea părul zburlit. Îi zâmbea bucuros Helenei, ca și cum i-ar fi făcut o surpriză reușită.

– De... de unde ai apărut? întrebă ea.

– De la Kiward Station, firește. Am plecat dis-de-dimineață de acolo călare. Am vrut să retrăiesc puțin din adevăratul mânat al oilor. Doar din avion este plictisitor.

Helena se încruntă. De curând auzise cu totul altceva.

– Ei, nu te bucuri că mă vezi? întrebă James cam dezamăgit. Ți-am spus doar că te voi găsi.

– Nici nu a fost atât de greu, zise încet Helena și se mustră în gând pentru asta. De ce trebuia să fie atât de obraznică? Dar situația era ciudată, James aproape că flirta cu ea. Și întrebă: Oamenii voștri nu înnoptează întotdeauna aici?

– Bine, m-ai prins! recunoscu el blând. Îți place la mânatul oilor? Și când plouă?

La lumina lunii Helena observă că pelerina lui strălucea de apă. De ce o fi venit, în ciuda vremii urâte? Făcea asta în fiecare an?

– Îți plac corturile umede și reci, cabanele afumate care se răcesc peste noapte până când te trezești înghețată bocnă, dacă cumva ai reușit să închizi ochii în ciuda sforăiturilor celorlalți? El îi făcu cu

ochiul și Helena înțelese că o tachina. Tocmai aceste înnoptări în mijlocul naturii, de care părinții mei sunt încântați?

Helena nu știa ce să răspundă.

– Mie îmi plac... stelele, spuse ea evaziv.

James dădu din cap și se așeză alături de ea.

– Păi, atunci să vedem ce avem acolo, sus. El privi cerul cu vădit interes științific. Inima Helenei începu să bată mai repede. Ea simți un amestec de teamă și furie. Crucea Sudului, după cum spuneam, începu el să îi explice. Știi care este? Cele cinci stele strălucitoare care formează o cruce, după cum li s-a părut navigatorilor creștini. Maorii văd în ele mai curând forma unei bărci. Ea apare și pe steagul Noii Zeelande, știai?

Ca din întâmplare, James își așeză mâna pe umărul Helenei. Atingerea o cutremură. Cu doar puțin timp înainte s-ar fi retras, dar acum se surprinse dorindu-și să se apropie de tânărul bărbat. Nu făcu însă nimic, rămase calmă și încercă să se concentreze asupra explicațiilor lui James, până când brusc lătră un câine și ceilalți se luară după el. Ainné, care păzea oile împreună cu alți câini, trebuie să fi recunoscut vocea stăpânului, se bucurase și îi stârnise și pe ceilalți. Ea veni în fugă la James și sări pe el schelălăind. James se întoarse spre ea și o salută, dar Helena avu impresia că nu era însă la fel de bucuros ca de obicei. Oare de ce?

Se auziră lătrături și dinspre cabană. Unii bărbați își luaseră câinii cu ei, alți Collies erau în grajdul cailor. Se puseră toți pe lătrat și după scurt timp în prag apăru Gloria McKenzie. Lumina lanternei ei se opri pe chipul Helenei.

– Helena? întrebă ea alarmată. S-a întâmplat ceva? Câinii...

Helena se simți descoperită, deși nu făcuse nimic rău. Nu trebuia să se jeneze nici de îmbrăcămintea ei. Ca toți ceilalți, se culcase îmbrăcată. Pe de altă parte, era noapte, iar ea era alături de James. Gloria s-o fi gândit că se strecurase afară pentru el.

– James! strigă Gloria, care își văzu și fiul. Ce faci aici?

Era foarte surprinsă. Cu siguranță că în anii trecuți James nu venise călare în tabără.

– Eu... mă gândeam să mă fac util.

Siguranța de sine a lui James dispăruse în fața mamei lui. Se pare că el nu își mai pierduse vremea ca să găsească un pretext pentru faptul că se întorsese în tabără.

– Cu un cal obosit, care a galopat până noaptea târziu? Raza de lumină a lanternei Gloriei se oprise pe calul asudat, care respira încă accelerat. Acesta era legat de un pom. La vederea unei tinere ai și uitat de el?

Gloria părea supărată, pentru că ținea la cai. Adăugă:

– Îl duci pe Kenan în grajd, îl ștergi, îi dai să mănânce și apoi îți cauți un loc de dormit. Privi în urma lui James, care se duse la cal, scoase coburii și îi puse pe după umeri spre a-i lua în cabană. Gloria îl atenționă: În cort, fiule!

– Noi... nu am făcut nimic, se justifică încet Helena. Am... privit doar stelele.

– Care după cum se știe strălucesc amăgitor, remarcă Gloria. Acum vino înăuntru, mâine trebuie să ne trezim cu toții devreme.

CAPITOLUL 4

După întâlnirea nocturnă cu James, Helena avea conştiinţa încărcată. Nu îndrăznea să o mai privească pe Gloria în ochi, cu toate că nu avea de ce să se ruşineze. Dar se jena de bunăvoinţa manifestată de familia McKenzie. Gloria şi Jack nu trebuiau să creadă că voia să se dea pe lângă fiul lor. În Polonia, ca femeie gravidă fără soţ, ar fi fost proscrisă. În patria ei ultracatolică, povestea cu violul şi constrângerea nu s-ar fi bucurat de înţelegere. Nu putea concepe că familiile Biller şi McKenzie s-ar îndoi de ea. Dar dacă au găsit-o noaptea în compania unui bărbat...

Helena îşi făcea griji şi în următoarele zile şi săptămâni se ţinu departe de James. Obosea mai repede şi se folosea de acest pretext ca să lucreze mai mult în casă decât la grajduri. Astfel nu mai avu ocazia să fie singură cu James.

Cu puţin timp înainte de Paşte, Moana s-a întors de la Dunedin în *marae* şi chiar din prima zi a vizitat familia McKenzie, ca să discute o problemă importantă. Helena a fost de faţă şi a auzit cum sârguincioasa maori i-a prezentat lui James proiectul ei de studii, căruia voia să i se dedice în lunile de până la vacanţa din semestrul de iarnă. Pentru acest proiect avea liber de la seminarul pentru profesoare. O fostă casă a comunităţii, una dintre construcţiile din mijlocul *marae,* urma să fie transformată în şcoală. Clădirea era goală de când tribul trăia în asociaţii familiale, în case separate.

Ochii Moanei sclipeau și ea își prezenta planurile însoțindu-și vorbele cu gesturi largi.

– Mă gândeam să mă ajuți să o renovez, James. Casa este abandonată, dar este solidă. De fapt, aș vrea să o aranjăm cât de cât. Câteva cuie, câteva găleți cu vopsea. Nu știu de unde voi face rost de bani, dar găsesc eu o soluție! Poate face parohia o donație ori Koua va fi generos.

Gloria și James ascultau cu atenție. Ideile li se păreau irealizabile.

– Sunt destui copii pentru o școală? întrebă Helena.

Când vizitase *marae* văzuse câțiva copii jucându-se, dar o școală avea nevoie de mai mult decât de o renovare sumară. Era nevoie de cărți și, firește, de profesori. Un asemenea efort merita să fie făcut, din punctul ei de vedere, dacă existau copii mulți.

Cu un gest scurt Moana își aruncă peste umăr părul lung până la coapse. Helena remarcă o undă de gelozie, dar chiar și acest gest simplu era foarte atrăgător.

– Cred că da, răspunse Moana cu convingere. Noi avem copii mult mai mulți decât *pakeha*. Școala din Haldon nu i-ar putea primi pe toți dacă ar merge acolo zilnic. De fapt, eu nu mă gândesc la o școală adevărată, ci mai mult la... cursuri de vacanță sau la învățământ de după-amiază. Pe lângă școala normală ori în locul acesteia, în cazul în care copiii nu o frecventează. Voi începe acum și voi preda în timpul vacanței semestriale. Vor mai veni câțiva colegi din Dunedin ca să mă ajute. Educația maorilor este o temă importantă, guvernul sprijină proiecte ca acesta.

– Întrebarea este dacă acești copii îți împărtășesc entuziasmul, interveni Gloria, care nu mersese cu plăcere la școală. Pentru că participarea la cursuri este în definitiv facultativă.

Moana clătină din cap afirmativ și zâmbi.

– Copiii vor veni! Aici va fi cu totul altfel decât la școala din Haldon. Nu vom preda doar materiile obișnuitele, ci și arta maorilor, construcția zmeielor, țesutul, împletitul, cultivarea unei grădini.

Vom face muzică, dans... lucruri plăcute. Vom citi și vom povesti istorii ale poporului nostru. Nu literatură *pakeha,* care nu are nimic de-a face cu realitatea copiilor. Trebuie să îi atragem cumva. Lucrurile nu mai merg așa. Jumătate dintre copiii din *marae* nu știu să scrie și să citească.

Helena își aminti că și James îi spusese asta. Copiii maori nu se simțeau bine la școala din Haldon și lipseau de la cursuri de câte ori se putea. Scuze erau suficiente. Mai întâi pentru că distanța de la Kiward Station la Haldon era mare, apoi pentru că nu erau interesați de materiile predate și copiii *pakeha* îi ocoleau. Între cele două grupuri exista de la început rivalitate și cu cât mai des copiii maori eșuau pe plan școlar, cu atât mai multe ocazii se iveau pentru a-i lua peste picior și a-i insulta. Profesorii încurajau asta, în speranța că mândria copiilor maori va fi stimulată. Firește, fără rezultat, ba chiar cu efecte negative: maorii erau marginalizați.

Profesorii încercau mereu să intervină prin intermediul părinților, pentru că în Noua Zeelandă școlarizarea era obligatorie. Dar maorilor le era indiferent dacă copiii mergeau ori nu la școală. Copiilor maori nu li se impuneau prea multe lucruri și doar câțiva părinți realizau cât de important era să înveți să citești și să scrii. Din când în când autoritatea școlară intervenea, trimitea inspectori care îi amenințau pe maori că li se vor lua copiii, dacă aceștia nu frecventează cursurile. Cu decenii în urmă albii siliseră copii maori să rămână în internate și cămine, pentru a-i îndepărta de cultura tribală, pe care o socoteau înspăimântătoare. Între timp se ajunsese la concluzia că acest lucru nu era necesar. Nimeni din guvern nu era speriat de maorii apatici, care trăiau în comunitățile mici ale triburilor. Nimeni nu își asuma responsabilitatea pentru necazurile și costurile smulgerii acestor copii din familiie lor, pentru ca mai apoi să îi integreze. Părinții maori știau asta foarte bine, așa că amenințările profesorilor și inspectorilor școlari îi lăsau reci. La sfârșitul

discuțiilor dădeau din cap, se despărțeau de vizitatori cu amabilitate și își lăsau copiii în voia lor. Acest lucru o înfuria pe Moana.

– James, mă vei ajuta când voi primi banii, da? întrebă ea. Și tu, Helena? se adresă ea prietenoasă tinerei. Da, știu, nu ar trebui să te urci pe scări, zise Moana arătând spre pântecul vizibil al Helenei, care roși imediat. Dar ai putea să vopsești mesele și băncile pe care James le va face la tâmplărie. Eu sper că ne vor sprijini și câțiva băieți și fete din sat.

Helena își mușcă buzele. Doar gândul că, așa cum arăta acum, va trebui să se expună privirilor unor tineri o îngrozea. Cu siguranță că toți vor vorbi despre ea și vor face presupuneri referitoare la tatăl copilului ei. Familia McKenzie putea să susțină mult și bine că maorii vedeau lucrurile cu totul altfel. Helena nu mai mersese la Haldon. Purta încă verigheta și aproape toți cunoșteau povestea cu soțul ei, dar situația era neplăcută.

– Eu nu prea mă pricep la tâmplărie, spuse James evaziv.

De fapt, el acceptase de mult să o ajute pe Moana.. Farmecul ei ar fi convins orice bărbat să pună mâna pe cuie și pe ciocan.

Mai greu a fost să facă rost de bani pentru proiect. Cererea de donații din partea comunității din parohie s-a dovedit un eșec. Gloria McKenzie a intervenit la reverendul bisericii anglicane să strângă bani, acesta a ținut o predică frumoasă despre iubirea aproapelui și a cerut ajutorul comunității. În final, în cutia milei s-au strâns doar câțiva șilingi și atmosfera în piața din fața bisericii a fost atât de ostilă, încât Moana a renunțat la alte idei, cum ar fi un picnic al comunității pentru promovarea proiectului, un bazar cu prăjituri sau un talcioc. Școala locală, erau de părere membrii comunității, oferă un învățământ mulțumitor, iar școala duminicală este deschisă oricui. Problema este că maorii nu profită de această ofertă a școlii. „Ceva mai cu moț", cum s-a exprimat Bernard Tasier,

proprietarul magazinului cu articole de fierărie, nu are niciun locuitor al Haldonului.

– Și apoi vor preda acolo prostii păgâne! își exprimă temerea Mrs. Boysen aruncându-i reverendului o privire plină de reproș. Tradiții și obiceiuri culturale ale maorilor... Ce mai înseamnă și asta?

– Păi ce să fie? rosti cu dispreț Tasier. Meșterirea de arme și afumarea capetelor dușmanilor! „Triburile trebuie să își găsească o nouă conștiință de sine." Aud mereu asta! Ca să reînceapă să taie capetele vecinilor ori să deschidă procese pentru a vă fura pământurile?

Sătenii îl susținură cu zel, alarmați. De fapt, războaiele între maori nu ajunseseră în Insula de Sud. Este drept că au existat proteste ale băștinașilor împotriva colonizărilor nedrepte hotărâte de tribunale. Gwyneira McKenzie nu fusese singura nevoită să acorde compensații triburilor.

Helena credea că „donațiile" din care proiectele Moanei au fost finanțate în cele din urmă fuseseră făcute în special de familiile McKenzie și Biller. Într-o discuție telefonică purtată cu vara ei Lilian, Gloria amintise de intențiile Moanei și imediat aceasta primi un cec generos. Deci cumpărarea de materiale pentru renovare nu mai reprezenta o problemă. Moana mai trebuia doar să găsească oameni care să se apuce de treabă. În satul maori avu parte de aceeași lipsă de interes ca la Haldon. Cu excepția lui James și a Helenei, pe care și Gloria o rugase foarte mult să îi ajute, nu a mai găsit pe nimeni pentru renovare. Din când în când mai venea câte un bătrân sau câte o bătrână care se oferea să îi învețe pe copii țesutul ori împletitul, dar părinții copiilor erau indiferenți. Nici Koua, căpetenia, nu a sprijinit proiectul. Mai degrabă a făcut ironii pe seama lui. Disperată, Moana a apelat în cele din urmă la farmecul ei feminin. A „vrăjit" vreo doi bărbați tineri, ca să construiască câteva bănci pentru școală, dar nu a reușit să își ascundă dezinteresul față de

avansurile lui Hares și ale lui Korak. Bărbații au văzut și ei ceea ce observase și Helena: Moana avea ochi doar pentru James.

Situația s-a mai îmbunătățit puțin când de la Dunedin au sosit două studente, la fel de hotărâte ca Moana și, de asemenea, de origine maori. Acestea au ajutat cu entuziasm la reparații și după câteva zile au început să predea. Laura a încântat copiii construind instrumente muzicale simple și interpretând cântece vesele, iar Janet, povestind despre zeitățile și eroii maori și montând scenete.

Împreună cu cei mai mici, Moana a confecționat zmeie, pe care urmau să le înalțe la sfârșitul lunii mai, când pe cerul nocturn erau vizibile Pleiadele și maorii sărbătoreau Matariki.

– *Manu* vor fi mijlocitori între cer și pământ, le explică ea copiilor.

Janet a avut ideea ca elevii să își scrie pe bilețele dorințele.

– Astfel le puteți trimite în cer cu *manu,* le spuse ea.

Pentru prima oară copiii maori scriau plini de zel, iar cei care nu știau să scrie corect nu protestară când Janet le corectă textul. Zeii trebuie să poată citi mesajele.

Moana râse.

– Reverendul nu va fi entuziasmat, dar în acest caz scopul scuză mijloacele.

Entuziasmul viitoarelor profesoare și al elevilor fu atât de molipsitor încât în final chiar și Helena înălță un zmeu. Dar nu putu să scrie și un bilețel cu o dorință. Pe de o parte, nu mai credea în Dumnezeul creștinilor, pe de altă parte, i se predicase toată viața că nu exista decât un singur Dumnezeu. Să conceapă un asemenea bilețel i se părea o blasfemie. În plus, nici nu știa ce să își dorească. Orice încercare de a da de Luzyna eșuase. Helena scrisese de mai multe ori în Persia, precum și în Polonia, după ce țara fusese eliberată. Armata rusă intrase în Varșovia pe 17 ianuarie și existau organizații care se ocupau de punerea în legătură a refugiaților. Dar Luzyna și Kaspar dispăruseră fără urmă. Helena nu mai știa unde

să se mai intereseze. Cu siguranță că nu ajuta la nimic să ceară unor zei străini protecție pentru sora ei.

Acest lucru i-l mărturisi și lui James, când acesta se miră și fu dezamăgit că ea înălță la cer zmeul de Matariki fără mesaj.

– Tu nu ai nicio dorință? o întrebă el. Ceva care nu are legătură cu sora ta? Nu îți dorești nimic pentru tine sau pentru copilul tău?

Helena se abținu să spună că și-ar dori mai degrabă să scape de copil și dădu doar din cap. De puțin timp începuse să îl simtă mișcându-se și știa că ar fi trebuit să nutrească un sentiment pentru acest omuleț care creștea în ea și care avea să se nască în curând. Tocmai de aceea se simțea rău. Încerca cât mai mult să nu se gândească la copil și nici la nașterea care se apropia.

Prefera să se concentreze asupra planificării sărbătoririi de Anul Nou la maori, care avea loc în prima noapte cu lună nouă de după apariția Pleiadelor, în care maorii vedeau o mamă cu fiicele ei. Legat de ele existau o mulțime de obiceiuri, printre care și confecționarea și înălțarea zmeielor și pomenirea celor bune și rele din anul ce se încheia. Tribul trebuia să petreacă sărbătoarea împreună, dar niciodată nu s-a încercat acest lucru. Pe Koua nu îl interesa păstrarea tradițiilor. El își petrecea sărbătoarea Pleiadelor mai curând cu sticla de whisky decât cu *karakia.* O adevărată sărbătoare Matariki arăta cu totul altfel, iar Moana și prietenele ei erau foarte hotărâte ca de data aceasta să revigoreze pentru copii tradițiile tribului.

– Chiar vreți să pregătiți un *hangi?* o întrebă Helena pe tânăra profesoară Laura.

Cele două plănuiau să servească o masă festivă și Laura era de părere că masa comună pregătită în cuptoare de pământ făcea parte dintre tradițiile de Matariki. Trebuia ca aceasta să fie gata în momentul apariției stelelor pe cer, pentru a le putea oferi ceva după lunga lor călătorie. În jurul Haldonului nu existau vulcani, la căldura cărora să se gătească mâncarea. Dacă totuși se dorea pregătirea unui

hangi, trebuia amenajată o groapă în pământ și umplută cu pietre încinse. Era exagerat și Helena nu vedea sensul. Și James, care fusese desemnat să supravegheze săparea cuptorului, cu atât mai puțin.

– Vrem neapărat să facem așa! explică Laura cu ochii strălucitori. Copiii trebuie să cunoască odată asta. Desigur, depinde de ajutorul dat de James. Nu vrei să îl convingi tu, Helena? Voi vă înțelegeți bine.

Helena se încruntă. Nu pricepuse ce voise să spună Laura. Dacă era vorba despre care dintre tinere se aveau mai bine cu James, Laura ar fi trebuit să se adreseze mai curând Moanei.

Laura râse când ea își spuse părerea.

– Eu cred că el vede altfel situația, comentă ea cu o expresie strengărească pe chip. Dar nu are importanță. Moana s-a ocupat deja de săparea gropii. Vărul ei Ropata vine de la Dunedin, pentru a petrece sărbătoarea cu noi. Nici el nu a luat parte la o sărbătoare Matariki ca lumea. Iar Janet l-a convins pe Rewi să sape. Eu sper că și Koraka va ajuta. Tu ocupă-te de James! El este cel mai important. Sigur el nu va fi beat înainte de amiază!

Într-adevăr Helena nu a fost nevoită să depună eforturi pentru a-l convinge pe James să participe la pregătirea sărbătorii. El a comentat că tradițiile din Insula de Nord sunt transplantate pe Insula de Sud, ceea ce era dăunător, dar tinerele au găsit un aliat în Gloria.

– Tu nu trebuie să ne împiedici, ci să sapi! îi spuse ea lui James. Nici eu nu am luat până acum parte la un *hangi.* Vom merge cu toată familia în *marae,* Jack va pune cu siguranță și el mâna pe lopată. Nu fi așa de leneș, James! Poate găsim aur.

– Din câte știu, aurul nu se mănâncă, mormăi James. Cine a mai spus asta? Un indian american, nu? O fi vreun motiv pentru care aurul se află *în* pământ, iar mâncarea crește *pe* pământ.

– Sper că cel puțin va ieși ceva gustos, dacă tot ne chinuim atât, mai mormăi James în timp ce o însoțea pe Helena spre *marae,* cu

camioneta plină cu cazmale și lopeți. Mai bine te ocupi tu de pregătiri. Supa pe care ai făcut-o oamenilor la mânatul oilor a fost de excepție și în general ce pregătești tu este mult mai gustos decât ce gătește bucătăreasa. Femeile maori fac întotdeauna economie la condimente.

Pe Helena laudele o făcură să roșească. În ultimul timp vorbise puțin cu James. După ce reparațiile se încheiaseră, el nu mai venise zilnic la casa comunitară. Ceea ce ei îi convenea. Când se uita în oglindă se vedea respingătoare și de aceea evita contactul cu tânărul bărbat.

– Tu nu vrei să îți ridici astăzi zmeul? o întrebă James. O pot face eu pentru tine, dacă te miști mai greu.

Helena roși iarăși, de data aceasta de rușine. El ar fi putut să spună „te deformezi". Era sfârșitul lui mai, mai avea doar șase sau șapte săptămâni până să nască.

– Sau vrei să iau scrisoarea pentru zei cu Pippa și să ți-o așez pe nori, îi propuse James zâmbind.

Helena își mușcă buzele. În ultimele zile toți o îndemnau ca de Matariki să ceară zeilor binecuvântarea copilului, unii în glumă, ca Gloria, dar și foarte serios, ca Janet, care în ritualurile pe care Moana încerca să le reînvie preluase rolul preotesei. Bunica ei fusese *tohunga* în tribul Ngati Kahungunu, iar Janet îi moștenise harul. Dar Helena refuza de fiecare dată și față de James își argumentă această atitudine prin educația în spirit creștin. Din acest motiv se simțea o ipocrită, pentru că mult mai mult decât Iisus, James era motivul pentru care ea nu scria niciun bilețel cu dorințe. Cugetase mult și în final recunoscuse că unica ei dorință arzătoare era aceea ca tânărul să îi răspundă cu aceeași simpatie ca aceea pe care ea o nutrea în tot mai mare măsură pentru el. Parcă mereu simțea mâna lui atingându-i umărul, ca în noaptea aceea când aduseseră oile. Zi de zi retrăia farmecul acelei clipe, încât ajunsese să își spună că

fusese doar o închipuire a ei. După aceea James nu mai încercase să se apropie de ea.

În schimb, în timpul activităților de la casa comunitară se arătase tot mai familiar cu Moana. Deși nu voia, Helena observa orice surâs împărtășit de cei doi, orice discuție și orice ajutor dat de unul celuilalt. Ei munceau împreună și păreau că simt ceea ce voiau să spună ori să facă.

În dimineața sărbătorii Matariki, James o părăsi imediat pe Helena pentru a se alătura grupului Moanei. Îl salută pe Ropata, un maori înalt, cu îmbrăcăminte *pakeha,* și se adânci cu acesta într-o discuție privitoare la modul în care pietrele culese de vărul Moanei și de alți câțiva bărbați maori trebuie să fie întâi încinse în foc, apoi așezate în groapa pentru pregătirea mâncării. Helena se întoarse și se alătură femeilor care făceau mâncarea. Reka, tânăra mamă care lucra în magazinul înspăimântătoarei Mrs. Boysen, îi puse imediat în mână un cuțit pentru decojit și îi arătă un munte de cartofi dulci. Ea împletea coșurile din trestie în care urma să fie îngropată mâncarea, dar nu era foarte încrezătoare că așa trebuiau făcute.

– Sper ca la sfârșit să nu fie totul plin de nisip, oftă ea. Ahurewa este de părere că împletiturile vor rezista, dar eu nu cred. Dacă m-ar fi întrebat cineva, aș fi răspuns că preferam un cazan pus deasupra focului. Și ăsta este tradițional.

– Eu credeam că nu aveați cazane înainte de a veni *pakeha*, spuse Helena.

Reka ridică stacana cu bere din care sorbea din când în când în timp ce împletea.

– Așa este! spuse ea făcând o grimasă. Deci, mulțumim, *pakeha!* Bine că existați voi!

Ca Reka, și alți maori discutară toată ziua la o bere sau un whisky, așa că la apusul soarelui în *marae* atmosfera era exuberantă. Moana

și colegele ei erau încântate că noaptea va fi senină și adunau elevii cu zmeiele în jurul celor două focuri.

Câțiva vârstnici se așezaseră să privească stelele, iar Moana se bucură că aceștia nu erau prea beți pentru a le vorbi copiilor despre ele. Ahurewa, moașa satului, le povesti că soarele se întorcea în fiecare an la steaua-mamă Whanui, ca să îi ceară ajutorul, fiind epuizat. Whanui și fetele ei îl ajutau ca iarna să nu fie prea grea. Steaua-mamă își aduna copiii. Dacă aceștia veneau bucuroși și luminau intens, iarna urma să fie scurtă și însămânțarea se făcea devreme. Însă dacă erau palizi și nemulțumiți, iarna era lungă.

Helena fu la fel de captivată de legendele despre călătoria stelelor precum copiii și își ținu respirația ca ei când Pleiadele se iviră în cele din urmă pe cerul senin al nopții.

– Va fi o iarnă scurtă și blândă! le tălmăci Ahurewa imaginea și sorbi o gură de bere. Vom putea însămânța devreme și vom avea o recoltă bună.

Helena se întrebă cât de mult însămânța și recolta tribul Ngai Tahu. În afara unor grădini cu zarzavat neîngrijite de pe lângă case, maorii de la O'Keefe Station nu mai aveau alt pământ. Cu toate acestea, ea dădu din cap și cântă împreună cu studentele și copiii.

Ka puta Matariki ka rere Whanui.
Ko te tohu tene o te tau e!

Matariki s-a întors! Whanui îi conduce zborul.
Începe noul an!

Bătrânii păreau mai puțin euforici și începură să plângă. Cu siguranță că Moana îi rugase ca la apariția stelelor să rostească numele morților din anul care a trecut și să îi mai jelească o dată înainte ca ei să fie definitiv pierduți pentru trib, care avea să își vadă de viață. Copiii trebuiau să cunoască și acest ritual. Femeile acceptară, dar ritualul fu foarte scurt.

– De fapt, anul trecut nu a murit nimeni, îi spuse o bătrână Helenei. Doar Peta, a murit beat. Dar el nu era de aici, ci din Kaikoura.

Pentru că cerul înstelat era superb, Moana, Laura și Janet îi îndemnară pe copii să ridice zmeiele, iar băieții și fetele se apucară mândri foc de treabă. Helena spera ca părinții și ceilalți membri ai tribului să nu fie prea dezinteresați și prea beți ca să le laude strădania de a confecționa zmeiele. Mulți copii lucraseră zile în șir să își facă un *manu*. Îl pictaseră și îl decoraseră cu pene și scoici, sub supravegherea Moanei și a lui James.

Helena se întreba unde era James. Nu îl mai văzuse de ceva timp. Dar descoperi curând cu ce se ocupa acesta. Se auzi zgomot de motoare apropiindu-se, apoi văzură niște lumini mișcându-se pe cer, ca ochii sticloși ai unui dragon. James căuta propria sa legătură cu stelele! Pippa survolă la joasă înălțime locul unde avea loc festivitatea, dar la distanță suficientă deasupra zmeielor copiilor. Și spre surprinderea copiilor și în entuziasmul general, trăgea după el un zmeu! Helena recunoscu un *manu paakau* în formă de aripă, vopsit în culorile ei preferate!

– Al tău este! strigă o fetiță. Uite, Helena, al tău se ridică deasupra celorlalte!

Văzu și Helena. James îi ridicase zmeul ei! Împreună cu copiii făcu semne cu mâna avionului.

– Haideți să mai cântăm o dată foarte tare cântecul zmeului, pentru ca James, Pippa și dragonul Helenei să îl poată auzi! le ceru Moana discipolilor ei.

Helena fu încă o dată impresionată cât de mare era dragostea Moanei pentru James, dacă tinerei nu îi păsa că prietenul ei ridica zmeul altei femei.

În cele din urmă, pilotul își coborî Pippa la sol, pe drumul de acces la satul maorilor și se îndreptă râzând spre cei care sărbătoreau. Strânsese zmeul Helenei și i-l aduse.

– Iată-l, l-am înălțat ca să aibă o discuție între patru ochi cu zeii!

– Și ei ce au zis? se interesă Ropata, înainte ca Helena să fi apucat să spună ceva.

El îi aduse și lui James o cană cu bere. Pentru ei era prima în această seară. Nici James și nici vărul Moanei nu băuseră alcool până atunci. Dimpotrivă, Koua, căpetenia, care stătea lângă nepotul său cu care discuta despre familia din Dunedin, era ameţit bine.

James ciocni mulţumit cu amândoi.

– Cam cum zice și radioul, spuse el și îi făcu cu ochiul lui Koua. Va fi un an bun. Este în sfârșit pace în lume. Într-adevăr, Germania capitulase și războiul se încheiase. El continuă: Mulţi exilaţi se pot întoarce în patrie.

Helena își mușcă buzele. Se referea, oare, și la ea? Voia să o trimită înapoi în Polonia?

– Multe familii separate se vor reîntregi, mai adăugă, apoi se întoarse spre Helena și îi spuse: Iar copiii se vor naște într-o lume mai bună. Iată, asta mi-au dat zeii pentru tine.

El îi oferi tinerei femei un *hei-tiki* din jad.

Helena îl luă și îi mulţumi.

– Eu mai am unul..., murmură ea intimidată.

James zâmbi.

– Dar copilul nu are. Și cine l-ar putea proteja mai bine decât mama-pământ și tatăl-cer?

Când Helena privi mai atentă figurina, desluși doi zei într-o îmbrățișare strânsă. Papatuanuku și Ranginui, părinţii primordiali ai lumii.

CAPITOLUL 5

Toate planurile Moanei privitoare la Matariki s-au realizat. Sărbătoarea fusese o reușită. Firește că Koua și majoritatea celorlalți maori se îmbătaseră, dar înainte de asta cântaseră, dansaseră și se distraseră ca pe vremuri. Moana și colegele ei avuseseră grijă ca elevii lor să fie duși la culcare la timp, în casa comunitară – noaptea petrecută împreună în școală a fost pentru ei un eveniment important al petrecerii –, înainte ca cheful să se încingă. Familia McKenzie și Helena plecaseră devreme, fără să mănânce. Temperatura din vetrele săpate în pământ nu fusese destul de mare pentru a pătrunde bine carnea, care a rămas pe jumătate crudă. Reka a hotărât imediat să fie pus totul în cazane și să facă o fiertură, dar pentru asta a mai fost nevoie de câteva ore și cei care au gustat din ea au simțit nisip între dinți. Trestiile din care fuseseră împletite coșurile se arseseră și când au fost dezgropate, mâncarea s-a umplut de nisip. Totuși, copiii au fost entuziasmați, iar cei amețiți de alcool nici nu și-au mai dat seama. Gloria și Jack au plecat pentru că la Kiward Station nu era nimic pregătit pentru cină. În frigider aveau însă brânză și gustări reci, iar pâine coceau zilnic. James zâmbi când Helena, înfometată, se repezi la un sendviș.

– Acum vedeți că este bine să nu îngropi mâncarea, dacă nu ești chiar lângă un vulcan? întrebă el.

Gloria ridică din sprâncene:

– Am încercat.

Jack râse.

– Dar să nu generalizăm, îi luă el apărarea soției. În Europa cele mai simandicoase sortimente de brânză se maturează în grote subterane.

James își dădu ochii peste cap. Helena încercă să nu se uite la el. Se gândi iarăși la zmeu, cadoul pentru copilul ei. Chiar avea o intenție cu ea? Ori eforturile lui aveau ca scop să o facă geloasă pe Moana? Mai curând asta credea. Probabil că James se supărase că tânăra stătuse toată ziua cu Ropata, vărul din Dunedin, și seara dansase dezlănțuită cu acesta. Tânărul maori era îndrăgostit de vara lui. Probabil că James remarcase asta și reacționase. În orice caz, Helena se hotărâse să fie reținută în continuare. Va suferi prea mult dacă își făcea speranțe și era dezamăgită sau se făcea de râs. Așa că hotărî să se implice mai mult în activitățile de la școală. Supraveghea copiii, vorbea în engleză cu ei și învăță câteva cuvinte în limba maorilor. Astfel se întâlnea mai rar cu James decât atunci când muncea la bucătărie ori la grajduri la Kiward Station. Moana și celelalte profesoare erau extrem de bucuroase de ajutorul primit. În cele din urmă proiectul avu succes deplin. În fiecare dimineață Janet aduna chiulangiii și încerca să recupereze cu ei orele pierdute, iar după-amiaza era și mai mare agitație. Viitoarele profesoare îi ajutau la rezolvarea temelor pentru acasă primite de la școala normală și îi învățau să citească, să cânte și să confecționeze diverse obiecte. Iar la scurt timp după Matariki se petrecu ceva cu totul neașteptat: alături de copiii maori, în băncile din casa comunitară apărură și băieți și fete albe.

– Și eu aș vrea să construiesc un zmeu! spuse un băiat.

Helena îl recunoscu pe Marty Tasier, fiul negustorului de la magazinul de fierărie.

– Iar eu aș vrea să dansez! adăugă o fată.

O micuță maori îi arătă imediat câțiva pași simpli. Fetița era evident mândră că știa să facă ceva mai bine decât o *pakeha*.

– Este mai mult decât mă așteptam, se bucură Moana. Nici în cele mai îndrăznețe vise ale mele nu îmi imaginam să lucrez cu copii *pakeha!* Bineînțeles că ei sunt bine-veniți. În sfârșit, se pot lega prietenii între ei și noi, maorii.

Micuții *pakeha* au învățat după puțin timp și primele cuvinte în limba maori. Cântau cu foc *haka* și interpretau istorioare. James le dărui vechea lui minge de rugby, iar Moana le explică copiilor că aceasta se folosea la un joc *pakeha,* care avea multe în comun cu jocul maori *ki-o-rahi*. Un bărbat mai în vârstă le-a demonstrat copiilor cum se face o minge din împletituri, iar soția lui i-a învățat să țesă și le-a arătat care sunt modelele tradiționale ale triburilor.

Totul a mers foarte bine câteva zile, până când părinții *pakeha* au prins de veste unde își petreceau după-amiezile Martin, David, Jane, Elisabeth și alți copii ai lor. Cetățenii din Haldon nu au fost prea entuziasmați că odrasele lor se amestecau în lumea maorilor. Câțiva dintre ei s-au plâns profesorilor din Haldon și reverendului, apoi au venit în sat pentru a-și lua copiii. Mulți s-au purtat foarte urât, de parcă Moana, Janet, Laura și Helena ar fi răpit copiii sau i-ar fi încurajat să nesocotească spusele părinților.

Viitoarele profesoare și-au păstrat sângele rece și au încercat să le explice și să îi potolească. Erau destul de sigure pe ele, așa că nu se lăsară impresionate de vorbele dure. Helenei îi era însă teamă de bărbați ca Bernard Tasier. Urletele și amenințările lui îi aminteau de supraveghetorii din lagărele rusești. Gloria și Jack i-au dat dreptate și l-au numit pe Tasier nazist. Acest om susținuse în timpul războiului ideologia național-socialistă. Helena se înfurie la culme când Tasier îi numi pe maori sălbatici infecți și vânători de capete perfizi, cu care fiul lui nu are voie să se joace. Acest lucru ar fi trebuit să îi dea puterea să îl înfrunte, dar îi fu teamă. Ea nu mai putea

continua activitatea cu școala după ce Moana, Janet și Laura se vor întoarce la Dunedin, iar despărțirea de ele era iminentă.

Conducerea seminarului le sprijinise proiectul, pentru o mai bună integrare a băștinașilor în societatea modernă și studentele trebuiau să prezinte rezultate până la încheierea semestrului. Înainte de vacanța de iarnă aveau examene și erau nevoite să recupereze materia predată cât timp ele fuseseră ocupate cu proiectul. Deși știau că trebuiau să plece, erau triste pentru că părăseau copiii. Cu o zi înainte de plecare au copleșit-o pe Helena cu rugăminți ca măcar după-amiaza să îi ajute pe elevi la pregătirea temelor pentru acasă. Helena le-ar fi îndeplinit rugămintea, dar nu se simțea în stare să facă față ostilității locuitorilor Haldonului. Nu se putea baza nici pe ajutorul lui Koua. Căpetenia, ca majoritatea locuitorilor din *marae,* tolera școala, dar nu se angaja să o susțină.

– Nu știu. În curând am să nasc, încercă Helena să se sustragă când subiectul reveni în discuție. Îmi va fi prea greu.

Helena știa că acesta nu era un argument credibil și încerca să amintească cât mai rar de copil și apropiata naștere. Deși mai avea doar câteva săptămâni, părea hotărâtă să își continue viața ca și până atunci. De exemplu, încă mai călărea, deși avea nevoie de un scaun ca să urce în șa, iar pantalonii de călărie nu îi mai putea închide de mult peste burtă. De aceea împrumutase de la Gloria niște pulovăre largi, folosite la muncă. Acestea îi acopereau partea de sus a pantalonilor, care erau susținuți cu un șnur gros, pe talia îngroșată.

– Nu îți este greu să călărești? o întrebă Laura. Nu pari să îți faci câtuși de puțin griji pentru copilul tău! Dacă ai să cazi...

– Nu cad, îi răspunse Helena degajată. În ultimele luni chiar învățase să călărească destul de bine și avea un cal foarte blând. Iar Miss Gloria mi-a permis...

De acest lucru Helena era extrem de mândră. În acea dimineață ea plecase pentru prima oară neînsoțită cu calul, după ce Gloria o încurajase. Pentru Helena fusese ca o ridicare la rangul de cavaler.

Ea o admira pe mama lui James și o bucura orice laudă din partea ei. De altfel, Gloria era singura care nu aducea vorba mereu despre copilul care urma să se nască. Discuta cu mama lui James despre activitatea fermei, câini și cai. Gloria era o pasionată crescătoare de animale și putea vorbi ore în șir despre cățelandri și mânji. O interesa orice nouă viață. Când Helena nu voia să discute despre sarcina ei, accepta asta și o lăsa să aleagă singură subiectele.

– Probabil că Miss Gloria a călărit până să nască, presupuse Janet, care nu fusese atât de apropiată de mama lui James.

Ea era hotărâtă și sociabilă, dar și deosebit de copilăroasă. Modul direct și rece de a fi și îmbrăcămintea bărbătească a Gloriei nu îi plăceau.

– Și când nu avea cine să îl supravegheze, îl așeza pe James în lădița în care erau puii cățelei, destănui Moana una dintre legendele familiei McKenzie. Dar Moana nu zâmbi și se pare că și ea dezaproba atitudinea relaxată a Gloriei legată de sarcină și educația copiilor. Tu nu trebuie să faci la fel, Helena! adăugă ea imediat. Știu că vrei să îi faci pe plac lui Miss Gloria, dar nu trebuie să mergi atât de departe încât să stai în șa până naști. Mai bine ocupă-te în continuare de școală. Să ajuți copiii la temele pentru acasă este mult mai puțin obositor decât să călărești!

Helena nu spuse nimic. Ei i se părea răzbunătorul Bernard Tasier mult mai periculos decât o plimbare cu blânda iapă Megan. În urma rugăminților, primise cel mai cuminte și sigur animal din grajdurile Gloriei. Firește că renunțase de mult să își provoace un avort, dar rămăsese la convingerea că acest copil nu era bine-venit în viața ei. Când se va naște, va avea grijă de el, își va îndeplini obligațiile așa cum făcuse întotdeauna până în ziua în care o trădase pe Luzyna. Dacă trebuia, se va sacrifica pentru copilul acesta. Însă atât timp cât mai era posibil, îl va ignora.

Într-o zi, după ce Moana și prietenele ei plecaseră cu inima grea, Gloria McKenzie aduse totuși în discuție subiectul nașterii.

– Va trebui să căutăm o moașă, Helena, spuse ea seara, când familia se strânsese în fața căminului.

Iarna se instalase deja, vremea era ploioasă și mai rece.

Helena roși. I se părea penibil să discute despre naștere în prezența bărbaților, dar James răsfoia o revistă pentru aviatori, iar Jack trăgea degajat din pipă.

– Așa că eu te-aș sfătui să o alegi pe Ahurewa, continuă Gloria. *Marae* este mult mai aproape decât Haldon, dacă copilul va veni pe neașteptate, și Ahurewa are o mare experiență. Ea a ajutat la aducerea pe lume a mult mai multor copii decât a făcut-o Mrs. Friedman.

Mrs. Friedman era soră medicală și moașă în Haldon.

– Dacă nu este beată, o completă Jack.

Și Helena remarcase că bătrâna Ahurewa avea la ea mai tot timpul o sticlă cu whisky.

Gloria clătină din cap.

– Și beată este o moașă mai pricepută decât Mrs. Friedman trează, ripostă ea. Poți avea încredere în ea, Helena.

– Și dacă apar complicații, te ducem la spital, interveni și James. Se pare că și el își făcuse probleme în această privință. Eu am pe Pippa pregătită. Dacă se întâmplă ceva, într-un sfert de oră ești la Christchurch!

– Și aterizezi pe Manchester Street? îl necăji Gloria. Ori o parașutezi? Nu te teme, Helena. Tu ești tânără și sănătoasă, cu siguranță totul va fi bine.

Helena dădu indiferentă din cap. În timpul discuției avusese impresia că era vorba despre o altă femeie decât de Helena Grabowski, bravă fiică a unor polonezi care nu ar fi conceput să fie însărcinată fără soț. Uneori încă mai credea că se va trezi din coșmar, suplă și sprintenă, în loc să se rostogolească de colo-colo ca o balenă pe uscat.

– Ah, da, și unul dintre voi ar trebui să coboare leagănul din pod.

Gloria părea hotărâtă ca în seara aceea să rezolve toate problemele legate de venirea „bebelușului". Helena îi era recunoscătoare

că era realistă. Laura și Janet se mâțâiau încântate când era vorba despre bebeluș, dar Helena nu se entuziasma. Era conștientă că trebuia să se pregătească pentru copil, dar nu o încânta să facă rost de haine și de pătuț. De fapt, nici nu fu nevoie să se ocupe de astea. La Kiward Station exista tot ce îi trebuia la început unui bebeluș. Leagănul pe care Jack îl aduse a doua zi în camera Helenei fusese al Gloriei. Era un minunat pătuț cu baldachin din lemn cu intarsii, căptușit cu albituri din dantelă. Helenei i se părea demn de o prințesă și Jack o aprobă râzând.

– Așa și-au imaginat-o Kura-maro-tini și cu William al ei. Tatăl Gloriei o considera o prințesă căreia lumea i se va supune într-o zi. El i-a dat și acest nume pompos, de care s-a rușinat în copilărie. Dar mândrii ei părinți nu erau preocupați și să o înfețe ori să o hrănească. Se ocupa de asta Miss Gwyn. Eu am iubit-o întotdeauna pe Gloria, la început ca pe o soră mai mică și apoi, după ce am fost despărțiți mulți ani, ca soție.

Mai târziu a apărut și Gloria cu hăinuțe de bebeluș de-ale ei, de-ale lui Jack și de-ale lui James și ale surorii vitrege mai mari a lui Jack, Fleurette. Scotocise în dulapurile cu rufărie din Kiward Station și le găsise. Miss Gwyn nu făcuse efortul să le arunce și nici Gloria nu își găsise timp pentru așa ceva.

– Poate că nu mai sunt la modă, spuse ea și ridică o hăinuță, dar se mai pot folosi. Dacă nu vrei să coasem nimic nou, Helena.

Helena clătină din cap. Ea îl va îmbrăca pe copil cu aceste lucruri.

CAPITOLUL 6

– Ce nume vrei să îi dai? întrebă într-o doară Jack McKenzie, sorbind din paharul cu whisky.

Întreaga familie se afla din nou în fața focului din cămin și, cum frecvent se întâmpla în ultimul timp, tatăl lui James încerca să îi vorbească Helenei despre bebelușul ei. Se pare că el remarcase că tinerei nu îi făcea plăcere să se gândească la copil și era îngrijorat din această cauză. Dezinteresul Helenei îi amintea de experiența pe care o avusese cu Kura-maro-tini și cu soțul ei William și adusese în discuție neglijența acestora față de copilul lor. Aparent fără legătură, întrebă apoi care sunt planurile Helenei legate de copil și ea trebuia cumva să găsească un răspuns. Firește că îi era tot mai greu, pe măsură ce se apropia data nașterii. Intraseră în ultima săptămână a lunii iunie și avea să nască în curând. Helena avea senzația că mai mare de atât nu se putea face. I se părea că pântecul era grotesc bombat și își simțea picioarele umflate. Uneori își pierdea echilibrul și o chinuiau durerile de spate. Nu mai putea să ignore bebelușul și îi era greu să accepte că nu își iubea copilul și că simțea furie, nu bucurie față de micuțul care îi strica cheful. Dacă pe Kura-maro-tini o încercaseră aceleași sentimente, Helena o înțelegea deplin, chiar dacă ea nu își va neglija copilul. Era foarte conștientă de această îndatorire.

În timp ce se gândea la un răspuns și se pregătea să murmure că micuțul va purta probabil numele tatălui ori al mamei ei, sună

telefonul. Gloria se ridică, se duse în birou ca să răspundă și reapăru imediat.

– Este pentru tine, Helena. Miranda. Este foarte agitată.

Helena simți impulsul de a sări în picioare. Miranda era agitată? Oare aflase ceva despre Luzyna? Se ridică cât putu de repede, o urmă pe Gloria și înșfăcă neîndemânatică receptorul. Nu vorbise prea des la telefon.

– Da. Luzyna Grabowski.

Helena socotise că era bine să se prezinte cu numele ei oficial. Poate că i se face legătura de către o centralistă sau poate că mai auzea și altcineva discuția telefonică. Dar se părea că Miranda nu avea asemenea rețineri.

– Helena, sunt Miranda! se auzi vocea ei clară, alarmată. Cum vă mai simțiți tu și bebelușul? întrebă ea mai întâi politicoasă, dar nu îi lăsă timp să răspundă și îi trânti vestea: Helena, Witold Oblonski este mort!

Helena încercă să se sprijine de servanta pe care se afla aparatul telefonic. Doar pronunțarea numelui celui de care fusese torturată îi făcea rău. Abia apoi realiză semnificația veștii primite de la Miranda. Witold era mort? De ce? Era numai cu câțiva ani mai mare decât ea.

– Mă auzi, Helena? întrebă Miranda. Am spus că mizerabilul acela este mort. Ai înțeles?

Helena dădu încet din cap. După aceea realiză că Miranda nu putea să o vadă prin telefon.

– Da, confirmă ea în cele din urmă cu o voce pierdută. Dar cum... cum se poate? El...

– A fost omorât, spuse Miranda. Cu o măciucă maori de luptă.

În fața ochilor Helenei lumea începu să se rotească. Brusc în memorie îi reveni excursia la *marae* de lângă Palmerston. Karolina, fata care voia să devină o războinică. Arma pe care Akona i-o dăruise micuței. Vorbele ei rostite pe un ton triumfător: *Cu asta poți omorî pe cineva!*

– Karolina? întrebă ea.

– De unde știi? întrebă Miranda șocată. Ai aflat deja? Credeam că nu a apărut încă în ziare, deși circulă o informație despre o fată de treisprezece ani care și-a omorât profesorul. Și nu sub impulsul furiei, ci planificat, cu sânge rece. L-a lovit cu măciuca în ceafă și când acesta s-a clătinat și a căzut, a continuat să îl lovească. Cu o brutalitate extremă, scrie în raportul poliției.

– O fi avut ea motivele ei, spuse Helena cu gândul la propriile fantezii.

Ea îl omorâse de mai multe ori în gând pe Witold. Karolina o făcuse cu adevărat.

– Susține că a mai abordat-o de două ori, dar de data aceasta a vrut mai mult, nu doar să o pipăie. Atunci s-a gândit să îl omoare. Exact așa a spus. Ceea ce este o prostie. Dacă ar fi susținut că era tulburată... Dar a fost ceva premeditat, după cum a recunoscut. Helena, o vor închide!

Helena se sprijini de servantă. Era prea mult. În mintea ei golul se tot mărea, deși ea se lupta să îl limiteze. Trebuia să gândească, trebuia să o ajute pe Karolina.

– Nu o cred? întrebă ea încet. Poliția, conducerea școlii... Ar fi trebuit invocată legitima apărare.

– Este greu. Pe de o parte, recunosc că ea nu ar fi lovit fără temei un bărbat, pe de altă parte, soția lui Witold face mare tărăboi. Îl prezintă drept un sfânt, un prieten al copiilor. Spune că nu s-ar fi atins niciodată de micii lui protejați. Iar Karolina... Există acte care dovedesc că a fost abuzată în timpul deportării. Când a ajuns în Persia avea răni grave și a fost tratată în spitalul de acolo. Era și foarte tulburată. Acum Miss Sherman sau Miss Oblonski susține că ar fi țicnită. Witold o fi făcut ceva ce i-ar fi amintit de indivizii din Rusia și, cum s-ar zice, a luat-o pe arătură. Dacă spusele ei sunt crezute, Karolina ajunge într-un așezământ pentru nebuni.

– Prostii! izbucni Helena. Firește că individul s-a dat la ea! Că nu ar fi prima dată...

– Tocmai! spuse Miranda mulțumită, de parcă Helena rezolvase misterul zilei. Asta trebuie să le spui tu, Helena! *Tu* trebuie să pledezi pentru Karolina, să le spui ce ți-a făcut el ție. Și surorii tale. Așa spuneai, nu?

– Dar eu...

Toată ființa Helenei se împotrivea ideii de a dezvălui în fața lumii întregi faptele infame ale lui Witold.

– Da, da, știu, noi voiam să uităm povestea, interveni nerăbdătoare Miranda, dar acum nu mai avem niciun motiv să facem asta. El nu te mai poate trăda, Helena. Secretul tău este asigurat, niciun om nu va pune la îndoială autenticitatea documentelor tale. Tu apari ca Luzyna Grabowski, care ai fost violată. Principalul este să nu o lăsăm pe Karolina să fie condamnată pentru învinuirea care i se aduce. Trebuie să vii aici, Helena. Imediat! Trebuie!

– În acest moment călătoria este mult prea istovitoare pentru tine, zise Gloria.

Helena revenise albă ca varul și le spuse celor de față povestea Karolinei.

– Fără nicio îndoială că ar trebui să depui mărturie, sărmana fată are nevoie de tot sprijinul. Totuși tu ești în luna a noua. Nu te mai poți deplasa în Insula de Nord.

Pe chipul Gloriei se citea regretul. Indiscutabil, era alături de Karolina.

– Probabil ar putea să depună mărturie aici, se gândi Jack. La poliție ori în fața notarului. Mărturia legalizată ar fi apoi prezentată la Pahiatua.

– Efectul nu ar fi același ca atunci când ar fi de față, consideră Gloria. Mai ales că soția lui face presiuni. Oamenii trebuie să o vadă la față pe Helena pentru a o crede, și nu doar pe ea să o vadă...

Ea își plimbă privirea peste pântecul Helenei.

– Te pot duce cu avionul, îi propuse James foarte degajat. Dacă nu îți este frică...

El își amintea că, după primul zbor, Helena fusese fericită când simțise pământul sub picioare.

– Ești nebun! interveni Gloria. Din cauza smuciturilor se va declanșa nașterea.

– Nu mă tem, cred că va fi bine. Mi-a fost greață, dar pe atunci aveam mereu grețuri. Și în tren, și în mașină, și pe vapor.

– Dacă vremea este cât de cât bună, Pippa zboară lin, susținu James. Un zbor este mult mai comod decât o traversare cu feribotul. Eu nu trebuie nici măcar să virez, voi zbura în linie dreaptă. Putem pleca mâine, și poimâine vom fi înapoi. Ori chiar mâine-seară.

Helena își mușcă buzele. Depunerea mărturiei o îngrozea, iar sarcina înaintată era un pretext bun pentru a renunța. Pe de altă parte, nu o putea părăsi la nevoie pe Karolina. Micuța o răzbunase și pe Helena, dar și pe cine știe câte alte tinere! Nu avea voie să se eschiveze.

James îi interpretă ezitarea altfel.

– Dacă în mine nu ai încredere...

În privirea lui se citea dezamăgirea.

Helena clătină din cap și decise:

– Mergem!

Helena nu fu foarte surprinsă de faptul că Gloria o aștepta mai târziu pe coridor.

– Voiam să mai discut încă o dată cu tine, copilă, îi spuse ea puțin încurcată. Eu cred că este o dovadă de mare curaj din partea ta să zbori la Pahiatua. Dar ești sigură că asta vrei?

Helena își trecu mâna peste frunte.

– Chiar nu îmi este frică. James este un pilot foarte bun.

Gloria făcu un gest de respingere cu mâna.

– Nu la asta mă refer. Firește că James știe să piloteze. Iar dacă te vor apuca durerile, te va duce la un spital mai repede decât am putea noi aici să aducem moașa. Pe băiatul acesta l-am văzut aterizând pe un timbru poștal! Este vorba mai mult despre această mărturie. Avionul are doar două locuri. Eu nu te pot însoți. Și nici Lilian. Este cu Ben pe insula Cook. Vei fi acolo absolut singură. Se uită la Helena cu o privire care spunea că știa despre ce vorbea și continuă: Va trebui să vorbești despre lucruri pe care ai vrea să le uiți.

Helena își mușcă buza inferioară:

– *I nga wa o mua,* zise ea încet. Totuși, nu se uită niciodată.

Gloria zâmbi.

– Ai dreptate. Poate este chiar mai bine să vorbești. Există medici, psihologi care spun că ajută să vorbești. Eu... nu am putut să fac asta niciodată.

Gloria coborî privirea în pământ.

– Dumneavoastră vi s-a întâmplat așa ceva? întrebă Helena.

Ea bănuise de mult acest lucru, chiar dacă mama lui James fusese evazivă.

Gloria strânse din buze.

– Eram în America și voiam să plec în Noua Zeelandă, dar nu aveam bani. Eram o fată de nouăsprezece ani. A mă întoarce acasă era pentru mine mai important decât orice. Restul îți imaginezi. Mai curând mor decât să vorbesc despre asta.

– Eu sunt... eu...

Helena o înțelegea, știa cum se simțea Gloria. Totuși, în fața ochiului ei interior nu era Witold. Pe acesta îl urâse, îi fusese scârbă de el, iar acum copilul lui îi distrugea viitorul. Cuvintele pe care ea credea că nu le va putea rosti niciodată se refereau la Luzyna. Despre trădarea surorii ei nu va putea vorbi nimănui.

– Am să o fac, spuse ea în cele din urmă.

Gloria se apropie stângaci de ea. Voia să o îmbrățișeze? Helena își dădu seama cât de rar atinsese ea un alt om. Și acum se retrase în ultimul moment din fața largului gest și îi puse ușor mâna pe braț.

– Mult noroc, zise ea.

Inima Helenei începu să îi bată mai repede când se urcă a doua zi în avion, în spatele lui James. Își făcuse loc cu greu, din cauza pântecului proeminent. Îi fu rușine de mobilitatea ei redusă și de silueta diformă înveșmântată în rochia gri pentru gravide, asemănătoare unui sac. Magazinele din Haldon nu erau la curent cu moda pentru viitoarele mămici. I se părea că înfățișarea ei era destul de tristă. Își spălase părul cu o zi în urmă, dar acesta îi atârna fără volum, în șuvițe.

James părea că nu observă nimic din toate acestea. Îi zâmbi la fel de vesel și de complice ca în ziua în care ea își cumpărase din Haldon pantalonii de călărie și cămașa în carouri.

– Să pornim! Dacă ai vreo problemă, strigi! îi dădu el indicații. Astăzi în cabină va fi cu siguranță zgomot.

Toată noaptea plouase și se părea că ploaia nu avea să se oprească. Pe Gloria o îngrijora vremea. Totuși, James susținu că ploaia nu era o problemă și că doar vântul putea crea turbulențe. Însă nu bătea vântul, dimpotrivă. Ploaia răpăia cu atâta putere, de parcă norii nu ar mai fi avut de gând să se ridice de pe Plains. Răpăiala era asurzitoare, chiar și lumina părea redusă.

– Și să nu îți faci griji, continuă James. Sunt doar două sute de mile până la Wellington. Le parcurgem în două ore și aterizăm pe un aerodrom militar. Acolo alimentăm și zburăm mai departe.

– Sau luați trenul spre Pahiatua, îi sfătui Jack, care își însoțise fiul și pe Helena la hangar. Nu îți asuma niciun risc, James! La Pahiatua este un cămin pentru copii, nu o pistă pentru avioane! Cine știe unde poți să aterizezi.

James zâmbi binedispus, salută cu degetele la cascheta de pilot și sări în cabină.

– Vom vedea! Ai grijă de Ainné!

Apoi porni motorul și micul avion începu să ruleze pe pistă. Helena închise ochii. Când îi redeschise, erau deja în aer.

James nu îi făcuse promisiuni deșarte. Zborul fu surprinzător de lin și pentru că se deplasau în linie dreaptă, Helenei nu i se mai făcu rău. Nu zburau la mare înălțime, urmând linia de coastă, așa că putea să urmărească cu privirea plajele și falezele stâncoase. Inițial, din cauza ploii, vizibilitatea nu era prea bună, dar în mai puțin de o oră cerul se mai lumină și când ajunseră în strâmtoarea Coock întreaga mare era scăldată de razele soarelui. Aici zborul nu a mai fost chiar atât de lin. Ca mai întotdeauna, între insule erau curenți. Dar Helena înfruntă cu curaj situația.

– Bebelușul va fi un aviator! prezise James când aterizară la Wellington și văzu că Helena nu arăta nici pe departe ca după primul ei zbor deasupra Kiward Station. Am să îl învăț să piloteze imediat ce va putea privi peste manșe.

– Poate că va fi fată, zise Helena și se miră ea însăși de idee.

Pentru prima oară vorbea cu ușurință despre copil și chiar îi apăru în fața ochilor imaginea unei fetițe care îi semăna puțin.

– Da, și? Amelia Earhart era tot fată. Iar Elly Beinhorn a făcut înconjurul lumii prin anii '30. Crede-mă, se va întâmpla curând! În douăzeci de ani vom zbura cu ea!

Helena se strădui să zâmbească, încercând totodată să nu se gândească unde se vor afla peste douăzeci de ani ea și acest copil. Dacă el va avea șansa de a cuceri lumea ori va eșua ca mama lui.

– Chiar vrei să călătorim cu trenul? întrebă James.

O condusese pe Helena la popotă și îi oferise o cafea și ceva de mâncare. Spre propria-i surprindere, de data aceasta zborul îi stimulase apetitul.

Helena dădu afirmativ din cap cu curaj.

– În ce mă privește, putem zbura în continuare, răspunse ea, deși tare ar fi vrut să tergiverseze sosirea la Pahiatua.

Dar nici chef de o călătorie cu trenul nu avea. Porțiunea plină de curbe peste Rimutaka Incline era mult mai zgâlțâitoare decât fusese zborul de astăzi.

Dar nu s-a mai pus problema. Când Helena și James părăsiră popota, apăru un tânăr sergent care îi anunță că cineva întrebase de ei.

– O tânără, sir. Cu un automobil foarte aspectuos. Spune că ar dori să vă ia cu ea. Se numește... un moment, Miss... Miss Biller.

James și Helena schimbară o scurtă privire.

– Miranda, zise James. Acum chiar că suntem în pericol.

CAPITOLUL 7

Miranda se bucură enorm că le făcuse o surpriză lui James și Helenei. Îi aștepta în fața aeroportului în mica ei mașină și se repezi exuberantă să îi îmbrățișeze.

– Cerule, ce grasă ești! spuse ea distrată, după ce se desprinse din îmbrățișarea Helenei. Acum înțeleg de ce mătușa Gloria nu voia să te lase să pleci. Arăți de parcă vei naște în următoarele trei minute! Firește că pari așa și din cauza rochiei. Este incredibil ce se înțelege la Haldon prin haine pentru gravide. Este o adevărată minune că femeile de acolo mai fac copii!

În acea dimineață Miranda era din nou răpitoare. Purta un sacou turcoaz, o fustă strâmtă care abia îi acoperea genunchii și o jachetă croită drept, cu umeri înalți. Pe cap avea o pălărioară rotundă, simplă. Probabil că tânăra se gândea că ținuta aceasta se potrivea pentru o ocazie serioasă.

James își dădu ochii peste cap când remarcă faptul că Helena roșise.

– Femeile din Haldon vor să se poată mișca în hainele lor, își apără el satul natal. În ce o privește pe Helena, poate că rochia nu este frumoasă, dar îi permite să urce într-un avion. În îmbrăcămintea ta acest lucru nu ar fi posibil.

Miranda se încruntă în glumă când Helena îi surâse timid.

– Este un semn bun când un bărbat consideră că o femeie este frumoasă în orice rochie, remarcă ea cu subînțeles. Acum urcați în

mașină. Am anunțat că ajungem în după-amiaza asta. Foxley și Mr. Sledzinski și-au făcut timp pentru noi la ora trei. Mrs. Oblonski vrea firește să fie și ea prezentă când depui mărturia, Helena. Nu am idee dacă îi vor permite, dar tu trebuie să fii pregătită pentru orice. Doamna poate deveni foarte nesuferită.

Ea deschise portiera din față și cu efort Helena se înghesui pe scaunul mașinii sport. Locul era la fel de strâmt ca în avion, dar pe canapeaua din spate nu ar fi încăput. Nici lui James nu îi era ușor să stea acolo. Dar nu mai bombăni. Miranda alunecă grațios în spatele volanului și imediat apăsă pedala de accelerație.

– Oricum este un act incredibil de curaj să zbori așa! comentă ea în timp ce lua cu îndrăzneală prima curbă. Eu nu știu dacă m-aș fi încumetat, să fi fost în locul tău.

– Ce face Karolina? întrebă Helena cu o strângere de inimă.

Era foarte preocupată să se țină în scaun, dar se gândi că dacă va discuta cu Miranda, probabil că aceasta va merge mai încet.

– Sărmana fată... Miranda chiar apăsă mai puțin accelerația. Nu mai este în închisoare, ci la Little Poland. Nimeni nu știe cine răspunde de ea. Lagărul este sub administrație americană și poliția din Palmerston nu vrea să închidă o fetiță. Deși consideră că poate fi periculoasă.

– De ce? întrebă Helena.

– Au văzut-o doi medici, continuă Miranda. Psihologi, psihiatri sau cum s-or fi numind. Din păcate, au păreri contrare. Unul este de părere că ea a lovit numai pentru a se apăra și nu va mai face asta dacă nu va mai fi atacată. Celălalt susține că a avut loc un flashback, care ar putea oricând recidiva. În plus, faptul că fata nu vorbește nu este de mare ajutor. Stă liniștită, se uită la perete și repetă un singur lucru: *I-am spus că nu mai fac asta niciodată.* Mie îmi este foarte clar, dar medicii dezbat ore în șir această afirmație.

Între timp Miranda își revenise și conducea mașina cu o viteză sinucigașă pe șoseaua montană. Helenei i se făcuse din nou rău.

– Nici ceea ce au declarat ceilalți copii nu este în favoarea fetei, relata în continuare Miranda. Maiorul Foxley a cercetat cum a făcut Karolina rost de măciuca de luptă. Probabil că voia să îi învinovățească de complicitate pe maori, ceea ce firește că este lipsit de sens. Karolina ar fi putut la fel de bine să ia un cuțit de la bucătărie. Și s-a ajuns la acea excursie la Ngati Rangitane, când Karolina s-a comportat cam ciudat.

– Pentru că în loc să țeasă a preferat să arunce cu sulița ori să vâslească pe o luntre? întrebă sarcastic Helena și se gândi la remarca lui James referitoare la copilul ei și la celebrele aviatoare. Cum a fost posibil să arunce sulița mai departe decât băieții care au luat parte la demonstrație. De aici s-ar putea trage concluzia că avea intenții asasine!

– Ea s-a declarat războinică și a insistat să i se picteze pe față aceleași tatuaje ca ale bărbaților, continuă Miranda. Tânărul care le-a prezentat copiilor armele în *marae* i-a făcut cadou măciuca. Și sunt sigură că băieții au fost puțin invidioși și s-au răzbunat acum prin ceea ce au declarat. În orice caz, Foxley a trimis oameni în *marae* pentru a pune întrebări, dar o bătrână *tohunga* i-a alungat. Le-a spus că măciuca a fost făcută pentru o mână de femeie, nepotul ei Hoani i-a dăruit-o Karolinei așa cum i-a promis, pentru că fata voia să se apere cu arma. Eu cred că dacă Foxley ar fi vorbit la Palmerston, Akona ar fi ajuns prima la ospiciu.

Miranda mai apăsă o dată pe accelerație hotărât, înainte de a urca o colină.

– Și unde este acum Karolina? vru să afle James.

El urmărea îngrijorat starea Helenei. Miranda părea să pună indispoziția acesteia doar pe seama sorții Karolinei, nu a stilului ei de condus.

– Trebuie să stea în camera ei, continuă ea, singură. Celelalte fete au fost mutate. Unele se și tem de ea. Mrs. Oblonski a denigrat-o și la acestea s-a adăugat și ce au spus băieții care au fost cu ea

la maori. Dar noi nu o părăsim, adică noi, supraveghetoarele. Suntem toate de partea ei. Trebuie supravegheată, unul dintre psihologi a spus că este posibil să se sinucidă. Urâtă poveste. Eu sper ca autoritățile să ia o decizie rațională în urma declarației tale, Helena.

Când ajunseră întregi la Pahiatua, Helena și James mulțumiră tuturor zeilor și spiritelor. Helena era ametită, dar nu simțea dureri.

– Bravo, copile! murmură ea vorbind pentru prima dată cu copilul ei încă nenăscut. Mai trebuie să reziști puțin. Trebuie să reparăm o nedreptate.

Fătul lovi cu picioarele, de parcă ar fi vrut să răspundă. Era evident sănătos și vioi. Helena respiră ușurată. Uită că până atunci urâse aceste ușoare lovituri.

În Little Poland nu se schimbaseră prea multe de când plecase. Firește că locurile de joacă și casele nu mai arătau atât de noi, dar copiii păreau fericiți și bine hrăniți. În vara următoare unii aveau să părăsească lagărul și să fie cazați la familii în Wellington. Întâi aveau să plece cei mai mari, care studiau în oraș ori care voiau să devină ucenici. În ceea ce îi privea pe cei mai mici, se încerca obținerea de aprobări pentru adopții. Nu se mai discuta despre trimiterea copiilor după război în patria lor. Polonia era eliberată de ocupația germană, dar acolo se afla acum armata rusă. Era posibil ca zbirii lui Stalin să îi deporteze din nou pe copiii care reveneau din Noua Zeelandă.

Natalia făcea parte dintre fetele care trebuiau să plece în vară din lagăr. O familie de fermieri din Greytown era pregătită să le primească pe ea și pe surorile ei, iar ea era acum foarte agitată. Helenei îi convenea situația. Se temuse că prietena ei va face caz de sarcina ei, dar Miranda îi spusese că vorbise cu Natalia, care nu era prea interesată să o vadă. Helena presupuse că aceasta îi luase în nume de rău faptul că nu îi destăinuise povestea cu Witold. Nici ceilalți copii și tineri polonezi nu o căutară când Miranda o luă cu

ea la cantină, la masa de prânz. Erau reținuți și temători. Iar ea înțelegea. Copiii erau încă marcați de lagărele din Siberia, unde știau că fiecare dintre ei putea urma. Când nenorocirea o lovise pe Karolina, mai degrabă o ocoleau decât să se amestece în povestea ei.

Miranda și celelalte supraveghetoare neozeelandeze îi confirmară presupunerea.

– Am încercat să descoperim dacă Mr. Oblonski a abuzat și alte fete din clasele lui, spuse una dintre tinere. Am presupus imediat că nu a fost Karolina singura, lucru pe care acum îl confirmi și tu, Luzyna. Dar în rândul copiilor domnește o tăcere desăvârșită. Niciunul nu deschide gura.

Helena dădu din cap și se simți mai liniștită văzând că supraveghetoarele neozeelandeze erau convinse de nevinovăția Karolinei. Deși Witold nu se apropiase de niciuna dintre supraveghetoare, comportamentul lui dezagreabil trezise la multe dintre tinerele femei o senzație neplăcută.

În sfârșit veni momentul audierii. Helena o urmă pe Miranda cu inima bătându-i puternic în biroul conducerii lagărului și se bucură că și James li se alătură.

– Nu poți intra, zise Miranda tânărului. Nici nu știu dacă eu voi fi acceptată ca supraveghetoare.

Au așteptat puțin pe coridor, după care Mr. Sledzinski o invită politicos pe Helena să intre. Și maiorul o salută prietenos, doar soția lui Witold o măsură cu o privire ostilă. Acesteia i se permisese să fie de față la audiere, dar nu avea voie să pună întrebări și trebuia să fie calmă. Helena uită repede de prezența ei când Mr. Sledzinski îi ceru mai întâi datele personale, iar maiorul încercă să spargă gheața interesându-se ce mai face familia Biller. Helena răspunse cu voce joasă, apoi povesti ce se petrecuse între ea și Witold și menționă și ce făcuse acesta cu sora ei pe vasul care îi adusese din Rusia în Persia.

– Și de ce dumneavoastră, Miss Grabowski, nu ați venit la noi? întrebă maiorul când aceasta spuse că rămăsese însărcinată. Ați fi putut să ne anunțați.

Helena roși și privi în podea.

– Aici nu mi-a mai făcut nimic. Și nu aveam cum să dovedesc. Vocea ei deveni și mai slabă când redă discuția avută cu Witold. Mi-a spus că se va căsători cu Miss Sherman. Voia un pașaport neozeelandez. Iar dacă eu l-aș fi reclamat, ar fi negat totul. Și el...

Își mușcă buzele și brusc fu cuprinsă de o frică teribilă. Ce se întâmpla dacă Witold îi povestise soției lui toată istoria cu ea?

– El m-a speriat, continuă ea, că dacă l-aș denunța, mă va pârî. „Am să spun că ți-ai falsificat documentele personale", a zis. „Tu nu ai niciun drept să fii aici." Voia să spună că eu eram deja gravidă când ne-am îmbarcat pentru Noua Zeelandă. Și că m-am strecurat aici. M-a avertizat că va spune că mă cunoscuse dinainte. Este adevărat, în Siberia am fost în același lagăr. M-a amenințat că va spune că eu... eram o ușuratică încă de pe atunci. Mi-a fost teamă.

Maiorul clătină din cap și se adresă secretarei lui, care redacta procesul-verbal.

– Consemnează asta, Miss Nola, iar dumneavoastră, Miss Grabowski, rămâneți aici și semnați declarația. Pentru moment vă mulțumim. Ne-ați ajutat foarte mult.

Helena se pregăti să părăsească încăperea în timp ce Mrs. Oblonski năvăli imediat asupra maiorului și a lui Mr. Sledzinski făcând obiecții referitoare la declarație. Helena încercă să nu tragă cu urechea. Era doar bucuroasă că totul se terminase. Deschise ușa respirând ușurată.

Atunci se petrecu ceva neașteptat. O văzu pe Miranda agitându-se pe culoar, nerăbdătoare să se termine audierea. O fetiță blondă, de vreo doisprezece ani, care Helenei îi amintea de Luzyna, o ținea strâns de mână și își ascundea chipul plâns în cutele jachetei Mirandei.

– Ea este Barbara, i-o prezentă Miranda Helenei, dar și celor doi bărbați, în speranța că maiorul și Mr. Sledzinski o vor auzi. Vrea să dea o declarație. Hai, Barbara, uite-i pe maiorul Foxley și pe *pan* Sledzinski, iar *pani* Oblonski nu îți face nimic.

Ea folosi cuvinte din limba poloneză, copiii fiind obișnuiți să se adreseze profesorilor lor cu *pan* și *pani* în loc de Mr. și Mrs. Miranda o mângâia ușor pe cap pe fetiță.

Barbara ridică privirea spre ea.

– Tu trebuie vii cu mine! ceru ea într-o engleză stâlcită.

Miranda le aruncă bărbaților o privire rugătoare. Spera să găsească înțelegere pentru timiditatea Barbarei și în cele din urmă se strecură și ea în încăpere împreună cu fata. Helena se folosi de ocazie pentru a rămâne și ea înăuntru. Pe culoar era doar James.

– Deci, Barbara... Maiorul îi vorbi prietenește copilului, iar lui Mrs. Oblonski, care tocmai se pregătea să intervină, îi aruncă o privire mai mult decât semnificativă. Dumneavoastră țineți-vă gura! Dacă înțeleg bine ce spune Miss Biller, avem aici cea de a treia victimă. Și în acest caz nu veți mai putea să îl scoateți basma curată pe al dumneavoastră minunat soț. Vorbește liniștită în poloneză, Barbara. *Pan* Sledzinski îmi poate traduce. Sau Miss Grabowski.

– Asta mai lipsea! țipă ca din gură de șarpe văduva lui Witold, dar Barbara începuse deja să vorbească.

Mr. Sledzinski traducea.

– Celelalte fete cred că nu trebuie să spun nimic, pentru că oricum Karolina este nebună, șopti ea. Iar *pani* Oblonski zice că eu mi-am imaginat, că multe fete își imaginează așa ceva când aud o poveste precum cea a Karolinei. Dar eu nu mi-am imaginat nimic, iar mama mea... mama mea m-a învățat că trebuie să spun mereu adevărul.

Pe chipul gingaș al Barbarei se prelinseră iarăși lacrimi.

– Atunci spune, o încurajă maiorul. Să nu te temi!

– Eu nu știu să socotesc atât de bine, schimbă Barbara subiectul discuției. Era să nu iau ultimul examen. Dar *pan* Oblonski a fost de

părere că eu... mă pricep la alte lucruri mult mai bine. Dacă i-aș arăta asta, atunci el mi-ar mări nota. Copila se cutremură, apoi recunoscu: L-am pupat. Și l-am apucat de acolo, de jos. Nu m-am uitat, el mi-a condus mâna.

– Ajunge! Maiorul Foxley se ridică. Este oribil. Barbara, mulțumesc, am auzit destul. Ne-ai ajutat foarte mult. Și ai dat dovadă de mare curaj venind aici. Să ai curaj este mult mai important decât să socotești bine! Noi toți suntem mândri de tine. Acum te poți întoarce în camera ta. Desigur că Miss Biller te va însoți. Iar dumneavoastră, Mrs. Oblonski, sunteți suspendată deocamdată din serviciu. Vă face cinste că vreți să păstrați amintirea soțului dumneavoastră, dar nu manipulând copiii și împiedicând aflarea adevărului! Autoritățile școlare vă vor găsi un alt loc de muncă. Nu mai sunteți profesoară pentru copiii din acest lagăr.

Soția lui Witold păru că vrea să spună ceva, dar se răzgândi. Maiorul Foxley așteptă ca ea să părăsească biroul. La fel și Miranda și Barbara. Era evident că nu voiau să mai discute cu ea. James stătea în fața ușii pe care profesoara o lăsase deschisă.

– Ce facem acum cu Karolina? Maiorul nu pusese întrebarea cuiva anume, probabil că în primul rând vorbea cu sine însuși. După toate cele auzite acum, putem considera că ea a acționat în legitimă apărare. Nu credeți și dumneavoastră, Mr. Sledzinski, că ar trebui încetată urmărirea penală?

Mr. Sledzinski confirmă.

– Nici aici nu o putem ține. După ceea ce s-a întâmplat și după ce au aflat cu toții. Eventual o putem trimite înapoi în Polonia, adăugă el oftând.

Miranda îi întrerupse meditația. Realistă, ca întotdeauna, interveni:

– Dacă îmi este permis să vă fac o propunere... Gloria McKenzie mi-a spus astăzi la telefon că ar vrea să primească fata, poate chiar să o adopte, dacă va fi nevoie mai târziu. Dacă o eliberați pe Karolina,

spune ea, eu o voi duce la Kiward Station, în Insula de Sud. Aș putea pleca cu ea mâine.

Helena rămase ca trăsnită. Gloria voia să o adopte pe Karolina? O fetiță pe care nu o văzuse niciodată? Asta putea să însemne un singur lucru. Avea cu ea în comun mult mai multe decât cu alți oameni. Dimpotrivă, în Helena nu văzuse altceva decât un oaspete pentru scurt timp. Inima Helenei o luă la goană, dar ea încercă să respire regulat. Desigur că în curând la Kiward Station va fi liber un loc. Nimeni nu îi dăduse de înțeles că după nașterea copilului va mai rămâne la fermă. Se pomenise ceva despre liceu și studiu. Era timpul să accepte realitatea. Va trebui să își caute o slujbă pentru a-și întreține copilul, iar Karolina va trăi la Kiward Station în încăperile luminoase și primitoare ale bunicii Gwyn, protejată de portretul acesteia și iubită de Gloria. *I nga wa o mua* – trecutul Gloriei decidea viitorul Karolinei. Karolina merita această șansă. Ea fusese curajoasă, se apărase. Nu își trădase sora. Helena se clătină.

– Hel... Luzyna, te simți bine?

Vocea lui James trăda îngrijorarea. O cuprinse cu brațul de după talie, ca să o sprijine. Helena avu pentru un moment iluzia că era protejată.

– Dar noi avem o responsabilitate pentru copilul acesta, interveni Mr. Sledzinski. El nu fusese foarte convins nici de primirea Helenei la Kiward Station. Adăugă: Psihologii sunt de părere că va avea nevoie de asistență, de asistență specială. Spun că este tulburată.

Maiorul făcu un semn negativ cu mâna.

– Ah, Mr. Sledzinski, toți sunt tulburați aici. Toți acești copii au trăit clipe îngrozitoare. În Europa a fost război, dacă îmi permiteți să vă amintesc. Nimeni nu trece prin așa ceva fără să fie marcat. Iar asistența psihologică i-ar putea face rău fetei. Mai ales în Polonia. Cum s-ar putea realiza acest lucru acolo? Totul este distrus, este vraiște. Cine să se ocupe de ea acolo? Pe când, dacă fata ajunge acum la oameni normali, bine intenționați...

– Moana se poate ocupa de ea! spuse Miranda, care găsea întotdeauna un argument. Moana va deveni profesoară. Așadar, dacă Karolina are nevoie de asistență pedagogică...

– Moana este membru al familiei? întrebă sever Mr. Sledzinski.

– Nu direct, răspunse Miranda, care imediat afișă surâsul ei strengăresc. Ne gândim că James se va căsători cu ea.

– Miranda! sări în sus James.

Helena se cutremură și se eliberă de brațul cu care acesta o sprijinea.

– Asta sună foarte bine! Maiorul Foxley se străduia să nu mai tulbure apele și zise zâmbind: Schimbarea locului îi va face bine Karolinei, în Insula de Sud nu o cunoaște nimeni, și i se asigură asistența pedagogică. O soluție mai bună nu veți găsi, Mr. Sledzinski. Unica alternativă ar fi un așezământ psihiatric la Wellington.

– Nu! Helena ridică vocea pentru a se pronunța cu hotărâre. Nu îi puteți face asta. Am fost cu Karolina în satul maori. Ea nu este nebună. Este o fată minunată. Va avea o viață minunată. Gloria și Jack McKenzie se vor ocupa de ea, James și... și soția lui...

Când în sfârșit părăsiră încăperea, Helena se străduia să aibă o ținută dreaptă, să nu arate cât era de emoționată, îndurerată și dezamăgită.

Era atât de preocupată de ea însăși, încât nici nu remarcă indignarea lui James. Tânărul se năpusti asupra verișoarei lui imediat ce ușa se închise în urma maiorului Foxley și a lui Mr. Sledzinski.

– Miranda, cum de ai putut!? Ce tot vorbești despre mine și Moana. Eu...

Miranda era toată un zâmbet:

– Liniștește-te, James, trebuia să spun ceva. Și nici nu era o minciună. Îmi amintesc foarte bine cum ne-am jucat de-a căsătoria când eram mici.

– Miranda!

James strânse pumnii.

– Eu trebuie să o duc pe Barbara mai întâi, spuse Miranda. Pe urmă trebuie să văd ce face Karolina. Voi doi puteți lua trenul spre Wellington? Pentru că eu mâine plec cu micuța spre Insula de Sud. Zâmbind, ea le făcu cu ochiul lui James și Helenei. Ne vedem la Kiward Station!

Și plecă.

– Helena, i se adresă James cu vocea frântă. Helena, eu...

Helena se strădui să schițeze un zâmbet.

– Este... este OK, James. Nu am nimic împotriva călătoriei cu trenul.

CAPITOLUL 8

James și Helena nu au fost nevoiți să călătorească cu trenul până la Wellington. Au putut merge cu un autocamion al armatei. Pe drum, James a discutat cu șoferul despre cursul războiului și despre urmările recentei capitulări a germanilor, iar Helena a rămas cu gândurile ei. Autocamionul nu avea suspensiile mașinii sport a Mirandei, de aceea tânărul soldat conducea cu mare atenție. Cu toate acestea, Helena se simțea ca trasă pe roată când ajunseră la Wellington.

– Vom lua camere la un hotel, propuse James, care îi observase paloarea. Ar trebui să te odihnești puțin. Mai târziu putem merge să mâncăm. Cunosc câteva restaurante la Wellington. Vom... vom petrece o seară frumoasă.

De dimineață Helena ar fi spus poate „da" și ar fi găsit propunerea ademenitoare, dar acum sesizase ezitarea din vocea lui James. Părea temător. Îi era frică, cu siguranță, de faptul că ea ar accepta invitația și va fi nevoit să apară cu o fată grasă și îmbrăcată nepotrivit la un restaurant șic, în care l-ar fi putut recunoaște cineva.

Helena clătină negativ din cap.

– Dacă se poate zbura și pe întuneric, aș prefera să plecăm, murmură ea.

James râse, simțindu-se în elementul lui:

– Firește că se poate. Amintește-ți de Matariki. Și cum crezi tu că se zbura în Europa la atacurile aviației? Ziua în amiaza-mare, când

aparatele se vedeau de la câteva mile depărtare? Nu, asta nu este o problemă. În două ore suntem acasă!

Zborul a decurs bine, dar Helena respiră ușurată când Pippa decolă pe pista din Kiward Station. O durea spatele și simțea nevoia să își ridice picioarele. O durea și capul foarte tare. Se simțea slăbită, dar nu îi permise lui James să o sprijine.

– Sunt gravidă, nu bolnavă! îl respinse ea brutal și regretă imediat, când îi văzu privirea rănită.

– Helena, ceea ce a spus Miranda...

Ar fi urmat o explicație, dar exact atunci cei doi zăriră farurile unui automobil care se apropia. Era camioneta Gloriei. Helena respiră din nou ușurată. Deci nu va trebui să mai vorbească și nici să meargă pe jos până acasă. Gloria opri în fața lor și sări din mașină.

– Oh, Doamne, chiar este adevărat! spuse ea scandalizată. Lui Jack i s-a părut că aude avionul când a verificat ultima dată grajdurile. Am venit pentru orice eventualitate. James, ești în toate mințile? Zbori în miez de noapte? Într-o singură zi te duci și te întorci cu o gravidă gata să nască? Ca să nu mai vorbim despre traversarea munților cu o mașină condusă de Miranda. Cum te simți, Helena? Trebuie să fii frântă de oboseală. O ajută pe Helena să urce în mașină. Cel puțin s-a terminat cu bine, adăugă Gloria în timp ce scotea o pătură pentru Helena. Învelește-te cu ea, copilă, este frig.

– Ai aflat ce s-a întâmplat? întrebă James.

Gloria își dădu ochii peste cap.

– Desigur. Tocmai m-a sunat Miranda. Imediat după ce i-a dat vestea cea bună Karolinei, s-a dus la primul telefon cu fise. Îi știi pe Billeri. Cum dă cineva un telefon că trebuie dus cineva undeva, Lilian și Miranda sunt primele care se oferă.

James râse.

– Chiar pleacă mâine cu Karolina?

Gloria confirmă.

– Va mai veni cineva de la autoritatea pentru tineret ca să verifice cum este la noi, dar fata va locui aici. Nici nu se poate altfel. Ei se bucură să scape de ea.

– Sper că fata aceasta, Karolina, știe puțină engleză, remarcă neîncrezător James. Cealaltă, Barbara, se descurca destul de greu.

Brusc, Gloria îl privi gânditoare:

– Nu cred că va vorbi prea mult.

Această temere se dovedi întemeiată. Când sosi cu fata în seara celei de a doua zile, Miranda le spuse că nu scosese o vorbă tot drumul. Jack, care avusese ceva de rezolvat la Christchurch, le luase de la tren. Copila nu spuse nimic nici când văzu conacul. Nu părea nici intimidată, nici impresionată. Helena se apropie de nou-venite, când Miranda o conduse în casă pe Karolina.

– Poate încerci tu în poloneză, fu de părere Miranda. Este posibil să nu fi înțeles nimic.

Helena nu credea că aceasta era explicația. În satul maori de lângă Palmerston, Karolina se exprimase cât se poate de clar în engleză, mai bine decât majoritatea fetelor și băieților. Totuși, ea îi zâmbi fetei și o salută în limba maternă. Karolina nu răspunse. Părea mai plăpândă decât odinioară la Ngati Rangitane. Helena își aminti că aceasta era firavă, subnutrită și micuță, dar plină de vitalitate. Acum i se păru fragilă. Chipul ei drăguț, de forma unei inimi, exprima tristețe. Părul lung și negru era periat, dar buclele atârnau inerte, nu mai dansau în jurul chipului ei, ca atunci când descoperise în ea luptătoarea.

– Unde este mătușa Gloria? se interesă Miranda.

– Sunt aici! Gloria tocmai cobora treptele. Purta echipamentul pentru grajd, pantaloni și cizme de călărie și o cămașă în carouri. Am mai avut de aranjat ceva în camera Karolinei.

Făcu cu ochiul, ca și cum ar urma să destăinuie un secret. După care redeveni serioasă. Când o văzu pe Karolina, pe față i se citiră compătimirea și durerea.

– Vino, mică surioară! îi spuse încet fetei după ce o salutase pe Miranda și își puse mâna ușor pe umărul osos al Karolinei. Eu sunt Gloria, am să îți arăt unde vei locui. Cu siguranță vrei să te odihnești.

Helena traduse, deși considera că nu era necesar. Citise deja în privirea Karolinei că aceasta înțelesese. Fata se uita cu teamă la Gloria, dar și cu recunoștință. A se odihni însemna în cele din urmă să fie singură și după o călătorie de două zile cu Miranda, care vorbea fără întrerupere, i-ar fi prins bine.

Gloria o luă înainte, iar Karolina și Helena o urmară, în timp ce Miranda îl saluta pe James, care tocmai intrase. Și el păru că înțelesese imediat situația și o opri pe Miranda înainte ca aceasta să o urmeze și ea pe Gloria.

Gloria pregătise pentru Karolina una dintre camerele destinate odată copiilor, probabil propria ei cameră din copilărie. Mobilierul era foarte simplu. În stilul Gloriei, prea puțin înclinată să își împodobească încăperea cu obiecte inutile. Pe rafturi erau câteva cărți pentru tineret, pe masă se aflau un bloc pentru desen și culori, precum și o cărticică frumos legată și un stilou. Ceea ce „aranjase" Gloria în ultimul moment era un cățeluș cu blana în trei nuanțe, așezat pe viitorul pat al Karolinei, ca și cum ar fi fost al lui. Unul dintre cei mai mici din crescătoria Gloriei. Avea trei luni.

Când Karolina văzu animăluțul, ochii i se măriră. Cățelul căscă, sări din pat și porni greoi spre ea.

– El este Kiward Sunday, i-l prezentă Gloria. Noi dăm deseori nume câinilor după zilele săptămânii, asta este o tradiție. Cel mai cunoscut câine născut aici se numea Friday. A aparținut lui James McKenzie, tatăl soțului meu. Ea zâmbi și continuă: El a fost un hoț cunoscut. Ca Robin Hood.

Karolina o privea mirată. Gloria îi sesiză privirea și completă:

– Sunday este al tău.

Karolinei îi scăpă o exclamație înăbușită. Se apropie cu grijă de cățel, care nu îi evită atingerea. Când îl mângâie, el îi linse mâna și se lipi de ea.

– Îți voi arăta cum se dresează, continuă Gloria. Deja știe câteva lucruri. Imediat ce se va simți acasă aici, va începe de exemplu să latre dacă cineva se apropie de tine. Nimeni nu se va apropia de tine, dacă nu vrei.

Pe chipul Karolinei zbură umbra unui zâmbet și pe Helena o trecu un fior. Își aminti de expresia fetei, când la întoarcerea din satul maori îi arătase măciuca de luptă.

Apoi Karolina rosti primele cuvinte de când se afla la Kiward Station:

– Va... avea grijă de mine? întrebă ea cu glas înăbușit. Știe să muște?

Gloria clătină din cap.

– Va avea grijă de tine, micuța mea, dar nu va mușca pe nimeni. Sunday te va iubi numai pe tine.

O oră mai târziu, când Helena urcă cu o tavă la Karolina – membrii familiei McKenzie și Miranda mâncaseră jos împreună, dar nu o chemaseră și pe Karolina –, ușa camerei acesteia era întredeschisă. Helena ar fi putut să intre, dar ezită când auzi un suspin. Precaută, privi prin deschizătura ușii. Karolina plângea cu fața îngropată în blănița lui Sunday.

LUMINĂ

Canterbury Plains, Noua Zeelandă (Insula de Sud)
Iulie 1945 – mai 1946

CAPITOLUL 1

– Ahurewa ar vrea să te vadă.

Moana venise în vizită la sfârșit de săptămână, pentru că la O'Keefe Station avea loc o petrecere în familie. Se folosi de această ocazie pentru a trece pe la familia McKenzie și a-i transmite Helenei invitația moașei maori. Se părea că bătrâna *tohunga* nu îi dădea gravidei posibilitatea să aleagă.

Reacția Helenei fu reținută, însă Gloria îi făcu un semn și răspunse pentru ea.

– Sigur. Este normal să te consulte înainte de naștere, Helena. Îți va explica și cum ar putea decurge aceasta. Metodele de ajutor la naștere ale maorilor sunt mai blânde și mai naturale decât cele folosite de *pakeha*. După părerea mea, sunt și mai bune. Și pe mine mă poți crede, pentru că am avut o naștere dificilă.

Helena auzise că Gloria McKenzie rămăsese gravidă la destul de mult timp după căsătoria cu Jack și că James nu ar fi trebuit să fie unicul copil. Poate că lucrul acesta avea legătură și cu experiențele triste din tinerețea ei, despre care nu voia să vorbească. Helena înțelesese că Gloria avea multe în comun cu Karolina și de aceea o privea pe fetiță cu mai multă înțelegre decât oricine altcineva. În ultimele două săptămâni Karolina se adaptase foarte bine. Vorbea foarte puțin, dar se ținea ca o umbră după Gloria și încerca să se facă utilă oriunde putea. Părea că se pricepea la animale și în special

la cai. Toate acestea, precum și cunoștințele ei de limba engleză îi întăriră Helenei convingerea că fata se trăgea dintr-o familie foarte bună. Karolina trebuia să își fi petrecut primii ani de viață într-un mediu asemănător celui de la Kiward Station.

– Eu te pot duce acum în *marae,* Helena, se oferi James. Te iau și pe tine, Moana. Tot trebuie să ajung la Haldon. La întoarcere o aduc înapoi pe Helena.

Moana venise pe jos de la O'Keefe Station. În familia ei avea loc un botez. Bunica copilului era sora preferată a unchiului Moanei, Wiremu, la care tânăra locuia în Dunedin. Așa că acesta venise cu toată familia să ia parte la sărbătoare și Moana i se alăturase. Ea trebuia să se întoarcă cu ei la Dunedin, pentru a da ultimele examene, deși pentru cei mai mulți studenți începuse vacanța de iarnă.

Helena o invidia pe tânăra maori, care și în acea zi era foarte drăguță. Cu ocazia sărbătorii se îmbrăcase într-o rochie imprimată cu flori, care îi învăluia silueta suplă și îi sublinia talia. Părea una dintre frumoasele mărilor sudului pictate de Paul Gauguin. Părul îl purta liber – evident că la ritualul botezului tradițiile *pakeha* se împleteau cu cele maori. În schimb, Helena avea impresia că ea devenea mai grasă pe zi ce trecea, dacă mai era posibil așa ceva. Se săturase de sarcină și nu își dorea decât să nască cât mai curând. Intimitatea cu fătul simțită scurt timp în Pahiatua dispăruse. Nu voia acest copil și își deplângea mereu soarta. Cu siguranță, soția lui Witold nu își dorise nimic mai mult decât un copil de la soțul ei, dar în loc să o lase pe ea gravidă, el îi distrusese viața Helenei și făcuse în așa fel încât să o marcheze și pe Karolina.

– Vin, spuse Helena, sperând să nu se bage de seamă cât de neplăcută îi era această vizită.

Mai aruncă o privire nefericită în oglindă înainte de a-i urma pe James și pe Moana. Între timp abia mai încăpea în rochia-sac pentru gravide, dar moașei oricum îi era indiferent cum arăta ea.

În *marae* Helena constată îngrozită că satul nu mai era atât de liniștit ca într-o după-amiază normală. Mai multe automobile erau

parcate în piață. Printre camionetele murdare și rablagite ale membrilor tribului, Helenei îi atrase atenția un Lincoln Continental îngrijit.

– Este mașina lui Wiremu? întrebă mirat James. Uau! Unchiul tău pare să câștige bine!

– Da, așa este, confirmă Moana, dar atenția ei fu atrasă de alte mașini parcate la întâmplare în piață, având portierele întredeschise de parcă șoferii le-ar fi părăsit în mare grabă. Ce caută aici toate mașinile din Haldon? Dodge-ul acela este al lui Bernard Tasier!

Când James opri și le deschise femeilor portierele, se auziră voci. Una dintre ele era tot atât de ușor de recunoscut precum Dodge-ul. Bernard Tasier striga într-un grup de *pakeha* înarmați cu puști de vânătoare, aflați în dreptul casei comunitare, în fața unei mulțimi de maori tot atât de furioși.

– Deschideți! cerea Tasier fluturând arma. Dați-mi fiul chiar acum!

Koua, căpetenia, răspunse negustorului de articole de fierărie pe un ton tot atât de furios:

– Progenitura ta nu este aici, *pakeha*! De câte ori să mai spun? Caută în altă parte, la noi nu este!

– Nu ai decât să susții asta cât vrei, parșivule! urlă Tasier. Care nu părea prea treaz, lucru valabil și pentru Koua. Nu cred nimic din ce spui. Băiatul a dispărut, iar tu nu vrei să îmi deschizi ușa casei, casă în care voi țineți copiii. Asta-i strigător la cer!

– *Mister*, fiți totuși înțelegător.

Un bărbat înalt, foarte suplu pentru un maori, apăru din spatele căpeteniei. Spre deosebire de ceilalți, care purtau pantaloni-denim, cămăși în carouri și jachete din piele, acesta era îmbrăcat cu un costum elegant. Stofa fină, cămașa albă și părul tuns cu grijă contrastau ciudat cu chipul tatuat. Doar el și Koua aveau atât de multe tatuaje. Despre Koua, Helena deja știa. Tonga, vechea căpetenie, după cum îi povestise James, insistase ca cei doi fii ai lui să se tatueze atât de marțial. Deci bărbatul trebuia să fie Wiremu, unchiul Moanei.

– De ce v-ar fi răpit tribul fiul? se adresă el direct lui Tasier pe un ton calm, prietenos.

– Tocmai, interveni Koua rânjind fără rost. Avem destui copii aici.

Wiremu nu îi dădu nicio atenție.

– Fratele meu, *ariki,* zise el arătând spre Koua, v-ar dovedi cu plăcere că nu a ascuns copilul. De fapt nimeni nu știe unde se află cheia acestei case comunitare. Nepoata mea...

– Gata cu vorbăria, vom intra cu forța! strigă Tasier. Veniți, oameni buni! Sau dăm foc. Noi...

– Atunci vă veți arde copilul, dacă acesta într-adevăr este înăuntru, remarcă Wiremu.

Tasier ridică arma și făcu câțiva pași spre el.

– Ascultă, deșteptule...

– Mr. Tasier, eu am cheia.

Moana intră foarte calmă între unchiul ei și furiosul negustor. Ținea în mână o legătură cu chei.

– Am fost la Kiward Station și din nebăgare de seamă am luat cheile cu mine. Tatăl meu spune adevărul, el nu vă poate deschide casa comunală.

– Deși acum am cheia... se amestecă în vorbă Koua, care între timp își amintise ce drepturi avea, dar eu nu vreau să deschid afurisita de casă, Tasier. Eu sunt stăpânul casei. Aici este domeniul tribului, asta este casa noastră. Iar dacă vreți să fiți lăsați înăuntru, atunci mă veți ruga!

Și el își îndreptă arma către *pakeha.*

– Ce s-a întâmplat de fapt? James McKenzie se strecură lângă Moana. Poate ne spuneți mai întâi de ce ați venit aici, Mr. Tasier. Să știți că se poate discuta mult mai bine dacă nu ni se flutură arme pe sub nas. Lucrul acesta este valabil și pentru tine, *ariki.*

În urma intervenției moștenitorului fermei Kiward Station, Tasier parcă se mai trezi puțin și lăsă țeava armei în jos. Același lucru îl făcu și Koua.

– Marty a plecat, explică Tasier pe un ton încă nervos, dar fără să mai urle. Fiul meu. Fiul meu de opt ani. A dispărut de câteva ore, iar soția mea a înnebunit de grijă. Și unde l-am găsit când a dispărut ultima oară? Aveți dreptul la trei încercări! Spuse el arătând către casa comunitară.

– Dar atunci a venit de bunăvoie ca să construiască un zmeu împreună cu prietenii lui, îi explică amabilă Moana. Acum însă nu mai avem ore de bricolaj. Vedeți doar că nu mai este niciun copil pe aici și casa este închisă.

– Și cine îmi garantează mie că Marty nu este închis înăuntru?

Tasier îl fulgeră pe Koua cu privirea.

Căpetenia făcu o grimasă.

– Noi, maorii, suntem cunoscuți și ca răpitori de copii, nu? Asta spre deosebire de *pakeha,* care niciodată nu au răpit copii maori și nu i-au sechestrat în stabilimente ale misionarilor și în așa-numite școli, pentru a-i înstrăina de triburile lor. Doar nu credeți că noi vrem să facem din Marty un mic maori!

Oamenii din jurul lui râseră. Moana nu îi băgă în seamă pe aceștia și nici pe tatăl ei. Se îndreptă spre școala ei și descuie ușa.

– Dacă vă liniștește, Mr. Tasier, puteți căuta în clădirea noastră comunitară, spuse ea pe un ton prietenos. Priviți, este doar o încăpere mare. Nimeni nu s-ar putea ascunde aici. Și cred că familia mea nu ar avea nimic împotrivă dacă ați cerceta și casa mătușii mele. Noi sărbătorim un botez. Cei mai mulți copii din *marae* se află acolo, la masa festivă. În cazul în care Marty a venit la vreun prieten...

– Copilul nu este aici, Moana, interveni cineva.

Vocea aparținea unei femei bine îmbrăcate, în ale cărei vene curgea atât sânge maori, cât și sânge *pakeha.* Helena nu o mai văzuse niciodată, era probabil soția lui Wiremu.

– Când au veni bărbații aceștia, am căutat peste tot și i-am întrebat și pe copii. Ei l-au văzut ultima dată pe Marty ieri, la școală. Oricum nu se joacă cu el și au vorbit foarte urât despre tatăl lui,

care aruncă cuvinte neprietenoase despre poporul maori. Marty le-a repetat, așa că nu este prieten cu copiii de aici.

Bernard Tasier vru să riposteze din nou, dar majoritatea bărbaților care îl urmaseră părură convinși.

– Lasă, Bernie, nu este la ei, îl potoli un bărbat mai în vârstă, Mr. Boysen, după cum observă Helena.

– Ce să aibă cu el? întrebă altul, la fel ca Wiremu.

– Dacă l-a luat cineva, sigur vrea bani ca răscumpărare, cugetă un al treilea, amețit bine. Ar fi trebuit să ne gândim de la început la asta.

– Dacă vreunul dintre voi l-a răpit... vă... vă...

Tasier se dezlănțui din nou împotriva maorilor, care începuseră să se risipească. *Pakeha* își împinseră șeful spre mașina lui. Moana, James și Helena rămaseră singuri în fața casei comunitare.

– Unde ar putea fi copilul? întrebă Helena. E posibil să fi fost răpit? Cum... cum s-a întâmplat cu bebelușul lui Lindbergh?

Ea își amintea că părinții îi povestiseră în Lemberg despre un caz de răpire, ca să nu umble singură pe străzi.

James râse.

– În Haldon? Vezi să nu! Bernard Tasier câștigă destul de bine cu magazinul lui, dar nu este milionar. Marty o să apară. Probabil că s-a rătăcit pe undeva.

– Cum să te rătăcești? Aici suntem în Canterbury Plains, James, nu în junglă! Mai curând o fi în vizită pe la un prieten și a uitat de timp.

– Nu ai zis că în Haldon sunt doar douăzeci, treizeci de copii *pakeha* și că fără maori nu ar merita să fie întreținută școala? întrebă Helena. Poate că Mrs. Tasier i-a întrebat pe cei câțiva băieți de aceeași vârstă cu Marty, oricât de prost și de beat o fi soțul ei. Dacă băiatul a dispărut de câteva ore, ori s-a luat cumva cu joaca și a uitat de trecerea timpului, ori i s-a întâmplat ceva. Că doar și voi v-ați jucat aici când erați copii.

Moana și James se uitară unul la altul.

– Galeriile! zise James.

– Mina! spuse și Moana. Ar fi o posibilitate. Să mergem acolo, James. Merită să facem o încercare!

Ea se îndreptă spre mașină, urmată de Helena și de James, și imediat camioneta porni cu viteză pe drumul presărat cu gropi care ducea spre Haldon.

– Nu am putea merge mai încet? gemu Helena.

James se sperie și nu mai acceleră.

– Scuze, zise el. Dar sunt foarte îngijorat. Dacă băiatul a coborât în vechea mină...

– Se poate intra în mină? întrebă Helena. Nu este închisă? În Siberia nu era atât de simplu. Era nevoie de o colivie.

Ea se cutremură la amintirea liftului care scârțâia.

– Mina de aici nu este atât de adâncă, îi spuse Moana. Se intră direct prin galeriile săpate în munte și se merge pe jos. Și intrările au fost astupate când a fost închisă mina.

– Cu scânduri, o completă James. Care erau deja putrede când eram de vârsta lui Marty. Noi am intrat și am explorat mina. A fost palpitant, ne-am jucat de-a căutătorii de aur și de-a speologii.

– Și nu v-ați rătăcit? se interesă Helena.

Moana clătină negativ din cap.

– Nu. Nu aveam cum, deși Miranda insista întotdeauna să luăm cu noi un ghem de lână și să îl deșirăm ca în mitul grecesc.

James râse nervos.

– Da, când Theseu căuta minotaurul. Miranda era obsedată că în mină va apărea un leu.

– Dar dacă Marty nu avea cum să se rătăcească, insită Helena, de ce nu mai apare?

Camioneta tocmai pătrunse pe autostradă și ea răsuflă ușurată.

– De asta îmi fac griji, răspunse James serios. Nu doar intrările au cedat, Helena, și lemnăria care susținea pereții galeriilor a putrezit.

Vechea mină se afla la aproximativ două mile de Haldon, pe drumul ce ducea la Methven. Regiunea era deluroasă și pietroasă, peisajul fiind probabil de natură vulcanică. Helena pierduse speranța de a-l găsi aici pe Marty. Unui băiețel i-ar fi luat toată dimineața să străbată distanța până acolo. Dar copilul nu mersese pe jos, după cum își dădură seama în scurt timp, când James intră pe drumul care tăia câmpul mocirlos după ploaia din ziua anterioară și cu urme proaspete de copite. Un cal, de fapt un ponei vânjos, era priponit de un arbore manuka, în fața intrării în galerie, și îi întâmpină pe nou-veniți nechezând cu jale. Probabil că stătea aici de mai multe ore.

– Este poneiul lui Marty? o întrebă James pe Moana. Tatăl lui nu a spus că ar fi plecat călare.

– Tatăl lui este un mizerabil necugetat, atât de preocupat să dea vina pe maori, încât nici nu a aruncat o privire în grajd, presupuse Moana, care se duse la animal și îl mângâie. Nu se pricepea la cai și nu era sigură dacă îl mai văzuse pe Marty cu poneiul, dar observă că lungimea scăriței șeii era pentru un copil. Se putea să îl fi furat.

James cercetă intrarea în galerie prin care se vedea că pătrunsese cineva. Accesul fusese blocat cu scânduri bătute în cuie, dar una era scoasă. James mai scoase două ca să poată intra și ei mai ușor.

– Ia lanternele cu tine, Helena! îi strigă el Helenei, care se chinuia să iasă din mașină. Sunt sub scaunul șoferului. Trebuie să mai fie acolo o sticlă cu apă și o geantă cu o trusă de medicală. Dacă băiatul este rănit...

Helena luă ce îi ceruse și se apropie de mină. Nu era sigură dacă trebuia să îi urmeze înăuntru. Privirea îi căzu pe arborele manuka de care era legat calul. Trecând pe lângă arbore îl atinse ușor și își aminti de vizita la Ngati Rangitane. De arborele care îi dăduse forța, al cărui spirit îl simțise.

– Helena, vii cu noi? întrebă James. Sau vrei să aștepți aici?

Smulsă din gândurile ei, Helena se grăbi spre intrarea în galerie. Nu voia să rămână singură afară. Sub bancheta camionetei găsise două lanterne, pe care le dădu Moanei și lui James. Vârî sticla cu apă și trusa de prim ajutor în săculețul vechi în care găsise lanternele și îl atârnă de umăr, pentru a avea ambele mâini libere. Podeaua era denivelată, din loc în loc erau trepte care urcau sau coborau. La intrare, galeria era lată, dar după câțiva pași se ramifica în trei galerii mai înguste.

– Marty! strigă Moana cu vocea ei cristalină. Marty, ești aici?

– Sunt aici! se auzi o voce slabă dintr-o crăpătură îngustă. Ajutor!

– Este aici! zise bucuroasă Moana. Te auzim, Marty!

Tânăra încercă să meargă în direcția din care se auzea vocea.

– Este clar, prostul s-a strecurat în puțul cel mai îngust și mai întunecos, zise James care se aplecă pentru a nu se lovi la cap de tavan. Și în cea mai dărăpănată. Celelalte sunt mai solide. Venim, Marty! Strigă, ca să te putem găsi mai repede!

– Aici!

Strigătul era însoțit de un suspin.

– Te scoatem de acolo!

Băiatul nu putea fi departe. Helena se gândi dacă trebuia să îi urmeze pe James și pe Moana. Întunericul o înspăimânta. Își aminti de galeriile din Siberia, care erau mult mai înguste. Deseori supraveghetorii îi sileau pe cei mai mici deportați să sape culcați pe burtă. Aici nu era chiar atât de rău. Fu nevoie să se ghemuiască și văzu în lumina lanternelor o galerie lată, înaltă cam de doi metri și consolidată cu lemn cam până la un metru și jumătate. După puțin timp îl găsiră de Marty. Căpriorii de sprijin se prăbușiseră și doi stâlpi de rezistență cedaseră. Marty se afla sub rămășițele lor.

– Piciorul meu! se văicări el. Nu pot să îmi scot piciorul.

Ca pentru a dovedi asta, el vru să se îndrepte, sprijinindu-se în mâini și încercând să își scoată picioarele de sub grămada de

pietre și lemne. Dar renunță imediat. Băiatul era firav, nu vânjos ca tatăl său.

– Și mă doare rău, se plânse Marty.

– Altceva te mai doare? întrebă îngrijorată Moana.

Ea și Helena îngenunchează alături de Marty, care clătină din cap.

– Sigur nu ești grav rănit, îl liniști Moana. Trebuie doar să te scoatem de aici.

– O vom face imediat, spuse James și trase de primul stâlp prăbușit peste Marty. Dar nu reuși să îl clintească. Cred că trebuie să mă duc la mașină, să aduc niște scule, zise el. Mai rezișți, Marty?

Marty confirmă. Părea că prinsese curaj și începu să povestească despre accident, în timp ce James făcea cale întoarsă.

– Voiam să îmi încrustez numele în perete, explică băiatul și arătă către un briceag aflat alături. Și totul s-a prăbușit... mai întâi peretele, apoi și tavanul... Nu am putut să fug. Ce frică mi-a fost...

Marty scânci.

– Nu ai avut lumină? îl întrebă Helena.

– Nu. Ah, ba da, o lampă cu gaz. Am vrut să intru ca minerii. Nu cu o lanternă. Dar mi s-a stins când am căzut.

Moana lumină podeaua în jurul băiatului și descoperi o lampă cu gaz aproape acoperită de moloz. O ridică cu atenție. Din fericire, nu se stricase și gazul nu se vărsase.

– Chiar a fost îngrozitor, zise Moana.

Marty confirmă cu oarecare mândrie. Helena îl considera curajos. În locul lui ea s-ar fi temut de moarte în mină, în beznă deplină.

Dinspre intrare se auziră pași.

– Vin! strigă James și imediat bombăni. Fir-ar! Treapta asta blestemată!

Helena se sperie. Probabil că James căzuse. Spera că nu se rănise. Dar se petrecuse ceva mult mai rău decât să se julească la genunchi. Helena și Marty țipară când în galerie răsună un vuiet. Stâlpii de susținere se frânseră cu zgomot și în puț plouă cu pământ și pietre.

Părea că durează o veșnicie. Helena se temu că vor fi îngropați în pământ. Zgomotul ținu doar câteva secunde. Moana, care de groază scăpase lanterna din mână, pipăi podeau după ea. O găsi repede și îndreptă raza de lumină către locul de unde trebuia să apară James. Acolo însă nu mai exista nicio ieșire. Erau izolați în galerie.

CAPITOLUL 2

Helena simți cum o cuprinde o panică rece ca gheața. Cunoștea senzația din Siberia, unde intrase în mină de câteva ori. De fiecare dată când urcase în coșul folosit ca lift și coborâse în bezna din adâncuri, unde trebuia să muncească într-o lumină chioară, se îngrozise.

– Vom muri, șopti ea în întuneric. Vom muri toți.

Marty scânci. Îi căută mâna și i-o strânse. Helena făcu la fel.

– Aș! exclamă calmă Moana.

Imediat auziră strigătele alarmate ale lui James.

– Sunteți rănite? Moana, Helena!

– Nu! strigă Moana. Este în regulă. Nu este nimeni rănit.

James mai spuse ceva, dar Helena nu înțelese. Auzi totuși că acesta încerca să îndepărteze pământul și pietrele. Voia să le elibereze!

Mina se zgudui din nou, Helena țipă, Marty începu să plângă.

– Oprește-te, altfel se va prăbuși de tot! strigă Moana. Mai bine du-te în sat și vino cu ajutoare. Va trebui să întăriți intrarea.

În ciuda avertizării, James mai încercă o dată. Cei blocați își dădură seama că lucra la intrare, dar când se auziră iarăși zgomote amenințătoare, încetă.

– Mă întorc foarte repede! îi asigură el.

Helena începu să tremure.

– Vom muri toți, repetă ea.

Moana ridică lanterna și îi lumină chipul palid.

– Este adevărat? întrebă Marty.

Moana clătină din cap:

– Nu îl mai speria, o mustră ea pe Helena. Firește că nu vom muri, Marty. Sunt sigură de asta, așa că liniștește-te. James se va întoarce curând.

– Așa îți spun spiritele? întrebă cu toată seriozitatea Marty. Tata spune că voi, maorii, nu sunteți creștini adevărați, voi credeți în spirite rele!

Moana se amuză de spusele lui.

– Noi credem în spirite bune, îl corectă ea. Dar acum nu avem nevoie de ele. Suntem în siguranță, avem apă și lumină. Trebuie doar să așteptăm câteva ore, până se întoarce James cu câțiva oameni.

Moana nu o consolă însă și pe Helena, care era înlemnită de frică.

– Și dacă mina continuă să se prăbușească? șopti ea. Era posibil ca și restul cofrajului să cedeze și să îi îngroape. Sau dacă se termină bateriile lanternei?

Gândul de a petrece mai multe ore în întuneric i se părea insuportabil. Apoi trupul îi fu pătruns de o durere ascuțită. Helena își cuprinse pântecul cu mâinile.

– Moana, eu... eu cred că vine copilul.

Moana puse ușor palma pe pântecul Helenei.

– Ah, acum și asta, murmură ea și o lumină pe Helena cu lanterna.

Privi îngrijorată în ochii larg deschiși.

– Eu am să mor, repetă Helena. Știam eu...

– Mai întâi vom face mai multă lumină! hotărî Moana. Marty, ai chibrituri? Ar trebui să ai câteva.

– Da.

Băiatul scoase din buzunarul jachetei murdare o cutie cu chibrituri.

Moana scăpără unul și încercă să aprindă lampa cu gaz. La a doua încercare reuși.

– Ei, așa da! spuse ea mulțumită.

Helena îngenunche încovoiată. Simţea cum picioarele i se umeziseră.

– Ai făcut pipi pe tine, constată Marty.

– S-a spart sacul amniotic, îi explică Moana. Helena, acum relaxează-te, întinde-te sau sprijină-te mai bine de perete. Foloseşte legătura asta ca pernă.

Grijulie, se străduia ca Helena să stea mai comod.

– Ai mai făcut asta? întrebă Helena cu speranţă. Adică... ai mai adus pe lume un copil?

Moana clătină din cap.

– Sper ca James să se întoarcă înainte ca situaţia să devină cu adevărat serioasă, îi spuse ea nu prea încrezătoare. Naşterea părea să o depăşească şi pe ea. Dar... eu am cinci fraţi, şi sunt cea mai mare. Toţi s-au născut acasă. Normal că am învăţat câte ceva. Dacă trebuie, ne vom descurca, Helena. Încearcă să nu te agiţi. Respiră calm, gândeşte-te la ceva frumos.

Helena încercă să respire calm, să se gândească la James, la Kiward Station şi la călăritul în lumina soarelui. Dar în faţa ochilor îi apăru patul de moarte al mamei sale. Şi în baraca din Siberia fusese întuneric. Şi Luzyna plânsese, aşa cum plângea acum Marty. Atunci ea încercase să o liniştească. Poate că va reuşi să îl liniştească şi pe Marty, dacă vorbea cu el.

– Nu plânge, Marty, şopti ea. Îţi întristezi îngerul păzitor. Aşa îi spunea Luzynei mama lor. Ştii că ai un înger păzitor, nu?

Marty dădu din cap. În Haldon nu erau catolici.

– Este un spirit? întrebă el.

Copiii erau preocupaţi de spirite. Helena se întrebă dacă în cazul lui Mary acest lucru se datora orelor de lucru manual din casa comunitară a Ngai Tahu sau tatălui său, care îl speriase.

– Cam aşa ceva, răspunse ea. Fiecare copil are unul care îl veghează. Există un cântec în care este vorba despre îngerul păzitor.

În faţa ochilor Helenei apăru brusc scena fastuos decorată a operei din Lemberg. Spectacolul de Crăciun. Luzyna, Helena şi părinţii

în haine de sărbătoare. Se juca *Hänsel și Gretel* de Humperdinck. Începu să cânte încet:

Vreau să mă culc seara,
De paisprezece îngeri înconjurat...

Moana și Marty ascultau vrăjiți. Helena se pierdu în amintiri ca într-un vis.

– Cred că Marty a adormit, spuse Moana când Helena termină cântecul.

Helena își înăbuși un geamăt, când simți o nouă durere.

– Te-ai descurcat bine. Vei fi o mamă bună.

Moana mângâie din nou pântecul Helenei.

Helena se încruntă.

– Nu! izbucni ea violent. Cu siguranță că nu voi fi! Nu vreau acest copil. Îl urăsc!

Moana o privi surprinsă.

– Hei, hei! După ce vei naște, îl vei iubi. Cu siguranță. Așa se întâmplă întotdeauna. Chiar dacă la început nu îl vrei. Crede-mă, la noi în sat jumătate dintre copii nu sunt doriți. Femeile lucrează în sat ori la Kiward Station, un *pakeha* le invită la câteva pahare, ele se duc... și nouă luni mai târziu avem încă un mic metis fără tată. Dar mămica lui îl iubește și în *marae* nu se uită nimeni chiorâș la el. Necazurile încep mai târziu, la școală, când copiii *pakeha* îl numesc bastard. Copilul tău va fi alb. Iar James va fi cu siguranță un tată bun.

– Cum de ți-a venit ideea cu James? întrebă surprinsă Helena.

Moana îi răspunse calmă, în ochii ei negri citindu-se puțină tristețe.

– Copilul este al lui, nu?

Helena dădu cu hotărâre din cap și se chirci de o nouă durere, înainte de a răspunde.

– Nu! Firește că nu! Miss Gloria nu ți-a povestit? Sau James?

Helena era derutată. James avea tot interesul să o lămurească pe prietena lui. Și de ce Moana nu îi ceruse socoteală că nu îi fusese fidel?

– Miss Gloria nu vorbește prea mult, zise Moana. Iar James... eu credeam... eu credeam... Mi-a spus că nu mă privește. Tânăra părea rănită, dar continuă: Dacă aș fi știut...

Moana nu mai termină fraza.

– Eu eram deja gravidă când l-am cunoscut pe James.

Helena încă nu pricepea cum de tânăra crezuse în toate aceste luni altceva și cum de tăcuse.

– Eu m-am gândit că v-ați cunoscut în Europa, răspunse Moana. Dar nu are importanță. James este un om bun. Va iubi copilul tot atât de mult cât te iubește pe tine.

– Dar pe mine nu mă iubește! spuse Helena și se stăpâni să nu strige.

Durerile se întețeau, păreau că o sfâșie, dar ea nu voia să îl trezească pe Marty. Cu siguranță nu era bine să vadă așa ceva.

Moana surâse abătută.

– Oh, ba da, Helena. Eu am văzut și am simțit asta din prima clipă în care ați venit în salon, când eu vorbeam cu mama lui. Mi-am dat seama imediat că el pe tine te iubește. Și când am aflat că erai însărcinată, mi-am dat seama că l-am pierdut... în măsura în care a fost vreodată al meu. Pe mine nu m-a iubit niciodată cu adevărat. Ea oftă și adăugă: Nu poți obliga pe cineva să te iubească.

Helena își înfipse unghiile în materialul rochiei, fiind cuprinsă de o nouă durere.

– Te înșeli! susținu ea. El nu mă poate iubi pe mine. Pe mine nu mă iubește nimeni, eu..., suspină din cauza durerii, a epuizării și a fricii, ...eu sunt un om rău.

Moana clătină din cap.

– Tu ești un om deasupra căruia plutește un nor negru. Și asta am văzut. Și despre asta voia Ahurewa să vorbească cu tine. Pentru că nu este bine pentru bebeluș. Ea zâmbi și continuă: Se poate să nu fie totuși așa. După ce se gândi puțin, adăugă: Ar trebui să îi cânt ceva, ca să știe că este bine-venit.

Helena avea senzația că acest copil se lupta să vină pe lume. Cu ori fără voia ei.

– Tu vezi acest nor? întrebă ea, ca să nu se mai gândească nici la dureri și nici la James.

Probabil că Moana se înșela. Nu era posibil ca James să o iubească.

Moana confirmă.

– Și nu am dreptate?

Helena se uită la ea și clătină din cap.

– Eu atrag răul. Și așa și trebuie. Eu... eu plătesc pentru ce am făcut.

Văzu din nou chipul Luzynei în fața ochilor și simți că o podidesc lacrimile.

Moana își trecu brațul pe după ea.

– Nu plânge, șopti ea. Nu speria copilul. Ea începu să îngâne o melodie, dar se gândi apoi că Helena nu era pregătită pentru naștere. Nu era încă vremea să invoce copilul. Nu vrei să îmi povestești? întrebă Moana blând și dădu deoparte lampa, ca fața Helenei să rămână în umbră. Prin ce ai trecut? *Pepeha* ta?

– Mai spune-mi o dată ce înseamnă *pepeha,* zise Helena și gemu când simți din nou durerile.

– Povestea ta, îi explică Moana. Povestea trecutului tău. Și mai mult. *Pepeha* ta vorbește despre ce a fost și despre ce va fi.

Helena râse cinic:

– *I nga wa o mua,* spuse ea. Nu mai suport să aud asta. Da, voi aveți dreptate. Trădarea mea din trecut îmi decide viitorul. Care este distrus pentru întotdeauna. Este adevărat, este corect, dar mi-ajunge. Nu mai suport.

– Dar ce ai făcut? întrebă cu blândețe Moana. Poate că nici nu este atât de grav.

– Este foarte grav. Ea suspină și adăugă: Este vorba de sora și de mama mea.

– Povestește-mi, o încurajă Moana. Nu am să destăinui nimănui ce îmi spui, stai liniștită. Și nu te voi judeca.

– Eu mă judec! Iar soarta m-a condamnat de mult. Eu trebuie să accept, eu...

– Nu știu cum este în Polonia, dar în Noua Zeelandă ai dreptul la un avocat, glumi Moana pe un ton încurajator. Povestește-mi, Helena. Și povestește-i și copilului tău. Față de el nu trebuie să ai secrete. Asta i-ar otrăvi viața.

Helena clătină din cap.

– El nu înțelege despre ce este vorba! protestă Helena.

– Și despre ce este vorba? întrebă Moana cu insistență. Despre pedeapsă? Tu crezi că acest copil este pedeapsa pentru ceea ce i-ai făcut surorii tale? Nu este nedrept? Ce vină are bebelușul? Dacă eu nu pot fi avocata ta, Helena, măcar lasă-mă să fiu avocata copilului. El nu merită povara pe care i-o pui tu în spinare!

Helena își mușcă buzele. Moana avea dreptate, ea era pe cale de a-i face o nedreptate copilului, era pe cale să îl trădeze cum o trădase pe Luzyna.

– S-a întâmplat în Persia, începu ea pe un ton coborât. Scăpasem din Siberia, Luzyna și cu mine, viața noastră nu mai era în primejdie, dar nu aveam nicio speranță pentru viitor.

La început Helena vorbi greoi, apoi discursul ei deveni curgător. În semiîntunericul din galerie, cu teama de naștere și de moarte, ea își dezvălui taina. Se opri puțin, când o apucară din nou durerile. Povesti cum o părăsise pe Luzyna la nevoie, încălcând promisiunea făcută mamei lor, și cum i se dăduse lui Witold, pentru a-i câștiga tăcerea.

– Aș fi putut lămuri totul atunci. Dacă aș fi spus „nu", m-ar fi trădat și Luzyna ar fi putut pleca în locul meu, spuse ea printre suspine.

– Tu erai deja la Bombay, zise Moana.

Susținea același lucru ca Miranda cu câteva luni în urmă. Helena nu ar fi fost trimisă înapoi din Bombay și în mod cert nu s-ar fi organizat un transport special pentru Luzyna.

Helena gemu iarăși.

– Când am aflat de copil, nu l-am vrut și nici acum nu îl vreau. Am încercat să îl omor. Dacă aș fi putut...

Moana o opri înspăimântată.

– Nu spune așa ceva! Nu speria copilul. El te chinuie dacă nu vrei să îl aduci pe lume, pentru că simte că nu este dorit.

Dar copilul nu părea să ezite. Trăia și se lupta să iasă la lumină. Moana o sprijini pe Helena când aceasta se îndreptă și o ajută să îngenuncheze.

Helena o respinse.

– Prefer să stau întinsă. Așa doare mai mult!

– Doare oricum, dar în genunchi este mai ușor, interveni energic Moana. Bebelușul alunecă în jos, gravitația îl ajută să iasă. La Ahurewa ar fi trebuit să îngenunchezi între doi stâlpi. De unul să te ții, în celălalt să te sprijini. Așa este cel mai ușor. Dar aici, mai bine... Ne-ar cădea tavanul în cap. Crezi că ai putea să împingi?

Helena clătină din cap. Epuizată, se ținea de brațul Moanei și se bucura de scurta liniște dintre două accese de durere.

– Eu nu cred că este foarte grav ce i-ai făcut surorii tale, continuă Moana. Doar ai spus că Luzyna nu a venit la locul de întâlnire. Nu voia să plece în Noua Zeelandă.

– Tu nu știi cum a fost atunci, șopti Helena. Cum... cum s-a uitat la mine... cum...

– Fără nicio îndoială era șocată, zise Moana. Se mira. Mda... poate că s-a și supărat puțin. Era obișnuită să rezolvi totul în locul ei. Se gândea că nu are importanță dacă întârzie. Va fi așteptată sau tu te vei duce după ea. De data aceasta tu nu ai procedat așa și firește că a fost surprinsă. Dar apoi i-a convenit ce s-a întâmplat. Helena, în lagăr era telefon și spuneai că ați mers cu un camion al armatei? Acestea au de obicei stație radio. Luzyna ar fi putut să oprească convoiul în cel mai scurt timp!

– Ea nu este o trădătoare! rosti încăpățânată Helena.

– Nu a avut niciun motiv să te trădeze, o corectă Moana. A obținut exact ceea ce voia: documente conform cărora era suficient de mare pentru a se căsători cu prietenul ei și a părăsi lagărul împreună cu el.

– Tocmai asta nu trebuia să facă! Ea trebuia să plece în Noua Zeelandă. Trebuia să aibă o viață mai bună. Asta își dorise mama noastră pentru ea.

Ea gemu și se încovoie chinuită de durere.

– Eram responsabilă pentru ea. Ar fi trebuit să o oblig. Eu eram... eu sunt... eu voi fi o mamă rea.

Helena țipă. Acum, indiferent dacă voia sau nu, trebuia să împingă. Și simți între picioare scurgându-i-se un lichid.

– Mor, scânci ea și imediat se simți ușurată.

Copilul alunecă afară ușor. Moana îl prinse.

– O fată! spuse ea cu afecțiune. Ai o fetiță!

Aproape leșinată din cauza slăbiciunii și emoției, Helena privi cum tânăra maori curăță copilul cu combinezonul ei și îi tăie cordonul ombilical cu briceagul lui Marty. Bebelușul țipă revoltat.

– Nu o chinui! șopti Helena.

Moana zâmbi.

– Vezi, deja o iubești! spuse ea și înveli copilul în combinezon.

Helena se lăsă pe patul improvizat și privi în ochii înspăimântați ai lui Marty.

– Ce s-a întâmplat? Suntem... suntem tot aici? întrebă el zăpăcit.

– Nu s-a întâmplat nimic grav, îi răspunse cu blândețe Moana băiatului. Dimpotrivă, s-a petrecut ceva frumos. Uite, Helena are un bebeluș! Ea ținu copilul în lumină, ca Marty să poată vedea fețișoara rozalie și puțin zbârcită. Ea este micuța... Cum vrei să îi spui, Helena?

– Poate... Luzyna? întrebă Helena epuizată.

Moana o dezaprobă cu hotărâre.

– Nu, Helena. Nu îi poți face asta. Are nevoie de un nume al ei.

– Dar îmi va aminti de Luzyna. Dacă sora mea este moartă.

Helena mângâie copilul pe obraji în timp ce Marty îl privea fascinat.

– Cum a venit barza aici? întrebă băiatul, dar nu îi răspunse nimeni.

– Copilul tău viu să îți amintească de moarte? întrebă Moana mustrătoare. Ar însemna să îi faci o mare nedreptate. Mai ales că nu există nicio dovadă că sora ta este moartă. Și de ce ar fi? Este tânără și războiul s-a terminat. Tu nu ai trădat-o, ai scăpat-o doar din ochi. La fel ar fi fost dacă tu ai fi rămas în Persia și ea ar fi fost aici. Poate că ți-ar fi scris, pentru că ar fi fost singură, fără prietenul ei. Poate că și ea ar fi suferit așa cum ai suferit tu din cauza lui Witold. El ar fi găsit un motiv să o constrângă. Chiar tu spuneai că i-a făcut probleme și pe vasul cu care ați venit din Rusia. El ar fi putut să o abordeze. Și chiar dacă nu ar fi făcut-o, nu știe nimeni dacă odată ajunsă aici ar fi fost fericită. Atât de fericită ca tine.

– Dar eu nu sunt fericită.

Pe obrajii Helenei se prelinseră iar lacrimi, deși nu voia să plângă. Voia să își ia în brațe copilul pe care tocmai îl născuse. Voia din tot sufletul. Moana avusese dreptate. Își iubea fiica. Nu o mai vedea ca pe o pedeapsă.

Moana îi puse bebelușul în brațe.

– Ești fericită, constată ea când Helena începu să îl legene încet. Copilul este viitorul răsărit din trecutul tău. *I nga wa o mua.* Gândește-te la asta și fii recunoscătoare. Ceea ce ți s-a întâmplat este oribil, dar acum copilul este o binecuvântare. Și James te iubește.

– Nu este adevărat, șopti Helena și iarăși simți o durere în măruntaie. James ți-a aparținut mereu ție. Și se va întoarce la tine. Când voi pleca...

Moana clătină din cap.

– Nu vei pleca, spuse ea cu fermitate. Și nici nu ar fi cinstit. *I nga wa o mua* este valabil și pentru mine, și pentru James. James este *pakeha*, eu sunt maori. Nu am venit cu aceeași luntre în Aotearoa.

Probabil că James ar spune că asta nu are importanță și până cu puțin timp în urmă și eu aș fi gândit la fel. Mi-am dorit să mă căsătoresc cu el și să trăiesc cu el la Kiward Station. Poate că aș fi luptat pentru șansa aceasta, Helena, dacă tu nu ai fi fost însărcinată. În primul rând copilul tău, pe care eu îl consider copilul lui James, mă determină să renunț la el. Și mă gândesc dacă chiar voiam să duc traiul unui *pakeha*. O viață ca a unchiului meu Wiremu, și el este hărțuit de sentimentul vinovăției. Tonga îl desemnase succesor pe el, nu pe Koua, care este complet nepotrivit pentru asta. Totuși Wiremu a plecat. Are propria viață, și când nu se gândește la felul în care Koua contribuie cu zel la ruinarea tribului, este fericit. Însă eu nu aș fi fost fericită. Eu vreau să reînvii tradițiile poporului meu, nu vreau să jertfesc trecutul nostru pe un viitor îndoielnic! Am înțeles mai bine acest lucru văzând că spiritele v-au unit pe tine și pe James. Eu voi deveni *ariki* tribului Ngai Tahu, Helena! Cu toate că sunt femeie. Fir-ar... între timp aș putea să devin prim-ministru dacă aș vrea! Mă pot revolta împotriva tatălui meu și voi încerca să câștig alegerile.

– Tu ești fiică de căpetenie.

Helena zâmbi printre lacrimi.

Moana confirmă cu mândrie.

– Și dacă va trebui, îmi voi conduce poporul pe calea războiului. Împotriva prejudecăților și ignoranței acestor *pakeha,* împotriva indiferenței și agoniei maorilor. Mai întâi voi reclădi școala. Copiii poporului meu trebuie să redevină mândri că sunt maori. Și să nu mai fie împiedicați să își invite prietenii *pakeha,* să invoce împreună spiritele.

Ea îi făcu cu ochiul lui Marty.

– Dar nu există spirite! își aminti Marty de afirmația tatălui său.

Moana râse.

– Atunci cum de barza a putut să intre în mină?

Băiatul se încruntă.

– Poate că pe copil l-a adus o cioară. Sau un liliac.

– Voi chiar nu învățați nimic la școala din Haldon? întrebă Moana și oftă. Aici, în Insula de Sud nu există lilieci, Marty. *Pekapeka* trăiesc doar în Insula de Nord.

În timp ce vorbeau, se auziră zgomote de motoare în fața minei și curând și voci.

– Este tăticul meu! jubilă Marty. Îl aud pe tata!

Vocea ca un lătrat a lui Tasier pătrunse în galerie.

Dar primul care strigă fu James:

– Helena!

Vocea lui părea îngrijorată.

Moana îi zâmbi prietenei sale.

– Vezi? Pe tine te strigă.

Helena îi zâmbi și ea.

A fost nevoie de câteva ore ca oamenii să elibereze intrarea în mină. După ce s-au asigurat că nu era necesară graba, au lucrat cu mare atenție ca să nu provoace și alte prăbușiri. Între timp, Helena a eliminat placenta și Moana i-a spus că o va îngropa mai târziu în mină.

– Ea va ancora sufletul copilului tău în Aotearoa, mai zise tânăra. Poala *papas* va deveni *maunga* ei.

Helena se încruntă.

– Dar nu se știe dacă vom rămâne aici, insistă ea. Gloria o are acum pe Karolina! Poate va trebui să mă întorc în Europa și să o caut pe Luzyna.

Moana se încruntă.

– Chiar vrei să faci asta? Chiar vrei să te întorci? Nu este aici viitorul tău? Nu tu trebuie să o cauți pe Luzyna, Helena. Las-o pe ea să te caute! Știe că este suficient să scrie la Pahiatua ca să afle unde ești. Dacă nu a făcut asta până acum înseamnă că este prea fericită cu Kaspar al ei. Și poate că îi este frică să nu îi distrugi fericirea.

Lasă-i timp, Helena! La un moment dat își va aminti că faci parte din trecutul ei și atunci te va integra și în viitorul ei.

Gândurile o copleșiră pe Helena. Nu putea să ia acum o hotărâre. Era doar obosită, dar era o oboseală plăcută. Astăzi nu se va mai gândi la Luzyna, ci la un nume pentru micuța care reprezenta viitorul ei. Și poate că și pe cel al lui James. Se mai gândi să ia o rămurică din arborele manuka din fața intrării în galerie. Din ea va sculpta un *hei-tiki* pentru James. Cu siguranță că Moana o va ajuta să îl facă.

În timp ce își legăna bebelușul, în mină răzbătu o rază de lumină. Bărbații eliberară imediat intrarea. Lumina proiectorelor mari ale acestora căzu pe chipul micuței. Aceasta clipi iritată, dar nu țipă.

Moana surâse.

– Acum are un nume. *Turama.* Lumină.

CAPITOLUL 3

Aşezarea micuţei Turama în leagănul pregătit lângă patul Helenei din fostul apartament al Gwyneirei McKenzie se dovedi cât se poate de bine-venită. După ce James o aduse acasă, Gloria McKenzie o însoţi pe Helena sus. Pentru a rămâne singură cu ea, fusese nevoită să facă apel la toată puterea ei de convingere. James nu se mai dezlipise de Helena de când o scosese la lumină din galerie. Moana ţinuse copilul până când proaspăta mămică se aşezase în maşină.

– Ei, îţi place fiica ta? îl întrebase Moana pe James, când acesta se uita extaziat la faţa roşie a bebeluşului.

Helena se întristă.

– Nu este el..., vru să lămurească din nou lucrurile, dar nu mai spuse nimic văzând chipul fericit al lui James.

Pe drumul până la Kiward Station cei doi nu discutară prea mult. Erau mulţumiţi că erau împreună. Discretă, Moana îl rugă pe unul dintre ajutoare să o ducă în *marae*.

Nici Gloria şi Jack, care aflaseră de acţiunea de salvare desfăşurată cu succes, nu vorbiră mult în acea seară. Jack venise la mină în timpul lucrărilor şi auzise că Helena născuse. Pentru că nu fusese nevoie de ajutorul lui, se întorsese la Kiward Station şi îi spusese Gloriei, care făcuse toate pregătirile pentru a le întâmpina pe Helena şi pe Turama. Leagănul era aranjat, se schimbaseră aşternuturile şi se încălzise apă pentru baie.

În mod surprinzător, cea care devenise vorbăreață la Kiward Station, la sosirea Helenei și a Turamei, fusese Karolina.

– Cum o cheamă? Turama? Un nume ciudat, dar frumos. Este dulce... mânuțele acestea micuțe... și năsucul... Când va crește, va arăta ca tine, Helena, nu? Va fi sora mea, dacă... Jack și Gloria mă vor adopta?

Helena o privi neajutorată.

– Nu, interveni Gloria zâmbind. Cred că vei fi mătușa ei.

Helena încă se mai gândea la aceste cuvinte când după o baie scurtă se întinsese în așternuturile abia schimbate, îmbrăcată într-o cămașă de noapte curată. O alăptase pe Turama și era moartă de oboseală, dar mai fericită decât fusese vreodată în viața ei.

Săptămânile următoare se scurseră în liniște. James le vizita de mai multe ori pe zi pe Turama și pe Helena, căreia îi povestea ce se mai întâmpla prin gospodărie și la animale, dar evita să vorbească despre ei. Se juca mult cu Turama, care se făcea tot mai frumoasă. James susținea că începuse să semene cu Helena și că avea aceiași ochi albaștri ca de porțelan.

– Culoarea lor se poate schimba, îl avertiză Gloria.

Helena îi spusese că Witold avusese ochii căprui și că se temea că pe chipul Turamei va putea recunoaște cândva trăsăturile lui.

James dăduse din cap:

– Prostii, vor rămâne albaștri! Helena, nu ți se pare că seamănă cu mine? Atunci ar trebui să se mai închidă la culoare.

Helena râse de această remarcă, însă îi făcea bine să constate că James nu părea să se teamă că fata ar putea moșteni trăsăturile fizice ale lui Witold, precum și caracterul lui urât.

Abia când Helena putu să iasă din camera de lăuză și să revină în mijlocul familiei, James începu să îi caute apropierea fizică. O sprijini când ea îndrăzni pentru prima dată să coboare scara și o luă de mână când ieși la plimbare. După un timp mâinile lor se căutau

de la sine când erau împreună. Într-o noapte geroasă de iarnă, când stăteau afară și priveau bolta înstelată, James o cuprinse cu brațul pe după mijloc.

La o lună după nașterea Turamei, Helena începu să ajute din nou la grajduri. O așeza pe fetiță într-un coș și o lua cu ea. În Karolina micuța găsi un protector sârguincios. Fetei îi plăcea să aibă grijă de ea când Helena ieșea cu James. Helena accepta atingerile mângâietoare ale tânărului când acesta îi corecta poziția pe cal sau când o ajuta la munca cu oile. Și vedea cât de fericit era James când îi surâdea complice.

Când Miranda Biller veni în vizită la familia McKenzie la Kiward Station, fu entuziasmată de micuța Turama și i se păru că atmosfera se însuflețise.

– Helena, ești deja o țărăncuță ca mătușa Gloria! Cred că este practic să umbli toată ziua în cămașă în carouri și în pantaloni – Helena se simțea foarte fericită că hainele i se potriveau din nou și că nu era nevoie să îmbrace altceva –, dar gândește-te la James și la unchiul Jack! Trebuie ca din când în când să vă vadă cât sunteți de frumoase, altfel își vor pierde interesul pentru voi ca femei. Ar trebui să mergem împreună la cumpărături.

Gloria râse. Cu siguranță că Jack o iubea așa cum era. Nu era nevoie să se facă frumoasă pentru el. Dar Helena acceptă dojana Mirandei. În secret își dorea să se aranjeze odată pentru James, dar nu îi plăcea să probeze îmbrăcăminte în magazinele din Haldon; se temea de bârfe.

– Mâine plecăm la Christchurch la cumpărături! hotărî Miranda. Helena, Karolina, mătușa Gloria și cu mine. Nu admit obiecții!

Până la urmă și Gloria a fost de acord cu ieșirea. Probabil că nu voia să o expună pe protejata sa Karolina o zi întreagă veseliei și vorbăriei Mirandei. Iar Karolina s-a descurcat uimitor de bine. Se părea că îi făcea chiar plăcere plimbarea la cumpărături. Pentru prima dată Helena băgă de seamă cât de drăguță era firava fată cu

bucle lungi și negre. Și Karolina avea ochii albaștri, iar rochia albastră-închis, pe care i-o alese Miranda, i se potrivea foarte bine.

– Arăți ca o prințesă! o admiră Helena gândindu-se imediat la Luzyna.

Luzyna era, firește, alt gen, dar la fel de drăguță cum era Karolina și se învârtea în fața oglinzii la fel cum făcea Karolina. Helena spera că sora ei avea din nou posibilitatea să cumpere și să poarte haine elegante. Încă se mai gândea cu grijă și melancolie la Luzyna, dar nu se mai temea atât de tare că aceasta s-ar putea să nu mai fie în viață. Helena își dădea seama că își cultivase singură sentimentul de vinovăție. De fapt, Moana avusese dreptate. Nu exista niciun motiv să creadă că Luzynei i s-ar fi întâmplat ceva. În Europa războiul se încheiase. Acolo nu mai cădeau bombe. Și chiar dacă Helena nu prea avea încredere în Kaspar, fără îndoială că acel tânăr voinic era capabil să o protejeze pe sora ei.

Miranda ceru ca rochia Karolinei să fie împachetată și acum zăbovea în fața unui raft cu pantaloni de damă. Se străduia o oră ca să o convingă pe Gloria să își ia niște pantaloni mai eleganți.

– În curând vei merge la întâlnirea crescătorilor de vite! Trebuie. Și unchiul Jack a zis asta. Și i-ar face plăcere să mergi cu el! Acolo ai putea îmbrăca asemenea pantaloni! Baronii oilor vor cădea pe spate de uimire!

– Ba mai curând de oroare, răspunse Gloria. Pantalonii de damă încă sunt considerați extravaganți. Bine, m-ai convins. Nu ar trebui să mă izolez la Kiward Station. Poate că anul acesta vom merge toți la Christchurch: Jack, Karolina și cu mine, James și Helena cu Turama. Va fi momentul ca „lumea bună" din Plains să afle că ne-am mărit familia.

Helena își alese și ea niște pantaloni din gabardină negri cu croială dreaptă, cu siguranță practici pentru când mergea cu James cu Pippa. Miranda insistă să își cumpere și o rochie colorată, strânsă pe talie.

– Are să îi placă lui James! susținu ea. Și poate că o să îl încurajeze să întreprindă ceva în privința ta! Nu mă refer la stupida și plicticoasa întâlnire a crescătorilor de vite. De ce nu mergeți, de exemplu, la cinema? La Haldon încă nu există așa ceva?

În Haldon nu era cinematograf, dar în Christchurch exista unul și James se bucură să o invite pe Helena. În timp ce Karolina, entuziasmată de această importantă sarcină, avea grijă de Turama, cei doi vizionară *În Brooklin crește un pom*. Pentru Helena a fost primul film artistic pe care l-a văzut. James profită de întuneric pentru a-și trece brațul pe după umerii ei și fu fericit când tânăra femeie se mlădie, căutându-i parcă protecția. Mai târziu a mărturisit că îndrăznise să facă acest lucru la îndemnul Mirandei.

– La cinematograf, îi sfătuise verișoara lui mai mondenă, se mângâie o fată!

Și în final, când James parcă mașina în fața grajdurilor din Kiward Station și o însoți pe Helena în casă, cei doi se sărutară sub cerul plin de stele. Buzele lor se descoperiră timid. Nu se grăbeau, totul veni de la sine. Helena și James erau tineri, războiul se încheiase, în fața lor se așternea un viitor fără griji. Și ei nu se îndoiau că se iubesc. La un moment dat se vor căsători și într-o zi poate că Turama va avea și frați.

EPILOG

– Și acum, ce îi vom spune Helenei noastre?

Jack McKenzie învârtea în mână un plic mare, maroniu. Expeditorul era o importantă agenție de detectivi, care acționa în lumea întreagă. Jack și Gloria o angajaseră la scurt timp după nașterea Turamei să facă investigații pentru a o găsi pe Luzyna, alias Helena Grabowski, după ce Moana îi împărtășise Gloriei secretul. Firește că tânăra maori nu îi dăduse amănunte, dar îi spusese că Helena nu își va găsi liniștea atât timp cât nu va afla ce face sora ei. Soții McKenzie nu pregetaseră să se adreseze detectivilor particulari și răbdarea le fusese pusă la grea încercare. Abia acum, după aproape un an, agenția dăduse de urma Luzynei și a lui Kaspar, la Varșovia. Detectivii strânseseră mai multe date, îi supravegheaseră, îi abordaseră ocazional și îi descususeră fără a-și declina adevărata identitate. În final, în fața ochilor Gloriei și ai lui Jack se afla un dosar voluminos, pe care ei tocmai îl studiau. În acest scop se retrăseseră în dormitorul lor, pentru a nu fi deranjați, și împrăștiaseră hârtiile pe pat.

– Mda... eu aș zice să ne limităm la esențial, conchise Gloria. Luzyna și Kaspar au ajuns în Polonia pe căi ocolite.

– Nu amintim că ar fi putut merge în țări care nu se află sub ocupația armatei ruse, fu de părere Jack.

– Nu îi vom spune nici că nu și-au ales țara din patriotism sau din dor de casă, ci pur și simplu pentru că niciunul dintre ei nu a învățat o limbă străină, adăugă Gloria. Ea vârî documentele din care aflaseră toate acestea sub un teanc de hârtii. Îi putem spune Helenei că tânărul Kaspar lucrează la Varșovia, la un atelier de reparații auto, și că se împacă foarte bine cu potentații comuniști.

– Ceea ce este posibil să se datoreze faptului că trece cu vederea faptul că prietena lui se întâlnește noaptea cu ofițeri ai Armatei Roșii în cluburi semilegale, o completă Jack. Sau nu îi mai spunem și asta?

– Firește! Îi spunem Helenei doar că Luzyna și Kaspar nu s-au căsătorit până acum. Ceea ce o va bucura.

Jack dădu afirmativ din cap și zâmbi.

– După care îi dăm adresa Luzynei. Dacă va dori, poate lua legătura cu ea și tânăra va hotărî singură care dintre schimbările intervenite în viața ei i le va împărtăși surorii sale.

– Sper că ea va răspunde scrisorii Helenei. Dacă nu, o să fie extrem de amărâtă, se arătă îngrijorată Gloria.

– Va răspunde, Glory, nu te îndoi! o liniști Jack pe soția lui. Mai ales că Helena îi va spune că este ca și logodită cu moștenitorul uneia dintre cele mai mari ferme de oi din Noua Zeelandă. În felul acesta îi oferă în fond o alternativă, în cazul în care lucrurile nu vor mai merge atât de bine cu Kaspar și cu ofițerii ruși.

Gloria se încruntă. Nu o interesau intrigile.

– Crezi că este atât de pragmatică? întrebă ea.

Jack râse ușor.

– Poți să zici că este realistă. Oricum, Helena nu trebuie să își facă griji în privința acelei tinere. Mie mi-ar fi frică pentru ea și James, dacă într-o zi Luzyna și-ar face apariția aici. Acum ascunde toate hârtiile, mai puțin pe cea cu adresa pentru Helena. Și îi vom putea da știrea cea bună chiar înainte de a decola. De fapt, unde este? Este tot la Turama?

Helena avea iarăși lacrimi în ochi, deși se străduia să glumească, să cânte și să râdă cu fiica ei înainte de a pleca. În primul ei an de viață, Turama avea chipul miniatural al mamei ei. Ochii îi rămăseseră albaștri, părul îi era la fel de blond ca mierea cum era părul Luzynei, și mai ales modul cum acesta îi încadra chipul, asemenea unei inimi, îi amintea de frumoasa ei soră. Helena spera că mai târziu fata va semăna și mai mult cu ea.

– Nu mi-am închipuit că despărțirea va fi atât de grea, îi spuse ea amărâtă lui James, care o aștepta.

Acesta își așeză brațul după mijlocul ei.

– Nu mai dramatiza, Helena. Sunteți la doar două ore de zbor. Și la universitate vei avea vacanțe, ca să nu mai vorbim de lungile weekenduri în care o poți vizita. Poate că îți aranjezi cursurile astfel încât să nu te mai duci vinerea. Nici Ben Biller nu se omoară cu munca.

Cu puțin timp în urmă, Helena absolvise liceul. De curând exista posibilitatea ca tinerii din fermele izolate să poată urma învățământul la distanță. Profesorii țineau legătura cu elevii prin radio, iar materialul didactic li se trimitea prin poștă. Și Karolina urma școala în acest fel, ceea ce era bine pentru firea ei închisă. Ea nu ducea deloc dorul colegilor și al proiectelor comune. Era mulțumită printre cărțile ei și cu animalele ei. Se atașa tot mai mult de Gloria și era foarte pricepută la cai și câini. Sunday al ei se purta deja ca un câine ciobănesc, iar Karolina surâdea uneori când angajații i se adresau respectuos cu „Miss Carol".

Dimpotrivă, Helena prefera o școală clasică, în care să interacționeze direct cu profesorii și colegii. Acum se bucura de acest lucru la universitate. Hotărâse să urmeze cursul de studii maori al lui Ben Biller, pentru a învăța limba băștinașilor și a le cunoaște cultura. Apoi voia să lucreze cu Moana, care luase examenul de profesoară și își încheiase practica la școala primară din Haldon. Acolo nu erau ore pentru doi profesori, totuși Bernard Tasier și

alte onorabilități ale localității interveniseră pentru crearea unui al doilea post. Tasier era extrem de recunoscător pentru salvarea fiului său. Spusese că niciodată nu i-ar fi venit ideea de a-l căuta pe copil în mină. Marty ar fi murit acolo de sete și din cauza frigului dacă nu ar fi descoperit cineva calul de la intrare, iar dacă animalul ar fi reușit să se elibereze și să vină acasă, probabil că băiatul nu ar mai fi fost găsit niciodată. Acum Tasier nu îi mai privea cu neîncredere pe maori. Astfel, Marty nu mai părea pierdut pentru o lume în care domnea pacea între popoare.

După-amiază, Moana deschise casa comunitară pentru toți copiii. Plănuia să facă vizite ghidate pentru părinții *pakeha* încă îngrijorați, ca să îi câștige de partea proiectului și pe copiii acestora.

– Veți vedea! Vă voi convinge că tribul Ngai Tahu nu mai afumă capetele dușmanilor lor, glumea ea.

Și Helena se gândea că, după o vreme, *pakeha* vor fi tot mai interesați de vecinii lor maori. În plus, Moana avea de gând să deschidă un centru de informare care să permită excursioniștilor, turiștilor și claselor de elevi din alte părți ale țării să descopere cultura maorilor, iar Helena îi va fi alături. Dar toate acestea erau planuri de viitor. Acum studia la Wellington. James o va duce pe Insula de Nord cu avionul chiar acum.

– S-ar putea să ratezi primul cuvânt rostit de Turama, o tachină prietena ei. Și este posibil ca acesta să nu fie „mama", ci „tata".

Helena zâmbi printre lacrimi.

– Ar fi frumos, spuse ea, apoi o sărută pe micuță de rămas-bun și i-o dădu Karolinei, care aștepta răbdătoare ca Helena să se despartă de fiica ei.

Alături de ea se afla Sunday, umbra ei cu blana în trei culori.

– Înainte să pleci, du-te în birou, îi transmise ea rugămintea Gloriei. Miss Gloria și Jack vor să îți spună ceva.

Helena nu își mai putea aminti când fusese ultima dată atât de fericită și de liberă ca acum, la părăsirea biroului din Kiward

Station. Chipul îi strălucea și nu mai voia să lase din mână biletul cu adresa Luzynei. Și-ar fi dorit să îi scrie surorii ei imediat, dar o aștepta James la Pippa lui. Helena era nerăbdătoare să zboare. Îl însoțise deseori pe James în ultimele luni și o încânta să vadă lumea de sus. Astăzi era o zi senină și ea se va bucura de priveliștea coastei și a mării.

– Este totul în regulă? întrebă James, care, îmbrăcat în haină din piele și având pe cap cascheta de pilot, părea temerar.

Helena remarcă faptul că în cockpitul avionului se clătina micul *birdman* din jad pe care Moana i-l dăruise înainte ca el să plece la război. La gât James purta între timp un alt *hei-tiki,* sculptat cam neîndemânatic în lemn de manuka, prima încercare a Helenei în arta sculpturii maorilor. El îl reprezenta pe Tane, zeul pădurii, care la despărțirea dintre cer și pământ crease o lume nouă și o trezise la viață pe Hineahuone, prima femeie.

Helena dădu fericită din cap și se pregăti să urce în avion. Purta eleganții pantaloni cumpărați împreună cu Miranda și știa că prietena ei va aprecia asta. La sosirea în Wellington o va vedea pe Miranda și urma ca în timpul semestrului să locuiască la familia Biller. În plus, era ferm hotărâtă ca în zilele următoare să treacă prin Elizabeth Street, ca să verifice dacă familia Neumann se întorsese. Auzise că lagărele pentru emigranții germani fuseseră închise de mult timp.

În acea clipă Helena îi descoperi pe Gloria și Jack, care veniseră pe pistă ca să își ia la revedere de la ea și de la fiul lor, care trebuia să se întoarcă a doua zi.

– Turama, îi spusese el când plănuiseră călătoria, are nevoie de tatăl ei.

Helena zâmbi când se îmbrățișară. Cățelandrii care săreau în jurul Gloriei voiau să fie mângâiați și de ea. Se aplecă spre ei și îi trecu prin minte ceva la care se tot gândea de când Karolina îl primise pe Sunday.

– Mie nu mi-ai făcut niciodată cadou un cățel, îi spuse ea încet Gloriei.

– Nu? Gloria zâmbi și arătă către James. Nu l-ai primit pe al meu?

– Mamă! se burzului James.

Helena încă mai râdea în timp ce avionul rula pe pistă.

POSTFAȚĂ

Până la cercetările efectuate pentru acest roman, nu m-aș fi gândit niciodată că ar exista un capitol al celui de al Doilea Război Mondial de care tatăl meu să nu fi auzit. Până și lectorul meu Melanie Blank-Schröder a notat pe marginea textului un surprinzător „Este adevărat? Ai cercetat asta?", atunci când a citit odiseea cetățenilor polonezi nevinovați, care în urma pactului dintre Hitler și Stalin au fost deportați în Siberia și apoi au ajuns în Persia.

Helena este, firește, un personaj fictiv, însă povestea ei nu a fost inventată. Stalin a cerut ca Polonia de Est, pe care a anexat-o după pactul cu Hitler, să fie evacuată, iar germanii au pus mâna pe Polonia de Vest. Aproape întreaga populație poloneză, minoritară în această parte a țării, alături de bieloruși și ucraineni, a fost exilată în Siberia pentru a se face loc noilor coloniști ruși. Mii de oameni au murit în lagărele de muncă forțată. O speranță pentru cei deportați a apărut când Hitler a încălcat pactul de neagresiune cu Rusia în 1941. După aceea Stalin s-a alăturat aliaților, care l-au obligat să ducă tratative cu guvernul polonez în exil. Acesta a solicitat eliberarea imediată a cetățenilor polonezi deportați, lucru care s-a și realizat.

Aliații s-au angajat să repatrieze polonezii nu doar din motive umanitare, ci și pentru a forma o armată poloneză din bărbații încă apți să lupte. Viitorii soldați trebuiau să fie instruiți în Iran, care pe

atunci se numea Persia și era administrat din 1941 de aliați. Pentru această viitoare armată au fost aduși și alți supraviețuitori polonezi la Pahlawi, un port din Persia, iar mai târziu au fost cazați în lagăre în jurul Teheranului. Oamenii erau subnutriți și bolnavi, mulți dintre ei murind curând în spitalul ridicat pe plajă. În urma lor au rămas sute de orfani, pentru care au fost create noi tabere. Într-un lagăr s-a amenajat un orfelinat, la fel la Isfahan, unde copiii au fost foarte bine îngrijiți. Conducerea acestui lagăr era formată din polonezi din exil, britanici și americani. Probabil că aprovizionarea refugiaților se făcea din rezervele armatei. Astfel se explică de ce oamenii erau hrăniți cu gulaș din conserve și cu macaroane, o informație pe care atât lectorul meu, cât și redactorul meu de text și toate cititoarele mele de probă au calificat-o ca „sigur neautentică". Adevărul este că mulți dintre cei care au fost internați în lagăre amintesc aceste feluri de mâncare în jurnalele și rapoartele lor! Mâncarea era apreciată, la fel ca întreaga organizare a lagărelor. Pe termen lung, refugiații nu știau ce vor face. În mod special orfanii nu păreau să aibă niciun viitor în Persia. Atât britanicii, cât și guvernul polonez în exil au fost, de aceea, foarte entuziasmați când, în 1944, Noua Zeelandă s-a declarat dispusă să primească șapte sute de copii polonezi într-un lagăr special amenajat pentru ei în Pahiatua, un orășel situat în Insula de Nord.

Polish Children's Camp a apărut dintr-o inițiativă comunitară britanică, americană, poloneză și neozeelandeză, puternic sprijinită de populația neozeelandeză. Asociații autohtone de femei au pregătit camerele și spațiile comunitare, iar copiilor și supraveghetorilor polonezi ai acestora li s-a urat bun venit într-un mod festiv.

Inițial s-a intenționat ca la terminarea războiului refugiații să fie trimiși în patria lor. De aceea lagărul a fost conceput ca Little Poland, cu alei purtând denumiri poloneze și școală în limba maternă pentru copii. Când Polonia a fost ocupată însă de Armata Roșie și a ajuns sub influență comunistă, s-a renunțat la ideea de a

repatria copiii. S-a susținut integrarea lor cu grijă și acest lucru s-a realizat cu mult succes în societatea neozeelandeză. Țara s-a deschis și membrilor din Europa ai familiilor copiilor, în măsura în care au mai existat supraviețuitori. Mulți și-au adus mai târziu în noua patrie membrii din familie considerați inițial pierduți.

În perioada în care se petrece acțiunea din cartea mea, situația relațiilor dintre urmașii coloniștilor europeni în Noua Zeelandă și populația maorilor era mai puțin fericită. În anii '40 și '50 ai secolului XX relațiile dintre *pakeha* și maori atinseseră cel mai critic punct. De la popularea insulelor de către britanici și de către alți coloniști europeni, numărul maorilor scăzuse permanent, atât procentual, cât și în date absolute. Războaiele și bolile slăbiseră triburile, mulți maori fuseseră decimați și dezrădăcinați ca urmare a războaielor. Integrarea forțată în societatea *pakeha* avea ca efect și pierderea culturii și a identității lor. Industrializarea i-a alungat în orașe, decăderea și alcoolismul erau la ordinea zilei. Copiii maori au fost marginalizați în școli, dar, pe de altă parte, atât de anglicanizați încât nu își mai înțelegeau propria limbă, nemaivorbind de tradițiile triburilor. Șomajul de după criza economică mondială, ca și cel cauzat de o altă criză, după despărțirea de țara-mamă, Marea Britanie, în 1947, a ațâțat resentimentele dintre albi și maori. Slabii instruiți *pakeha* și maorii concurau pe piața muncii în sectorul cu salarii minime.

O schimbare în această relație s-a înregistrat abia în anii '50, când guvernul neozeelandez a recunoscut problemele și le-a rezolvat. S-au promovat proiecte de instruire pentru maori și s-a acționat prin asistenți sociali pentru sprijinirea familiilor. În triburi existau oameni ca Moana mea, care au acționat în scopul redeșteptării tradițiilor și spiritualității.

În anii '60 ai secolului XX, în contextul mișcării internaționale pe tema drepturilor cetățenești, au avut loc masive proteste ale

maorilor. Cu nou-câștigatul sentiment al valorii proprii, triburile au obținut susținerea limbii și culturii lor, cât și plăți compensatorii pentru terenurile expropriate. Multe dintre ele au folosit banii pentru a-și reconstrui *marae*-le. Astăzi cultura maori are valoare economică. Există diverse oferte pentru turiști spre a o cunoaște și aprofunda. O seară cu *haka* și *hangi* face parte din programul clasic al unei călătorii în Noua Zeelandă. Cine vrea să afle mai multe poate plăti ca să înnopteze într-un *marae* autentic sau să ia parte la prezentări complexe despre cultura și spiritualitatea maori.

Nici acum raporturile dintre maori și *pakeha* nu sunt lipsite de tensiuni și încă maorii sunt mai slab instruiți și au, potrivit statisticilor, o stare de sănătate mai precară decât a populației de origine europeană. Totuși, în mare, situația lor s-a îmbunătățit, ceea ce este spre binele țării. De exemplu, în Noua Zeelandă asociațiile de maori se află permanent în frunte când este vorba despre protecția mediului și păstrarea resurselor naturale.

Bineînțeles că m-am străduit să păstrez autenticitatea și în alte aspecte vizate de această carte. Guri de mină, care dovedesc exploatarea timp de decenii a zăcămintelor de cărbune din zona fictivei mele localități Haldon, pot fi văzute și astăzi. Se găsesc la Methven, în regiunea Mount Hutt. Minele de acolo s-au închis abia în anii '50, deci mai târziu decât fictivele mele mine. Consecințele economice pentru regiunile atinse de aceste închideri erau totuși comparabile. S-a ajuns la șomaj, care a afectat și mai mult raporturile dintre maori și *pakeha*.

Un capitol mai curând tragic al istoriei este internarea neozeelandezilor de origine germană în timpul celui de al Doilea Război Mondial. Ei au fost închiși într-un lagăr de pe Somes Island, Wellington Harbour, și pentru scurt timp la Pahiatua, pe terenul viitoarei Little Poland. Deportarea în lagăr s-a realizat fără a se

avea în vedere originile și concepțiile politice. Deseori, evrei refugiați din Gemania au stat împreună cu adepți fanatici ai fascismului din Noua Zeelandă. Ideologia nazistă se potrivea perfect concepțiilor unor rasiști ca Bernard Tasier din romanul meu. Oameni ca el s-au manifestat, în special în preajma războiului și în primii ani de război, împotriva evreilor și pentru ideile național-socialismului. Dar ei nu au putut să influențeze în niciun caz atmosfera mai curând liberală și intrarea Noii Zeelande în război de partea țării-mamă, Marea Britanie. La fel ca în Primul Război Mondial, au existat voluntari care au participat la război. În Royal Air Force au servit 127 „Kiwis", care în războiul aerian s-au dovedit luptători temerari.

O problemă în povestea lui James a fost faptul că majoritatea avioanelor folosite pentru bombardamente extinse aveau echipaje formate din cel puțin doi și de multe ori din patru ori mai mulți oameni. În plus, eu aveam nevoie de un aparat care să combine funcțiile unui avion de vânătoare și ale unui bombardier. Din fericire, am găsit un specialist în propria-mi familie. Tatăl meu m-a asigurat că Havilland Mosquito chiar a fost folosit în război atât pentru a lansa bombe, cât și pentru apărarea flotei de bombardiere. Nu sunt martori ai evenimentelor respective! Multe mulțumiri!

Aș dori să mulțumesc și cititoarelor de probă ale căror cunoștințe în domeniul geografic mi-au fost de mare ajutor. Lectorul meu, Melanie Blank-Schröder, a conceput alături de mine această nouă carte. Redactorul meu pe text, Margit von Cossart, a depus multe eforturi pentru a realiza ceva cu adevărat deosebit. Ca întotdeauna, multe mulțumiri agentului meu, Bastian Schlück, și el permanent deschis la idei noi, și lui Joan și Anna Puzcas, care de ani buni mă despovărează de tot ceea ce nu are legătură cu scrisul.

De asemenea, mulțumesc Tinei Dreher pentru minunatele ilustrații.

Ka mate te kainga tahi, ka ora te kainga rua

Când pierzi o casă, găsești o alta.

Aproape toți cei șapte sute de orfani de război și-au găsit o nouă patrie în Australia sau în Noua Zeelandă.

De aceeași autoare

Trilogia
ÎN ȚARA NORULUI ALB

ÎN ȚARA NORULUI ALB (VOL. 1)

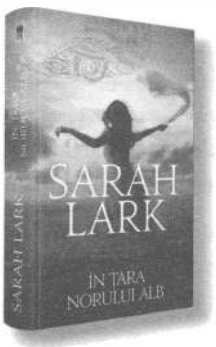

CÂNTECUL MAORILOR (VOL. 2)

STRIGĂTUL PĂSĂRII KIWI (VOL. 3)

O saga de familie plină de culoare în minunatele ţinuturi din Noua Zeelandă.

Londra, anul 1852. Două tinere femei pornesc la drum spre Noua Zeelandă. Pentru nobila Gwyneira şi tânăra guvernantă Helen, călătoria reprezintă începutul unei vieţi noi – ca viitoare soţii ale unor bărbaţi pe care nu-i cunosc. Un roman fascinant despre dragoste şi ură, încredere şi duşmănie a două familii ale căror destine se întrepătrund.

Povestea începută cu *În Ţara Norului Alb* continuă în volumele *Cântecul Maorilor* şi *Strigătul păsării kiwi.*

În *Cântecul Maorilor,* Elaine, temperamentala fiică a lui Fleurette şi a lui Ruben, se îndrăgosteşte de William Martyn, fiul unor nobili irlandezi, mai cultivat şi mai elegant decât oamenii care ajung în mod obişnuit în căutare de aur la Queenstown. Tânărul pare să-i împărtăşească sentimentele, însă este cucerit definitiv de Kura-Maro-Tini, verişoara lui Elaine, care este pe jumătate maori.

Finalul trilogiei se anunţă a fi unul palpitant. *Strigătul păsării kiwi* spune povestea Gloriei, strănepoata Gwynerei McKenzie, care trebuie să părăsească Noua Zeelandă şi să călătorească în jurul lumii, în zorii secolului XX.

biblioteca rao

FICȚIUNE ADULȚI

Mitch Albom. . . . . *Măsura timpului*
Pierre Assouline . . . . . *Portretul*
Camille Aubray. . . . . *Cina cu Picasso*
David Baldacci . . . . . *Lovitura de grație* (seria *Vega Jane* vol. 1) • *Tărâmul celor cinci cercuri* (seria *Vega Jane* vol. 2) • *Un simplu geniu* • *Rece ca piatra* • *Ziua zero*
Angela Becerra . . . . . *Penultimul vis*
Ana Bell . . . . . *Lista de dorințe*
Mark Benecke . . . . . *Pe urmele crimelor*
Steve Berry . . . . . *Afacerea Columb* • *Enigma reginei* • *Secretul marelui sigiliu* • *Taina președintelui* • *Tezaurul Împăratului*
Samuel Bjork. . . . . *Călătoresc singură*
Chris Bohjalian. . . . . *Închideți ochii, luați-vă de mână*
Serena Burdick . . . . . *O fată în amurg*
John Burnham Schwartz . . . . . *Împărăteasa* • *O singură clipă*
Jessie Burton . . . . . *Miniaturista*
Mireille Calmel. . . . . *Cântul vrăjitoarelor* vol. 1 și 2
Carol Cassella . . . . . *Oxigen*
Emma Cline . . . . . *Fetele*
Sarah Cohen-Scali . . . . . *Max*
Michael Connelly. . . . . *Chipul dur al despărțirii* (seria *Harry Bosch*) • *Până la capăt* (seria *Mickey Haller*) • *Verdictul* • *Avocatul din limuzină* • *Jocul de domino* • *Adevărul din umbră*
John Connolly. . . . . *Răzbunătorii*
Michael Cox . . . . . *Sensul nopții*
Blacke Crouch. . . . . *Materia întunecată*
Clive Cussler . . . . . *Gheața de foc* • *Moarte în Arctica* • *Sabotorul* • *Urmărirea*
Clive Cussler și Dirk Cussler. . . . . *Săgeata lui Poseidon* (seria *Dirk Pitt*) • *Zorii semilunii* (seria *Dirk Pitt*)
Manuel DeLope . . . . . *Perlele călătoare*
Nelson DeMille. . . . . *Coasta de Aur* • *Întoarcerea la Coasta de Aur*
Karen Dionne . . . . . *Evadarea din mlaștină*
Val Emmich. . . . . *Nu uita să-ți amintești*
Joseph Finder . . . . . *Omul companiei*
Adam Foulds. . . . . *Labirintul însuflețit*
Gyle Forman . . . . . *Fără mine*
Ulla Frohling. . . . . *Ființa din oglindă*

Adele Geras ..... *Taina pictorului*
Javier Gonzales ..... *Insula sfârșitului timpului*
John Grisham ..... *Avocatul rebel • Calico Joe • Campionul din Arkansas • Ford County • Informatorul • Litigiul • Mărturisirea • Șantajul • Șirul de platani • Theodore Boone – Puștiul avocat • Theodore Boone – Răpirea • Theodore Boone – Acuzatul • Theodore Boone – Amenințarea*
Lauren Groff ..... *Destin și furie*
Katryn Harkup ..... *A de la arsenic. Otrăvurile Agathei Christie*
A.S.A. Harrison..... *Soția tăcută*
Antonio Hill ..... *Vara jucăriilor moarte*
Gail Honeyman..... *Eleanor Oliphant se simte excelent*
Jay Hosking ..... *Trei ani în labirint*
Catherine Isaac ..... *Aici, acum, mereu*
Howard Jacobson ..... *Chestiunea Finkler • J*
Christian Jacq ..... *Fugarul* (vol. 1 seria *Răzbunarea zeilor*) • *Divina Adoratoare* (vol. 2 seria *Răzbunarea zeilor*)
Mack Karen & Kaufman Jennifer.. *Amanta lui Freud*
Dean Koontz..... *Noaptea lui Odd*
Danya Kukafka ..... *Misterul fetei din zăpadă*
Will Landay..... *În apărarea lui Jacob*
John Le Carre ..... *Cel mai vânat om • Genul nostru de trădător • Tunelul cu porumbei • Un adevăr delicat*
Maggie Lehrman ..... *Orice lucru are prețul lui*
Forrest Leo..... *Un gentleman*
Susana Lopez Rubio..... *Intrați în El Encanto*
Charlie Lovett ..... *Povestea anticarului*
Benjamin Ludwig..... *Ginny Moon: din secretele unei fetițe autiste*
Scott Lynch ..... *Minciunile lui Locke Lamora • Pirații mărilor roșii*
Kathleen McGowan ..... *Cartea iubirii • Prințul poet*
Benjamin Mee..... *Avem un ZOO!*
Brad Meltzer ..... *Cercul asasinilor • Cercul cavalerilor • Jocul zero*
Claire Messud ..... *Prietenie dispărută*
Maggie Mitchell ..... *A doua față*
Walter Moers..... *Cele 13 1/2 vieți ale căpitanului Urs Albastru*
Jeniffer Murphy ..... *Te iubesc mai mult*
Tea Obreht..... *Soția tigrului*
James Patterson / Maxine Paetro .. *Private – Agenția de investigații*

David Park ..... *Comisarul adevărului*
Chris Pavone ..... *Expatriații*
Malin Person Giolito ..... *Nisipuri mișcătoare*
Michael Poore ..... *Dansul reîncarnării*
Francine Prose ..... *Prima iubire*
Manicka Rani ..... *Zeița orezului*
James Reese ..... *Dosarul Dracula*
T.R. Richmond ..... *Ce-a lăsat în urmă*
Imogen Robertson ..... *Iarna la Paris*
Patrick Rothfuss ..... *Numele vântului* • *Teama înțeleptului* • *Tainica iscodire a celor tăcute*
Brian Ruckley ..... *Nașterea iernii* – seria *Lumea fără zei*
Clara Sanchez ..... *Misterul numelui tău*
Lisa See ..... *Floare de zăpadă și evantaiul secret* • *Dragostea florii de bujor* • *Frumoasele chinezoaice*
Javier Sierra ..... *Îngerul pierdut* • *Maestrul de la Prado*
Lorenzo Silva ..... *Linia meridianului*
Indra Sinha ..... *Oamenii lui Animal*
Dan Smith ..... *Ținta: Președintele*
Wilbur Smith ..... *În pericol* • *Orizontul albastru*
Jose Carlos Somoza ..... *Cheia Adâncului*
Nicholas Sparks ..... *Privește-mă!*
Olen Steinhauer ..... *Turistul*
Emma Straub ..... *Soare și nori în Mallorca*
Sarah Stricker ..... *Cinci copeici*
Anne Sward ..... *Cu sufletul la gură*
James D. Tabor ..... *Dinastia Iisus*
Kathryn Taylor ..... *Moștenirea partea 1* și *partea 2* Saga *Daringham Hall*) • *Hotărârea*
Yasuko Thanh ..... *Mireasma misterioasă a munților Galbeni*
Brad Thor ..... *Lista neagră*
J.R.R. Tolkien ..... *Legenda lui Sigurd și a lui Gudrun* (ediție bilingvă) • *Copiii lui Hurin* • *Hobbitul* • *Frăția inelului* (vol. 1 trilogia *Stăpânul Inelelor*) • *Cele două turnuri* (vol. 2 trilogia Stăpânul Inelelor) • *Întoarcerea Regelui* (vol. 3 trilogia *Stăpânul Inelelor*) • *Silmarillion*
S.K. Tremayne ..... *Dublă identitate*
Heather Tucker ..... *Fata din lut*
Simon Urban ..... *Planul D*
Timur Vermes ..... *Ia uite cine s-a întors*
Nicole C. Vosseler ..... *Sub luna de șofran* • *Dincolo de Nil*

Leslye Walton ..... *Straniile și minunatele amărăciuni ale Avei Lavender*
Michael White..... *Secretul Medici*
David Wroblewski ..... *Povestea lui Edgar Sawtelle*
Javier Yanez..... *Stăpânul savanelor*
Joakim Zander ..... *Fratele* • *Înotătorul*
Markus Zusak..... *Hoțul de cărți* • *Mesagerul*

ROMAN ISTORIC / DRAMĂ ISTORICĂ

Francisco Asensi..... *Sângele*
Paula Cifuentes..... *Vremea bastarzilor*
Catherine Delors ..... *Iubire și sânge*
Luca Di Fulvio..... *Fata care a atins cerul*
Ildefonso Falcones ..... *Regina desculță*
Ken Follett..... *Stâlpii pământului* • *O lume fără sfârșit* • *Codul „Rebecca"*
Antonio Garrido..... *Cititorul de cadavre*
Georgia Hunter..... *Supraviețuitorii* • *Mâna Fatimei*
Antonio G. Iturbe..... *Bibliotecara de la Auschwitz*
Laura McVeigh ..... *Sub stelele tăcute*
Colum McCann ..... *Transatlantic*
Pauline Peters ..... *Camera rubinie*
Lucy Ribchester ..... *Clubul Clepsidrelor: Vremea sufragetelor*
Lutz Seiler ..... *Kruso*
Jean Louis Vullierme ..... *O oglindă a Occidentului*

CLASICI CONTEMPORANI

Albert Camus & Rene Char ..... *Corespondență 1946-1959*
Miguel Delibes ..... *Ereticul*
William Faulkner ..... *Hoțomanii* • *Iscoada în țărână* • *O parabolă* • *Pe patul de moarte* • *Recviem pentru o călugăriță*
Gabriel Garcia Marquez ..... *N-am venit să țin un discurs*
Witold Gombrowicz ..... *Jurnal* – vol. I și II
Hermann Hesse ..... *Cele mai frumoase povestiri* vol. 1 și vol. 2 – colecția Nobel • *Narcis și Gură-de-Aur*
John Irving ..... *Vaduvă pentru un an*
James Joyce ..... *Stephen Eroul*
Andre Malraux ..... *Carnet din URSS 1934*
Thomas Mann..... *Casa Buddenbrook* vol. 1 și 2 – colecția Nobel
William Saroyan..... *Aventurile lui Wesley Jackson* • *Nebunie în familie*
John Steinbeck ..... *Călătorii cu Charley*
Stefan Zweig ..... *Amoc. Obsedatul*

RAO CONTEMPORAN

Angela Becerra ..... *Ella*
Carlos Franz ..... *Deșertul • Locul în care a fost paradisul*
Howard Jacobson ..... *Vremea maimuțelor*
Siegfried Lenz ..... *Un moment de reculegere*
Colum McCann ..... *Goana nebună a lumii*
Patrick Modiano ..... *Dora Bruder • Un pedigri*
Chimamanda Ngozi Adichie ..... *Hibiscus purpuriu*

AUTORI ROMÂNI CONTEMPORANI

Anghel Andreescu ..... *Acțiunile separatiste*
Anghel Andreescu,..... *Efectul migrației asupra securității*
Dan Andreescu, Dan Bardaș.... *României și a Europei*
Vartan Arachelian ..... *Cartea regelui romantic și a fiilor fără de țară • Numele și umbra • Scânteia vine de la Moscova • Istoria unei supraviețuiri*
Ion Bâtlan ..... *Reconsiderări filozofice*
Augustin Buzura..... *Absenții • Drumul cenușii • Nici vii, nici morți • Orgolii • Recviem pentru nebuni și bestii • Refugii • Vocile nopții*
Doina Cherecheș ..... *Străinul din oglindă*
Eugen Ovidiu Chirovici..... *Cine a ucis-o pe Nora Jones? • Hoodoo Creek • O amintire de la Paris • Pulbere neagră • Sanitarium • Cartea oglinzilor*
Adrian Eugen Cristea, Marius Marinescu, Mihai Mitran ..... *Cartierul interzis*
Ciprian Enea ..... *Jurnalul unui călător boem*
Corneliu Filip ..... *Ion Ghițulescu, omul de la microfonul radio*
Freddy Gârbaci ..... *Iubirea și faptele timpului*
Mircea Malița ..... *Homo Fraudens • Istoria văzută prin ochii diplomatului*
Vanessa D. Maris ..... *Imagini de Fado*
Eugen Mihăescu ..... *Corina • Rebel • Între linii • Strigăte în pustiu*
Ștefan Mitroi ..... *Atunci când era mereu duminică • Biblia pentru furnici • Dulce ca pelinul • Jocuri de nenoroc*
Doru Munteanu ..... *Viața de împrumut*
Adrian Năstase ..... *Sub Zodia Momentului: Blog'n Roll vol. 7 • Războiul lui Onoda: Blog'n Roll vol. 8*
Adrian Onciu ..... *Templul negru*
Dan Ioan Pantoiu ..... *Mercenarul întunericului*

Dumitru Popescu ..... *Cătând în urmă, istovit, spre omul poliedric • Artemis sau uzurparea sentimentului • Singurătatea mărilor*
Tudor Vlad Popescu ..... *Taina. O nouă incursiune în irealitatea imediată*
Flaviu George Predescu ..... *Softul Ge*
Dinu Săraru ..... *Corrida • Ura din ochii vulpii*
Aurelian Silvestru ..... *Cel rătăcit*
Mirel Taloș ..... *Colecționarul de nuduri*
Stelian Tănase ..... *Nocturnă cu vampir*
Stelian Țurlea ..... *Trei femei*
Olimpian Ungherea ..... *Dex masonic* – vol. 1 și 2 • *Sayonara. Confesiunile unui criminalist*

COLECTIA PENTRU TINE

Antony Capella ..... *Ofițerul stării civile*
Sarah Lark ..... *În Țara Norului Alb,* vol. I din trilogia *În Țara Norului Alb* • *Cântecul maorilor* vol. II din trilogia *În Țara Norului Alb* • *Strigătul păsării Kiwi* vol. III din trilogia *În Țara Norului Alb* • *Aurul maorilor* vol. I din trilogia *KAURI*

COLECTIA ICEBERG FICTION

Åsa Avidc ..... *Insula morții*
Anders de la Motte ..... *Jocul • Bubble • Buzz*
Roy Jacobsen ..... *O minune de copil*
Henning Mankell ..... *Câinii din Riga • Creierul lui Kennedy • Omul din Beijing • Pantofi italienești • Ucigași fără chip – seria Inspectorul Wallander*
Jo Nesbo ..... *Călăul • Steaua diavolului • Mântuitorul • Omul de zăpadă*
Jussi Adler Olsen ..... *Camera groazei • Vânătorii de oameni • Somnul rațiunii*
Dan T. Sehlberg ..... *Mona. Virus mortal*
Erik Axl Sund ..... *Persona. Slăbiciunea Victoriei Bergman partea I • Trauma. Slăbiciunea Victoriei Bergman partea a II-a • Catharsis. Slăbiciunea Victoriei Bergman partea a III-a*
Erik Valeur ..... *Al șaptelea copil*
Jakob Vedelsby ..... *Legea umanității*

www.raobooks.com | www.facebook.com/rao.editura
office@rao.ro | libraria.rao@rao.ro

Spre sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, surorile poloneze Helena și Luzyna ajung într-o tabără de refugiați din Persia. Când află că Noua Zeelandă primește un număr mare de orfani de război, acestea întrezăresc speranța unei vieți mai bune. Însă doar una dintre surori va putea pleca.

În acest timp, James McKenzie părăsește Noua Zeelandă, împotriva voinței părinților săi, pentru a lupta în Europa.

Drumurile tinerei poloneze și ale îndrăznețului pilot se întâlnesc. Vor reuși cei doi tineri să își învingă soarta și să își găsească fericirea?

„O poveste dramatică, emoționantă și plină de speranță, proiectată în cadrul fascinant al Noii Zeelande."

www.lovelybooks.de

ISBN: 978-606-006-400-8